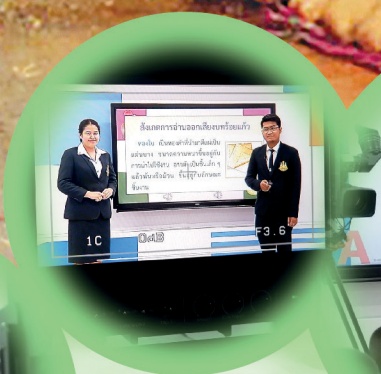

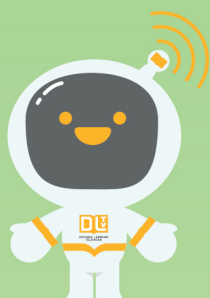
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

สำหรับนักเรียน (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒)
เพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่

๕

ชื่อ-สกุล เลขที่
โรงเรียน

“การศึกษา คือ ความมั่นคงของประเทศ”

การศึกษาต้องสร้างให้คนไทย มีคุณลักษณะสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑. มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง
๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง
๓. มีอาชีพ มีงานทำ
๔. เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่คณะองคมนตรี

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐

ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

คำชี้แจง

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ฉบับนี้ เป็นการปรับปรุงครั้งที่ ๒ ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยความร่วมมือจากคณะทำงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ และครูผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปลายทางได้ศึกษา/ทบทวน เอกสารใบความรู้ ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และใช้ในการฝึกทักษะ/ปฏิบัติงานจากใบงาน หรือแบบฝึกหัด ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินตนเองตามตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ทุกท้ายหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้ เมื่อครูปลายทางได้ตรวจผลการทำใบงานในรายชั่วโมง สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และประมวลผลการประเมินตนเองของนักเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคล อันจะเกิดประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

	หน้า
ปกรอง	
คำชี้แจง	ก
สารบัญ	ข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี	๑
บทอ่าน การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	๒
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	๓
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	๕
ใบความรู้ที่ ๒ การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง	๖
ใบงานที่ ๒ การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง	๗
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การคัดลายมือ	๘
ใบงานที่ ๓ การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	๑๑
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	๑๒
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๑๔
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๑๖
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู	๑๙
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การตั้งคำถาม ตอบคำถาม และสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู	๒๑
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๒๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การสรุปหลักการพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๒๔
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๒๕
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๒๖
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำราชาศัพท์	๒๗
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การจัดหมวดหมู่คำราชาศัพท์	๓๒
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านวรรณกรรม	๓๓
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมดีมีสาระ	๓๕
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	๓๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๓๗
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน	๓๘
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน	๔๐
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง	๔๑

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๔๒
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	๔๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๔๕
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การถอดคำประพันธ์	๔๗
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การถอดคำประพันธ์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๔๘
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	๔๙
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๕๑
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	๕๒
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	๕๔
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๕๕
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การท่องบทอาขยาน	๕๖
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การท่องบทอาขยานเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๕๗
ใบงานที่ ๙ เรื่อง คำราชาศัพท์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์	๕๘
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำบุพบทบอกความสัมพันธ์	๕๙
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพบทบอกความสัมพันธ์	๖๑
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	๖๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ กระเช้าสีดา	๖๔
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่อง	๖๕
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่อง กระเช้าสีดา	๖๖
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การจับคู่ข้อความให้สัมพันธ์กับความคิดสำคัญของเรื่องที่อ่าน	๖๗
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน	๖๘
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าของเรื่อง กระเช้าสีดา	๖๙
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น	๗๐
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น	๗๑
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๗๒
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๗๔
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น	๗๖
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๗๙
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำเชื่อมประสานความหมาย	๘๐
ใบงานที่ ๗ เรื่อง คำเชื่อมประสานความหมาย	๘๒
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง กลุ่มคำหรือวลี	๘๓

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การจำแนกกลุ่มคำและแต่งประโยค	๘๖
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน	๘๗
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค	๙๐
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคและส่วนประกอบของประโยค	๙๑
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การจำแนกส่วนประกอบของประโยค	๙๓
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง หลักการเขียนเรียงความ	๙๔
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนแบบร่างเรียงความ	๙๗
ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ขั้นตอนในการเขียนเรียงความ	๙๘
ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง เรียงร้อยถ้อยความ	๑๐๐
ตัวอย่างการเขียนเรียงความ	๑๐๑
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ภาษาพัฒนาชีวิต	๑๐๓
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ภาษาพูด ภาษาเขียน	๑๐๔
ใบงานที่ ๑ เรื่อง เปรียบเทียบภาษาพูดกับภาษาเขียน	๑๐๖
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น	๑๐๗
ใบงานที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น	๑๐๙
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา	๑๑๑
ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา	๑๑๓
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร	๑๑๕
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ	๑๑๗
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก	๑๑๘
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การระบุความรู้ ความคิด และคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก	๑๒๐
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง เพลงร้องเล่นของเด็กไทย	๑๒๑
ใบงานที่ ๖ เรื่อง สรุปเรื่องเพลงร้องเล่นของเด็กไทย	๑๒๓
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การกรอกแบบรายการ	๑๒๔
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การกรอกแบบรายการ	๑๒๕
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนจดหมาย	๑๒๖
ใบงานที่ ๘ เรื่อง สรุปความรู้เรื่องการเขียนจดหมาย	๑๓๐
ใบความรู้ที่ ๙ การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครอง	๑๓๑
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครอง	๑๓๕
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายความหมายโดยตรงและโดยนัย	๑๓๖
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายความหมายโดยตรงและโดยนัย	๑๔๐

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ	๑๔๒
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ	๑๔๓
ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำอุทาน	๑๔๔
ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง คำอุทาน	๑๔๕
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	๑๔๖
บันทึกการเรียนรู้ (Learning logs)	๑๔๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วิชาเหมือนสินค้า	๑๔๘
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑	๑๔๙
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑	๑๕๒
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ	๑๕๓
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ	๑๕๕
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า	๑๕๗
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า	๑๕๘
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง สำนวนไทย	๑๖๐
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ	๑๖๒
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	๑๖๓
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๑๖๕
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล	๑๖๖
ใบงานที่ ๖ เรื่อง สรุปหลักการพูดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๑๖๘
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๑๖๙
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	๑๗๑
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทคำแนะนำหรือคำอธิบายแสดงขั้นตอน	๑๗๒
ใบงานที่ ๘ เรื่อง เขียนคำแนะนำหรือคำอธิบายแสดงขั้นตอนจากแผนภาพโครงเรื่อง	๑๗๔
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การแต่งกาพย์ยานี ๑๑	๑๗๕
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งกาพย์ยานี ๑๑	๑๗๘
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การแต่งกาพย์ยานี ๑๑	๑๗๙
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	๑๘๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ นิทานอ่านสนุก	๑๘๑
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน	๑๘๒
นิทานพื้นบ้าน เรื่อง สมบัติของพ่อ	๑๘๔
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน	๑๘๕
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น	๑๘๖

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น	๑๘๘
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านนิทานอาเซียน	๑๘๙
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านนิทานอาเซียน	๑๙๐
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	๑๙๑
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	๑๙๓
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน	๑๙๕
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ	๑๙๗
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนย่อความเรื่องที่อ่าน	๑๙๘
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนย่อความเรื่องที่อ่าน	๑๙๙
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	๒๐๐
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	๒๐๒
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีคุณค่า	๒๐๓
ใบงานที่ ๘ เรื่อง เขียนสรุปความรู้และข้อคิดจากบทร้อยกรองที่มีคุณค่า	๒๐๔
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง คำยืมภาษาจีนและภาษาอังกฤษ	๒๐๖
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การระบุคำภาษาจีนและภาษาอังกฤษ	๒๑๓
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี และสันสกฤต	๒๑๕
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การระบุคำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี และสันสกฤต	๒๑๗
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	๒๑๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ราชอิริราช ตอน กำเนิดมะกะโท	๒๑๙
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา	๒๒๐
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา	๒๒๑
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	๒๒๒
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ราชอิริราช ตอน กำเนิดมะกะโท	๒๒๔
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	๒๒๕
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ราชอิริราช ตอน กำเนิดมะกะโท	๒๒๘
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	๒๓๐
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง ราชอิริราช ตอน กำเนิดมะกะโท	๒๓๑
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน	๒๓๒
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน	๒๓๗
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๒๓๙
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนแบบร่างการพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๒๔๑
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน	๒๔๒

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน	๒๔๔
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การใช้พจนานุกรม	๒๔๕
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การใช้พจนานุกรม	๒๔๗
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง สำนวนไทย	๒๔๙
ใบงานที่ ๙ เรื่อง สำนวนไทย	๒๕๒
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การใช้สำนวนไทย	๒๕๕
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ	๒๕๗
แบบประเมินการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ	๒๕๙
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ	๒๖๐
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	๒๖๑
บันทึกการเรียนรู้ (Learning logs)	๒๖๒

บทอ่าน การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****เรื่อง กล้วยไม้**

มีไม้ดอกชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป คือ กล้วยไม้ มีดอกที่สวยงามหลากสี เช่น สีแดง สีชมพู สีขาว และสีม่วง เป็นต้น บางชนิดเกาะอยู่บนต้นไม้และหิน บางชนิดอยู่ตามพื้นดิน คนส่วนใหญ่นิยมปลูกไว้ในกระถางเพราะง่ายต่อการดูแล กลิ่นของกล้วยไม้บางชนิดหอมชื่นใจ บางชนิดมีกลิ่นจางลักษณะที่แตกต่างเช่นนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละสายพันธุ์ การผสมพันธุ์กล้วยไม้ มีการนำมาผสมพันธุ์ใหม่ เพื่อให้ได้หลากหลายสายพันธุ์และสีสันแปลกใหม่น่าชมที่แสงแดดตกกระทบกับกล้วยไม้ในตอนเช้าจนถึงตอนสาย ๆ กลีบของดอกกล้วยไม้จะแย้มบานสวยงาม

ดอกกล้วยไม้บางชนิดสามารถนำมารับประทานได้ โดยนำมาประกอบอาหาร เช่น ชุบแป้งทอดยำดอกกล้วยไม้ วุ้นดอกกล้วยไม้ นอกจากนี้กลิ่นของกล้วยไม้ที่หอมสดชื่นนี้ยังสามารถนำไปสกัดเป็นหัวชื่อน้ำหอมได้ และยังมีสรรพคุณทางยา เช่น รักษาแผลในกระเพาะอาหาร แก้ปัญหาประจำเดือน รักษาโรคติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ บรรเทาอาการท้องผูก ทั้งยังมีการเพาะปลูกไว้ขาย นำไปไหว้พระประดับตกแต่งตามงานต่าง ๆ เพื่อความสวยงาม กล้วยไม้จึงถือเป็นพืชที่มีประโยชน์ และเหมาะแก่ การปลูกไว้ที่บ้านหรือที่สวนก็ได้

เรียบเรียงโดย ครูชลภักดี คงกำเนิด โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๐๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

บทร้อยแก้ว เป็นข้อเขียนที่นำคำและสำนวนมาเรียบเรียงเป็นข้อความหรือเรื่องราวที่สละสลวยด้วยกระบวนการเขียนแบบต่าง ๆ เช่น บรรยาย พรรณนา อธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ ฯลฯ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามหรือเกิดจินตนาการตามจุดประสงค์ของผู้เขียน

การอ่านร้อยแก้ว อ่านได้ทั้งออกเสียงและอ่านในใจ มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

๑. ศึกษาคำอ่านและความหมายของคำศัพท์ยากในบทอ่านให้เข้าใจก่อนอ่าน
๒. ฝึกอ่านออกเสียงคำให้คล่อง ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี เช่น คำประสม คำที่มี ร ล และคำควบกล้ำ อักษรนำ คำพ้อง คำที่มี รร (ร หัน) ฯลฯ
๓. อ่านคล่อง ไม่อ่านติดขัดและตะกุกตะกัก หรือหยุดชะงัก โดยพยายามกวาดสายตาล่วงหน้าไปก่อน และออกเสียงตามหลัง
๔. เว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้อง รู้จักการเน้นคำ ข้อความ เพื่อไม่ให้เข้าใจความหมายผิดไป
๕. เน้นท่าทางในการอ่านให้ถูกต้องเหมาะสม เช่น การจับหนังสือ ระยะการวางหนังสือห่างจากสายตา ทำยืນ การมองผู้ฟัง ฯลฯ
๖. เข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านโดยจับใจความสำคัญ สรุปความ อธิบายรายละเอียด หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความที่อ่าน
๗. อ่านเสียงดังพอประมาณ ชัดเจน ไม่ตะโกน น้ำเสียงต้องได้อารมณ์และความรู้สึกตามใจความของเรื่อง เช่น
 - อ่านข้อความเชิงบรรยาย ควรใช้เสียงธรรมดาหรือเสียงพูด เว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง เน้นคำบางคำและบางตอนให้หนักแน่น
 - อ่านข้อความเชิงพรรณนา ควรใช้เสียงธรรมดาเหมือนเสียงพูด แต่เพิ่มน้ำเสียงให้นุ่มนวล อ่อนโยนหรืออื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อความที่เป็นการพรรณนา
 - อ่านข้อความเชิงอธิบาย ควรใช้เสียงธรรมดา เว้นจังหวะเป็นข้อ ๆ เน้นจังหวะการทำความเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมีการอ่านลักษณะนี้มาก เช่น การอ่านฉลากยา คู่มือวิธีใช้เครื่องใช้ต่าง ๆ วิธีอ่านและใช้หนังสือ ฯลฯ

มารยาทในการอ่าน

มารยาทในการอ่านหนังสือในที่สาธารณะ มีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ไม่เสียงดังรบกวนผู้อื่น
๒. ไม่เล่นกันในขณะอ่าน
๓. นั่งสำรวม เหมาะสมขณะอ่าน
๔. ไม่ทำลายหนังสือ หรือทำหนังสือชำรุด
๕. ไม่ชะโงกหน้าไปยังหนังสือขณะที่ผู้อื่นอ่านอยู่
๖. ไม่ยืมหนังสือหรือแอบซ่อนหนังสือเพื่อให้ประโยชน์เฉพาะตน ทำให้ผู้อื่นไม่สามารถหาจากชั้นหนังสือได้
๗. ปฏิบัติตามระเบียบการยืมหนังสือกรณีที่อนุญาตให้ยืมได้

(เรียบเรียงจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้น ป.๕)

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ร้อยแก้ว คืออะไร
๒. การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วมีหลักการอ่านและมารยาทในการอ่านอย่างไรบ้าง (เขียนสรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด)
๓. ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วจากบทอ่านที่กำหนดข้างต้นตามหลักการอ่าน จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับใจความของเรื่อง

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล้องต้องรู้วิธี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบถูกต้องตามข้อกำหนดฉันทลักษณ์

กลอนสุภาพ คือ กลอนที่วรรคหนึ่งมีจำนวนคำระหว่าง ๗ - ๙ คำ

สำหรับการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองนั้น ก่อนอ่านควรศึกษาประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง

๑. **คำศัพท์ยากในบทร้อยกรอง** ต้องศึกษาคำอ่านและความหมายให้เข้าใจก่อน
๒. **รูปแบบของบทร้อยกรอง** ต้องศึกษาประเภทของบทร้อยกรอง จำนวนคำในวรรค
๓. **จังหวะการอ่าน** ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เพราะบทร้อยกรอง
 ถ้ามี ๗ คำ ให้อ่านเป็น ๒/๒/๓ ถ้ามี ๘ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๒/๓ ถ้ามี ๙ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๓/๓

วิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองมี ๒ วิธี ดังนี้

๑. **อ่านออกเสียงปกติ** คือ อ่านออกเสียงปกติเหมือนกับการอ่านบทร้อยแก้วทั่วไป แต่จะมีการเว้นวรรค และเน้นจังหวะที่สัมผัสตามบทร้อยกรองแต่ละประเภท ซึ่งแตกต่างกัน

๒. **อ่านออกเสียงเป็นทำนอง** คือ อ่านให้มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ไพเราะ เสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตามอักขรวิธี
๒. อ่านเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะเอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๓. **น้ำเสียงไพเราะชัดเจน** นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากเกินไป
๔. **เน้นเสียงแสดงอารมณ์ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง** เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

มารยาทในการอ่าน

๑. อ่านด้วยน้ำเสียงสุภาพ เสียงดังพอประมาณ ไม่ตะโกนเสียงดัง
๒. มีท่าทางที่สุภาพในการอ่าน บุคลิกภาพเรียบร้อย สง่างาม
๓. ถ้าเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งหลังตรง ถ้าเป็นการยืน ควรยืนตรงด้วยท่าทางที่สุภาพ
๔. ถ้าเป็นการอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล้องต้องรู้วิธี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บทร้อยกรอง คืออะไร

.....

.....

.....

๒. การอ่านบทร้อยกรองอ่านได้กี่แบบ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

๓. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองมีหลักการอ่านอย่างไร

.....

.....

.....

๔. ให้นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองที่กำหนด โดยทำเครื่องหมาย / (เครื่องหมายทับ) แบ่งจังหวะการอ่านให้ถูกต้องและอ่านเป็นทำนองเสนาะ

อันมนุษย์เปรียบได้เหมือนไม้ดอก
แต่อยู่คละระกะระกะครั้น
แม้ว่าเก็บดอกไม้มาเรียงร้อย
เหมือนคนที่มีวินัยไม่เฉยชา

ยามที่ออกดอกสวยด้วยสีส้น
ด้วยต่างพันธุ์ต่างต้นต่างที่มา
มาลัยน้อยก็งามเด่นเห็นคุณค่า
ย่อมนำพาให้สังคมสุขร่มเย็น

(จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒)

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ประเภท

.....

.....

.....

แบ่งจังหวะการอ่านเป็น.....จังหวะ คือ

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การคัดลายมือ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การคัดลายมือ

การคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย ซึ่งต้องคำนึงถึงความถูกต้องของอักษรไทย เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน ตัวอักษรเสมอกัน วางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกที่ ตัวสะกด การันต์ถูกต้อง และลายมือสวยงาม การคัดลายมือมีแบบการคัดหลายแบบ ซึ่งแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ ตัวเหลี่ยม และตัวกลมหรือหัวมน

ลักษณะของการคัดลายมือ

การคัดลายมือมี ๓ ลักษณะ คือ

๑. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เนื่องจากเป็นช่วงที่กล้ามเนื้อและการประสานระหว่างตากับมือยังพัฒนาไม่เต็มที่

๒. การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ๔ เนื่องจากจะมีการประสานระหว่างกล้ามเนื้อและตาเพิ่มมากขึ้น

๓. การคัดลายมือหัวัดแกมบรรจง เป็นการคัดลายมือหัวัดแต่ให้อ่านออก การเขียนลายมือหัวัดแกมบรรจงเป็นการเขียนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เขียนจะต้องเขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ เว้นวรรคตอนถูกต้อง และเขียนด้วยลายมือที่สวยงาม โดยคัดให้รวดเร็ว สวยงาม ถูกต้อง และน่าอ่าน

หลักการคัดลายมือ

๑. นั่งตัวตรง เขียนด้วยมือขวา ส่วนมือซ้ายวางบนกระดาษที่จะเขียนเพื่อมิให้กระดาษเลื่อนไปมา ข้อศอกขวาวางบนโต๊ะขณะเขียน สายตาห่างจากกระดาษที่เขียนประมาณ ๑ ฟุต

๒. จับดินสอหรือปากกาให้ถูก โดยดินสอหรือปากกาจะอยู่ที่หัวแม่มือกับนิ้วชี้ และนิ้วกลาง ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยงอไว้ในฝ่ามือ

๓. เขียนตัวอักษรให้ถูกส่วน ตัวอักษรตั้งตรง การเขียนพยัญชนะไทยทุกตัวต้องเริ่มเขียนหัวก่อน ยกเว้นตัว ก และ ธ ซึ่งไม่มีหัว เว้นช่องไฟและวรรคตอนให้พองาม วางเครื่องหมายต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามตำแหน่ง

๔. วางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตามตำแหน่ง ซึ่งสระทุกตัวมีตำแหน่งที่สัมพันธ์กับพยัญชนะ เช่น

๔.๑ สระที่อยู่หน้าพยัญชนะ ได้แก่ เ- แ- โ- ใ- ไ-

๔.๒ สระที่อยู่หลังพยัญชนะ ได้แก่ -ะ -า

๔.๓ สระที่อยู่เหนือพยัญชนะ ได้แก่ ิ ี ึ ุ

๔.๔ ไม่หันอากาศ (ˊ) ไม่ไต่คู้ (ˋ) นิคหิต (ˆ) จะวางเหนือพยัญชนะตรงกลาง

๔.๕ สระที่อยู่ใต้พยัญชนะ ได้แก่ ๓ ๔

ตัวอักษรแบบกระทรวงศึกษาธิการ

ก ข ข ค ค ฉ ง จ ฉ
 ฐ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ
 ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป
 ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล
 ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. ภาษาไทย สารที่ควรรู้
 คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.)

มารยาทในการเขียนควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ควรเขียนด้วยลายมือตัวบรรจง เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย
๒. ควรเขียนโดยใช้ภาษาที่สุภาพถูกต้องตามหลักภาษาไทย
๓. ไม่ควรเขียนว่าร้ายผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย
๔. เมื่อเขียนผิดควรใช้ยางลบ หรือน้ำยาลบคำผิดลบให้สะอาด
๕. ไม่ควรขีดเขียนโต๊ะ เก้าอี้ หรือในที่ที่ห้ามเขียน
๖. ควรเขียนในกระดาษที่มีสีขาว สะอาด ไม่ยับ หรือฉีกขาด
๗. ใช้หมึกปากกาสีดำ หรือสีน้ำเงิน ไม่ควรใช้หมึกปากกาสีฉูดฉาดในงานนำเสนอ
๘. หากงานเขียนของผู้อื่นมาใช้ ควรเขียนอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน
๙. มีความรับผิดชอบในงานเขียนของตนเอง

กลอนหลักการคัดลายมือ

เขียนลายมือ	มีหลัก	รู้จักนั่ง
ตัวต้องตั้ง	ตรงแนบ	ถูกแบบอย่าง
จับดินสอ	ปากกา	ถูกท่าทาง
สมุดวาง	พลาบแผ่	แล้วเล็งแล
ค่อยเขียนไป	ให้งาม	ตามส่วนสัด
ช่องไฟจัด	วัดกะ	ระยะแน
สระหรือ	เครื่องหมาย	อย่าย้ายแปร
ตั้งใจแน	มีระเบียบ	เรียบร้อยเอย

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

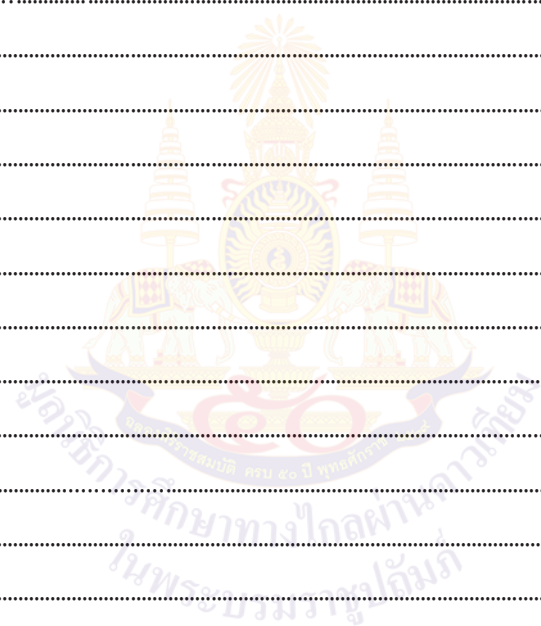
คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแล้วคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด จากบทร้อยกรองที่กำหนด

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
 ทุกคนมีคนจนแต่ต้นมา
 เด็กตะโกนก็กร้องเรียกแม่
 ไม่มีต่างภาษามาปะปน
 แม่อยากให้ลูกรักได้พักผ่อน
 สำเนียงกล่อมร้ายร้องทำนองไทย
 พอโตขึ้นส่งเจ้าเข้าโรงเรียน
 ภาษาไทยนั้นได้พัฒนา
 บ้างชอบอ่านถ้อยคำทำนองเสนาะ
 มีเสียงวรรณยุกต์ทุกทุกชั้น
 ฉะนั้นหรือจะไม่ให้รักเจ้า
 เกิดเป็นไทยคนหนึ่งเราจึงมี

ของไทยแน่นหรือคือภาษา
 ใช้ภาษาไทยทั่วทุกตัวคน
 เริ่มใช้คำไทยแท้มาแต่ต้น
 ทุกทุกคนก็สุขสบายใจ
 ก็ไกวเปลให้นอนจนหลับไหล
 ดิตเหตุแต่สมัยโบราณมา
 ได้เริ่มอ่านเริ่มเขียนเรียนภาษา
 เป็นภาษาขีดเขียนให้เรียนกัน
 ภาษาไทยไพเราะไม่แปรผัน
 ขบร้องกันได้ง่ายคล้ายดนตรี
 ภาษาไทยของเรามีศักดิ์ศรี
 ของดีดีชื่อว่า "ภาษาไทย"

ผู้แต่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดหลักของข้อความ หรือเรื่องที่อ่าน เป็นข้อความที่ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้

ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดียว ๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ใจความรองหรือพลความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความหรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผลอย่างถี่ยาว เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มิใช่ใจความสำคัญ และมีใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือรายละเอียด

หลักพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง เพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

- การขีดเส้นใต้
- การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ
- การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษา

และสำนวนของตนเองไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

วิธีจับใจความสำคัญ

๑. อ่านพิจารณาเนื้อหาทีละย่อหน้า และค้นหาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออก เช่น ตัวอย่าง สำนวนเปรียบเทียบ ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยาย
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยเขียนให้เข้าใจให้มากที่สุด เพื่อให้เนื้อหากระชับ

การพิจารณาตำแหน่งของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญของข้อความ แต่ละย่อหน้าจะปรากฏ ดังนี้

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า
๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
๓. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

ข้อสังเกต ในกรณีที่ใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญนั้น อาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก หรือไม่มีประโยคหลักอยู่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย ผู้อ่านอาจจะสรุปขึ้นเอง โดยการอ่านทั้งย่อหน้าแล้วสรุป

แหล่งที่มาข้อมูล : ปรับปรุงและเรียบเรียงมาจากเทคนิคการอ่านหนังสือให้เร็วและจับใจความได้
<https://www.sites.google.com/site/technicalreading>

การวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นการแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านอย่างมีระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความเนื้อหาของเรื่องให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระความรู้ ข้อคิด และประโยชน์จากเรื่อง สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ สรุปหลักการอ่านจับใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

ตอนที่ ๒ เขียนระบุใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วเขียนประโยคที่เป็นใจความสำคัญให้ถูกต้อง

เมื่อจัดของขึ้นรถแล้ว พ่อขับรถพาแม่และผมมุ่งหน้าไปที่บ้านป่านิด พี่สาวของแม่ที่อำเภอปากช่อง ซึ่งอยู่ห่างจากถนนใหญ่

ใจความสำคัญคือ.....

ลุงสมชายขุดสระน้ำขนาดใหญ่เอาไว้กักเก็บน้ำ เพื่อรดต้นไม้ รดผัก เลี้ยงปลา และการเกษตรอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเลี้ยงไก่ เพื่อเก็บไข่มาทำอาหาร

ใจความสำคัญคือ.....

แม่และผมมีความสุขที่ได้มาเที่ยวบ้านป่านิด และหวังว่าจะได้มาเที่ยวที่นี่อีกบ่อย ๆ ได้สูดอากาศบริสุทธิ์ ได้ชื่นชมธรรมชาติ ได้กินอาหารที่ปลอดสารพิษ

ใจความสำคัญคือ.....

มะนาวและแก้วตาต้นตาตื่นใจกับสีส้มของดอกไม้บานาชนิดที่อยู่รอบบ้านบนเนิน มีต้นไม้ที่ร่มรื่นอยู่ทั่วบริเวณบ้าน

ใจความสำคัญคือ.....

ถ้าฝนตก เราไม่ควรไปเที่ยวน้ำตก เพราะอาจเป็นอันตรายจากน้ำที่ไหลแรงตามโขดหินและมีตะไคร่น้ำทำให้ลื่นล้มได้

ใจความสำคัญคือ.....

ในแหล่งน้ำทุกแห่งไม่ว่าน้ำจืดหรือน้ำเค็ม สาหร่ายทุกชนิดมีความเท่าเทียมกัน สาหร่ายขนาดเล็กเป็นอาหารของลูกสัตว์น้ำ สาหร่ายขนาดใหญ่เป็นที่หลบภัยและวางไข่ แต่สิ่งสำคัญคือสาหร่ายทุกชนิดล้วนเป็นผู้ผลิตออกซิเจนให้สิ่งมีชีวิตอื่นได้หายใจ

ใจความสำคัญคือ.....

การใช้ดินประสิวในอาหารมากเกินไปจนกำหนดจะทำให้เกิดพิษต่อทางเดินอาหาร มีอาการคลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง ท้องร่วง อุจจาระเป็นเลือด ดินประสิวในอาหาร ยังทำให้เกิดสารซีโนโตรซามีน ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดมะเร็ง

(หนังสือส่งเสริมการอ่าน : กรมวิชาการ)

ใจความสำคัญคือ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู เป็นการจับใจความสำคัญหรือข้อคิด หรือความคิดหลักของเรื่องที่ฟังและดู โดยใจความสำคัญนั้น จะเป็นสิ่งที่ครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมดที่ฟังและดู

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญที่สุด หรือเรียกว่า เป็นหัวใจหลักของเรื่องนั้นทั้งหมด เช่น

- การฟังและดูครูเล่านิทาน : ในนิทาน ๑ เรื่องจะมีใจความสำคัญหรือความคิดหลักของเรื่อง อาจเป็นข้อความหรือประโยคที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของเรื่อง หรืออาจเป็นข้อคิดของเรื่อง

- การฟังและดูข่าว/เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน : ในแต่ละวันเราจะได้ฟังและดูข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งทำให้เราได้รับรู้และเป็นประสบการณ์นั้น ในเรื่องที่ได้ฟังและดู มักจะมีความคิดหลักหรือที่เรียกว่า “ประเด็นหลัก” ของข่าว/เหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจภาพรวมได้โดยง่าย

หลักการจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังและดูให้ชัดเจน
๒. ฟังและดูเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บประเด็นที่สำคัญ ๆ ของเรื่อง
๓. เมื่อฟังและดูจบให้ตั้งคำถามตนเองว่าเรื่องที่อ่านมี “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง เพื่อให้เกิดความสละสลวย

จุดมุ่งหมายของการสรุปความจากการฟังและดู

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่อย่างสั้น ๆ เพื่อให้รู้ว่าเป็นเรื่องอะไร โดยมี “ใคร ทำอะไร มีใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” จุดมุ่งหมายของการสรุปความจากการฟังและดูมีดังนี้

๑. เพื่อการนำไปใช้ เช่น เพื่อข้อมูลที่ได้อ่านเขียนเรียงความ เพื่อช่วยทบทวนความรู้ ความคิด และความจำ เพื่อนำใจความสำคัญไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้การฟังและการดูได้ผลดียิ่งขึ้น

๒. เพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การรับสารเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่เน้นความสำคัญของเนื้อหาสาระ ไม่จำเป็นต้องมีสมาธิมากนักในการรับสาร

๓. เพื่อความจรรโลงใจ ได้แก่ การรับสารที่ก่อให้เกิดสติปัญญาหรือช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณที่จะเชื่อหรือปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง

๔. เพื่อประเมินผลและวิจารณ์ ได้แก่ การรับสารที่ต้องอาศัยความรู้อย่างละเอียด ถูกต้องในเรื่องที่จะประเมินหรือวิจารณ์ นอกจากนั้น ต้องมีความเป็นธรรม ไม่มีอคติต่อผู้ส่งสารหรือตัวสาร

กระบวนการฟังและการดูมี ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑. **ขั้นได้ยินหรือเห็น** เป็นขั้นต้นของการรับสาร เมื่อมีคลื่นเสียงมากกระทบกับโสตประสาทหรือได้เห็นภาพที่ปรากฏอยู่ในสายตา
๒. **ขั้นพิจารณาแยกแยะเสียงที่ได้ยินหรือภาพที่เห็น** ว่าเป็นเสียงอะไรหรือภาพอะไร คน สัตว์ สิ่งของ หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
๓. **ขั้นยอมรับ** เป็นขั้นตอนที่ต่อจากการพิจารณาแล้ว ผู้ฟังหรือผู้ดูอาจยอมรับหรือปฏิเสธว่าข้อความที่ได้ยินหรือภาพที่เห็น สื่อความหมายได้หรือไม่
๔. **ขั้นตีความ** เป็นขั้นที่ผู้ฟังหรือผู้ดูแปลความหมายหรือตีความหมายของสิ่งที่ได้ยินหรือได้เห็นให้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อถึงผู้รับสาร เนื่องจากสารที่ส่งมาอยู่ในรูปของความหมายโดยนัย
๕. **ขั้นเข้าใจ** เป็นขั้นที่ผู้ฟังหรือผู้ดูทำความเข้าใจกับข้อความที่ได้ยินหรือภาพที่ได้เห็น
๖. **ขั้นนำไปใช้** เป็นขั้นที่พิจารณาจนเข้าใจ อย่างถ่องแท้แล้ว ผู้ฟังและผู้ดูก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

หลักการฟังที่ดี

๑. ฟังให้ตรงจุดประสงค์ คือ กำหนดจุดประสงค์ในการฟัง เช่น ฟังเพื่อเอาความรู้ ฟังเพื่อสรุปความรู้
๒. ฟังด้วยความพร้อม คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
๓. ฟังอย่างมีสมาธิ คือ มีความตั้งใจ จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟังหรือดู ไม่ฟังซ่านคิดถึงเรื่องอื่น
๔. ฟังด้วยความกระตือรือร้น คือ มีความสนใจ เห็นประโยชน์หรือคุณค่าของเรื่องที่ฟัง
๕. ฟังโดยไม่มีอคติ คือ ไม่มีความลำเอียง ซึ่งความลำเอียงเกิดจากความรัก ความโกรธ
๖. ฟังโดยใช้วิจารณญาณ คือ นำสิ่งที่ฟังมาประเมินว่ามีประโยชน์หรือน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

มารยาทในการฟังและดู

๑. ฟังและดูด้วยความสงบ เพราะจะช่วยให้มีสมาธิมากขึ้น
๒. ฟังและดูด้วยความตั้งใจ และจดบันทึกประเด็นสำคัญ
๓. ประทับมือแสดงอาการ เมื่อประทับใจ
๔. มองหน้าและสบตาของผู้พูด
๕. เมื่อมีข้อสงสัย ควรยกมือถามหลังผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม ไม่ควรถามแทรกขณะที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่
๖. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นขณะฟัง
๗. ไม่ควรแสดงท่าทาง สีหน้า เมื่อไม่พอใจผู้พูด
๘. ตั้งใจฟังและดูเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ควรลุกเดินหนีออกจากที่ประชุม
๙. ไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง หัวเราะเสียงดัง พุดตะโกนถาม หรือนั่งกระดิกเท้า
๑๐. ไม่ควรเดินเข้าเดินออกขณะที่ผู้พูดกำลังพูด หากมีความจำเป็นควรทำความเคารพก่อน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การตั้งคำถาม ตอบคำถาม และสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูนิทานที่ครูกำหนด จากนั้นตั้งถามและตอบคำถาม พร้อมเขียนสรุปใจความสำคัญ

นิทานเรื่อง.....

คำถาม	คำตอบ
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

สรุปใจความสำคัญ

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดแสดงความรู้

การพูดแสดงความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยการพูด ซึ่งสะท้อนจากความรู้ที่ได้พบเห็นจากภาพ เหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ สถานที่ หรือสิ่งของต่าง ๆ ด้วยการพูดให้ผู้อื่นฟัง

การพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น เป็นการพูดขยายความจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการพูดอธิบายหรือพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างมีหลักฐานหรือเหตุผลประกอบ

ดังนั้น การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็น เป็นการพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้พูดจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนที่จะพูดว่าถูกต้องหรือไม่ จากนั้นพูดให้กระจ่าง ชัดเจน โดยใช้เหตุผลประกอบหรือมีหลักฐานอ้างอิง

หลักการพูดแสดงความรู้ลึกและความคิดเห็น

๑. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะพูดให้เข้าใจ ชัดเจน แจ่มแจ้ง
๒. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี
๓. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน (ภาคความรู้) หลังจากนั้นจึงกล่าวความคิดเห็น (ภาคความคิดเห็น) โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
๔. พูดในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะ โดยไม่มีอคติหรือความลำเอียง
๕. มีมารยาทในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงสุภาพ ไม่ใช้ถ้อยคำภาษาที่รุนแรง
๖. ควรเขียนแบบร่างก่อนพูด แล้วตรวจสอบปรับปรุงสำนวนภาษา และการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง
๗. พูดด้วยความเป็นกัลยาณมิตร บุคลิกภาพต้องเหมาะสม น่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความไว้วางใจและยอมรับในตัวผู้พูด
๘. ไม่พูดให้ร้าย และไม่พูดเสียดยั่วผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย เพราะจะมีผลกระทบตามมาในภายหลัง
๙. หลีกเลี่ยงการพูดแสดงความคิดเห็นเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ไม่พูดจาส่อเสียด ทับถม เยาะเย้ยผู้อื่น
๑๐. พูดมีหางเสียง หรือมีคำลงท้ายที่สุภาพ เป็นทางการ เช่น ครับ/ค่ะ
๑๑. พูดด้วยความปรารถนาดี จริงใจ และบริสุทธิ์ใจต่อผู้อื่น

มารยาทในการพูด

๑. พูดจาไพเราะ
๒. ไม่แย่งกันพูด
๓. พูดด้วยคำสุภาพไม่หยาบคาย
๔. พูดด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะนุ่มนวล
๕. ไม่พูดแทรกจังหวะผู้อื่น
๖. พูดด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
๗. ใช้ความดังของเสียงให้พอเหมาะ ไม่เสียงเบาหรือดังเกินไป
๘. ไม่พูดนินทาว่าร้ายผู้อื่น

ข้อควรคำนึงในการพูด

การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู เราควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนพูด เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น เพราะในเรื่องเดียวกัน แต่ละคนอาจมีมุมมองและความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การสรุปหลักการพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารต้องรู้วิธี
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดหลักการพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 อย่างน้อย ๕ ข้อ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ข้อควรคำนึงในการพูด

การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู เราควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนพูด เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น เพราะในเรื่องเดียวกัน แต่ละคนอาจมีมุมมองและความคิดเห็นที่ต่างกันได้

ตัวอย่างการพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

“ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินไทย ภายใต้ร่มพระบารมีในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงรักและทรงห่วงใยประชาราษฎร์เสมอ ทรงตรากตรำพระวรกายและทรงงานหนักเพื่อให้พสกนิกรของพระองค์ได้อยู่ดีกินดีมีความสุข”

“ประเทศไทยสมัยอดีตมีป่าไม้จำนวนมาก แต่ปัจจุบันถูกตัดทำลายไปจำนวนมากเช่นกัน นั่นเพราะป่าไม้เป็นทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เมื่อความเจริญอยู่ที่ไหน การทำลายป่าไม้ย่อมอยู่ที่นั่น ดังนั้นพวกเราทุกคนควรช่วยกันกันอนุรักษ์ป่าไม้ที่ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ให้กลับมาสมบูรณ์อีกครั้ง”

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารต้องรู้วิธี
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดแสดงความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 อย่างน้อย ๓-๔ บรรทัด

แบบร่างการพูดเรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำราชาศัพท์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ ภาษาหรือถ้อยคำที่กำหนดขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของบุคคล ไม่เฉพาะแต่พระมหากษัตริย์เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าลงมาถึงพระภิกษุสงฆ์ ขุนนางหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และสุภาพชน

ลักษณะของคำราชาศัพท์ เป็นคำเฉพาะที่ใช้สื่อสารเฉพาะบุคคล ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เพราะสังคมไทยมีระดับบุคคลที่ต่างกัน

การแบ่งลำดับชั้นของบุคคลในการใช้คำราชาศัพท์ออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. พระมหากษัตริย์
๒. พระบรมวงศานุวงศ์
๓. พระสังฆราชเจ้าและพระสงฆ์
๔. ขุนนาง ข้าราชการชั้นสูง
๕. สุภาพชน

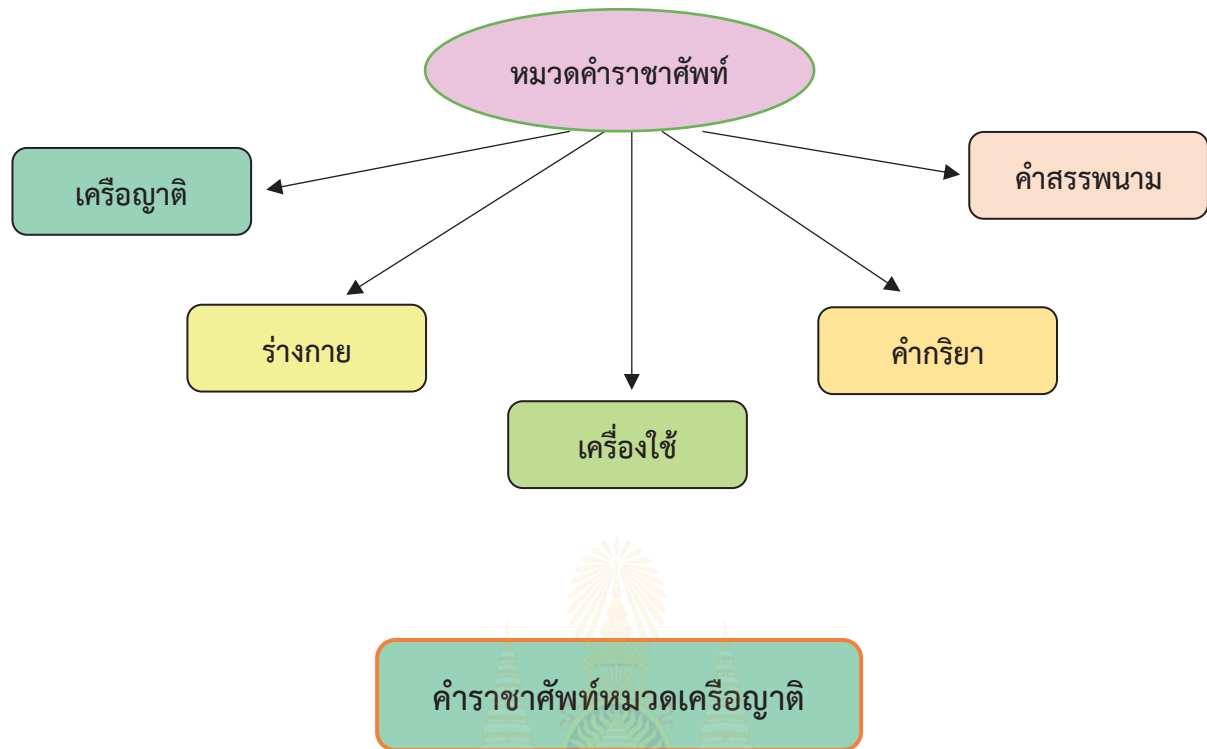
คำราชาศัพท์ เป็นลักษณะการใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาของไทยที่ชัดเจนอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบและรูปแบบการปกครอง ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษ เพราะแจกแจงการใช้ถ้อยคำตามระดับชนชั้นของบุคคล เพื่อให้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ คำราชาศัพท์จึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของชนชาวไทย เราคนไทยจึงมีความจำเป็นต้องใช้คำราชาศัพท์ได้ทั้งในการพูดและการเขียน ตลอดจนเข้าใจความหมายของคำราชาศัพท์ทั้งในการอ่านและการฟังเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการใช้คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ใช้สำหรับสามัญชนพูดกับพระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ พระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์จะใช้คำสามัญ ไม่ใช้คำราชาศัพท์ยกย่องพระองค์เอง พระเจ้าแผ่นดินจะใช้ราชาศัพท์กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงศักดิ์สูงกว่าทางสืบสายโลหิตหรือทางการนับพระญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พี่ และพระบรมวงศานุวงศ์ ส่วนเจ้านายจะใช้ราชาศัพท์ระหว่างกัน เมื่อผู้พูดมีอิสริยยศต่ำกว่า เช่น เจ้านายมีศักดิ์เป็นลุง กับหลานซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

การแบ่งคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ

การแบ่งหมวดหมู่คำราชาศัพท์ ออกเป็นหมวด ๆ นั้น เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและการใช้ถ้อยคำ เราจึงจัดเรียงคำราชาศัพท์ให้เป็นหมวดหมู่ โดยมีทั้งคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ เช่น หมวดเครือญาติ หมวดเครื่องใช้ต่าง ๆ หมวดร่างกาย หมวดกริยา หมวดทั่วไป เป็นต้น

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระปัยกา	ปู่ทวด ตาทวด	พระปัยยิกา	ย่าทวด ยายทวด
พระอัยกา พระอัยกี	ปู่ ตา	พระอัยยิกา	ย่า ยาย
พระชนก พระบิดา	พ่อ	พระชนนี พระมารดา	แม่
พระปิตุลา	ลุงหรืออา (ฝ่ายพ่อ)	พระปิตุจฉา	ป้าหรืออา (ฝ่ายพ่อ)
พระมาตุลา	ลุงหรือน้า (ฝ่ายแม่)	พระมาตุจฉา	ป้าหรือน้า (ฝ่ายแม่)
พระเชษฐา	พี่ชาย	พระเชษฐภคินี	พี่สาว
พระอนุชา	น้องชาย	พระกนิษฐา พระกนิษฐา	น้องสาว
พระมเหสี พระชายา	ภรรยา	พระสวามี พระภักสตา	สามี
พระโอรส	ลูกชาย	พระธิดา	ลูกสาว
พระขามาตา	ลูกเขย	พระสุณิสา	ลูกสะใภ้
พระนัดดา	หลาน	พระปนัดดา	เหลน

คำราชาศัพท์หมวดร่างกาย

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระเกศา	ผม	พระกรรณ	หู
พระนลาฏ	หน้าผาก	พระเนตร	ตา
พระโอษฐ์	ปาก	ขอบพระเนตร	ขอบตา
ต่อมพระเนตร	ต่อมน้ำตา	ม่านพระเนตร	ม่านตา
พระขนง	คิ้ว	พระอัสสุชล	น้ำตา
พระทนต์	ฟัน	พระนาสิก	จมูก
พระชีวหา	ลิ้น	พระศอ	คอ
พระเขษะ	น้ำลาย	พระพักตร์	หน้า
พระอุทร	ท้อง	พระเสโท	เหงื่อ
พระองคฺลี	นิ้วมือ	พระหนุ	คาง
พระหัตถ์	มือ	พระเศียร	ศีรษะ
ข้อพระหัตถ์	ข้อมือ	พระปราง	แก้ม
พระมังสา	เนื้อ	พระพาหา	ช่วงแขน
พระโลมา	ขน	พระพาหุ	ต้นแขน
พระอูระ	อก	พระกร	แขน
พระนาภี	สะดือ	พระบาท	เท้า
พระโสณิ	สะโพก	ข้อพระบาท	ข้อเท้า
พระรากขวัญ	ไหปลาร้า	พระชานุ	เข่า
พระกัจฉะ	รักแร้	พระขงฆ์	แข้ง
พระเพลา	ขาหรือตัก	พระดรรชนี	นิ้วชี้
พระชีพจร	ชีพจร	พระหทัย	ใจ
พระธมณี	เส้นประสาท	พระนขา	เล็บ
พระกำโบล	กระพุ้งแก้ม	พระอัฐิ	กระดูก
พระวักกะ	ไต	พระทาลูระ	เขี้ยว
พระอังสะ พระอังสา	ไหล่	พระกฤษฎี	สะเอว
พระผาสูกะ	ซี่โครง	พระปรัศว์	ซี่ข้าง
พระฉวี	ผิวหนัง		

คำราชาศัพท์หมวดเครื่องใช้

เครื่องใช้	คำราชาศัพท์	เครื่องใช้	คำราชาศัพท์
เสื่อ	ฉลองพระองค์	ผ้าเช็ดหน้า	ซับพระพักตร์
รองเท้า	ฉลองพระบาท	กระจกส่อง	พระฉาย
ที่นอน	พระยี่งู	ข้าว	พระกระยาเสวย
ม่าน มุ้ง	พระวิสูตร พระสูตร		(พระมหากษัตริย์)
ผ้าอาบน้ำ	พระภูษาชุบสรง	น้ำกิน	พระสุธารส
	ผ้าชุบสรง ผ้าสรง	ตุ้มหู	พระกุนทล
เข็มขัด	รัดพระองค์ พระปั้นเหน่ง	ช้อน	ฉลองพระพักตร์
ประตู	พระทวาร	ช้อนส้อม	ฉลองพระหัตถ์ส้อม
เตียงนอน	พระแท่นบรรทม	เหล้า	น้ำจันท์
ผ้าเช็ดตัว	ซับพระองค์	กางเกง	พระสนับเพลา พระที่
			(ราชวงศ์)

คำราชาศัพท์หมวดคำกริยา

คำศัพท์	คำราชาศัพท์	คำศัพท์	คำราชาศัพท์
ทักทายปราศรัย	พระราชปฏิสันถาร	ดู	ทอดพระเนตร
ไปเที่ยว	เสด็จประพาส	ให้	พระราชทาน
ไหว้	ถวายบังคม	อยากได้	ต้องพระราชประสงค์
อาบน้ำ	สรงน้ำ	เขียนจดหมาย	พระราชหัตถเลขา
นอน	บรรทม	มีครรภ์	ทรงพระครรภ์
นั่ง	ประทับ	หัวเราะ	ทรงพระสรวล
ไป	เสด็จ	รับประทาน	เสวย
ชอบ	โปรด	ป่วย	ประชวร

คำราชาศัพท์หมวดคำสรรพนาม

คำที่ใช้แทน	คำราชาศัพท์	ใช้กับ
แทนชื่อผู้พูด (บุรุษที่ ๑)	ข้าพระพุทธเจ้า กระผม ดิฉัน	พระมหากษัตริย์ ผู้ใหญ่ พระสงฆ์
แทนชื่อที่พูดด้วย (บุรุษที่ ๒)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ใต้ฝ่าละอองพระบาท	พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี พระบรมราชชนนี พระบรมโอรสาธิราช พระบรมราชกุมารี
แทนชื่อที่พูดด้วย	ฝ่าพระบาท	เจ้านายชั้นสูง
แทนชื่อที่พูดด้วย	พระคุณเจ้า	พระสงฆ์ผู้ทรงสมณศักดิ์
แทนชื่อที่พูดด้วย	พระคุณท่าน	พระภิกษุสงฆ์ทั่วไป
แทนชื่อที่พูดด้วย	พระเดชพระคุณ	เจ้านาย, หรือพระภิกษุที่นับถือ
แทนผู้ที่พูดถึง (บุรุษที่ ๓)	พระองค์	พระราชอา พะพุทเจ้า เทพผู้เป็นใหญ่
แทนผู้ที่พูดถึง	ท่าน	เจ้านาย ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ พระภิกษุ ผู้ใหญ่ที่นับถือ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การจัดหมวดหมู่คำราชาศัพท์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำราชาศัพท์ที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมไปจัดหมวดหมู่ให้ถูกต้อง และแต่งประโยคโดยใช้คำราชาศัพท์ จำนวน ๕ ประโยค

พระโอรส	พระนาสิก	พระกรรม	พระราชทาน
เสวย	ถวายบังคม	เสด็จ	พระโอรส
บรรทม	พระบาท	ฉลองพระองค์	พระบิดา
พระมารดา	พระกร	พระฉาย	ขับพระพิกตร์

ข้อที่	คำราชาศัพท์	หมวดหมู่	แต่งประโยค
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การอ่านวรรณกรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล้องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมดีมีสาระ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของวรรณกรรม

วรรณกรรม ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายไว่ว่า น. งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง, เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสฐียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน

พระยาอนุมาราชชน ให้ความหมายไว้ว่า การกระทำหนังสือหรือหนังสือที่แต่งขึ้นทั่วไปโดยมิได้จำกัดว่าเป็นหนังสือพวกใดพวกหนึ่ง โดยเฉพาะส่วนจะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใดนั้นเป็นเรื่องหนึ่งต่างหาก

สรุปความหมายของ “วรรณกรรม” แบบเข้าใจอย่างง่ายได้ว่า วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนทั่วไปที่แต่งขึ้นตามความรู้ ความคิด ความคิดเห็น หรือตามจินตนาการ เช่น หนังสือ นิยายสาร หนังสือพิมพ์ นวนิยาย เรื่องสั้น เทคนา คำสอน รวมถึงวรรณคดีด้วย

ประเภทของวรรณกรรม

วรรณกรรมแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. **วรรณกรรมสารคดี** หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งความรู้ ความคิด ประสบการณ์แก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจใช้รูปแบบร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ได้ เช่น หนังสือวิชาการ ตำราเรียน ตำราอาหาร บทความ ฯลฯ
๒. **วรรณกรรมบันเทิงคดี** หมายถึง วรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานบันเทิงแก่ผู้อ่าน จึงมักเป็นเรื่องที่มีเหตุการณ์และตัวละคร เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ ฯลฯ

ชนิดของวรรณกรรมไทย

ชนิดของวรรณกรรมไทย แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

๑. **วรรณกรรมร้อยกรอง** คือ ลักษณะงานเขียนที่ใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย คล้องจองกัน มีสัมผัสบังคับตามฉันทลักษณ์ เช่น พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน สังข์ทอง นิราศ รามเกียรติ์ ฯลฯ โดยจะใช้คำประพันธ์ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ประเภทต่าง ๆ ในการแต่ง
๒. **วรรณกรรมร้อยแก้ว** คือ งานเขียนแบบความเรียง หรือ เรียงความ ที่ไม่ใช้ภาษาคล้องจอง ในรูปของบทความ นิทาน เพลง ฯลฯ

หลักการหาความรู้และข้อคิดจากการอ่านวรรณกรรม

๑. อ่านเรื่องทั้งหมดให้เข้าใจและค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง
๒. อ่านอีกครั้งดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น
๔. ให้สรุปใจความสำคัญเพียงใจความเดียวของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดด้วยภาษาตนเอง
๖. ทบทวนการสรุปอีกครั้งเพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไข

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
๕๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๕๐
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมดีมีสาระ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง วรรณกรรมดีมีสาระ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. วรรณกรรมคืออะไร

.....

.....

๒. การหาความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน มีหลักการหรือขั้นตอนอย่างไร (เขียนเป็นแผนภาพความคิด)

ตอนที่ ๒ อ่านวรรณกรรมแล้วสรุปความรู้

๓. ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้ ข้อคิดที่ได้จากวรรณกรรมที่อ่าน และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ความรู้ที่ได้ คือ.....

.....

ข้อคิดที่ได้ คือ.....

การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับ
 การประเมินเหล่านี้ ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้					
๒	คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดได้					
๓	จับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านได้					
๔	ตอบคำถามจากการฟังและการดูได้					
๕	สรุปข้อคิดจากการอ่านวรรณกรรมที่มีสาระได้					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของคำ

เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ เสียงพูด หรือตัวหนังสือที่เขียนขึ้น มีความหมายในตัว ไม่ว่าจะมียกพยางค์ก็ตาม เช่น มะละกอ ทะเล กบ ใช้ประกอบหน้าคำอื่นเพื่อระบุประเภท หรือชนิดของคำ

คำศัพท์ที่ปรากฏในวรรณคดี เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

คำศัพท์

๑. กัณดาร (กัณ-ดาน)

๒. กำดัด

๓. กิณนร (กิน-นอน)

๔. ภูณท์ (ภูณ)

๕. เกษมศานต์ (กะ-เสม-सान)

๖. คลาไคล (คลา-ไคล)

๗. จังทาล (จัง-ทาน)

๘. จูติ (จู-ติ)

๙. จู๋จู๋

๑๐. โฉงเฉง

๑๑. ชลาลัย (ชน-ลา-ไล)

๑๒. ดินดาน

๑๓. ถวิล (ถะ-หวิน)

๑๔. ทับ

๑๕. นคราญ (นง-คราน)

๑๖. นอกชาน

๑๗. นาวา

ความหมาย

ลำบาก แห้งแล้ง

กำลังรุ่น

อมนุษย์ในนิยายมี ๒ ชนิด หนึ่งเป็นครึ่งคนครึ่งนก
ท่อนบนเป็นคน ท่อนล่างเป็นนก อีกชนิดหนึ่งมีรูปร่าง
เหมือนคน เมื่อไปไหนมาไหนก็จะใส่ปีกใส่หางบินไป
ในเรื่องนี้เปรียบเพื่อให้เห็นว่า มีรูปร่างดงามอรชรอ่อนแอ้น
ไฟ

โปร่งอารมณ์ ชื่นชม ยินดี

เดินไปเคลื่อนไหวไป

มาจากคำว่า จังทาล หมายถึง ต่ำช้า

เปลี่ยนสภาพจากกำเนิดหนึ่งไปเป็นอีกกำเนิดหนึ่ง
(มักใช้กับเทวดา)

ดูถูก

เอะอะเอ็ดอึงเป็นทำนองเกะกะเกร

แม่น้ำ

ดินที่จับตัวแข็งเป็นชั้นโดยมากเป็นประเภทดินเหนียว

เนื้อแน่นที่น้ำไหลผ่านไม่ได้ เกาะตัวแข็งอยู่ใต้ผิวดิน

คิดถึง

กระท่อม

นางงาม

พื้นเรือนที่ยื่นพ้นชายคาระเปียงออกมา

เรือ

๑๘. ประหวั่น	รู้สึกหวั่นกลัว
๑๙. ผันผาย	กลับไป เดินไป
๒๐. ผ่าน	ครอบครอง เช่น ผ่านเมือง
๒๑. เปรศพราย (เพริด-พราย)	งามระยับ
๒๒. ไพรสัณห์ (ไพร-สัน)	แนวป่า
๒๓. ภพไตร (พบ-ไตร)	ในทางวรรณคดี หมายถึง โลกทั้งสาม คือ สวรรค์ โลกมนุษย์และเมืองบาดาล
๒๔. ภิมย์ (พิ-รม)	ดีใจยิ่ง ยินดียิ่ง
๒๕. ม้วยมรณ์ (ม้วย-มอน)	ตาย
๒๖. มี	อีกทีก็ เสี่ยงแซ่
๒๗. เขาวมัลย์ (เขา-วะ-มาน)	หญิงสาวสวย
๒๘. รัน	ดี
๒๙. รำไร	อ้อยอิ่ง
๓๐. เร็ยราย	กระจายเคลื่อนไป
๓๑. สกล (สะ-กน)	ทั้งหมด ทั้งสิ้น
๓๒. สงกา	ความสงสัย
๓๔. สาแหกร	เครื่องใส่ของสำหรับหิ้วหรือหาบ เป็นต้น ปกติทำด้วยหวาย มี ๔ สาย ตอนบนทำเป็นหูสำหรับหิ้ว สอดไม้คานสำหรับตอนล่าง ขัดกันเป็นสี่เหลี่ยม สำหรับ วางกระจาด
๓๕. อางขนาง (อาง-ชะ-หนาง)	อายุ ขววยเงิน
๓๖. อาจิน (อา-จิน)	เป็นปกติ เสมอ ๆ

การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน ผู้อ่านต้องใช้บริบทในการเข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ
จึงจะช่วยให้อ่านเรื่องได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทำให้เข้าใจความหมายของบทหรือกรอนที่อ่านได้
และเกิดความซาบซึ้งประทับใจยิ่งขึ้น

เรียบเรียงมาจาก <https://www.xyzpoppk.wixsite.com>

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ในบทเรียนและอธิบายความหมายของคำศัพท์
จากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

คำศัพท์.....ความหมาย.....
คำศัพท์.....ความหมาย.....

คำศัพท์.....ความหมาย.....
คำศัพท์.....ความหมาย.....

คำศัพท์.....ความหมาย.....
คำศัพท์.....ความหมาย.....

คำศัพท์.....ความหมาย.....
คำศัพท์.....ความหมาย.....

คำศัพท์.....ความหมาย.....
คำศัพท์.....ความหมาย.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบถูกต้องตามข้อกำหนดฉันทลักษณ์

กลอนสุภาพ คือ กลอนที่วรรคหนึ่งมีจำนวนคำระหว่าง ๗-๙ คำ

สำหรับการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองนั้น ก่อนอ่านควรศึกษาประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง

๑. คำศัพท์ยากในบทร้อยกรอง ต้องศึกษาคำอ่านและความหมายให้เข้าใจก่อน
๒. รูปแบบของบทร้อยกรอง ต้องศึกษาประเภทของบทร้อยกรอง จำนวนคำในวรรค
๓. จังหวะการอ่าน ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เพราะบทร้อยกรอง ถ้ามี ๗ คำ ให้อ่านเป็น ๒/๒/๓ ถ้ามี ๘ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๒/๓ ถ้ามี ๙ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๓/๓

วิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองมี ๒ วิธี ดังนี้

๑. **อ่านออกเสียงปกติ** คือ อ่านออกเสียงปกติเหมือนกับการอ่านบทร้อยแก้วทั่วไปแต่จะมีการเว้นวรรค และเน้นจังหวะที่สัมผัสตามบทร้อยกรองแต่ละประเภท ซึ่งแตกต่างกัน

๒. **อ่านออกเสียงเป็นทำนอง** คือ อ่านให้มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ไพเราะ เสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตามอักขรวิธี
๒. อ่านเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะเอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๓. น้ำเสียงไพเราะชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากเกินไป
๔. เน้นเสียงแสดงอารมณ์ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

มารยาทในการอ่าน

๑. อ่านด้วยน้ำเสียงสุภาพ เสียงดังพอประมาณ ไม่ตะโกนเสียงดัง
๒. มีท่าทางที่สุภาพในการอ่าน บุคลิกภาพเรียบร้อย สง่างาม
๓. ถ้าเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งหลังตรง ถ้าเป็นการยืน ควรยืนตรงด้วยท่าทางที่สุภาพ
๔. ถ้าเป็นการอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ ให้ถูกต้อง

บทอาขยานเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น	พระสังข์ซ่อนอยู่ก็รู้สิ้น
พระแม่ไปป่าเป็นอาจณ	ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า	ส่งสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
เหนื่อยยากลำบากกายา	กลับมาจนค่าแล้วรำไร
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู	อุ้มชุมชิตพิสมัย
พระคุณล้าลภภไพร	จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ไก่อ่าพาฝูงมากินข้าว	ของพระแม่เจ้าอยู่อาวฉาน
ค้ายเขี้ยวเรียรายทั้งดินดาน	พระมารดามาเห็นจะรำไร
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา	จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ออกจากสังข์ปล้นทันใด	ฉวยจับไม่ได้ไล่ตี
กอบเก็บข้าวหกที่ตกดิน	ผืนผินลอบลับขยับหนี
เหลียวดูผู้คนชนนี้	จะหนีเข้าสังข์กำบังตน
หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่	ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
ช่วยขับไก่อ่าประสาจน	สาละวนเล่นพลางไม่ห่างดู
	จากหนังสือวรรณคดีลำนํ้า
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดหลักของข้อความ หรือเรื่องที่อ่าน เป็นข้อความที่ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้

ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดียว ๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ใจความรองหรือพลความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความหรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผลอย่างถี่ยวน เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มิใช่ใจความสำคัญ และมีใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือรายละเอียด

หลักพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

- การขีดเส้นใต้
- การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ
- การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษาและสำนวนของตนเองไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

วิธีจับใจความสำคัญ

๑. อ่านพิจารณาเนื้อหาที่ละย่อหน้า และค้นหาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออก เช่น ตัวอย่าง สำนวนเปรียบเทียบ ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยาย
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยเขียนให้เข้าใจให้มากที่สุด เพื่อให้เนื้อหากระชับ

การพิจารณาดำแหน่งของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญของข้อความ แต่ละย่อหน้าจะปรากฏ ดังนี้

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า
๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
๓. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

ข้อสังเกต ในกรณีที่ใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญนั้น อาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก หรือไม่มีประโยคหลักอยู่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย ผู้อ่านอาจจะสรุปขึ้นเอง โดยการอ่านทั้งย่อหน้าแล้วสรุป

แหล่งที่มาข้อมูล : ปรับปรุงและเรียบเรียงมาจากเทคนิคการอ่านหนังสือให้เร็วและจับใจความได้
<https://www.sites.google.com/site/technicalreading>

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การจับใจความสำคัญเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจงให้นักเรียนอ่านเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนด

๑. ให้นักเรียนเขียนใจความสำคัญของเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ ความยาว ๓-๖ บรรทัด

๒. ถ้านักเรียนเป็นท้าวยศวิมลจะขับไล่นางจันท์เทวีและพระสวามีออกจากเมืองหรือไม่ เพราะเหตุใด และท้าวยศวิมลควรทำอะไรต่อไป

[illegible]

๓.

ครั้นค่าตักน้ำตาข้าว
เก็บผักเหี่ยวหักพินมา

ครั้นรุ่งเช้าเจ้าเข้าป่า
ก็ลยาค้าขายได้เลี้ยงตัว

จากคำประพันธ์แสดงให้เห็นว่านางจันท์เทวีมีลักษณะนิสัยอย่างไร

.....

.....

.....

๔. เหตุใดนางจันท์เทวีจึงทูลหอยสังข์ทิ้ง และเมื่อนางเล่าเรื่องพระสังข์ให้ตายายฟัง ทั้งสองคนว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๕. นักเรียนคิดว่าควรนำคุณธรรมใดของตัวละครในเรื่องนี้ ไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การถอดคำประพันธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การถอดคำประพันธ์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๔ ให้ความหมายไว้ว่า **ถอดความ** หมายถึง แปลให้เข้าใจความได้ง่ายขึ้น

การถอดความจากบทร้อยกรอง คือ การอธิบายความหมายของคำและเค้าโครงเดิมของบทร้อยกรอง โดยอาจอธิบายจากบทร้อยกรองที่เป็นบทบรรยายหรือพรรณนาโวหาร ทั้งนี้ การถอดความมีประโยชน์คือ ทำให้เข้าใจบทร้อยกรองบทนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น

ในการเรียนภาษาไทย ทักษะด้านการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในบางครั้งบทเรียนนอกจาก จะเป็นร้อยแก้วธรรมดาแล้วยังมีร้อยกรองอีกด้วย ซึ่งร้อยกรองบางบทยังใช้คำศัพท์ที่ยากและไม่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ ผู้จัดทำโครงการ จึงได้นำร้อยกรองบทหนึ่งนำมาแยกคำศัพท์ ยาก หาความหมายของคำศัพท์นั้น พร้อมถอดความเป็นร้อยแก้ว เพื่อความสะดวกในการศึกษาต่อไป

การถอดคำประพันธ์ต้องอาศัยหลักการดังนี้

๑. รู้ความหมายของคำศัพท์ในเรื่องนั้น ๆ ถูกล้อมรอบ
๒. ศึกษาเนื้อหาโดยรวมของเรื่องนั้น ๆ
๓. ถอดความที่ละบรรทัด/หรือวรรค โดยคำนึงถึงเรื่องราวก่อนหน้านั้น
๔. ทำความเข้าใจ กับข้อความที่ถอดตั้งไว้
๕. เรียบเรียงข้อความใหม่เหมือนกำลังจะพูดเล่าเรื่องราวนี้ให้ผู้อื่นฟัง

ตัวอย่างการถอดความ

เมื่อนั้น
อยู่ด้วยยายตาได้ห้าปี

โฉมจันทร์กัลยา มารศรี
ยากแค้นแสนทวิทุกเวลา

ถอดความได้ว่า ช่วงที่นางจันทร์เทวีอาศัยอยู่กับยายในระยะเวลา ๕ ปี นั้น มีแต่ความทุกข์อยู่ตลอดเวลา

ครั้นคำตักน้ำดำข้าว
เก็บผักเที่ยวหักฟืนมา

ครั้นรุ่งเช้าเจ้าเข้าป่า
กัลยาค้าขายได้เลี้ยงตัว

ถอดความได้ว่า กิจวัตรของนางจันทร์เทวีคือ ช่วงค่ำจะตักน้ำ ดำข้าว ช่วงเช้าเข้าป่าเพื่อไปเก็บผักหาฟืนและค้าขายเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การถอดคำประพันธ์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การถอดคำประพันธ์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนถอดคำประพันธ์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น
พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน

พระสังข์ซ่อนอยู่รู้สิ้น
ในจิตคิดถวิลทุกเวลา

คำศัพท์.....
ถอดความได้ว่า.....

จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า
เหนื่อยยากลำบากกายา

สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
กลับมาจนค่าแล้วรำไร

คำศัพท์.....
ถอดความได้ว่า.....

ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู
พระคุณล้าลบบภาพไตร

อุ้มชูชมชิตพิสมัย
จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ

คำศัพท์.....
ถอดความได้ว่า.....

ไก่อปาพาฝูงมากินข้าว
ค้อยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน

ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
พระมารดามาเห็นจะรำไร

คำศัพท์.....
ถอดความได้ว่า.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อแสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่อง ทำให้จับใจความของเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ต้องอาศัยการตั้งคำถาม และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านว่า ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง สถานที่เกิดอยู่ที่ไหน มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น และผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร แล้วจึงเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง โดยลำดับเหตุการณ์ ดังนี้

- ใคร
- ทำอะไร
- ที่ไหน
- เหตุการณ์เป็นอย่างไร
- ผลของเหตุการณ์
- ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ประโยชน์ของการเขียนแผนโครงเรื่อง

- ทำให้รู้จักรวบรวมความรู้ที่ได้จากการอ่าน
- จดจำได้ง่าย และแม่นยำยิ่งขึ้น
- ใช้จัดขอบเขตความรู้ ความคิด
- เพื่อกำหนดทิศทางของเรื่องที่จะเขียน
- ทำให้งานเขียนมีประเด็นที่ชัดเจน ได้รับความสมบูรณ์ครบถ้วน

ขั้นตอนการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

๑. กำหนดชื่อเรื่อง หรือ ความคิดรวบยอด
๒. หาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง สำคัญและจัดบันทึกเป็นกลุ่มคำสั้น ๆ
๓. นำคำที่จัดบันทึกไว้มาตั้งชื่อเป็นหัวข้อย่อยและเรียงลำดับตามความสำคัญ
๔. เลือกรูปแบบแผนภาพความคิด ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

แผนภาพโครงเรื่อง (สำหรับชั้นนำเข้าสู่บทเรียน)

แผนภาพโครงเรื่อง นิทานเรื่อง สุนัขกับเงา

ตัวละครในเรื่อง **สุนัข**

สถานที่ **บนสะพานข้ามแม่น้ำ**

เหตุการณ์ที่เกิด

..... **สุนัขตัวหนึ่งขโมยเนื้อจากตลาดแล้ววิ่งข้ามสะพานมา**
มันมองลงไปใต้น้ำเห็นเนื้อก้อนใหญ่กว่าชิ้นที่มันคาบอยู่...
จึงทิ้งชิ้นเนื้อที่คาบไว้ในปากลงไปในน้ำ

ผลของเหตุการณ์

..... **เนื้อชิ้นที่สุนัขคาบมาจมหายไปในแม่น้ำ**
และเงาของเนื้อก็หายไป

ข้อคิด..... **โลภนักมักลาภหาย** **โลภมากลาภหาย**

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

ชื่อเรื่อง

ตัวละคร

สถานที่

เหตุการณ์
ที่เกิดขึ้น

ผลของเหตุการณ์

ข้อคิด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน**

การวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน หมายถึง การพิจารณารายละเอียดเพื่อแยกองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน เช่น รูปแบบเป็นแบบใด ผู้แต่งคือใคร มีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใช้ภาษาอย่างไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใด และแต่ละด้านสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องที่อ่าน เป็นการวิเคราะห์คุณค่าลักษณะดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของเรื่อง เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง ถกเถียง แยกแยะและแสวงหาเหตุผลเพื่อประเมินคุณค่าของวรรณคดีอย่างมีเหตุผล

การอ่านหนังสือหรือเรื่องราวต่าง ๆ อย่างพินิจพิเคราะห์จะทำให้ประจักษ์ในคุณค่า ประเทืองปัญญาได้รับประโยชน์หลายประการ รวมทั้งสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านยิ่งขึ้น

คุณค่าของเรื่องที่อ่านแบ่งกว้าง ๆ ได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

คือ การที่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้น ทำให้มีปัญญาแตกฉานทั้งด้านวิชาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เท่าทันคนและอื่น ๆ

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คือ ความเพลิดเพลินในการใช้คำอย่างประณีตทำให้เกิดความงาม ความไพเราะในการใช้ภาษา ผู้อ่านสามารถได้รับรสไพเราะของเสียง ซาบซึ้งในความหมาย เห็นภาพเคลื่อนไหว เกิดจินตนาการตามสัมผัสอารมณ์และความนึกคิดต่าง ๆ ที่ผู้แต่งถ่ายทอดออกมาเป็นบทประพันธ์ เช่น ความรู้สึกโศกเศร้าสะเทือนใจ โกรธ ตลกขบขัน เป็นต้น

๓. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

คือ เรื่องราวที่อ่านจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม คติชีวิต คำสั่งสอน คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นอยู่ ประวัติศาสตร์ การเมือง อาหารการกิน สอดแทรกไปกับการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมในอดีต ช่วยให้เข้าใจ วิถีชีวิตความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น และงานเขียนที่ดีจะช่วยจรรโลงสังคมได้ด้วย

๔. คุณค่าด้านการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คือ ผู้การที่ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากวรรณคดีและประสบการณ์จาก เรื่องที่อ่าน ไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

หลักการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์วรรณกรรมมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างกว้าง ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุม งานเขียนทุกประเภท แต่ละประเภท ผู้วิเคราะห์ต้องนำแนวการวิเคราะห์ไปปรับใช้ ให้ เหมาะสมกับงานเขียนแต่ละชิ้นงานซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งประพันธ์ เรื่องณรงค์ และ คณะ (๒๕๔๕ : ๑๒๘) ได้ให้หลักเกณฑ์กว้าง ๆ ในการวิเคราะห์วรรณกรรม ดังนี้

๑. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่ง เพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่น ๆ

๒. ลักษณะคำประพันธ์

๓. เรื่องย่อ

๔. เนื้อเรื่อง ให้วิเคราะห์เรื่องในหัวข้อต่อไปนี้ตามลำดับ โดยบางหัวข้ออาจจะมี หรือไม่มีก็ได้ ตามความจำเป็น เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก วิธีการแต่ง ลักษณะการเดินเรื่อง การใช้ ถ้อยคำ สำนวนในเรื่อง ท่วงทำนองการแต่ง วิธีคิดสร้างสรรค์ ทศนะหรือมุมมองของผู้เขียน เป็นต้น

๕. แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียนที่ฝากไว้ในเรื่อง ซึ่งต้องวิเคราะห์ออกมา

๖. คุณค่าของวรรณกรรม โดยปกติแบ่งออกเป็น ๕ ด้านใหญ่ ๆ และกว้าง ๆ เพื่อความ ครอบคลุมในทุกประเด็น ซึ่งผู้วิเคราะห์ต้องไปแยกหัวข้อย่อยให้สอดคล้องกับลักษณะของ หนังสือที่จะวิเคราะห์นั้น ๆ ตามความเหมาะสม

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

ข้อคิด หมายถึง ประเด็นชวนคิด คติที่เป็นประโยชน์

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เป็นการหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านนั้น ๆ ว่าให้ ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี ควร อ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญที่ ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ แล้วเขียนอธิบายคุณค่าตามหัวข้อที่กำหนด พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำประพันธ์ประกอบให้ชัดเจน

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์.....

ตัวอย่างคำประพันธ์.....

๒. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ.....

ตัวอย่างคำประพันธ์.....

๓. คุณค่าด้านสังคม.....

ตัวอย่างคำประพันธ์.....

๔. คุณค่าด้านการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดังคำประพันธ์ว่า.....

๕. ข้อคิดที่ได้ คือ.....

จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดย.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าและสรุปข้อคิดจากคำประพันธ์ที่กำหนดให้

๑.	ไม่คิดถึงตัวกลัวกรรม ถึงชั่วดีเล้าเจ้าเป็นนาย	เวรมาทำเองง่ายง่าย จะทำผิดคิดร้ายก็ไม่ดี
คำประพันธ์นี้มีคุณค่าด้าน.....		
เพราะ.....		
ข้อคิดที่ได้.....		
นำไปใช้ในชีวิตจริงโดย.....		
๒.	ไก่ป่าพาฝูงมากินข้าว ค่อยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน	ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน พระมารดามาเห็นจะรำไร...
คำประพันธ์นี้มีคุณค่าด้าน.....		
เพราะ.....		
ข้อคิดที่ได้.....		
นำไปใช้ในชีวิตจริงโดย.....		
๓.	ครั้นคำตักน้ำตาข้าว เก็บผักเที่ยวหักฟันมา	ครั้นรุ่งเช้าเจ้าเข้าป่า กัลยาข้าขายได้เลี้ยงตัว
คำประพันธ์นี้มีคุณค่าด้าน.....		
เพราะ.....		
ข้อคิดที่ได้.....		
นำไปใช้ในชีวิตจริงโดย.....		
๔.	ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู	อุ่มชุมชิตพิสมัย
คำประพันธ์นี้มีคุณค่าด้าน.....		
เพราะ.....		
ข้อคิดที่ได้.....		
นำไปใช้ในชีวิตจริงโดย.....		

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การท่องบทอาขยาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การท่องบทอาขยาน

สาระสำคัญ

การท่องจำหรือท่องบทอาขยาน เป็นการอ่านออกเสียงที่อาศัยความจำโดยไม่ดูบทอ่านต้องใช้ความสามารถในการจำบทท่องจำ อ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และทำนองเสนาะของบทร้อยกรองนั้น ๆ สอดคล้องกับอารมณ์ในบทอ่าน โดยอ่านให้ไพเราะถูกต้องคล้องแคล้วเกิดภาพพจน์ได้รสได้อารมณ์

๑. ความหมาย

บทอาขยานคือ บทท่องจำ การเล่า การสวด เรื่อง นิทาน ซึ่งเป็นการท่องจำข้อความหรือคำประพันธ์ที่ชอบ บทร้อยกรองที่ไพเราะ โดยอาจตัดตอนมาจากหนังสือวรรณคดีเพื่อให้ผู้ท่องจำได้ เห็นความงามของบทร้อยกรองทั้งในด้านวรรณศิลป์ การใช้ภาษา เนื้อหา และวิธีการประพันธ์ สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการแต่งบทร้อยกรอง หรือนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการอ้างอิงในการพูด และการเขียนได้เป็นอย่างดี

๒. หลักการท่องบทอาขยาน

การท่องบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝน ดังนี้

๑. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียง ปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๒. ท่อง ด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพรา เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๓. ท่อง ออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้ก่อน

๔. ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน

๕. ท่อง ให้ถูกจังหวะและวรรคตอน

๖. ท่องให้ได้อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การท่องบทอาขยานสังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งจังหวะการอ่านโดยใช้เครื่องหมาย / และร่วมกันท่องจำบทอาขยาน
จากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

บทอาขยานจากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น	พระสังข์ซ่อนอยู่ภูริสสัน
พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน	ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า	สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
เหนื่อยยากลำบากกายา	กลับมาจนคำแล้วรำไร
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู	อัมชชุมชิดพิสมัย
พระคุณล้าลภพไตร	จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ไก่อปาพาฝูงมากินข้าว	ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
คู้ยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน	พระมารดามาเห็นจะรำไร
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา	จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ออกจากสังข์พลันทันใด	ฉวยจับไม่ได้ไล่ตี
กอบเก็บข้าวหกที่ตกดิน	ผืนผินลอยลับขยับหนี
เหลียวดูผู้คนชนนี้	จะหนีเข้าสังข์กำบังตน
หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่	ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
ช่วยขับไก่อปาประสาจน	สาละวนเล่นพลางไม่ห่างดู
	(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๙ เรื่อง คำราชาศัพท์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำราชาศัพท์จากเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
--

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเขียนคำราชาศัพท์ ความหมาย จากเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ โดยแยกเป็นหมวด คำนามและคำกริยา และบอกความหมายให้ถูกต้อง

ที่	คำนาม	ความหมาย	คำกริยา	ความหมาย
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำราชาศัพท์ (ทั้ง ๕ ประเภท) ๑๐ ประโยค

ข้อ	ประเภท	คำราชาศัพท์	ประโยค
๑	พระมหากษัตริย์		
๒	พระมหากษัตริย์		
๓	พระสงฆ์		
๔	สุภาพชนทั่วไป		
๕	พระสงฆ์		
๖	พระมหากษัตริย์		
๗	สุภาพชนทั่วไป		
๘	พระมหากษัตริย์		
๙	พระบรมวงศานุวงศ์		
๑๐	พระบรมวงศานุวงศ์		

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของคำบุพบท

คำบุพบท หมายถึง คำที่ใช้หน้าหน้าคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมคำหรือกลุ่มคำนั้นให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

ชนิดของคำบุพบท

หลักภาษาไทยได้แบ่งคำบุพบทออกเป็น ๖ ชนิด ดังนี้

๑. คำบุพบทบอกสถานที่ ได้แก่คำว่า ใต้ บน ริม ขิด ใกล้ ไกล ที่ นอก ใน เช่น
เสื้อสีขาวอยู่ในตู้เสื้อผ้า

เขาขายส้มตำอยู่ใกล้สถานีตำรวจ

๒. คำบุพบทบอกเวลา ได้แก่คำว่า แต่ ตั้งแต่ ณ เมื่อ จน จนกระทั่ง เช่น
เขาอ่านหนังสือจนดึก

คุณพ่อไปทำงานแต่เช้า

๓. คำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ ได้แก่คำว่า แห่ง ของ เช่น

เขาทำงานอยู่วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เงินของฉันหาย

๔. คำบุพบทบอกที่มาหรือสาเหตุ ได้แก่คำว่า แต่ จาก กว่า เหตุ ตั้งแต่ เช่น
คุณแม่ซื้อผักมาจากตลาด

ชานาเดินมาตั้งแต่ที่นาถึงบ้าน

๕. คำบุพบทบอกฐานะเป็นผู้รับ ได้แก่คำว่า เพื่อ ต่อ แก่ แต่ เฉพาะ สำหรับ

เช่น

ฉันทำทุกอย่างเพื่อแม่

เขาถวายปัจจัยแต่พระสงฆ์

๖. คำบุพบทบอกฐานะเครื่องมือหรือติดต่อกัน ได้แก่คำว่า โดย ด้วย อัน ตาม กับ

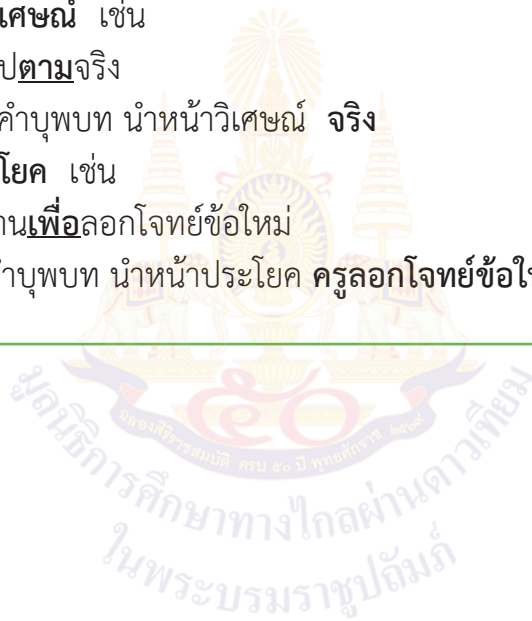
เช่น

เขาเดินทางโดยสวัสดิภาพ

เขาทำตามคำสั่ง

หน้าที่ของคำบุพบท

๑. นำหน้าคำนาม เช่น
นักเรียนอยู่โรงเรียน
= ใน เป็นคำบุพบท นำหน้าคำนาม โรงเรียน
๒. นำหน้าคำสรรพนาม เช่น
ฉันจะไปกับเธอ
= กับ เป็นคำบุพบท นำหน้าสรรพนาม เธอ
๓. นำหน้าคำกริยา เช่น
เขาหยุดพักทำงานเพื่อนอน
= เพื่อ เป็นคำบุพบท นำหน้ากริยา นอน
๔. นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น
เธอต้องพูดไปตามจริง
= ตาม เป็นคำบุพบท นำหน้าวิเศษณ์ จริง
๕. นำหน้าประโยค เช่น
ครูลบกระดานเพื่อลอกโจทย์ข้อใหม่
= เพื่อเป็นคำบุพบท นำหน้าประโยค ครูลอกโจทย์ข้อใหม่

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพพท บอกความสัมพันธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพพท บอกความสัมพันธ์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนอ่านประโยคที่กำหนดให้ เขียนคำบุพพท แล้วบอกชนิดและหน้าที่ของคำบุพพท

ประโยค	คำบุพพท	ชนิดของคำบุพพท	หน้าที่ของคำบุพพท
ตัวอย่าง คุณแม่ซักผ้าด้วยมือ	ด้วย	บุพพทบอกฐานะ เครื่องใช้ หรือติดต่อกัน	นำหน้าคำนาม
๑. นักเรียนมาโรงเรียน แต่เช้า ๆ หน่อยนะคะ			
๒. เขาเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาเพลงพื้นบ้าน			
๓. โต๊ะในห้องนี้จัดไว้ สำหรับอภิปราย			
๔. พวกเราเดินมาเรื่อย ๆ ตามทางรถไฟ			
๕. ผักในตู้เย็นเน่าเสียหาย ไปหลายถุง			
๖. พ่อแม่ทำงานหนักเพื่อ เธอคนเดียวรู้อย่างไหม			
๗. โรงเรียนปิดเมื่อไหร่ฉันจะ ไปเที่ยวเชียงใหม่กับพ่อแม่			
๘. นักเรียนที่นั่งริมหน้าต่าง โปรดยื่นขึ้น			
๙. ดอกไม้ชื่อนี้มอบให้แต่ เธอผู้ที่ฉันรักที่สุด			
๑๐. ทุกคนต้องรีบกลับบ้าน โดยเร็ว			

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทให้สัมพันธ์กับรูปภาพที่กำหนดให้

๑. _____

๒. _____

๑. _____

๒. _____

๑. _____

๒. _____

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้ ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้					
๒	จับใจความของเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ ได้					
๓	เขียนแผนภาพโครงเรื่องที่อ่านได้					
๔	วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง สังข์ทอง ได้					
๕	ท่องจำบทอาขยานได้ถูกต้อง					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดสำคัญหลักของข้อความหรือเรื่องที่อ่าน เป็นข้อความที่คลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญและเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้า ครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้น หรือเป็นประโยคที่เป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้น เป็นใจความหรือประโยคเดียว ๆ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ใจความรอง หรือพลความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความหรือประโยคที่ขยายความ ประโยคใจความสำคัญ เป็นความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผล เพื่อสนับสนุนความคิด

ส่วนที่มีใจความสำคัญ และมีใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือ รายละเอียด

หลักพื้นฐานการจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความสำคัญมีหลายอย่าง เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้สีต่าง ๆ กัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี มีหลักจับใจความสำคัญดังนี้

๑. พิจารณาท้ายย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย (การเปรียบเทียบ) ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ที่มาของข้อมูล : เรียบเรียงมาจาก <https://sites.google.com/site/technicalreadingyvc๒๐๑๖>

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญเรื่อง กระเช้าสีดา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนสรุปหลักพื้นฐานในการจับใจความสำคัญ เป็นแผนผังความคิด

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กระเช้าสีดา ในหนังสือวรรณคดีล้านนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แล้วตอบคำถาม

๑. เรื่อง กระเช้าสีดา แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด.....

๒. กระเช้าสีดามีลักษณะเนื้อหาอย่างไร.....

๓. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง กระเช้าสีดา คืออะไร.....

๔. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ เพราะอะไร จงยกตัวอย่างมา ๒ ข้อ

.....เพราะ.....

เช่น.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การจับคู่ข้อความให้สัมพันธ์กับความคิดสำคัญของเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่อง กระเช้าสีดา (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กระเช้าสีดา แล้วจับคู่ข้อความทางซ้ายมือให้สัมพันธ์กับความคิดสำคัญที่อยู่ทางขวามือ ให้ถูกต้อง

.....กระเช้าสีดาเป็นนิทานเกี่ยวกับเด็กที่มีจิตใจดีงามและประพฤติดี
พ่อแม่ย่อมดีใจและภูมิใจหากลูกเป็นคนดี
นิทานให้ความรู้ต่าง ๆ
ชั้นทองช่วยพารายน้ำเก็บกระเช้าไปรวมกัน
เรื่อง กระเช้าสีดา ให้ข้อคิดในการเป็นคนดี
 ซึ่งเด็ก ๆ ควรประพฤติปฏิบัติตาม
ชั้นทองอยากได้กระเช้าไปเล่นบ้าง แต่ไม่กล้าหยิบฉวย
ชั้นทองตั้งใจประพฤติตามที่แม่สอนทุกประการอย่างสม่ำเสมอ
 จนเป็นนิสัย
พรายน้ำอนุญาตให้ชั้นทองหยิบกระเช้าสีดาไปตามความพอใจ
 แต่ชั้นทองหยิบมาเพียงใบเดียว
พรายน้ำช่วยกันเก็บกระเช้าที่ลี้ภัยเกลื่อนกลาดกระจัดกระจาย
 มารวมกันเพื่อมิให้รักที่
เรื่อง กระเช้าสีดา ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
 ส่งเสริมจินตนาการแก่ผู้อ่าน

ก. ความเสียสละ
 ข. ความซื่อสัตย์
 ค. ความเกรงใจ
 ง. ความเชื่อมั่นในตนเอง
 จ. ความมีระเบียบวินัย
 ฉ. ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ
 ช. การเชื่อฟังผู้ใหญ่
 ซ. ข้อคิดเรื่อง
 กระเช้าสีดา
 ฌ. สาระสำคัญของเรื่อง
 ญ. คุณค่าด้านปัญญา
 ฎ. คุณค่าด้านอารมณ์
 ฏ. คุณค่าด้านสังคม

สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ ดังนี้

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

ดังนั้น การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ การค้นหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่า เรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่าน แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น นิทาน โดยอ่านจนจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐานการปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้สำคัญและข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. ให้สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๕. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม หลักการสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน

การบอกคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นการอธิบายประโยชน์หรือสิ่งที่เรียกว่า “ข้อดี” โดยเขียนสรุปเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อบอกให้รู้ว่าเรื่องนั้นมีคุณค่าแก่ผู้อ่านอย่างไร เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าของเรื่อง กระเช้าสีดา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากการอ่านเรื่อง กระเช้าสีดา

สรุปความรู้ได้ว่า.....
.....
.....
.....
.....

สรุปข้อคิดได้ว่า.....
.....
.....
.....
.....

สรุปคุณค่าได้ว่า.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนแสดงความรู้สึก เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยการเขียน ซึ่งสะท้อนจากความรู้สึกที่ได้พบเห็นภาพ เหตุการณ์ สถานที่ หรือสิ่งของต่าง ๆ แทนการพูดให้ผู้อื่นฟัง

การเขียนแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนขยายความจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นประกอบเรื่องนั้นอย่างมีเหตุผล

ดังนั้น **การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น** เป็นการเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วเขียนให้กระชับชัดเจน โดยใช้เหตุผลประกอบหรือ มีหลักฐานอ้างอิง

หลักการเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

๑. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะเขียนให้เข้าใจ ชัดเจน แจ่มแจ้ง
๒. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
๓. ควรเขียนในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะ
๔. มีมารยาทในการเขียน เขียนด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง
๕. ควรเขียนแบบร่างก่อน ตรวจสอบปรับปรุงสำนวนภาษา รวมทั้งเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

ตัวอย่างการเขียนแสดงความคิดเห็น

ความแห้งแล้งเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ตัดต้นไม้ ทำลายป่า จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ทรัพยากรธรรมชาติก็สูญหายไป แต่เดิมโลกของเรามีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ แต่ตอนนี้โลกเราเปลี่ยนไปมาก ทรัพยากรที่เราเห็นกันอยู่นั้นค่อย ๆ ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ถ้ามนุษย์ทุกคนหันอนุรักษ์น้ำ อนุรักษ์ป่าไม้ และอนุรักษ์ทรัพยากร ภัยแล้งก็ยากจะมาเยือน มนุษย์ทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงโลก โดยแยกขยะรีไซเคิล ปลูกต้นไม้ ไม่ทิ้งขยะลงในลำธาร ไม่ฆ่าสัตว์ สิ่งเหล่านี้ก็พอจะช่วยโลกของเราได้

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ อย่างน้อย ๔ บรรทัด

(ภาพ : สื่อ ๖๐ พรรษาเฉลิมพระเกียรติ)

ข้อความการเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การตั้งคำถามคืออะไร

การตั้งคำถาม เป็นการตั้งประเด็นหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดจากการอ่าน การดู การสังเกต การฟังและการดู หรือการรับรู้ แล้วตั้งคำถามเป็นข้อหรืออาจตั้งเป็นประโยค ซึ่งการตั้งคำถามที่ดี ควรเป็นคำถามที่มีเหตุผล เพื่อให้ผู้ฟังเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา

ลักษณะของคำถามเชิงเหตุผล

คำถามที่ดีควรเป็นคำถามเชิงเหตุผลและคิดวิเคราะห์ มักใช้คำว่า “เพราะเหตุใด เพราะอะไร ทำไม อะไร อย่างไร สาเหตุใด” เพื่อเป็นการใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล รู้จักวิเคราะห์ข้อความ และคิดหาหลักฐานและเหตุผลมาเขียนประกอบ

หลักทั่วไปของการตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟัง การดู และการอ่าน

๑. ก่อนตั้งคำถาม เราควรตั้งใจฟัง ตั้งใจดู หรือตั้งใจอ่าน เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ
๒. จดบันทึกระหว่างการฟัง การดู การอ่าน ในเรื่องที่สนใจหรือมีข้อสงสัย ได้แก่ “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”
๓. จับใจความหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง ดู หรืออ่าน ให้ได้
๔. ตั้งคำถามที่ ชัดเจนตรงประเด็นไม่กำกวม ให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ
๕. ใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์หรืออคติ
๖. มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดหลายแง่มุม เพื่อจะได้คำถามที่หลากหลายแนวคิด

แนวการตั้งคำถามเชิงเหตุผล

๑. เริ่มจากการตั้งคำถาม “ทำไม อะไร เพราะเหตุใด”
๒. ในเรื่องกล่าวถึงอะไรบ้าง
๓. เรื่องนี้มีจุดประสงค์อย่างไร
๔. ข้อเท็จจริงคืออะไร และข้อคิดเห็นคืออะไร
๕. ข้อความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
๖. ข้อคิดหรือความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์คือ อะไร

ตัวอย่างคำถามเชิงเหตุผล

- ตัวละครในเรื่องมีนิสัยอย่างไร นิสัยนั้นส่งผลต่อชีวิตเขาหรือไม่ เพราะอะไร
- เพราะเหตุใดเราต้องประหยัดน้ำในหน้าแล้ง
- เพราะเหตุใดฝนจึงตกหนักในช่วงฤดูฝน
- สาเหตุที่เราต้องปฏิบัติตามกฎจราจรในการขับขี่ยานยนต์คืออะไร
- ผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดโควิด ๑๙ มีอะไรบ้าง เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น

การตอบคำถามอธิบายเหตุผล

เป็นการเขียนตอบที่ต้องใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ต้องรู้จักวิเคราะห์ข้อความ และคิดหาเหตุผลมาเขียนประกอบ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟังและดูเรื่อง กระเช้าสีดา จำนวน ๕ ข้อ

๑ คำถาม :
คำตอบ :

๒ คำถาม :
คำตอบ :

๓ คำถาม :
คำตอบ :

๔ คำถาม :
คำตอบ :

๕ คำถาม :
คำตอบ :

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วเขียนตอบสั้น ๆ อธิบายเหตุผลจากเรื่อง

๑.

ฉันมีสีขา ชอบกินปลาทุ	เที่ยวหาจับหนู แสนรู้ปราดเปรียว
--------------------------	------------------------------------

คำถาม : เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร

คำตอบ :

คำถาม : ถ้านักเรียนเลี้ยงสัตว์ชนิดนี้ จะส่งผลอย่างไรต่อนักเรียน

คำตอบ :

๒.

มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท งมก้น้อยกินน้อยค่อยบรรจง	อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
---	--

คำถาม : บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดอะไร

คำตอบ :

คำถาม : เพราะเหตุใดเราจึงต้องปฏิบัติตามข้อคิดนี้

คำตอบ :

๓.

กล้าอยู่กับแม่เพียงลำพัง แม่ทำนาเพื่อส่งกล้าเรียนหนังสือ วันหนึ่งแม่ล้มป่วยไม่มีเงินส่งเสียกล้าเรียนต่อได้ กล้าจึงขาดเรียนบ่อยเพราะต้องทำงานพิเศษและดูแลแม่ เมื่อครูทราบเรื่องก็เห็นใจจึงเสนอเรื่องให้โรงเรียนมอบทุนการศึกษาให้กล้าเรียนต่อจนจบ กล้าตั้งใจเรียนและสอบได้คะแนนสูงสุด กระทรวงศึกษาธิการมอบทุนเรียนดีมีคุณธรรมให้กล้าได้เรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำถาม : การที่แม่ป่วย ส่งผลอย่างไรต่อชีวิตกล้า

คำตอบ :

คำถาม : ใครมอบทุนการศึกษาให้กล้า เพราะเหตุใด

คำตอบ :

คำถาม : นิสยของกล้าเป็นอย่างไร และส่งผลต่อชีวิตในอนาคตของกล้าอย่างไร

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดแสดงความรู้สึก

การพูดแสดงความรู้สึก เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยการพูด ซึ่งสะท้อนจากความรู้สึกที่ได้พบเห็นภาพ เหตุการณ์ สถานที่ หรือสิ่งของต่าง ๆ ด้วยการพูดให้ผู้อื่นฟัง

การพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น เป็นการพูดขยายความจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นประกอบเรื่องนั้นอย่างมีเหตุผล

ดังนั้น การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น จึงเป็นการพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้พูดจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วพูดให้กระจ่างชัด โดยใช้เหตุผลประกอบหรือ มีหลักฐานอ้างอิง และมีมารยาทในการพูด

หลักการพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

๑. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะพูดให้เข้าใจ ชัดเจน แจ่มแจ้ง
๒. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
๓. ควรพูดในเชิงสร้างสรรค์ และมีข้อเสนอแนะ
๔. มีมารยาทในการพูด พูดด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง
๕. ควรเขียนแบบร่างก่อนพูด แล้วตรวจสอบปรับปรุงสำนวนภาษาให้ถูกต้อง

มารยาทในการพูด

๑. พูดจาไพเราะ
๒. ไม่แย่งกันพูด
๓. พูดด้วยคำสุภาพไม่หยาบคาย
๔. พูดด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะนุ่มนวล
๕. ไม่พูดแทรกจังหวะผู้อื่น
๖. พูดด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
๗. ใช้ความดังของเสียงให้พอเหมาะ ไม่เสียงเบาหรือดังเกินไป
๘. ไม่พูดนินทาว่าร้ายผู้อื่น

จากการดูภาพเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ในชุมชน

ตัวอย่างที่ ๑ การพูดแสดงความรู้ (การปลูกต้นไม้ช่วยลดโลกร้อน)

การปลูกต้นไม้ ช่วยรักษาอุณหภูมิของโลกให้คงที่ ต้นไม้ช่วยปล่อยไอน้ำสู่บรรยากาศและเพิ่มความชื้น ต้นไม้ช่วยปกคลุมพื้นดินจากแสงแดด เป็นการช่วยลดอุณหภูมิความร้อนของโลกได้ เราจึงควรช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ช่วยกันปลูกต้นไม้ ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ไม่ใช้ถุงพลาสติก ซึ่งเราก็กินอยู่แล้วว่าภาวะโลกร้อนทำให้เกิดผลร้ายต่าง ๆ ต่อโลกของเรา เช่น การเกิดพายุที่แรงขึ้น ดินถล่ม น้ำท่วม ไฟไหม้ป่า ทำให้สัตว์บางชนิดเริ่มสูญพันธุ์อีกด้วย

ตัวอย่างที่ ๒ การพูดแสดงความรู้สึก (ความสามัคคี)

ความสามัคคี เป็นคุณสมบัติประจำตัวของคนไทย ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เพราะคนไทยรู้ว่า ถ้าคนในชุมชนมีความสามัคคี ย่อมมีกำลังกล้าแข็งทั้งในการคิดและการทำงาน

ตัวอย่างที่ ๓ การพูดแสดงความคิดเห็น (การมีส่วนร่วมในการรักษาป่า)

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ แต่ทุกวันนี้ผืนป่าทั่วโลกเหลือน้อยเต็มที จนถึงขนาดมีคนพูดว่า ทุกวินาทีจะมีต้นไม้หายไปจากโลกของเรา ๑ พื้นที่สนามฟุตบอล ประเทศไทยมี การทำลายป่าสูง หากไม่หาแนวทางป้องกัน หยุดยั้ง และอนุรักษ์ป่าไว้ เชื่อว่าอนาคตประเทศไทยคงจะไม่มีป่าหลงเหลือ การปลูกต้นไม้วันละต้นเหมือนการเสริมมงคลแก่ชีวิต ถ้าปลูกแล้วองกามบ่งบอกว่าชีวิตจะเจริญรุ่งเรือง

(วิภา ตันทุลพงษ์. ๒๕๕๖. เอกสารนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.)

ตัวอย่าง การเขียนแบบร่างการพูดแสดงความรู้
ความคิดเห็น และความรู้สึก จากรูปภาพที่กำหนดให้

(ภาพ : สื่อ ๖๐ พระราชนิพนธ์พระเกียรติ)

บทพูดแสดงความรู้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๙ ในราชวงศ์จักรี ทรงขึ้นครองเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ทรงก่อตั้งโครงการตามแนวพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีชีวิตที่ดี

บทพูดแสดงความคิดเห็น

พระองค์ทรงเห็นด้วยและทรงงานอย่างลำบากตรากตรำเป็นอย่างยิ่ง ทรงช่วยเหลือประชาชนของพระองค์ทุกหมู่เหล่า โดยไม่แบ่งแยกรวยจน และยังทรงมีพระราชหฤทัยที่งดงามเปี่ยมล้นด้วยความดี

บทพูดแสดงความรู้สึก

ฉันรู้สึกภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้เกิดในผืนแผ่นดินไทยที่มีพระมหากษัตริย์ไทยที่ทรงรักและห่วงใยประชาชนเสมือนลูกของพระองค์เอง ฉันรักและเคารพเทิดทูนสรรเสริญพระองค์ยิ่ง

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบทพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากการฟังและดูโฆษณา
เรื่อง พ่อลูกสู้ชีวิต ตามรูปแบบที่กำหนดให้ แล้วออกมาพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน

แหล่งที่มาของรูปภาพ : www.youtube.com ไทยประกันชีวิต Life purpose.

แบบร่างการพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำเชื่อมประสานความหมาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำเชื่อม ประสานความหมาย

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของคำเชื่อม

คำเชื่อม คือ คำที่ใช้เชื่อมคำ วลี ประโยค หรือข้อความเข้าด้วยกัน ให้ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อให้มีความสมบูรณ์และสละสลวยมากขึ้น (เรียบเรียงจากหนังสือภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, หน้า ๗๐)

ชนิดของคำเชื่อม

คำเชื่อมมีทั้งหมด ๔ ชนิด ได้แก่

๑. คล้อยตามกัน
๒. ขัดแย้งกัน
๓. เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง
๔. เป็นเหตุเป็นผลกัน

๑. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความคล้อยตามกัน ได้แก่คำว่า “กับ และ ก็ เมื่อ...ก็ พอ...ก็”

ตัวอย่างเช่น

<u>พอ</u> แม่กลับถึงบ้าน <u>ก็</u> ไปอาบน้ำทันที	น้อง <u>กับ</u> พี่เดินทางไปโรงเรียนด้วยกัน
พ่อ <u>และ</u> แม่เดินทางไปเที่ยวเชียงราย	<u>เมื่อ</u> เธอไม่มาก็แล้วแต่เขา
ทั้งหมดตรง <u>และ</u> เดินอย่างเป็นระเบียบ	

๒. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความขัดแย้งกัน ได้แก่คำว่า “แต่ แต่ทว่า ถึง...ก็ แม้...ก็”

ตัวอย่างเช่น

พี่ดูการ์ตูน <u>แต่</u> น้องดูภาพยนตร์	ณิชาจะกินผัก <u>แต่</u> แพรวจะกินผลไม้
<u>ถึง</u> เขาจะยากจนแต่เขาก็มีความสุข	เขาวิ่งเร็วมาก <u>แต่ทว่า</u> ไม่เหนียวเลย
<u>แม้</u> งานจะยาก <u>ก็</u> ไม่ใช่อุปสรรคสำหรับเขา	

๓. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า “หรือ มิฉะนั้น ไม่เช่นนั้น

ตัวอย่างเช่น

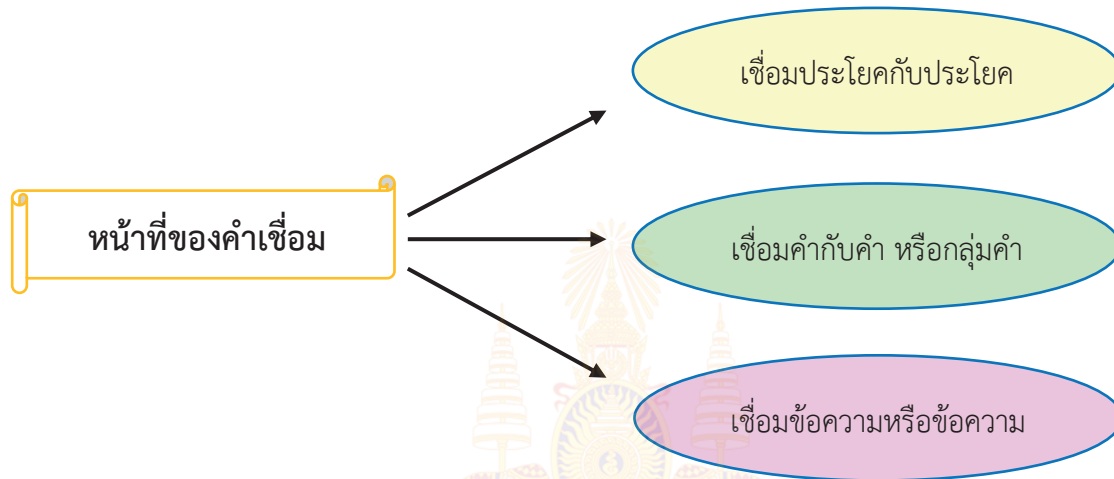
พี่จะกินผัก <u>หรือ</u> เธอจะไปกินผลไม้	น้องจะกินข้าว <u>หรือ</u> จะดูการ์ตูน
เธอจะดูโทรทัศน์ <u>หรือ</u> จะฟังฉันทูต	เราควรออกกำลังกาย <u>มิฉะนั้น</u> จะไม่แข็งแรง
เราต้องตั้งใจเรียน <u>ไม่เช่นนั้น</u> จะไม่เข้าใจ	

๔. คำเชื่อมที่เชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้แก่คำว่า “ดังนั้น เพราะฉะนั้น เพราะ... จึง ดังนั้น ดังนั้น...จึง จึง ด้วย เหตุเพราะ ฉะนั้น”

ตัวอย่างเช่น

เพราะเขาขยันอ่านหนังสือเขาจึงสอบผ่าน
มานะเป็นคนดีดังนั้นเพื่อนจึงรักเขา
พ่อแม่ทำงานหนักเพราะต้องเลี้ยงดูลูก

เขาเกียจคร้านจึงสอบตก
แม่เลี้ยงดูมาเพราะฉะนั้นเราควรบูชาแม่

หน้าที่ของคำเชื่อม คือ การที่คำเชื่อมทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งกับคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีความหมายชัดเจนขึ้น

๑. เชื่อมประโยคกับประโยค เช่น

- เรามีเงินจำนวนมากแต่เขาก็หาความสุขไม่ได้
- พ่อแม่ทำงานหนักเพื่อส่งเสียให้ลูก ๆ ได้เรียนหนังสือ
- ฉันอยากได้กระเป๋าที่ราคาถูกและใช้งานได้ดี
- แม่เดินทางไปเที่ยวทะเลและร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อน ๆ

๒. เชื่อมคำกับคำ หรือกลุ่มคำ เช่น

- ถ้าตั้งใจเก็บเงินเสียตั้งแต่ตอนนี้ อนาคตจะสบายเมื่อแก่
- เธอจะสู้ต่อหรือถอดใจ
- ฉันเห็นคุณสมชายและภรรยา

๓. เชื่อมข้อความกับข้อความ เช่น

- มนุษย์ทุกคนล้วนต้องการปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงจำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อให้ได้เงินมาซื้อสิ่งจำเป็นเหล่านี้และประทังชีวิต

ใบงานที่ ๗ เรื่อง คำเชื่อมประธานความหมาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำเชื่อม ประธานความหมาย

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำและข้อความในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. คุณยายซื้อผักกาด.....ผลไม้มาจากตลาด จำนวน ๒ ตะกร้า
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๒. น้องชายจะทำการบ้าน.....จะช่วยแม่ทำงานบ้านก่อน
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๓.ฝนหยุดตก เขา.....รับเดินทางกลับบ้านทันที
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๔.งานชิ้นนี้ยากมาก เขา.....ตั้งใจเป็นพิเศษ
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๕.เธอตั้งใจเรียน.....สอบได้คะแนนสูง
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๖. เธอต้องรับประทานอาหาร.....จะไปโรงเรียนสาย
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๗. พี่ชายจะดูสารคดี.....น้องสาวจะดูการ์ตูน
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๘.เขาปลูกผักสวนครัว เขา.....มีผักสดรับประทานอยู่เสมอ
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๙. เขามีกีฬามารยาททั้งดงาม.....ครูจึงเลือกเขาเป็นตัวแทนไปรับรางวัล
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....
๑๐.ถ้าจะสนุก งาม.....ไหม้เสียก่อน
คำเชื่อมคือคำว่า.....ชนิดของคำเชื่อม คือ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง กลุ่มคำหรือวลี

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง กลุ่มคำหรือวลี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑. ความหมายของกลุ่มคำหรือวลี

๑. หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓ ได้ให้ความหมายของวลี ไว้ว่า

“วลี หมายถึง หน่วยทางภาษาที่ใช้เป็นส่วนประกอบของประโยค เมื่อประกอบเข้าไปใช้ประโยคแล้ว วลีย่อมทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง ได้แก่ ภาคประธาน ภาคแสดง หรือส่วนขยาย วลีอาจประกอบด้วยคำ ๑ คำ หรือคำหลายคำก็ได้”

๒. หนังสืออุเทศภาษาไทย หลักภาษาไทย : เรื่องที่ครูภาษาไทยต้องรู้ ได้ให้ความหมายของกลุ่มคำไว้ว่า

“กลุ่มคำ คือ คำหลายคำที่มาประกอบกัน มีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่ปรากฏชัดและไม่สมบูรณ์ถึงขั้นที่จะจัดเป็นประโยคหรือเป็นวลีได้

ดังนั้น สรุปความหมายได้ว่า กลุ่มคำหรือวลี คือ การนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยไม่เกิดคำใหม่ มีความหมาย แต่ยังไม่เป็นประโยค

๒. ชนิดของกลุ่มคำหรือวลี

จากการศึกษาเกี่ยวกับชนิดของคำทั้ง ๗ ชนิด ได้แก่

๑. คำนาม

๓. คำกริยา

๕. คำบุพบท

๗. คำอุทาน

ดังนั้น เมื่อจัดกลุ่มคำแล้ว สามารถแบ่งได้ ๗ ชนิด โดยเรียกตามชนิดของคำที่ขึ้นต้นกลุ่มคำนั้น ๆ ดังนี้

๑. กลุ่มคำนามหรือนามวลี

เช่น

โรงเรียนของเรา

พ่อค้าปลาหมึก

สัตว์ป่าจำนวนมาก

เด็กทั้งหลาย

นักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล

ลุงป้าน้าอาปู่ย่าตายาย

๒. กลุ่มคำสรรพนามหรือสรรพนามวลี

เช่น

พวกเราชาวไทย

พวกเธอทั้งหลาย

พระองค์เจ้า

ท่านอาจารย์ยอด

๓. กลุ่มคำกริยาหรือกริยาวลี ขึ้นต้นด้วยคำกริยา

เช่น

ทำมาหากิน

ส่งงานเรียบร้อยแล้ว

เดินอย่างรวดเร็ว

ไม่ชอบละครเรื่องนี้เลย

๔. กลุ่มคำวิเศษณ์หรือวิเศษณ์วลี

เช่น หอมชื่นใจจังเลย
เหลือเกินจริง ๆ เชียว
ที่สุดในโลก

สูงลิบลัว
มากเกินไปทีเดียว
มากจังเลย

๕. กลุ่มคำบุพบทหรือบุพบทวลี

เช่น บนโต๊ะทำงาน
ใต้ขอบสะพาน
ในท่ามกลาง

ด้วยน้ำใจ
เหนือใจออกตก

๖. กลุ่มคำสันธานหรือสันธานวลี

เช่น ถึงอย่างไรก็ตาม
เพราะฉะนั้นแล้ว
หากมีฉะนั้นแล้ว

ด้วยเหตุผลนี้
หรือไม่ก็

๗. กลุ่มคำอุทานหรืออุทานวลี

เช่น อะไรงี้ !
ว้ายตายแล้ว !

ช่างกระไรหนอ !
พระเจ้าช่วยกลัวยทอด !

๓. การนำกลุ่มคำมาแต่งประโยค

ตามหลักภาษาไทย เราสามารถนำกลุ่มคำหรือวลีมาแต่งประโยค เพื่อให้มีความใจความสมบูรณ์ โดยประกอบขึ้นตามโครงสร้างของประโยค ได้ดังนี้

๑. ภาคประธาน เช่น กลุ่มคำนาม กลุ่มคำสรรพนาม
๒. ภาคแสดง เช่น กลุ่มคำกริยา
๓. ส่วนขยาย เช่น กลุ่มคำวิเศษณ์
๔. ประกอบประโยค เช่น กลุ่มคำบุพบท กลุ่มคำสันธาน และกลุ่มคำอุทาน

คำ	นามวลี	กริยาวลี	ประโยค
นักเรียน	จำนวนมาก	ชอบเรียนวิชาศิลปะ	นักเรียนจำนวนมากชอบเรียนวิชาศิลปะ
เด็ก	เด็กน้อยคนนั้น	ตั้งใจเรียนมาก	เด็กน้อยคนนั้นตั้งใจเรียนมาก
โรงงาน	อุตสาหกรรม	เพิ่มโบนัสให้แกพนักงาน ๕ %	โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มโบนัสให้แกพนักงาน ๕ %
ตลาด	การค้าผักผลไม้	เปิดเวลา ๐๑.๐๐ น.	ตลาดการค้าผักผลไม้เปิดเวลาตี ๑
สุนัข	สีดำตัวนั้น	วิ่งไล่กัดแมว	สุนัขสีดำตัวนั้นวิ่งไล่กัดแมว
ปลา	แม่น้ำแม่กลอง	มีรสชาติอร่อย	ปลาแม่น้ำแม่กลองมีรสชาติอร่อย
รถ	บรรทุกสินค้า	แล่นบนถนนอย่างช้า ๆ	รถบรรทุกสินค้าแล่นบนถนนอย่างช้า ๆ

๔. กลุ่มคำกับหน้าที่ในประโยค

กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยค

๑. กลุ่มคำนาม

เช่น พ่อค้าปลาหมึกปากหลักขายปลาหมึกอยู่ที่ตลาดนัด
สัตว์ป่าจำนวนมากอาศัยอยู่ในป่าที่อุดมสมบูรณ์
โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนสีเขียว
เด็ก ๆ ทั้งหลายช่วยกันพัฒนาโรงเรียนด้วยการทำความสะอาด

๒. กลุ่มคำสรรพนาม

เช่น พวกเราชาวไทยร่วมกันทำความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล
พระคุณเจ้าจะทำวัตรเมื่อไหร่ครับ
พวกเธอทั้งหลายจงช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน

กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นกริยาในประโยค

๑. กลุ่มคำกริยา

เช่น ชาวบ้านที่ทำมาหากินบนเขาสูงส่วนใหญ่เป็นชาวดอย
นักเรียนเดินอย่างรวดเร็วเมื่อครูปล่อยกลับบ้าน
ผมส่งงานเรียบร้อยแล้วเมื่อเช้านี้
แก้วตาไม่ชอบละครเรื่องนี้เลย

กลุ่มคำที่ทำหน้าที่ประกอบประโยคเพื่อให้ใจความสมบูรณ์ขึ้น

๑. กลุ่มคำวิเศษณ์	เช่น	อาหารร้านนี้อร่อยมากเลยทีเดียว
เขารักเธอมากเหลือเกิน
๒. กลุ่มคำบุพบท	เช่น	แม่รีบวิ่งเข้าบ้านในท่ามกลางสายฝนที่ตกแรง
พลอยวางกับข้าวไว้บนโต๊ะอาหาร
๓. กลุ่มคำสันธาน	เช่น	ถึงอย่างไรก็ตามเขาก็ต้องไปให้ทันวันแข่ง
เพราะเขาเป็นคนสะเพร่า ด้วยเหตุผลนี้งานของเขาจึงผิดพลาด
๔. กลุ่มคำอุทาน	เช่น	ว้ายตายแล้ว ! รถชนกันเสียงดังโครม
อะไรกันนี้ ! พวกเธอน้ำสีหกเลอะเทอะใส่รูปได้อย่างไร

แหล่งที่มา : เรียบเรียงมาจากหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓ หน้า ๖๕ - ๙๐
และหนังสืออุเทศภาษาไทย หลักภาษาไทย : เรื่องที่ครูภาษาไทยต้องรู้ หน้า ๙๓ - ๑๐๑

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การจำแนกกลุ่มคำและแต่งประโยค

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง กลุ่มคำหรือวลี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนนำกลุ่มคำที่อยู่ในกรอบสีเขียวไปเติมในช่องว่างให้สัมพันธ์กัน

พี่ป้าน้ำอาปูย่าตายาย	ถ้ามีฉนั้น	ท่ามกลางข้างใน
วิ่งออกกำลังกาย	พุทไธ่เอ๋ย น้าเวทนาจริง ๆ	มากมายเลยทีเดียว
ถึงอย่างไรก็แล้วแต่	พวกเราทั้งหลาย	ร่าเริงสนุกสนาน

๑. กลุ่มคำนาม ได้แก่.....
๒. กลุ่มคำสรรพนาม ได้แก่.....
๓. กลุ่มคำกริยา ได้แก่.....
๔. กลุ่มคำวิเศษณ์ ได้แก่.....
๕. กลุ่มคำบุพบท ได้แก่.....
๖. กลุ่มคำสันธาน ได้แก่.....
๗. กลุ่มคำอุทาน ได้แก่.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนแต่งประโยค โดยนำกลุ่มคำจากตอนที่ ๑ มาแต่งประโยค อย่างน้อย ๕ ประโยค พร้อมขีดเส้นใต้กลุ่มคำนั้นด้วย

ข้อที่	ประโยค
๑.	
๒.	
๓.	
๔.	
๕.	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของประโยค

ประโยค คือ คำหรือกลุ่มคำที่เรียงต่อกันและมีความหมายสมบูรณ์ สามารถสื่อความได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หรือมีสภาพอย่างไร มีความกระจ่างชัดเจนในการสื่อสารประโยคหนึ่ง ๆ ประโยคประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้

๑. ภาคประธาน คือ ส่วนที่เป็นผู้กระทำหรือผู้ที่แสดงอาการ เป็นคำนาม คำสรรพนาม แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ บทประธาน และบทขยายประธาน เช่น แมว – แมวดำ บ้าน – บ้านหลังใหญ่

๒. ภาคแสดง คือ ส่วนที่แสดงอาการของภาคประธานให้มีความครบถ้วนว่าแสดงอาการอย่างไร แบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม และบทขยายกรรม เช่น วิ่ง – วิ่งเร็ว กิน – กินจุ เหลือเกิน ต้นไม้ – ต้นไม้ต้นนั้น ปลา – ปลาตัวเล็ก

ตัวอย่างประโยคทั่ว ๆ ไป

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	บทขยาย	กริยา	บทขยาย	กรรม	บทขยาย
๑. เด็กอ้วนกินเก่ง	เด็ก	อ้วน	กิน	เก่ง	-	-
๒. ชาวสวนกำลังเก็บผลไม้	ชาวสวน	-	เก็บ	กำลัง	ผลไม้	-
๓. คนขยันจะสอบได้คะแนนดี	คน	ขยัน	สอบได้	จะ	คะแนน	ดี

ประโยคพื้นฐานในภาษาไทย

๑. ประโยค ๒ ส่วน คือ ประโยคที่มีส่วนประกอบ ดังนี้

ประโยค ๒ ส่วน = ประธาน + กริยา

หรือ = ประธาน + ขยายประธาน + กริยา + ขยายกริยา

(หรือมีส่วนขยายอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้)

ตัวอย่างเช่น ๑. น้องร้องไห้

๒. พี่ชายตั้งใจเรียน

๓. นกตัวนั้นบินอย่างรวดเร็ว

๔. รถยนต์คันสีแดงจอดบนถนนฝั่งนั้น

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ประธานและภาคแสดง
บางประโยค ประธานอาจเป็นคำนามหรือคำสรรพนาม และภาคแสดงเป็นคำกริยาที่เรียกว่า กริยา
กรรม (กริยาที่ไม่ต้องการกรรม) เช่น

ประธาน		ภาคแสดง
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยากรรม
นักเรียน	-	ดีใจ
-	ฉัน	วิ่งเล่น

๑. ประโยค ๓ ส่วน คือ ประโยคที่มีส่วนประกอบ ดังนี้

ประโยค ๓ ส่วน = ประธาน + กริยา + กรรม

หรือ = ประธาน + ขยายประธาน + กริยา + กรรม + ขยายกรรม + ขยายกริยา
(หรือมีส่วนขยายอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้)

ตัวอย่างเช่น

๑. นักดนตรีเล่นดนตรีได้ไพเราะ
๒. คุณตาของผมนิยมรถเก่า ๆ
๓. สุนัขใหญ่กัดแมวตัวนั้นจนตาย

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
๑. นักดนตรีเล่นดนตรีได้ไพเราะ	นักดนตรี	-	เล่น	-	ดนตรี	ได้ไพเราะ
๒. คุณตาของผมนิยมรถเก่า ๆ	คุณตา	ของผม	นิยม	รถ	เก่า ๆ	-
๓. สุนัขใหญ่กัดแมวตัวนั้นจนตาย	สุนัข	ใหญ่	กัด	แมว	ตัวนั้น	จนตาย

หมายเหตุ

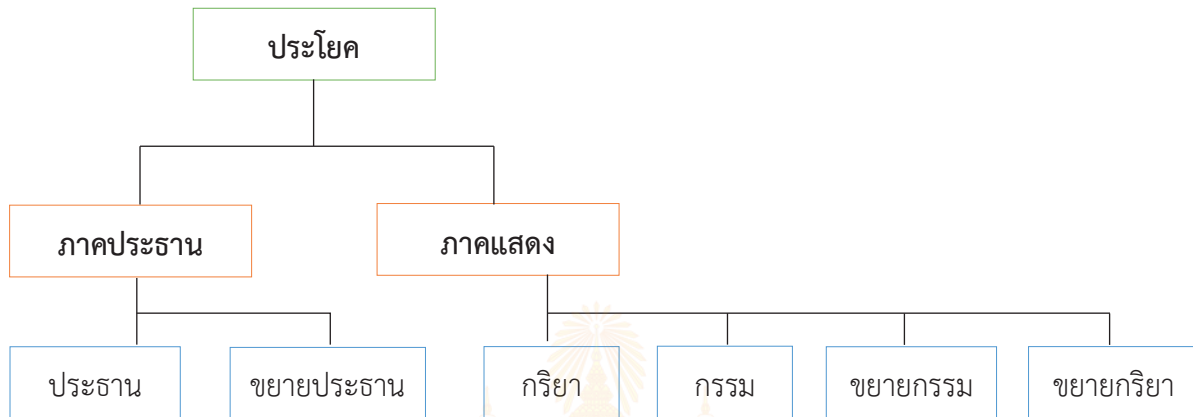
การวางส่วนขยายกริยาไว้ด้านหลังของตาราง เพราะต้องการอธิบายให้ตรงกับตำแหน่งของส่วนประกอบของประโยค

บางประโยค ภาคแสดงอาจมีคำนามหรือคำสรรพนามอยู่หลังคำกริยาที่เรียกว่า กริยากรรม
(กริยาที่ต้องการกรรม) เช่น

ประธาน		ภาคแสดง		
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยากรรม	คำนาม	คำสรรพนาม
ตำรวจ	-	จับ	ผู้ร้าย	-
-	เขา	เตือน	-	ฉัน

สรุปได้ว่า ชนิดและหน้าที่ของคำ จะช่วยให้แต่งประโยคให้มีใจความครบสมบูรณ์ และมีความกระจ่างชัดเจนในการสื่อสาร ประโยคหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ภาคประธานและภาคแสดง

แผนผังสรุปเรื่อง ส่วนประกอบของประโยค

ประโยคอาจกล่าวได้ว่า เป็นถ้อยคำที่มีความเกี่ยวข้องกันถูกต้องตามระเบียบของภาษาและมีเนื้อความที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยประธานและกริยา อาจมีกรรมหรือไม่มีกรรมก็ได้ ซึ่งส่วนประกอบของประโยคนั้นจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ เพราะจะทำให้ใจความสมบูรณ์ไม่เพียงพอ

เรียบเรียงจาก หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓ เรื่อง ประโยค หน้า ๙๑
หนังสืออุเทศภาษาไทย เรื่อง ประโยค หน้า ๑๐๒
หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง ประโยค หน้า ๕๑

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยค ๒ ส่วนและประโยค ๓ ส่วน ให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

แต่งประโยค ๒ ส่วน ได้ดังนี้

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)

แต่งประโยค ๒ ส่วน ได้ดังนี้

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

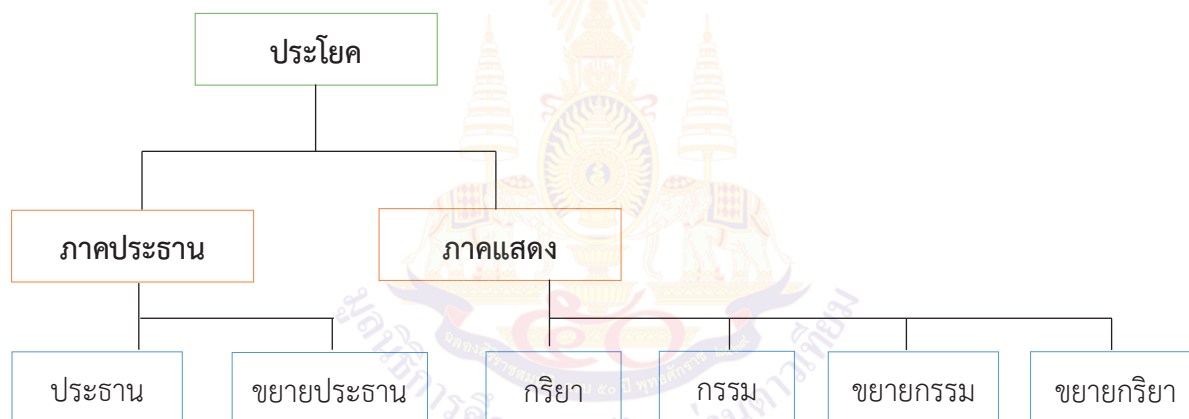
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของประโยค

ประโยค คือ คำหรือกลุ่มคำที่เรียงต่อกันและมีความหมายสมบูรณ์ สามารถสื่อความได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หรือมีสภาพอย่างไร มีความกระจ่างชัดเจนในการสื่อสารประโยคหนึ่ง ๆ

แผนผังสรุปเรื่อง ส่วนประกอบของประโยค

หลักการจำแนกส่วนประกอบของประโยค มี ๔ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ ขั้นอ่านทำความเข้าใจประโยค

๑. อ่านประโยคให้เข้าใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
๒. สังเกตบริบทของประโยคว่าประโยคนั้นมีสภาพอย่างไร

ขั้นที่ ๒ ขั้นสร้างตาราง

๑. สร้างตารางวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค ดังนี้

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา

ขั้นที่ ๓ ขั้นวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค

๑. เขียนประโยคลงในช่องประโยค

๒. วิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค โดยการจำแนกและเขียนส่วนประกอบต่าง ๆ ลงในช่องว่างให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน เช่น

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
สมปองชอบกินผลไม้รสหวาน	สมปอง	-	กิน	ผลไม้	รสหวาน	ชอบ
มานีเป็นเด็กดี	มานี	-	เป็น	-	-	เด็กดี
แม่ครัวคนนั้นทำกับข้าวเก่งมาก	แม่ครัว	คนนั้น	ทำ	กับข้าว	-	เก่งมาก

ขั้นที่ ๔ ขั้นตรวจทาน

๑. ตรวจทานส่วนประกอบของประโยค

๒. ตรวจทานการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

ขั้นที่ ๕ ขั้นนำเสนอและประเมินผล

๑. นำเสนอผลงาน โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยดูก่อน จากนั้นส่งให้ครูผู้สอนตรวจ

๒. ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินผลให้คะแนน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
๑. นักดนตรีเล่นดนตรีได้ไพเราะ	นักดนตรี	-	เล่น	-	ดนตรี	ได้ไพเราะ
๒. คุณตาของผมนิยมรถเก่า ๆ	คุณตา	ของผม	นิยม	รถ	เก่า ๆ	-
๓. สุนัขใหญ่กัดแมวตัวนั้นจนตาย	สุนัข	ใหญ่	กัด	แมว	ตัวนั้น	จนตาย
๔. พ่อของฉันทิ้งในตอนเช้า	พ่อ	ของฉัน	ทิ้ง	-	-	ในตอนเช้า
๕. แม่ค้าตลาดนัดขายผลไม้ให้หมด	แม่ค้า	ตลาดนัด	ขาย	ผลไม้	-	ให้หมด
๖. สุนัขตัวนั้นไล่กัดแมวจนตาย	สุนัข	ตัวนั้น	ไล่	แมว	-	กัดจนตาย
๗. ปลาใหญ่กินปลาเล็กอย่างดุเดือด	ปลา	ใหญ่	กิน	ปลา	เล็ก	อย่างดุเดือด
๘. ตำรวจคนนั้นจับผู้ร้ายได้ยากมาก	ตำรวจ	คนนั้น	จับ	ผู้ร้าย	-	ได้ยากมาก
๙. ชมพู่นี้นี้มีรสหวานมาก	ชมพู่นี้นี้	สว่นนี้	มี	-	-	รสหวานมาก
๑๐. พ่อเลี้ยงรถยนต์จนสะอาด	พ่อ	-	เลี้ยง	รถยนต์	-	จนสะอาด

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การจำแนกส่วนประกอบของประโยค

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนส่วนประกอบของประโยคในช่องภาคประธานและภาคแสดงให้ถูกต้อง

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
ตัวอย่าง คนสวนตัดต้นไม้ที่อยู่หลังบ้าน	คนสวน	-	ตัด	-	ต้นไม้	ที่อยู่หลังบ้าน
๑. ตำรวจคนนั้นจับผู้ร้าย						
๒. นักเรียนทำการบ้านส่งครู						
๓. คุณยายกินส้มตำอร่อยมาก						
๔. แมวใหญ่วิ่งไล่จับหนูเล็ก						
๕. ครูมาโรงเรียนแต่เช้า						
๖. สุนัขเห่าคนแปลกหน้า						
๗. ผู้ปกครองดูบุตรหลานแสดงละคร						
๘. นักเรียนรับประทานอาหารกลางวัน						
๙. ดอกมะลิสีขาวมีกลิ่นหอม						
๑๐. แม่ครัวทำกับข้าวอร่อยมาก						

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง หลักการเขียนเรียงความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง หลักการเขียนเรียงความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของเรียงความ

หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๕ หน้า ๒๗ ได้ให้ความหมายของเรียงความไว้ว่า

“เรียงความ หมายถึง งานเขียนที่มีการกำหนดชื่อเรื่องขึ้น เป็นงานเขียนที่เป็นเรื่องจริง เป็นข้อเท็จจริงหรือความรู้ที่ผู้เขียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ หรือจากประสบการณ์ มักแทรกความรู้สึกรหรือความคิดเห็นที่แปลกใหม่ หรืออาจเขียนให้คิด โดยใช้ถ้อยคำภาษาที่ประณีต การใช้สำนวนที่เหมาะสม และลำดับความคิดอย่างสมเหตุสมผล ทั้งนี้เนื้อหาของเรียงความต้องสมบูรณ์ในตัวเอง”

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๑๐๗ ได้ให้ความหมายของเรียงความไว้ว่า

“เรียงความ เป็นความเรียงประเภทหนึ่งที่มีรูปแบบเฉพาะ คือ มีส่วนนำของเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนสรุป มักใช้ในกรณีที่ต้องการเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนใหญ่จะให้นักเรียนฝึกเขียน หรือจัดประกวดตามวัตถุประสงค์”

ดังนั้น สรุปความหมายได้ว่า เรียงความ คือ การนำถ้อยคำมาแต่งเป็นเรื่องราว เพื่อใช้เป็นข้อเขียนที่แสดงความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผู้เขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน โดยมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป จึงจะเรียกว่าเรียงความอย่างสมบูรณ์

จุดประสงค์ในการเขียนเรียงความ

ก่อนเขียนเรียงความต้องวางจุดประสงค์ให้ชัดเจนว่า

๑. เขียนเรื่องนั้น อย่างไร
๒. เขียนให้ใครอ่าน
๓. เขียนไปในแนวใด เช่น เขียนชักจูง เขียนให้ความรู้ เขียนแสดงความคิดเห็น

รูปแบบการเขียนเรียงความ

๑. คำนำ (ความนำ) เป็นส่วนเริ่มต้น นำเรื่องเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่อง ควรเขียนให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ เข้าใจ นำติดตาม คำนำเป็นย่อหน้าแรกและควรมีย่อหน้าเดียว สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในการเขียนคำนำ ได้แก่

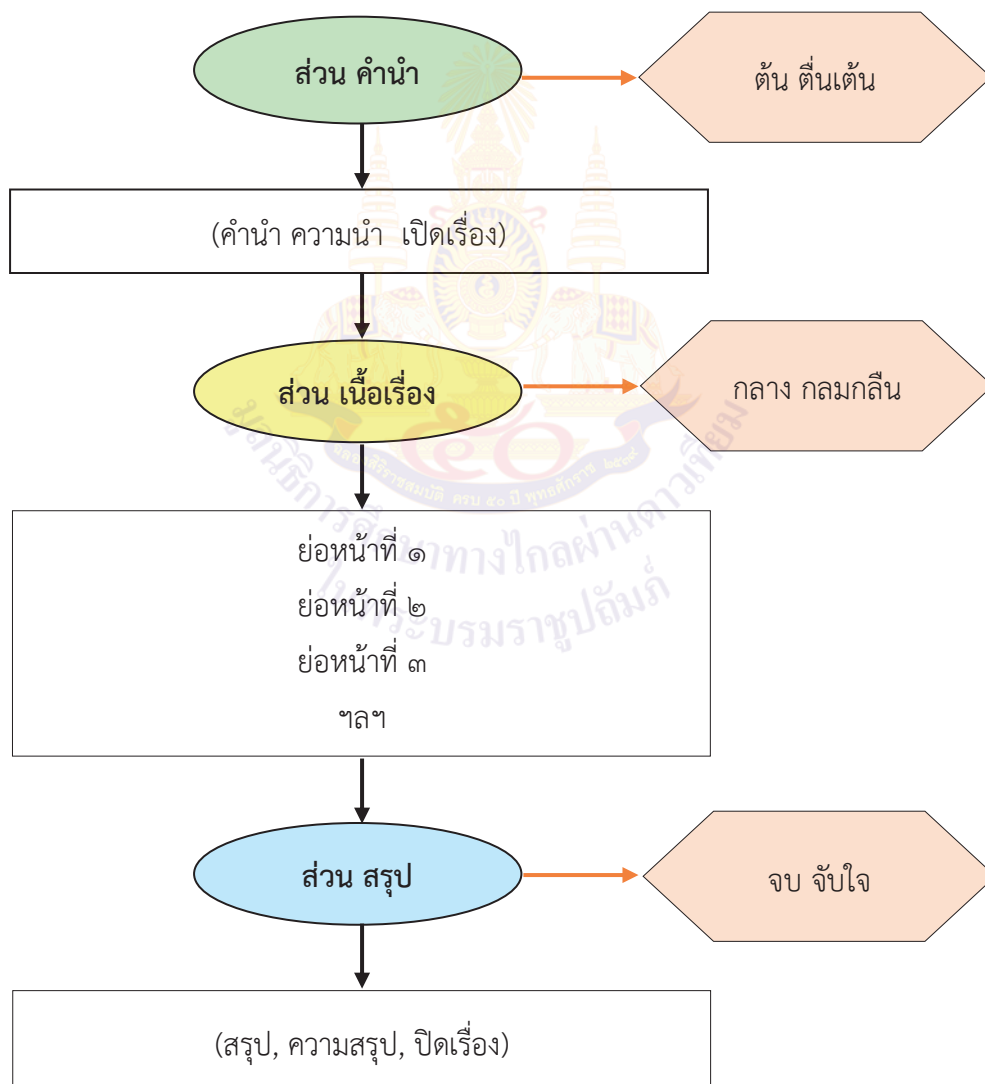
- ๑.๑ ไม่เขียนนอกนอกเรื่อง
- ๑.๒ ไม่ควรนำเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่คนรู้จักดีแล้วมาเขียน
- ๑.๓ ไม่ควรนำข้อคิดเห็นที่กว้างเกินไปมาเขียน เช่น ภาษาไทยในรอบ ๒๐ ปี
- ๑.๔ ไม่นำคำกล่าวที่เป็นความจริงในตัวเองอยู่แล้วมาเขียน เช่น “เป็นที่กล่าวกันว่า สิ่งที่น่าขนองในชีวิตมนุษย์มีอย่างเดียวกันเท่านั้น คือ ความไม่แน่นอน”

๒. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่แสดงสาระสำคัญของเรื่องราว ความรู้ ความคิดที่ตรงกับชื่อเรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาที่ครอบคลุมชื่อเรื่อง เพื่อตอบคำถามว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับใคร อะไร ทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน อย่างไร เพราะเหตุใด สำคัญอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ฯลฯ อาจมีหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้ามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

หรืออาจกล่าวได้ว่า เนื้อเรื่องเป็นข้อความที่ต่อจากคำนำ ทำหน้าที่ขยายใจความของคำนำให้ละเอียดแจ่มแจ้ง แต่ละย่อหน้าจะขยายความของเรื่องตามแนวคิดที่ตั้งไว้

๓. สรุป เป็นข้อความย่อหน้าสุดท้าย เป็นการปิดเรื่อง หรือ สรุปเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ควรมีเพียง ๑ ย่อหน้า ซึ่งอาจเป็นคติสอนใจ ความประทับใจ ข้อคิดแก่ผู้อ่านเพื่อให้นำไปคิดหรือปฏิบัติเมื่อมีโอกาส หรือตั้งคำถามให้ผู้อ่านใคร่ครวญต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องเสนอข้อยุติ

แผนผังการจัดลำดับองค์ประกอบของเรียงความ

ขั้นตอนในการเขียนเรียงความ

๑. การกำหนดหัวเรื่อง มี ๒ ลักษณะ การกำหนดหัวเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว และเลือกเขียนตามความสนใจ/พอใจ/มีความรู้เรื่องนั้นมากที่สุด

๒. การกำหนดขอบเขตของหัวข้อเรื่อง ไม่ควรกว้างมากเกินไปจนเขียนไม่จบ ควรมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่กว้าง “สมุนไพร” ถ้านำมาทำให้เฉพาะเจาะจง เป็น “สมุนไพรรักษาโรค”

๓. การรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง ต้องเป็นข้อมูลที่มีหลักฐานอ้างอิง มีเหตุผลน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาว่าหัวข้อใดควรมาก่อน หรือมาหลัง แล้วจัดเรียงลำดับ

๔. การจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง อาจจัดเป็นพวก หมวดย่อยเดียวกัน เป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย โดยจัดให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน

๕. วางโครงเรื่องด้วยการใช้หัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย เช่น

ตัวอย่าง โครงเรื่อง สัตว์เลี้ยงของฉัน
 ส่วนคำนำ : เปิดเรื่องด้วยความหมายของสัตว์เลี้ยง
 ส่วนเนื้อเรื่อง : ๑. รูปร่างลักษณะ (ของสัตว์เลี้ยงของฉัน)
 ๒. การเลี้ยงสัตว์เลี้ยง
 ๓. ประโยชน์ของสัตว์เลี้ยง
 ส่วนสรุป : ข้อคิดของการเลี้ยงสัตว์

(วิภา ตันกุลพงษ์. ๒๕๕๖. เอกสารนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.)

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ขั้นตอนในการเขียนเรียงความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กระเช้าสีดา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เรียงร้อยถ้อยความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรียงความ คือ การนำถ้อยคำมาแต่งเป็นเรื่องราว เพื่อใช้เป็นข้อเขียนที่แสดงความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผู้เขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน โดยมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป จึงจะเรียกว่าเรียงความอย่างสมบูรณ์

การเขียนเรียงความที่ดี มีขั้นตอน ดังนี้

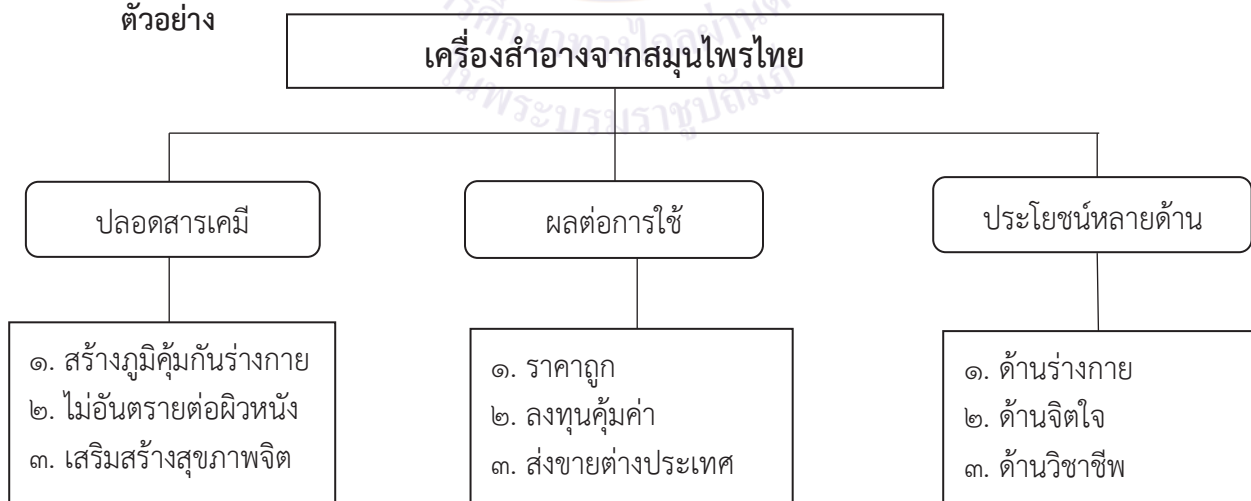
๑. การกำหนดหัวเรื่อง มี ๒ ลักษณะ คือ หัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้แล้ว และเรื่องที่เขียนตามความสนใจ ทั้ง ๒ ลักษณะนี้ ผู้เขียนต้องมีความรู้เรื่องที่จะเขียนมากที่สุด ชื่อเรื่องควรครอบคลุมชัดเจน

๒. การกำหนดขอบข่ายของเรื่อง แต่ละเรื่องต้องมีรายละเอียดของแต่ละหัวเรื่องย่อย มีการขยายความอย่างแจ่มแจ้ง และเจาะจง

๓. การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้วางโครงเรื่อง ควรมีความน่าเชื่อถือ และควรมีการวางเรียงลำดับเนื้อเรื่องก่อน - หลัง แล้วคัดเลือกให้ตรงประเด็น จุดมุ่งหมายในการเขียน และความคิดหลักของเรื่องให้มากที่สุด โดยจัดเป็นกลุ่มความคิด

๔. การจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง โดยจัดเป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย แล้วจัดลำดับความคิดให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน โดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง

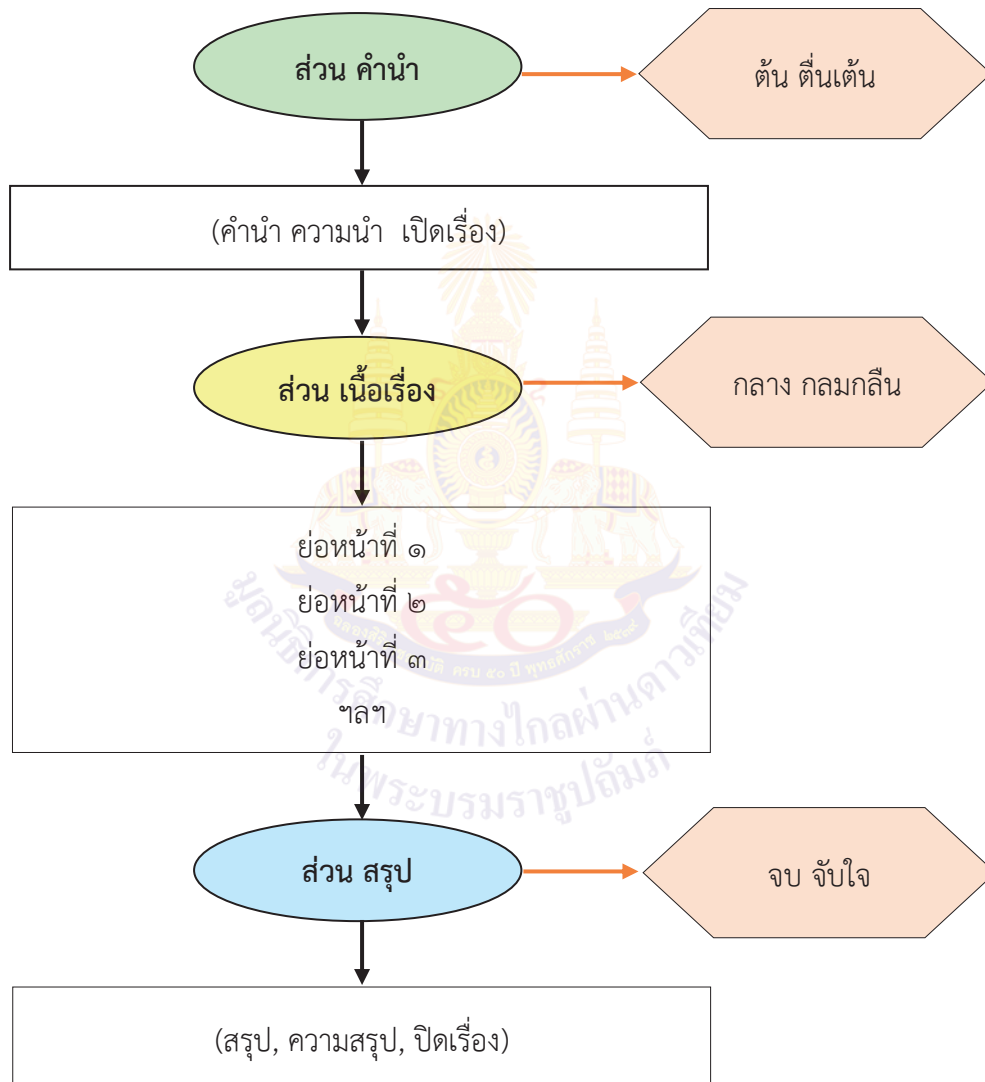
ตัวอย่าง

๕. การเขียนเนื้อเรื่อง ควรเขียนตามโครงเรื่องที่วางไว้ เขียนแต่ละหัวข้ออย่างมีเหตุผล มีการลำดับความสำคัญ มีการยกตัวอย่าง ที่แสดงความรู้ ความคิด ซึ่งอาจมีหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้ามีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน เขียนในประเด็นของเรื่อง ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง

๖. การเขียนสรุป ควรเขียนที่สร้างความรู้สึกรู้สึกต่อผู้อ่าน “ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึก ประทับใจต่อข้อเขียน อ่านไม่เบื่อ” การเขียนสรุปเรื่องทำได้หลายวิธี เช่น การเชิญชวนให้เกิดความร่วมมือ การใช้หลักธรรมะ สำนวน สุภาษิต บทกวี การแสดงความคิดเห็น หรือ ข้อเสนอแนะปิดเรื่อง

แผนผังการจัดลำดับองค์ประกอบของเรียงความ

(กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๘. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว)

ตัวอย่างการเขียนเรียงความ

เรื่องพ่อของฉัน

พระคุณพ่อยิ่งใหญ่หาใดเปรียบ
รักของพ่อยิ่งใหญ่ไม่จืดจาง

ถ้าจะเทียบคงเทียมฟ้านภากว้าง
ทำทุกอย่างเพื่อลูกรักจักได้ดี

คำว่า “พ่อ” เป็นคำสั้น ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งมีคุณค่าทางด้านจิตใจ เพราะพ่อคือผู้ให้กำเนิดให้ชีวิตแก่ผู้ที่เป็นลูกทุกคน

พ่อของฉันชื่อนายนิรันดร์ จันทร์เอียด อาชีพรับราชการ ครอบครัวยุคใหม่และมีความสุขมาก ไม่เคยมีปัญหาใด ๆ ให้คนในครอบครัวต้องเดือดร้อน พ่อของฉันเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีความรับผิดชอบ เป็นเยี่ยมทั้งในฐานะสามีที่ดีของภรรยาและพ่อที่ดีของลูก ดังที่กล่าวว่า “แหวนดีเพราะห้ว ครอบครัวยดีเพราะผู้นำ”

พ่อเป็นคนรักครอบครัวมาก พ่อบอกว่าความรักและความอบอุ่นในครอบครัวเป็นสิ่งที่ไม่ต้องซื้อไม่ต้องลงทุน ทุกครอบครัวช่วยกันทำให้เกิดขึ้นได้ เวลาที่ว่างจากหน้าที่การงานของพ่อจึงเป็นเวลาของครอบครัว พ่อคอยดูแลเอาใจใส่ฉันอย่างใกล้ชิด เมื่อฉันมีปัญหาคนที่อยู่เคียงข้างช่วยเหลือฉันได้คือพ่อ พ่อเปรียบเสมือนเทวดาประจำบ้านที่บันดาลให้ความทุกข์หมดไป พ่อพูดเสมอว่าหากทุกคนในครอบครัวรู้และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองแล้วชีวิตครอบครัวก็จะราบรื่นสงบสุข ครอบครัวดีสังคมก็จะดี และส่งผลให้ประเทศชาติดีตามไปด้วย

พ่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต พ่อมีธรรมาจริยธรรมสูง ง่าย ๆ สิ่งของที่พ่อซื้อล้วนเป็นของที่มีประโยชน์ ฉันทำตามสิ่งดี ๆ ที่พ่อปฏิบัติให้เห็นจนกระทั่งทุกวันนี้ มีคนพูดว่า “แบบดีกว่าบอก” “ตัวอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน” ฉันเชื่อแล้วว่าคำพูดนี้เป็นความจริง ในการทำงานพ่อไม่เคยบกพร่องในหน้าที่ พ่อบอกเสมอว่าเพื่อนร่วมงานเปรียบเสมือนบุคคลในครอบครัว ที่เราต้องช่วยเหลือ เสียสละ แบ่งปัน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา พ่อจึงเป็นที่รักใคร่และชื่นชมมาโดยตลอด ในช่วงที่ครอบครัวของเรามีพ่อเป็นเสาหลักบ้านมีแต่ความสุข พ่อยอมลำบากเหน็ดเหนื่อยเพื่อให้ลูกได้สุขสบาย ยามที่ฉันเจ็บไข้ได้ป่วยพ่อจะดูแลไม่เคยห่างสายตา ด้วยความรักความเป็นห่วง รักของพ่อเป็นรักที่ยิ่งใหญ่ ในบั้นปลายชีวิตของพ่อเมื่อพ่อล้มป่วย พ่อพยายามช่วยเหลือตนเองไม่ทำตัวให้เป็นภาระของคนในบ้าน ไม่เคยย่อท้อต่อความเจ็บป่วย พ่อสอนเสมอว่าหากชีวิตยังไม่สิ้นก็ให้ดิ้นรนต่อสู้จนถึงที่สุด พ่อเป็นนักสู้ที่ฉันยกย่องและเทิดทูน เพราะพ่อสู้จนลมหายใจสุดท้ายที่พ่อยังไม่สิ้นก็ให้ดิ้นรนต่อสู้จนถึงที่สุด พ่อเป็นนักสู้ที่ฉันยกย่องและเทิดทูน เพราะพ่อสู้จนลมหายใจสุดท้ายที่พ่อยังไม่สิ้นก็ให้ดิ้นรนต่อสู้จนถึงที่สุด

ณ วันนี้เวลานี้ พ่อจากฉันและครอบครัวไปแล้วอย่างไม่มีวันกลับ แม้ร่างกายของพ่อจะดับสูญ แต่คุณงามความดีที่พ่อทำไว้อย่างคงอยู่ให้ครอบครัว ให้เพื่อนร่วมงานระลึกถึง ทุกวันนี้ฉันอยู่ในสังคมได้อย่างสง่างาม เพราะฉันเป็นลูกไม้ที่หล่นไม่ไกลต้น ดังคำคมที่ว่า “ลูกจะชั่วจะดีอยู่ที่พ่อแม่” ฉันเชื่อว่าหากพ่อทุกคนปฏิบัติได้เช่นเดียวกับพ่อของฉัน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวในสังคมที่เป็นข่าวให้เห็นอยู่บ่อย ๆ ก็จะลดน้อยลงหรืออาจจะหมดไปในที่สุด ฉันมั่นใจว่าขณะนี้คนดี ๆ เช่นพ่อของฉันท่านจะต้องสู่สุคติไปแล้วอย่างแน่นอน

(เด็กหญิงกิริติกานต์ จันทร์เอียด โรงเรียนอนุบาลปัตตานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต ๑)

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง กระเช้าสีดา

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้ ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านจับใจความสำคัญเรื่อง กระเช้าสีดา ได้					
๒	ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลได้					
๓	เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้					
๔	พูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูได้					
๕	เขียนเรียงความได้ถูกต้องตามหลักการ					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ภาษาพูด ภาษาเขียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ภาษาพูด ภาษาเขียน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาพูดและภาษาเขียน

ภาษาพูด หมายถึง ภาษาที่ใช้สื่อสารด้วยเสียง มีลักษณะใช้ในการพูดสนทนาทั่วไป ภาษาพูดของไทยมีลักษณะเด่น ได้แก่

๑. การพูดซ้ำ เช่น นิ่ง ๆ เฉย ๆ หนังสือหนาหลายสิ่งหลายอย่าง
๒. ใช้คำที่ไม่ชัดเจน เช่น อะไรต่ออะไร อะไรพวกนี้
๓. ใช้คำลงท้าย เช่น ครับ ค่ะ
๔. ใช้ประโยคที่ไม่มีประธาน เช่น ทำเสร็จแล้ว นี่กว่าไม่มา
๕. ใช้ประโยคที่ไม่มีกริยา เช่น วันนี้วันจันทร์ คนนั้นเพื่อนฉัน

ภาษาเขียน หมายถึง ภาษาเขียนที่ใช้สื่อสารโดยลายลักษณ์อักษร เขียนบรรยายหรือพรรณนาที่ลักษณะเคร่งครัดในหลักทางภาษา เรียกว่า ภาษาแบบแผน

ภาษาพูด	ภาษาเขียน
๑. เป็นภาษาเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะวัย วัยโจ๋ เจ๋ง แห้ว	วัยรุ่น เยี่ยมมาก ผิดหวัง
๒. เป็นภาษาไทยแท้ คือ ภาษาชาวบ้าน เข้าใจง่าย ผัวเมีย ดาราหนัง	สามี ภรรยา ดาราดารา
๓. เปลี่ยนแปลงเสียงสระ-เสียงพยัญชนะ ตัดคำสั้นลง จิงอะปาว	จริงหรือเปล่า
๔. ยืมคำภาษาต่างประเทศ และตัดคำให้สั้นลง เวอร์ (Over) จอย (Enjoy) ก๊อบ (Coppay)	เกินควร เกินกำหนด สนุก เพลิดเพลิน สำเนา ต้นฉบับ

ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน

การที่จะตัดสินว่าคำใดเป็นภาษาพูด คำใดเป็นภาษาเขียน ขึ้นอยู่กับกาลเทศะในการใช้คำนั้น บางคำใช้เป็นภาษาเขียนอย่างเดียว บางคำใช้พูดอย่างเดียว แต่บางคำอาจเป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนก็ได้ ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน มีดังนี้

๑. ภาษาเขียนไม่ใช่ถ้อยคำหลายคำที่เราใช้ในภาษาพูดเท่านั้น เช่น เยอะแยะ โอ้โฮ
๒. ภาษาเขียนไม่มีสำนวนเปรียบเทียบ เช่น ชักดาบ พลิกล็อก โดดร่ม
๓. ภาษาเขียนมีการเรียบเรียงถ้อยคำที่สละสลวยชัดเจน
๔. ภาษาเขียนเมื่อเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เขียนไม่มีโอกาสแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

ตัวอย่างภาษาพูดและภาษาเขียน

ภาษาพูด	ภาษาเขียน
คำนาม หมอ แพทย์ เรือบิน เครื่องบิน ควาย กระบือ	
คำซ้อน มือไม้ มือ ทองหยอง ทอง	
คำสรรพนาม เตียน ดิฉัน เค้า เขา / ฉัน	
คำกริยา ชักดาบ ไม่คืนเงิน โดดร่ม ไม่เข้าเรียน ไม่เข้าทำงาน หวัดดี สวัสดี	
คำซ้ำ ดีดี ดี / ดีมาก ฮ่อมหอม หอมมาก	
คำลงท้าย เยอะแยะ มากมาย ยังไง อย่างไร เท้าไหร่ เท้าไร ทำไง ทำอย่างไร	

คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๓๗. ภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เปรียบเทียบภาษาพูดกับภาษาเขียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ภาษาพูด ภาษาเขียน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นเกี่ยวกับภาษาพูดและภาษาเขียน แล้วเขียนเปรียบเทียบกันลงในตาราง

ภาษาพูด	ภาษาพูด
ตัวอย่าง เป็นยังไงบ้าง	ตัวอย่าง เป็นอย่างไบบ้าง
๑.	
๒.	
๓.	
๔.	
๕.	
๖.	
๗.	
๘.	
๙.	
๑๐.	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ภาษาไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับให้ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารทางราชการและการศึกษาทั่วประเทศ

อันที่จริงภาษาไทยกรุงเทพฯ ก็นับเป็นอีกภาษาไทยถิ่นหนึ่งในภาคกลาง แต่เนื่องจากกรุงเทพฯ มีฐานะเป็นเมืองหลวง ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ จึงถูกกำหนดให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน และใช้เป็นภาษากลางสำหรับการติดต่อราชการ เป็นสื่อในการศึกษาและเป็นภาษาที่สอนให้แก่ผู้ที่เรียนภาษาไทย

ลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐานหรือภาษาทางการ ใช้ในการสื่อสารและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้เป็นภาษาราชการ ใช้ในโอกาสที่เป็นทางการต่าง ๆ
๒. ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน
๓. เป็นภาษาที่สื่อสารมวลชนต่าง ๆ ใช้ เช่น การอ่านข่าว การเขียนรายงาน ความรู้
๔. มีความแตกต่างไปจากภาษาพูด

ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาย่อยของภาษาไทยที่ใช้สื่อสารกันในห้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย และมีความแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เป็นภาษาที่ใช้พูดจากันในห้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ แตกต่างไปจากมาตรฐานหรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศใช้

ลักษณะของภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีความเฉพาะ คือ ทั้งถ้อยคำและสำเนียง แสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของผู้คนในห้องถิ่นของแต่ละภาคของประเทศไทย ซึ่งบางทีจะเรียกว่า ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษาถิ่นใต้ ก็มี ภาษา สงขลา ภาษา นคร ฯลฯ

ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่สำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสบการณ์ และวัฒนธรรมทุกแขนงของท้องถิ่น เราจึงควรรักษาภาษาถิ่นทุกถิ่นไว้ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นสมบัติมรดกของชาติต่อไป ซึ่งภาษาถิ่นจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาท่าทางมากกว่าภาษาเขียน

ภาษาถิ่นของไทยจะแบ่งตามภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษานั้นอาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่นใหญ่ ๆ คือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้

ตารางเปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับคำภาษาถิ่น

ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคใต้	ความหมาย
ฉัน	เฮา / ข้าเจ้า	ข่อย	ฉาน	ฉัน
คิดถึง	กิดฮอด	คิดฮอด	ข้องใจ	คิดถึง
เธอ	คิง	เจ้า	เธอ	เธอ
มาก	จ๊าดนัก	หลาย	หมาก	มาก
รัก	ฮัก	ฮัก	หรัก	รัก
เพื่อน	เปื่อน	บักเสี้ยว	เพื่อน	เพื่อน
เดิน	เตียว	ย่าง	เดิน	เดิน
ตลาด	กาด	ลาด	หลาด	ตลาด
ดู	ผ่อ	เบ็ง	แล	ดู
สนุกมาก	ม่วนขนาด	ม่วนหลาย	หนุกจัง	สนุกมาก
โกหก	ซี้จู้	ซี้ตัว	ซี้ฮก	โกหก
กลับ	ปิ๊ก	ก๊ับ	ก๊ับ	กลับ
เชิญ	เงิน	เงิน	เชิญ	เชิญ
เด็ก	ละอ่อน	เด็กน้อย	เด็ก	เด็ก
พูด	อู้	เว้า	แหลง	พูด
มะละกอ	บะก้วยเต็ด	บักหุ่ง	ลอกอ	มะละกอ
ข้าง	จ้าง	ข้าง	ฉ่าง	ข้าง
สับประรด	บะชะนัต	บักนัต	หย่านัต	สับประรด
อร่อย	ล้ำ	แซ่บ	หรรอย	อร่อย
ทำงาน	เยี้ยะงาน	เอ็ดเวียต	ทำงาน	ทำงาน

ประโยชน์ของการศึกษาภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีประโยชน์สำหรับเยาวชนที่เป็นคนในท้องถิ่นอย่างยิ่ง ความรู้ภาษาไทยถิ่นจะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่โบราณให้คงอยู่อย่างเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ นอกจากนี้การศึกษาภาษาไทยถิ่นยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั่วไป เช่น

- ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสะดวกขึ้น
- ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
- ทำให้เข้าใจความหมายของคำโบราณบางคำที่อยู่ในวรรณกรรมท้องถิ่น
- ทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจบริบทแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ เติมลงในช่องว่างให้ตรงกับภาษาถิ่น

เบ้ง	จ๊าง	เรือน	หลาด	โคมไฟ
เว้า	มะละกอ	อู้คำเมือง	แหลง	บักหุ่ง

ภาษาไทยถิ่นเหนือ

.....

.....

.....

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

.....

.....

.....

ภาษาไทยถิ่นใต้

.....

.....

.....

ภาษาไทยมาตรฐาน

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่น โดยการเติมคำลงในช่องว่างทั้ง ๕ ช่อง
ให้มีความหมายสัมพันธ์กัน

ข้อ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคใต้	ความหมาย
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ระดับของภาษา

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนอกจากผู้ใช้นั้นคำนึงถึงการให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ กาลเทศะ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ ระดับภาษา ซึ่งอาจแบ่งภาษาเป็นระดับต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

คำนาม เราจะใช้เฉพาะในภาษาระดับกึ่งทางการและระดับไม่เป็นทางการเท่านั้น หากนำไปใช้เป็น เช่น โรงจำนำ > สถานธนาภิคาระห์, โรงพัก > สถานีตำรวจ, หมู > สุกร, ควาย > กระบือ, หมา > สุนัข ฯลฯ

คำกริยา คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัด เช่น ตาย > ถึงแก่กรรม เสีย ล้ม, กิน > ทาน รับประทาน บริโภค ฯลฯ

คำวิเศษณ์ บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเองหรืออาจใช้ในภาษาระดับกึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี้ยวจัด เย็นเจี๊ยบ วังเต็มเหี้ยม ฟาดเต็มเหนี่ยว เยอะเยอะ ฯลฯ

ระดับภาษา	โอกาสและสถานที่	ลักษณะภาษาที่ใช้
๑. ภาษาระดับทางการ	๑. การเขียนหนังสือราชการ ๒. การประชุมทางวิชาการ ๓. การประกาศของราชการ ๔. งานวิชาการต่าง ๆ	เป็นภาษาที่มีแบบแผน ใช้ในภาษาราชการ/ทางการ เช่น ประกาศ เอกสารทางราชการ งานวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย
๒. ภาษาระดับกึ่งทางการ	๑. การประชุมกลุ่มย่อย ๒. การประชุมในโรงเรียน ๓. การประชุมกลุ่มนักศึกษา/ นักเรียน ๔. การพูดกับบุคคลทั่วไป ๕. การพูดรายงานข่าว	ระดับภาษาลดความเป็นทางการลงจาก ระดับทางการ เนื้อหามักเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไป และพูดรายงาน ข่าวต่าง ๆ ยกเว้นข่าวในพระราชสำนัก เพราะใช้ภาษาระดับทางการ
๓. ภาษาระดับไม่เป็นทางการ (ภาษาระดับกันเอง/ระดับปาก)	๑. สนทนากับบุคคลที่สนิทสนม ๒. การพูดในเฉพาะกลุ่ม ๓. การสนทนาทางเฟซบุ๊ก ๔. การสนทนาในครอบครัว ๕. การสนทนาในกลุ่มเพื่อน	ภาษาที่ใช้จะเป็นลักษณะของ คำชี้แจงหรือเป็นคำที่เข้าใจ ความหมายตรงกันระหว่างกลุ่ม บางคำเป็นคำคะนองที่ไม่ค่อยสุภาพ เป็นคำสแลง มักมีคำอุทานขานรับ

ตัวอย่าง

๑. ระดับทางการ
- บ้านเมืองไทยเรา ดำรงมั่นคงมาช้านาน เพราะคนไทยทุกคนมีความพร้อมเพรียงอันเข้มแข็ง
 - ปัจจุบันประเทศไทยเกิดปัญหาการทุจริตคดโกงจากนักการเมือง ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน
๒. ระดับกึ่งทางการ
- คนไทยส่วนใหญ่เคารพผู้ที่อาวุโสกว่า เพราะเชื่อว่ามีประสบการณ์มาก่อน
 - การขนส่งทางบกช้ากว่าทางน้ำ เพราะรถติด
๓. ระดับไม่เป็นทางการ
- เท้าที่พบมาคือ การทำงานของนักเรียน มีความตั้งใจเรียนและทำงานดีพอสมควร
 - สมศรีเธอควรตั้งใจเรียนมากกว่านี้นะ พ่อแม่ส่งให้มาเรียนไม่ใช่ให้มานั่งเล่นไปวัน ๆ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกใส่ระดับภาษาให้เหมาะสม

ระดับทางการ ระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการ

๑. “ขอพระบรมเดชาณุภาพแห่งสมเด็จพระบรมมหาจักรีบรมราชันย์ คำนวณประเทศชาติและประชาชนชาวไทย ให้ผ่านพ้นพิบัติทั้งปวง บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วมณฑล บันดาลความร่มเย็นแก่เอกราชนิกรชน ครบคามเขตขอบขัณฑสีมาประเทศไทย”
.....
๒. “ช่วงเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรจะเข้ามหาวิทยาลัย จะไม่สนใจสิ่งแวดลอมรอบกายทั้งสิ้น ยกเว้นสิ่งที่จะสามารถทำให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ชีวิตนักเรียนมัธยมจึงมีแต่ตัว กีฬาไม่เล่น กิจกรรมไม่ทำ เพราะเวลาทั้งหมดจะต้องใช้ท่องตำราอย่างเดียว”
.....
๓. “เฮ้ย! ใครเอาหนูตายมาโยนไว้ในวัดวะ เหม็นวายร้ายเลย” อีกคนหนึ่งค้ำว่า “ข้าไม่เห็นมีหนูนี้หว่า” แหงหน้าขึ้นทำจมูกย่น “ปู่บุญแกคงทำกับข้าวทิ้งไว้จนบูดเหม็นน่าละมั้ง”
.....
๔. “บทละครไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้น เพื่ออ่านและแสดงรูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือ บทละครร่า ต่อมามีการปรับปรุงละครร่าให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตก จึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น”
.....
๕. “สมชายพาพ่อเดินทางไปทำใบขับขี่รถยนต์ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาอำเภอปราณบุรี เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ผ่านมานี้เอง”
.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเปลี่ยนคำจากภาษาไม่เป็นทางการต่อไปนี้ให้เป็นภาษาทางการให้ถูกต้อง

ข้อที่	ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๑	โรงหนัง	
๒	ผัวเมีย	
๓	ตาย	
๔	รถเมล์	
๕	พูดโกหก	
๖	งานแต่ง	
๗	ห้องแอร์	
๘	ดีตรา	
๙	แสดมปี	
๑๐	ไบซ์ซี่	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่ต้องใช้ระดับภาษาในการสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาส กาลเทศะ

๑. การใช้ภาษาระดับทางการและระดับกึ่งทางการ คำสรรพนามที่ใช้แทนตนเอง (สรรพนามบุรุษที่ ๑) มักใช้ กระผม ผม ดิฉัน ข้าพเจ้า คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้รับสาร (สรรพนามบุรุษที่ ๒) มักจะใช้ ท่าน ท่านทั้งหลาย ส่วนภาษาระดับที่ไม่เป็นทางการและระดับกันเอง ผู้ส่งสารจะใช้ สรรพนาม ผม ฉัน ดิฉัน กัน เรา หนู ฯลฯ หรืออาจใช้คำนามแทน เช่น นิด ครู หมอ แม่ พ่อ พี่ ป้า ฯลฯ

๒. คำนาม คำนามหลายคำเราใช้เฉพาะในภาษาระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการและระดับกันเองเท่านั้น หากนำไปใช้เป็นภาษาระดับทางการจะต่างกันออกไป เช่น

โรงจำนำ	>	สถานธนาณเคราะห์
โรงพัก	>	สถานีตำรวจ
หมู	>	สุกร
ควาย	>	กระบือ
รถเมล์	>	รถประจำทาง
หมา	>	สุนัข

๓. คำกริยา คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด เช่น ตาย อาจใช้ ถึงแก่กรรม เสีย ล้มกิน อาจใช้ รับประทาน บริโภค

๔. คำวิเศษณ์ บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเอง หรืออาจใช้ในการระดับกึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี๊ยะ จืด เย็นเจี๊ยบ วิ่งเต็มเหยียด ฟาดเต็มเหนี่ยว เยอะแยะ ภาษาระดับทางการขึ้น มีใช้บ้าง เช่น เป็นอันมาก มาก

การเขียนบทสนทนาจากสถานการณ์ต่าง ๆ

การสนทนา คือ การพูดคุยกัน พูดจาหารือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่าง ๒ คน หรือมากกว่า ๒ คนก็ได้

จุดมุ่งหมายของการสนทนา ได้แก่ เพื่อความสนุกสนาน แลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด

บทสนทนา เป็นการเขียนข้อความที่คู่สนทนา หรือสมาชิกที่ร่วมกลุ่มสนทนาจะพูดกันโดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

การที่จะเขียนบทสนทนาได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการสนทนานั้น ๆ ก่อน เช่น

- ๑) แม่สั่งให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์
- ๒) พ่อไปแจ้งความที่สถานีตำรวจว่ารถจักรยานยนต์ถูกขโมย
- ๓) แม่บ้าน ๒ คนไปพบกันที่ตลาดสด แล้วยืนสนทนากันเรื่องของแพง

ตัวอย่างบทสนทนา (ภาษาระดับกันเอง)

สถานการณ์ที่ ๑ แม่บอกให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์

แม่ : หน้อย วันนี้หลังเลิกเรียนแล้ว มีกิจกรรมหลังโรงเรียนเลิกหรือเปล่า

หน้อย : ไม่มีค่ะ แม่มีอะไรจะใช้หน้อยรีคะ

แม่ : ดีแล้ว ถ้าอย่างนั้น เลิกเรียนแล้วแวะบ้านป้าด้วยนะ

หน้อย : แวะทำไมคะ แม่มีธุระอะไรหรือคะ

แม่ : อ้าว! แวะไปเชิญป้ามาทานข้าวกลางวันที่บ้านเราในวันอาทิตย์นี้ซิจ๊ะ

หน้อย : ค่ะ งั้นหนูไปโรงเรียนก่อนนะคะ

แม่ : ไปดีมาดีนะลูก

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. ๒๕๓๘. การเขียน เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับของภาษา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่เขียนบทสนทนาในสถานการณ์ที่นักเรียนกำหนดขึ้นเอง

สถานการณ์

.....

ใช้ภาษาระดับใด.....

บทสนทนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็กหรือเพลงกล่อมลูก เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีคุณค่า แฝงข้อคิด คติสอนใจ สะท้อนภาพสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ความคิด ความเชื่อของคนในแต่ละท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย

ทุกชาติทุกภาษาในโลกก็จะมีบทเพลงกล่อมเด็ก สันนิษฐานว่าเพลงกล่อมลูกหรือเพลงกล่อมเด็กมีวิวัฒนาการจากการเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนนอน ในลักษณะคำกลอนหรือเป็นเพลงกล่อมซึ่งจะเป็นกลอนชาวบ้านไม่มีแบบแผน จะมีเพียงแต่สัมผัสคล้องจอง เนื้อเรื่องจะเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความรัก ความห่วงใย

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมลูกถือเป็นคติชาวบ้านที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ เป็นวรรณกรรมที่มีการท่องจำและบอกเล่าตกทอดจากรุ่นปู่ย่าสู่รุ่นพ่อรุ่นแม่ สืบทอดไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน

ความสำคัญของเพลงกล่อมเด็ก เป็นเพลงที่ทำให้พ่อแม่มีความใกล้ชิดกับลูก โดยใช้เสียงในการสะท้อนสอนให้เด็กก่อนนอนทำให้หลับง่าย ก่อนนอนของเด็กเป็นช่วงสำคัญและการให้เด็กหลับอย่างมีความสุข หลับสนิท เด็กก็จะมีช่วงของการตื่นที่สดชื่น ไม่ร้องโยเย การที่แม่จะเล่าอะไรให้ลูกฟังหรือเอื้อนเอ่ยจะเป็นสำเนียงหรือการเล่าเรื่องราวทำให้เกิดความอบอุ่นและความสุขแก่ลูกขณะกำลังหลับและหลับสนิทอย่างมีความสุข

เพลงกล่อมเด็กยังใช้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การขึ้นอารมณ์ การควบคุมดูแลความสนใจของทารกที่ยังแยกแยะเองไม่ได้ การปรับสภาพความตื่นตัวของทารก และการปรับพฤติกรรม

สิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของเพลงกล่อมเด็กคือช่วยให้เด็กนอนหลับ ด้วยเหตุนี้ เพลงกล่อมเด็กจะเป็นเพลงเรียบง่ายและร้องซ้ำไปซ้ำมา

คุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก

๑. ทำให้เด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ในขณะที่กำลังกล่อมให้เด็กนอน
๒. เนื้อเพลงกล่อมเด็กให้ความรู้และสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมไทย
๓. เนื้อร้องและทำนองเพลงกล่อมเด็ก มีความไพเราะ ฟังแล้วสบายใจ อบอุ่นใจ
๔. ให้ความเพลิดเพลินใจ ยิ่งถ้ามีเสียงไพเราะ ยิ่งทำให้เกิดความเพลิดเพลินใจยิ่งขึ้น
๕. ให้แง่คิด สอนคุณธรรมจริยธรรม การประพฤติตน เช่น สอนเรื่องความขยัน การบ้านการเรือน
๖. เป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษา

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็ก

๑. โยกเยก

โยกเยกเอ๋ย น้ำท่วมเมฆ กระต่ายลอยคอ หมาหางอ กอดคอโยกเยก

๒. จันทร์เจ้า

จันทร์เจ้า	ขอข้าวขอแกง
ขอแหวนทองแดง	ผูกมือน้องข้า
ขอช้างขอม้า	ให้น้องข้าขี่
ขอแก้ว	ให้น้องข้านั่ง
ขอเตียงตั้ง	ให้น้องข้านอน
ขอละคร	ให้น้องข้าดู
ขอยายชู	เลี้ยงน้องข้าเถิด
ขอยายเกิด	เลี้ยงตัวข้าเอง

๓. นกขมิ้น

เจ้านกขมิ้นเหลืองอ่อนเอ๋ย	คำแล้วจะนอนที่ตรงไหน
จะนอนไหนก็นอนได้	สุมทุมพุ่มไม้ก็เคยนอน
ลมพระพายชายพัดมาอ่อนอ่อน	เจ้าเคยจรมานอนรังเอ๋ย

๔. เดือนหงาย

เดือนเอ๋ยเดือนหงาย	ดาวกระจายทรงกลด
อุ้มเจ้าขึ้นใส่รถ	ว่าจะพาไปชมเดือน
พิศแลดูดาวไป	ดาวก็ไม่งามเหมือน
พิศแลดูเดือน	เหมือนนวล อุเม่นา

๕. ค้างคาว

ค้างคาวเอ๋ย	บินมายืดยัด
คำคำมีดมีด	จะไปสวนไหน
จะไปสวนนอก	เก็บมะกอกมาฝากบ้างน้อ

พรพีโล เลิศวิชา.๒๕๔๑. ไม้อ่อนยอมตัดได้ ดั่งใจ. เชียงใหม่ : บริษัทธารปัญญา.

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การระบุความรู้ ความคิด และคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความหมาย ความรู้ ความคิด และคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก

ความหมาย..... 	ความรู้.....
สรุปความรู้ เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก	
ความคิด..... 	คุณค่า.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง เพลงร้องเล่นของเด็กไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เพลงร้องเล่นของเด็กไทย

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เพลงร้องเล่นของเด็กไทย

แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการใช้ภาษา ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ใช้คำสั้น ๆ มีลักษณะคล้องจอง และอาจไม่คล้องจองกันบ้าง ถือเป็นบทร่ายกรองประเภทแรกที่เด็กได้ยินเพลงร้องเล่นมีเนื้อหาที่มีจินตนาการ ที่นักเรียนควรเรียนรู้ให้เข้าใจ เพื่อสืบสานไว้เป็นมรดกไทยอันทรงคุณค่าสืบไป

เพลงประกอบการละเล่นไทย

การละเล่นของเด็กไทยสะท้อนความเป็นไทย บทร้องหรือเพลงประกอบการละเล่นไทย สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และความเชื่อของคนไทยในสมัยก่อนได้อย่างชัดเจน เห็นภาพ

เพลงประกอบการเล่น ได้แก่ เพลงที่เด็กร้องประกอบการเล่น อาจจะเป็นกลุ่มหรือร้องทีละคน สลับข้างกันก็ได้ บางทีมีตบมือให้จังหวะหรือทำท่าประกอบด้วย

ตัวอย่างเพลงร้องเล่นของเด็กไทย

๑. เพลง มอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้า	ตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง
ไวโน่นไว้นี้	ฉันจะตีกันเธอ

๒. เพลง จำจ๊ะเชื่อเปราะ

จำจ๊ะเชื่อเปราะ	กะเทาะหน้าแวน
พายเรือออกแอ่น	กระแทนตันกุ่ม
สาวสาวหนุ่มหนุ่ม	อาบน้ำท่าไหน
อาบน้ำท่าวัด	เอาแบ่งที่ไหนผัด
เอากระจกที่ไหนส่อง	เยี่ยม ๆ มอง ๆ นกขุนทองร้องวู้

๓. เพลง วีรชาวสาร

วีรชาวสาร	สองทะนานข้าวเปลือก
เลือกท้องใบลาน	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
คดข้าวใส่จาน	พานเอาคนข้างหลังไว้

๔. เพลง จำใจผลไม้

จำใจผลไม้	แต่งไทย แต่งกวา
ขนุน น้อยหน้า	พุทรา มังคุด
ละมุด ลำไย	มะเฟือง มะไฟ
มะกรูด มะนาว	มะพร้าว ส้มโอ
ฟักแฟง แดงโม	ไซโยให้ฮั่ว

๕. เพลง เป่ายิงฉุบ

แม่จำช่วยหนูด้วย	หนูกินกล้วยอยู่บนหลังคา
ตกลงมาทลายหม่อง	ยี่สิบกล่องก็ไม่หาย
ไปหาหมอ หมอไม่อยู่	ไปหาปู่ ปู่ไปเที่ยว
ไปหายาย ยายตำหามาก	กระเด็นเข้าปาก อร่อยจริงเอ๋ย

๖. เพลง ูกินทาง

พ่องู : “แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน”
 แม่งู : “กินน้ำบ่อโสก โยกไปโยกมา” พร้อมแสดงอาการส่ายตัวไปมา
 พ่องู : “แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน”
 แม่งู : “กินน้ำบ่อหิน บินไปบินมา” พร้อมแสดงอาการบินไปบินมา
 พ่องู : “แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน”
 แม่งู : “กินน้ำบ่อทราย ย้ายไปย้ายมา” พร้อมแสดงอาการส่ายตัวไปมา
 พ่องู : “กินหัว กินหาง กินกลางตลอดตัว”

๗. เพลง โพงพาง

โพงพางเอ๋ย ปลาเข้าลวด	ปลาตาบอด เข้าลวดโพงพาง
โพงพางเอ๋ย นกกระยางเข้าลวด	เสื่อปลาตาบอด เข้าลวดโพงพาง
กินปลาเป็นหรือกินปลาทาย	

ใบงานที่ ๖ เรื่อง สรุปเรื่องเพลงร้องเล่นของเด็กไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เพลงร้องเล่นของเด็กไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับเพลงร้องเล่นของเด็กไทย

ข้อคิด..... 	ความรู้สึก.....
สรุปความรู้ เรื่อง เพลงร้องเล่นของเด็กไทย	
ตัวอย่างเพลงร้องเล่น..... 	คุณค่าของเพลงร้องเล่น

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การกรอกแบบรายการ**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การกรอกแบบรายการ****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การกรอกแบบรายการ**

หมายถึง การเขียนกรอรายละเอียดต่าง ๆ ลงในเอกสารแบบรายการ เพื่อให้เอกสารนั้นสมบูรณ์ถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ ของผู้จัดทำแบบรายการ

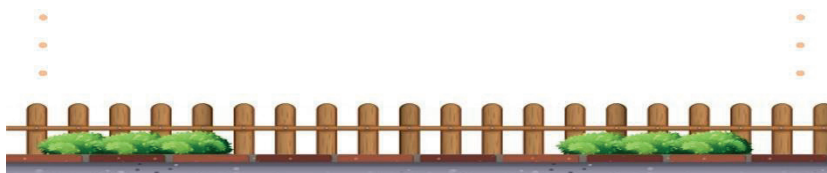
ในการดำเนินชีวิตประจำวัน บางกรณีจำเป็นต้องสื่อสารกับผู้อื่นกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน โดยการกรอกแบบรายการหรือที่เรียกทั่วไปว่า การกรอกแบบฟอร์ม เพื่อขอให้ดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การฝากเงิน การถอนเงินการสมัครเรียนต่อ การสมัครงาน เป็นต้น

แบบรายการที่พบในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. แบบรายการที่ใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ใบสมัครงาน ใบฝากเงิน-ถอนเงิน
๒. แบบรายการที่ผู้อื่นขอความร่วมมือให้กรอก เช่น แบบสอบถามความนิยมของผู้บริโภค
๓. แบบรายการที่ใช้ภายในองค์กร เช่น ใบสมัครสมาชิกห้องสมุด แบบขออนุญาตออกนอกพื้นที่
๔. แบบรายการสัญญา สัญญาเป็นเอกสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เช่น สัญญาให้เช่าอาคารสถานที่ สัญญาซื้อขาย

การกรอกแบบรายการมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านสำรวจเพื่อทราบว่าแบบรายการนั้นมีข้อมูลใดที่ต้องการกรอกบ้าง
๒. เขียนข้อมูลที่ละรายการจนครบ
๓. สอบถามเจ้าหน้าที่ หากไม่เข้าใจการกรอกบางรายการ
๔. อ่านทบทวนอีกครั้งว่ากรอกแบบรายการถูกต้องครบถ้วนหรือไม่
๕. เมื่อกรอกข้อมูลสำคัญผิดพลาด เช่น จำนวนเงิน อาจขีดฆ่าและเซ็นชื่อกำกับ
๖. ควรเขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย ให้ข้อมูลและภาษาที่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ทำให้แบบรายการเสียหาย เช่น ยับ ฉีกขาด มีรอยขีดฆ่า

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การกรอกแบบรายการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การกรอกแบบรายการ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสมมติตนเองว่าเข้าเรียนต่อชั้น ม.๑ เพื่อกรอกแบบรายการตามที่กำหนด

เลขที่ใบสมัคร.....

วันที่เขียนใบสมัคร.....

ใบสมัครเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โรงเรียน.....จังหวัด.....

รูปถ่าย

๓ X ๔ ซม.

คำนำหน้า.....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

เลขประจำตัวประชาชน - - - -

เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ชื่อ-สกุลบิดา.....อาชีพ.....โทรศัพท์.....

ชื่อ-สกุลมารดา.....อาชีพ.....โทรศัพท์.....

ผู้สมัครสำเร็จการศึกษาจาก ชั้น.....โรงเรียน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

หลักฐานการสมัคร ☐ ใบรับรองผลการเรียน (ปพ.๗) ☐ รูปถ่าย ๓ x ๔ ซม. จำนวน ๒ ใบ☐ สำเนาทะเบียนบ้าน ๑ ฉบับ

ลงชื่อ.....ลงชื่อผู้สมัคร

(.....)

...../...../.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนจดหมาย**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนจดหมาย****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การเขียนจดหมาย**

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารกับบุคคลเพื่อแจ้งเรื่องราว ถามทุกข์สุข หรือเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ จดหมายของบุคคลสำคัญจะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในอนาคต และจดหมายที่เขียนดีมีคุณค่าก็อาจเป็นวรรณกรรมได้

การเขียนจดหมายควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. เขียนให้ผู้รับเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน
๒. ไม่เขียนนอกเรื่อง ไม่รวบรัด หรือเินย้อจนเกินไป
๓. เรียงลำดับข้อความในจดหมายตามลำดับเหตุการณ์ไม่สับสน
๔. ใช้ภาษาสุภาพ คำขึ้นต้น และคำลงท้ายถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล
๕. ลายมือสวยงาม สะอาด อ่านง่าย
๖. วางรูปแบบถูกต้อง สวยงาม เป็นระเบียบ

รูปแบบของจดหมาย

๑. ที่อยู่ของผู้เขียน อยู่มุมบนขวาของหน้ากระดาษ โดยเริ่มเขียนจากกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๒. วันเดือนปี เขียนเยื้องที่อยู่ผู้เขียนมาข้างหน้าเล็กน้อย
๓. คำขึ้นต้น อยู่ด้านซ้ายห่างจากขอบกระดาษประมาณ ๑ นิ้ว และเป็นแนวขีดด้านซ้ายสุดของเนื้อความ
๔. เนื้อความ เริ่มเขียนโดยย่อหน้า และควรขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นเนื้อความใหม่ นอกจากนี้ต้องเว้นวรรคตอนให้ถูกต้องด้วย
๕. คำลงท้าย อยู่ตรงกับวันเดือนปีที่เขียน
๖. ชื่อผู้เขียน เยื้องลงมาทางขวามือ ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย ควรวงเล็บชื่อที่เขียนเป็นตัวบรรจงด้วย ถ้าเป็นจดหมายราชการต้องบอกยศตำแหน่งของผู้ส่งด้วย

การเขียนหน้าซองจดหมาย

๑. ที่อยู่ของผู้รับ ต้องเรียงลำดับจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ได้แก่
 - ชื่อ - นามสกุลของผู้รับ
 - บ้านเลขที่ ซอย หรือตำบล
 - ถนนและที่ตั้ง
 - ตำบลหรือแขวง
 - อำเภอหรือเขต
 - จังหวัดและรหัสไปรษณีย์

๒. ที่อยู่ของผู้ส่ง เรียงลำดับเช่นเดียวกับผู้รับ จะเขียนไว้ด้านบนซ้ายของตนเอง

๓. คำขึ้นต้น

- ถ้าเป็นจดหมายส่วนตัว อาจใช้คำว่า “กรุณาส่ง” หรือ “นามผู้รับ”
- ถ้าเป็นจดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจนิยมใช้ “เรียน”
- จดหมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปใช้ “นมัสการ”

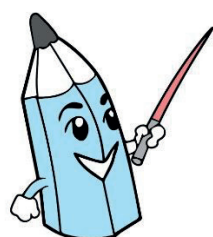
๔. การติดดวงตราไปรษณียากร (แสตมป์) ให้ครบถ้วนตามราคาที่กรมไปรษณีย์ฯ กำหนด เพราะถ้าติดไม่ครบ ผู้รับจะถูกปรับเป็น ๒ เท่าของราคาแสตมป์ที่ขาดไป

การใช้คำขึ้นต้น คำลงท้าย และสรรพนามในการเขียนจดหมาย

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
อาจารย์	เรียน อาจารย์ประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่.....	อาจารย์, ท่าน ผม, ดิฉัน	ด้วยความเคารพอย่างสูง
เพื่อน	เพื่อนรัก	เพื่อน, คุณ, เธอ ผม, ดิฉัน, ฉัน	รักและคิดถึง
บิดา มารดา ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติผู้ใหญ่อื่น ๆ	กราบเท้า.....ที่เคารพ	คุณพ่อ, คุณแม่ คุณปู่, คุณตา, ท่าน หนู, ผม, ดิฉัน ลูก, หลาน	ด้วยความเคารพอย่างสูง

การเขียนจดหมายมีคุณค่าหลายประการ ดังนี้

๑. เขียนหรือเล่าเรื่องราวที่บางครั้งไม่สามารถใช้คำพูดได้ แต่สามารถเขียนเป็นจดหมายได้
๒. เขียนเรียงลำดับเรื่องและเหตุการณ์ เป็นการบันทึกเรื่องราวและประสบการณ์เพื่อความทรงจำ
๓. สื่อสารได้ทุกสถานที่และทุกโอกาส ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๔. ประหยัดค่าใช้จ่าย

แบบของจดหมาย

สถานที่.....

วัน เดือน ปี.....

คำขึ้นต้น.....

ข้อความของจดหมาย.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำลงท้าย.....

ชื่อผู้เขียน.....

รูปแบบการเขียนหน้าซองจดหมาย

ชื่อและที่อยู่ของผู้ฝาก

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

แสตมป์

(ดวงตรา

ไปรษณียากร)

ชื่อและที่อยู่ของผู้รับ

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติ ควรใช้ถ้อยคำภาษาที่แสดงถึงความเคารพและสุภาพ เขียนถูกต้องตามรูปแบบของจดหมายด้วยลายมือที่สวยงาม อ่านง่าย ไม่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่าข้อความ ใช้กระดาษและซองจดหมายที่เรียบร้อย สะอาด สีสวยภาพ แสดงถึงการมีมารยาทในการเขียนและการใช้จดหมาย และการจำหน่ายซอง ควรใช้เขียนให้ชัดเจนโดยบอกรหัสไปรษณีย์ ด้วยเลขอารบิก และปิดดวงตราไปรษณียากรให้ถูกต้อง

คุณค่าของการเขียนจดหมาย

๑. ได้เขียนหรือเล่าเรื่องราวที่บางครั้งไม่สามารถใช้คำพูดได้ แต่สามารถเขียนเป็นจดหมายได้
๒. ภาษาที่ใช้เขียนควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับบุคคลและเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบ
๓. การเขียนเรียงลำดับเรื่องและเหตุการณ์ เป็นการบันทึกเรื่องราวและประสบการณ์ความทรงจำ
๔. สื่อสารได้ทุกสถานที่และทุกโอกาส ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๕. ประหยัดค่าใช้จ่าย

การใช้ภาษา

- ระดับภาษาทางการ
- สุภาพ ไม่ใช้คำหยาบ
- มีคำขึ้นต้น/คำลงท้าย
- เหมาะสมกับโอกาส
- เข้าใจง่าย กระชับ
- ไม่ซับซ้อน

บุคคลที่สามารถเขียนจดหมายถึงได้

- พ่อแม่
- ผู้ปกครอง
- ญาติผู้ใหญ่
- ลุง ป้า น้า อา

ใบงานที่ ๘ เรื่อง สรุปความรู้เรื่องการเขียนจดหมาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนจดหมาย

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับจดหมายส่วนตัว ให้ถูกต้องครบถ้วน

๑. จดหมาย หมายถึง.....

.....

๒. ลักษณะของจดหมาย คือ.....

.....

๓. แนวทางการเขียนจดหมาย ดังนี้

๑.

๒.

๓.

๔.

๔. เราสามารถเขียนจดหมายถึงใครได้บ้าง

.....

๕. การใช้ภาษาในจดหมายควรเป็นอย่างไร

.....

๖. คุณค่าของการเขียนจดหมาย มีอะไรบ้าง

๑.

๒.

๓.

๗. การเขียนจดหมายมีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครอง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๐๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารกับบุคคลเพื่อแจ้งเรื่องราว ถามทุกข์สุข หรือเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ จดหมายของบุคคลสำคัญจะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในอนาคต และจดหมายที่เขียนดีมีคุณค่าก็อาจเป็นวรรณกรรมได้

การเขียนจดหมายควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. เขียนให้ผู้รับเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน
๒. ไม่เขียนนอกเรื่อง ไม่รวบรัด หรือเินย้อจนเกินไป
๓. เรียงลำดับข้อความในจดหมายตามลำดับเหตุการณ์ไม่สับสน
๔. ใช้ภาษาสุภาพ คำขึ้นต้น และคำลงท้ายถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล
๕. ลายมือสวยงาม สะอาด อ่านง่าย
๖. วางรูปแบบถูกต้อง สวยงาม เป็นระเบียบ

รูปแบบของจดหมาย

๑. ที่อยู่ของผู้เขียน อยู่มุมบนขวาของหน้ากระดาษ โดยเริ่มเขียนจากกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๒. วันเดือนปี เขียนเยื้องที่อยู่ผู้เขียนมาข้างหน้าเล็กน้อย
๓. คำขึ้นต้น อยู่ด้านซ้ายห่างจากขอบกระดาษประมาณ ๑ นิ้ว และเป็นแนวขีดด้านซ้ายสุดของเนื้อความ
๔. เนื้อความ เริ่มเขียนโดยย่อหน้า และควรขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นเนื้อความใหม่ นอกจากนี้ต้องเว้นวรรคตอนให้ถูกต้องด้วย
๕. คำลงท้าย อยู่ตรงกับวันเดือนปีที่เขียน
๖. ชื่อผู้เขียน เยื้องลงมาทางขวามือ ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย ควรวงเล็บชื่อที่เขียนเป็นตัวบรรจงด้วย ถ้าเป็นจดหมายราชการต้องบอกยศตำแหน่งของผู้ส่งด้วย

การเขียนหน้าซองจดหมาย

๑. ที่อยู่ของผู้รับ ต้องเรียงลำดับจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ได้แก่
 - ชื่อ - นามสกุลของผู้รับ
 - บ้านเลขที่ ซอย หรือตำบล
 - ถนนและที่ตั้ง
 - ตำบลหรือแขวง
 - อำเภอหรือเขต
 - จังหวัดและรหัสไปรษณีย์

๒. ที่อยู่ของผู้ส่ง เรียงลำดับเช่นเดียวกับผู้รับ จะเขียนไว้ด้านบนซ้ายของตนเอง

๓. คำขึ้นต้น

- ถ้าเป็นจดหมายส่วนตัว อาจใช้คำว่า “กรุณาส่ง” หรือ “นามผู้รับ”
- ถ้าเป็นจดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจนิยมใช้ “เรียน”
- จดหมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปใช้ “นมัสการ”

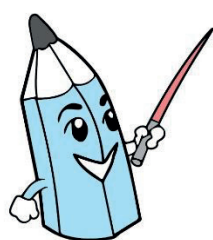
๔. การติดดวงตราไปรษณียากร (แสตมป์) ให้ครบถ้วนตามราคาที่กรมไปรษณีย์ฯ กำหนด เพราะถ้าติดไม่ครบ ผู้รับจะถูกปรับเป็น ๒ เท่าของราคาแสตมป์ที่ขาดไป

การใช้คำขึ้นต้น คำลงท้าย และสรรพนามในการเขียนจดหมาย

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
อาจารย์	เรียน อาจารย์ประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่.....	อาจารย์, ท่าน ผม, ดิฉัน	ด้วยความเคารพอย่างสูง
เพื่อน	เพื่อนรัก	เพื่อน, คุณ, เธอ ผม, ดิฉัน, ฉัน	รักและคิดถึง
บิดา มารดา ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติผู้ใหญ่อื่น ๆ	กราบเท้า.....ที่เคารพ	คุณพ่อ, คุณแม่ คุณปู่, คุณตา, ท่าน หนู, ผม, ดิฉัน ลูก, หลาน	ด้วยความเคารพอย่างสูง

การเขียนจดหมายมีคุณค่าหลายประการ ดังนี้

๑. เขียนหรือเล่าเรื่องราวที่บางครั้งไม่สามารถใช้คำพูดได้ แต่สามารถเขียนเป็นจดหมายได้
๒. เขียนเรียงลำดับเรื่องและเหตุการณ์ เป็นการบันทึกเรื่องราวและประสบการณ์เพื่อความทรงจำ
๓. สื่อสารได้ทุกสถานที่และทุกโอกาส ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๔. ประหยัดค่าใช้จ่าย

แบบของจดหมาย

สถานที่.....

วัน เดือน ปี.....

คำขึ้นต้น.....

ข้อความของจดหมาย.....

คำลงท้าย.....

ชื่อผู้เขียน.....

รูปแบบการเขียนหน้าของจดหมาย

ชื่อและที่อยู่ของผู้ฝาก

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

แสดมภ์
(ดวงตรา
ไปรษณียากร)

ชื่อและที่อยู่ของผู้รับ

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติ ควรใช้ถ้อยคำภาษาที่แสดงถึงความเคารพและสุภาพ เขียนถูกต้องตามรูปแบบของจดหมายด้วยลายมือที่สวยงาม อ่านง่าย ไม่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่าข้อความ ใช้กระดาษและซองจดหมายที่เรียบร้อย สะอาด สีสวยภาพ แสดงถึงการมีมารยาทในการเขียนและการใช้จดหมาย และการจำหน่ายซอง ควรใช้เขียนให้ชัดเจนโดยบอกรหัสไปรษณีย์ ด้วยเลขอารบิก และปิดดวงตราไปรษณียากรให้ถูกต้อง

คุณค่าของการเขียนจดหมาย

๑. ได้เขียนหรือเล่าเรื่องราวที่บางครั้งไม่สามารถใช้คำพูดได้ แต่สามารถเขียนเป็นจดหมายได้
๒. ภาษาที่ใช้เขียนควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับบุคคลและเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบ
๓. การเขียนเรียงลำดับเรื่องและเหตุการณ์ เป็นการบันทึกเรื่องราวและประสบการณ์ความทรงจำ
๔. สื่อสารได้ทุกสถานที่และทุกโอกาส ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๕. ประหยัดค่าใช้จ่าย

การใช้ภาษา

- ระดับภาษาgingทางการ
- สุภาพ ไม่ใช่คำหยาบ
- มีคำขึ้นต้น/คำลงท้าย
- เหมาะสมกับโอกาส
- เข้าใจง่าย กระชับ
- ไม่ซับซ้อน

บุคคลที่สามารถเขียนจดหมายถึงได้

- พ่อแม่
- ผู้ปกครอง
- ญาติผู้ใหญ่
- ลุง ป้า น้า อา

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครอง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือญาติ ที่เคารพนับถือ
ให้ถูกต้องตามรูปแบบของจดหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ
วัฒนธรรม และ กีฬา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายความหมายโดยตรงและโดยนัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายความหมายโดยตรงและโดยนัย

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย

คำในภาษาไทยบางคำมีหลากหลายความหมาย คำบางคำแม้มีความหมายตรงอยู่แล้ว แต่บางครั้งอาจนำมาใช้ในความหมายใหม่ซึ่งมีความหมายโดยนัยการที่จะว่าคำนั้นมีความหมายโดยตรงหรือโดยนัยนั้นต้องพิจารณาจากคำอื่น ๆ ในประโยคหรือข้อความที่อยู่ใกล้เคียง

คำที่มีความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายอย่างตรงไปตรงมาตามตัวหนังสือ ตรงตามเนื้อความหรือความหมายที่ปรากฏ ในพจนานุกรม เป็นคำที่ใช้ทั่ว ๆ ไปทั้งการพูดและการเขียน เมื่อฟังหรืออ่านแล้วเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องแปลความหรือตีความ

คำที่มีความหมายโดยนัย คือ คำที่มีความหมายแฝงหรือมีความหมายโดยอ้อม ไม่ตรงตามตัวหนังสือ เมื่อฟังหรืออ่านแล้วจะต้องตีความ เป็นเชิงเปรียบเทียบหรือมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น หรือมีความหมายซ่อนเร้นอยู่ในคำ

ตัวอย่างคำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย

คำ	ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย
ผักชีโรยหน้า	ผักชนิดกลิ่นหอมนิยมาแต่งอาหาร	ผู้ที่ชอบทำอะไรความดีเพียงผิวเผิน
ใต้ดิน	สิ่งที่วางหรืออาศัยอยู่ต่ำลงไปในดิน	ไม่เปิดเผย ไม่ถูกกฎหมาย
สวมหน้ากาก	การนำสิ่งอื่นมาปิดบังใบหน้า	แสดงท่าทีให้เข้าใจผิด
ยกเมฆ	อาการกำลั้งยกขึ้นด้านบน	การกู้เรื่องขึ้นมาเอง
นกต่อ	นกที่มีไว้สำหรับล่อนกตัวอื่น	คนที่ทำหน้าที่ให้ผู้อื่นหลงเชื่อ
แกะดำ	สัตว์ชนิดหนึ่งขนหยิกมีเขา	ผู้ที่ไม่เหมือนใคร (ทางไม่ดี)
ถือหาง	อาการกำลั้งจับ ยก หยิบ	การเข้าข้าง สนับสนุน
นอกคอก	อาการที่กำลั้งอยู่ด้านนอก	ประพจน์นอกกลุ่มนอกทาง
แบไต๋	อาการกำลั้งกางมือออก	เปิดเผยความลับที่ซ่อน
ไก่อ่อน	ไก่ที่ยังมีอายุน้อย	คนที่ไม่มีความประสบการณ์
คันปาก	อาการที่กำลั้งคัน	อยากพูด
หิน	แร่ชนิดหนึ่ง	ยาก

คำ	ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย
กล้วย หนู	ผลไม้ สัตว์	ง่าย
ไฟเขียว	สัญญาณจราจร	อนุญาต เห็นชอบ อนุมัติ
นอนหนังสือ	-	คนที่ชอบอ่านหนังสือ
แพะรับบาป	-	ผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหาและรับโทษแทนผู้ทำผิดจริง
เรือจ้าง	-	ครู
ดาว	ดวงดาว ในระบบสุริยะจักรวาล	บุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง
ภาษาดอกไม้	-	พุดจาสุภาพ น่ารัก
นกพิราบ	นกชนิดหนึ่ง	สันติภาพ
ดาว	ดวงดาว	คนที่กำลังเจริญรุ่งเรือง, โดดเด่น
ดำ	สีดำ	สิ่งชั่วร้าย สิ่งไม่ดี
ขาว	สีขาว	สิ่งที่ดี สิ่งที่ดีบริสุทธิ์
แกะดำ	แกะที่มีขนสีดำ	คนที่แปลกแยกแตกต่างจากคนอื่น
เต่า	เต่า สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	คนที่ทำงานช้า
กล้วย	ผลไม้ชนิดหนึ่ง เมื่อสุกมีสีเหลือง	ง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก
หนู	สัตว์ชนิดหนึ่งมีสีขาว ตัวอ้วนกลม	ง่าย
หิน	ของแข็งที่ประกอบด้วยแร่ชนิดเดียวหรือหลายชนิดรวมตัวกันอยู่ตามธรรมชาติ	ยาก
ขวากหนาม	ส่วนที่ยื่นออกมาจากกิ่งหรือใบ	อุปสรรค
เพชร	ชื่อแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวมากกว่าพลอยอื่น ๆ	สิ่งที่มีค่ามาก
ต้มตุ๋น	วิธีการทำอาหารให้สุก ต้องใช้เวลา	หลอกลวง
เก้าอี้	ที่สำหรับนั่ง มีขาและพนักพิง	ตำแหน่ง
หัวโขน	รูปหัวยักษ์ ลิง ที่ใช้สวมเวลาเล่นโขนหรือละคร	บทบาทหน้าที่
งูเห่า	ชื่องูชนิดหนึ่ง มีพิษร้ายแรง	คนที่เลี้ยงไม่เชื่อ ชอบแวงักัด
ปลาไหล	ชื่อปลาชนิดหนึ่ง รูปร่างกลมยาวและเคลื่อนไหวที่คล่อง	คนกะล่อน ปลิ้นปล้อน

คำ	ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย
ดำ	สีดำ	ความชั่วร้าย
บ้านเล็ก	บ้านที่มีขนาดเล็ก	เมียน้อย
สุนัขจิ้งจอก	ขนตามลำตัวสีเทาปนน้ำตาล มีขนสั้น ลักษณะคล้ายอานม้าบริเวณไหล่ ปากแหลม หูตั้งแหลมตรง หางเป็นพวง เชียวและพินคมมาก กลางวันมักนอนอยู่ใน โพรงดิน ออกหากินในเวลากลางคืน กิน เนื้อสัตว์	คนเจ้าเล่ห์
แพะ	ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นสัตว์เคี้ยวเอื้อง กีบคู่ขนาดกลาง ขนลำตัวหยาบสีดำ ขาว หรือน้ำตาล มีเขา ๑ คู่	คนบริสุทธิ์ที่ถูกใส่ร้าย
เต่า	สัตว์เลื้อยคลาน มีสี่ขา คอยาว ลำตัวสั้น มีกระดองหุ้ม กระดองมีทั้งที่เป็นแผ่นเกล็ด แข็งและที่เป็นแผ่นหนัง	คนที่ทำงานช้า
กา	- ชื่อสัตว์ปีกชนิดหนึ่ง ขนสีดำ - ภาชนะสำหรับใส่น้ำร้อน - การทำเครื่องหมายกากบาท	คนด้อยต่ำ คนจน
หงส์	นกในนิยายถือว่าเป็นนกในตระกูลสูง	คนสูงศักดิ์ คนฐานะร่ำรวย
ลิง	ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ลักษณะคล้ายคน แขนขายาว ดินหน้าและดินหลังใช้จับเกาะ ได้ ว่องไว ชอบห้อยโหนบนต้นไม้	คนซุกซน
กาฝาก	ชื่อพืชชนิดหนึ่งที่อาศัยเกาะอยู่ตามต้นไม้ ดูดสารอาหารที่จากพรรณไม้ที่อาศัยอยู่	คนที่ชอบพึ่งพิงอาศัยคนอื่น แต่ไม่ทำ ประโยชน์
แกง	กับข้าวประเภทที่เป็นน้ำ มีชื่อต่าง ๆ ตามวิธีปรุงและเครื่องปรุง เช่น แกงจืด แกงเผ็ด แกงส้ม	โกหก หลอกให้เชื่อ
กิน	รับประทาน	ฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือคอร์รัปชัน เช่น กินงบประมาณแผ่นดิน นั่งกินที่
นกขมิ้น	ชื่อนกชนิดหนึ่ง ตัวเพานกเอี้ยง มีหลายสี เช่น เหลือง แดง ฟ้า	คนเร่ร่อน ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลัก แหล่ง

คำ	ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย
นกพิราบ	ชื่อนกขนาดกลาง รูปร่างคล้ายนกเขา แต่ขนาดใหญ่กว่า ส่วนใหญ่ตัวสีเทาอมฟ้า อาศัยอยู่เป็นฝูง ทำรังแบบง่าย ๆ ตามซอกอาคารด้วยกิ่งไม้ขนาดเล็ก	คนส่งสาร แต่ถ้าเป็นพิราบขาว จะหมายถึงสันติภาพ

ตัวอย่างการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย

- งานชิ้นนี้เป็นงานกล้วย ๆ สำหรับฉัน
(คำว่า “กล้วย” ในที่นี้มีความหมายโดยนัยว่า ง่ายมาก)
- เด็กคนนี้เป็นเด็กหัวอ่อนจึงถูกชักจูงจากเพื่อนคนอื่นได้โดยง่าย
(คำว่า “หัวอ่อน” ในที่นี้มีความหมายโดยนัยว่า ว่าง่ายสอนง่าย)
- สุดาแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าฉูดฉาด เหมือนกาคาบพริก
(คำว่า “กาคาบพริก” ในที่นี้มีความหมายโดยนัยว่า คนผิวดำแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีแดง)

กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๑. คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ .กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การการค้าคุรุสภา

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายความหมายโดยนัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอธิบายความหมายโดยนัย

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ชิดเส้นใต้คำที่มีความหมายโดยนัยจากประโยคที่กำหนดให้ แล้วนำคำนั้น
ไปแต่งประโยคใหม่ให้ถูกต้องและสละสลวย

ตัวอย่าง สมหญิงเป็นคนเค็มที่สุดในบ้าน

คำ **เค็ม** : ประโยค : คนเค็มมักไม่มีใครชอบ เพราะไม่เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

๑. เธอเป็นดาวตั้งแต่ยังเด็ก

คำ

ประโยค :

๒. เธอเป็นเพชรน้ำเอกของวงการเพลง

คำ

ประโยค :

๓. ใบเตยแต่งตัวเปรี้ยวมาก

คำ

ประโยค :

๔. ส.ส. เมืองไทยไม่เคยแย่งเก้าอี้กัน

คำ

ประโยค :

๕. เสื้อของเธอเป็นเสื้อโหลหรือเปล่า

คำ

ประโยค :

๖. สมชายมีชีวิตเหมือนนกขมิ้น

คำ

ประโยค :

๗. ข้อสอบวิชาภาษาไทยหินมาก

คำ

ประโยค :

๘. การทำกับข้าวเป็นเรื่องกล้วยๆ

คำ

ประโยค :

๙. หนังสือเล่มนี้ได้ดีมาก

คำ

ประโยค :

๑๐. พี่อาบน้ำร้อนมาก่อนเธอนะ

คำ

ประโยค :

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดู

ประเภทเรื่องที่ฟังและดู ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจสรุปประเภทได้ ดังนี้

๑. สื่อโฆษณา จะเป็นการสื่อให้คล้อยตาม อาจไม่สมเหตุสมผล ผู้ฟังต้องพิจารณาไตร่ตรองก่อนซื้อ

๒. สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น เพลง, เรื่องเล่า ซึ่งอาจมีการแสดงประกอบด้วย ผู้ฟัง/ดูต้องระมัดระวัง ใช้วิจารณญาณประกอบการตัดสินใจก่อนที่จะซื้อหรือทำตาม

๓. ข่าวสาร ผู้ฟัง/ดู ต้องรู้จักแหล่งข่าว ผู้นำเสนอข่าว การจับประเด็น ความมีเหตุมีผล รู้จักเปรียบเทียบเนื้อหาจากที่มาของข่าวหลาย ๆ แห่ง เป็นต้น

๔. ปาฐกถา เนื้อหาประเภทนี้ผู้ฟังต้องมีสมาธิเพื่อจับประเด็นสำคัญให้ได้ และก่อนตัดสินใจเชื่อหรือนำข้อมูลส่วนใดไปใช้ประโยชน์ต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ อยู่บ้าง

๕. สุนทรพจน์ สื่อประเภทนี้ส่วนใหญ่จะไม่ยาว และมีใจความที่เข้าใจง่าย ชัดเจน แต่ผู้ฟังจะต้องรู้จักกลั่นกรองสิ่งที่ดีไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

แนวทางการฟังและดูอย่างสร้างสรรค์

๑. เข้าใจความหมายของคำ สำนวนประโยคและข้อความที่บรรยายหรืออธิบาย

๒. เข้าใจลักษณะของข้อความว่ามีใจความสำคัญของเรื่อง ที่เป็นความคิดหลัก ซึ่งมักตรงกับหัวข้อเรื่อง

๓. รู้จักประเภทของเรื่องที่ฟังและดู ต้องแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นของเรื่อง/ข่าว

๔. ตีความในเรื่องได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เล่า/ผู้เขียน บางคนต้องการให้ความรู้ บางคนต้องการโน้มน้าวใจ ผู้ฟังและดูต้องรู้จุดประสงค์ของเรื่องให้ได้ เพื่อจะได้จับใจความสำคัญได้

๕. ตั้งใจฟังและดูให้ตลอดเรื่อง พยายามทำความเข้าใจให้ตลอดเรื่อง ยิ่งเรื่องยาวสลับซับซ้อนยิ่งต้องตั้งใจเป็นพิเศษและพยายามจับประเด็นหัวเรื่อง

๖. สรุปใจความสำคัญ ขั้นสุดท้ายของการฟังและดูเพื่อจับใจความสำคัญก็คือสรุปให้ได้ว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

การสรุปการฟังและการดู

- รู้จุดมุ่งหมายของสารที่ดูและฟังนั้น

- รับฟังและดูอย่างตั้งใจและทำความเข้าใจ

- รู้จักสรุปและเลือกนำไปใช้ประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๘. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคูณสภา.

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูโฆษณาจากสื่อต่าง ๆ ที่สนใจ ๑ เรื่อง และวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดให้

โฆษณาน่าสนใจซื้อสินค้าหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

โฆษณานี้ขายเกี่ยวกับอะไร

.....

.....

ชื่อโฆษณา

.....

.....

การใช้ภาษาเป็นอย่างไร

.....

.....

โฆษณาน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้รับคืออะไร

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำอุทาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำอุทาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๕๕๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของคำอุทาน

คำอุทาน หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด
 อุทานบอกอาการ คือ คำที่บอกอารมณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานชนิดนี้มัก
 อยู่หน้าประโยค และมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับอยู่ท้ายคำอุทาน แบ่งเป็น

๑. อาการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว เช่น นี่แน่ะ ! เฮ้ย ! โว้ย !
๒. อาการโกรธเคือง เช่น ดูดู ! ชะๆ ! ชิๆ !
๓. อาการประหลาดใจหรือตกใจ เช่น เอ๊ะ ! ว้าย ! แม่เจ้าว้าย !
๔. อาการสงสัยหรือลอบโยน เช่น อนิจจา ! พุโธ !
๕. อาการเข้าใจหรือรับรู้ เช่น เออ ! เออนะ ! อ้อ !
๖. อาการเจ็บปวด เช่น โอ้ย ! โอ้ย !
๗. อาการจากสิ่งธรรมชาติ เช่น ตูม ! โครม ! เปรี๊ยะ !

อ่านและสังเกตประโยคต่อไปนี้

ประโยค	คำอุทาน	ชนิดของคำอุทาน
๑. เอ๊ะ ! หนังสือฉันหายไปไหน	เอ๊ะ !	แสดงความสงสัย
๒. ไชโย ! ทำการบ้านเสร็จแล้ว	ไชโย !	แสดงความดีใจ
๓. โอ้ย ! เจ็บจังเลย	โอ้ย !	แสดงความเจ็บปวด
๔. โธ่ ! น่าสงสารจริง	โธ่ !	แสดงความสงสาร
๕. โอ้โฮ ! วันนี้เธอมาโรงเรียนแต่เช้าเลยนะ	โอ้โฮ !	แสดงความแปลกใจ

กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๘. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำคูณสุภา.

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง คำอุทาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำอุทาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำอุทานที่เหมาะสมกับประโยคที่กำหนดให้ และบอกความรู้สึกของคำอุทานนั้นให้ถูกต้อง

ประโยค	อารมณ์ความรู้สึก
<u>ตัวอย่าง</u>	
..... กระเป๋าใบนี้เป็นของน้องเองหรือจ๊ะ	
..... มีดบาดมือ เลือดไหลหยดตึง ๆ เลย	
..... โลงออกไปที่ ทำงานเสร็จแล้ว	
..... อย่าทำร้ายกันแบบนี้อีกนะ เรากลัวมาก	
..... ตายแล้ว ไม่น่าเกิดเรื่องแบบนี้เลย	
..... คำตอบเป็นแบบนี้เอง คิดตั้งนานกว่าจะออก	
..... ต้องแก้ไขงานอีกแล้วหรือนี่ เหนื่อยใจจัง	
..... ไม่น่าเกิดเหตุการณ์แบบนี้เลย เสียใจด้วยนะ	
..... ทำไมตีกรรมบ้านช่องใหญ่โตมโหฬารอย่างนั้นะ	
..... ในที่สุด ฉันก็ทำการบ้านเสร็จแล้วจ้ะ	

ให้นักเรียนแต่งประโยคที่มีคำอุทานแสดงอารมณ์ความรู้สึก จำนวน ๕ ประโยค

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับ
การประเมินเหล่านี้ ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	จำแนกภาษาพูดและภาษาเขียนได้					
๒	ใช้ระดับภาษาได้ถูกต้อง					
๓	เขียนอธิบายคุณค่าของเพลงกล่อมเด็กได้					
๔	เขียนจดหมายถึงพ่อแม่ ญาติ หรือผู้ปกครองได้					
๕	วิเคราะห์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลได้					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

บันทึกการเรียนรู้ (Learning logs)

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในปลายภาคเรียน คือ

.....
.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

.....
.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....
.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....
.....

ปัญหาในการเรียนของฉัน คือ

.....
.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วิชาเหมือนสินค้า

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑

บทร้อยกรอง เป็นบทประพันธ์ที่ผู้แต่งคิดประดิษฐ์เรียบเรียงถ้อยคำ แต่ละวรรค แต่ละบท อย่างประณีตบรรจงตามลักษณะกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์ ทำให้เกิดเสียง จังหวะ ลีลาที่งดงาม เกิดความไพเราะ เพลิดเพลินไปกับน้ำเสียงและเนื้อหาของเรื่องนั้น ๆ

การอ่านบทร้อยกรอง โดยทั่วไปแบ่งได้เป็น ๓ แบบ คือ อ่านแบบธรรมดา อ่านแบบเจรจา และอ่านแบบทำนองเสนาะ ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจการอ่านบทร้อยกรองอย่างลึกซึ้ง

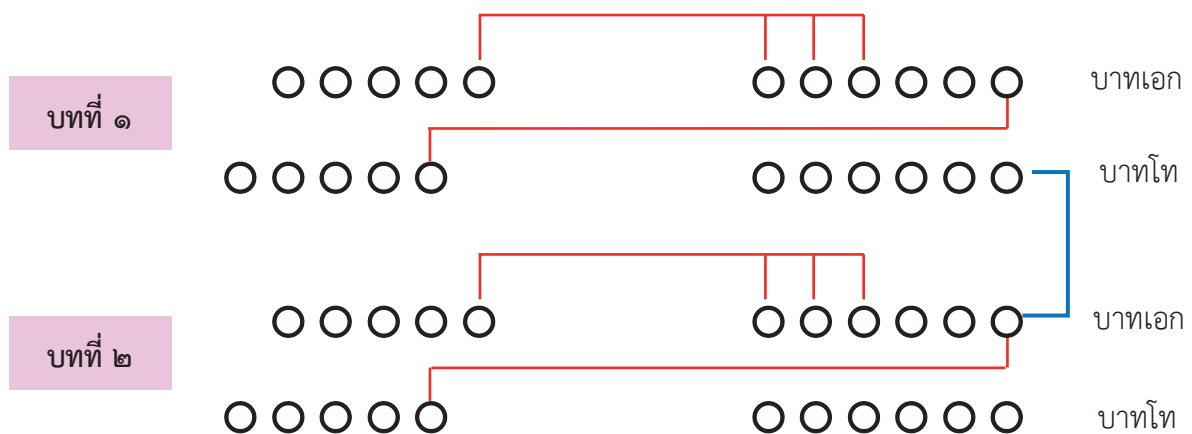
วิธีการอ่านมี ๒ วิธี ดังนี้

สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ได้เลือกให้นักเรียนอ่าน ๒ แบบ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงปกติ คือ การอ่านออกเสียงปกติเหมือนกับการอ่านบทร้อยแก้วทั่วไป แต่จะมีการเว้นวรรคและเน้นจังหวะที่สัมผัสตามบทร้อยกรองแต่ละประเภท ซึ่งแตกต่างกัน

๒. อ่านออกเสียงเป็นทำนอง คือ การอ่านให้มีสำเนียงเสียงที่สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ไพเราะ เสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

แผนผังกาพย์ยานี ๑๑

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ไทย ประเภทกาพย์ที่กวีนิยมแต่งมากที่สุด มีรูปแบบดังนี้ บทหนึ่งมี ๒ บาท เรียกว่า บาทเอกและบาทโท บาทละ ๑๑ คำ วรรคหน้ามี ๕ คำ แบ่งการอ่านได้ ๒/๓ วรรคหลัง ๖ คำ แบ่งจังหวะการอ่านได้ ๓/๓

ตัวอย่างการแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑

ปลาสร้อย / ลอยล่องชล //

เหมือนสร้อย / ทรงทรมวย //

ว้ายเวียนวน / ปนกันไป //

ไม่เห็นเจ้า / เศร้าบ้าย //

(กาพย์เห่เรือ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

กาพย์ยา / นีลำน้า //

วรรคหน้า / ห้าคำหมาย //

ครุ / ลหุนั้น //

สัมผัส / ต้องจัดแจง //

สิบเอ็ดคำ / จำอย่าคลาย //

วรรคหลังหก / ยกแสดง //

ไม่สำคัญ / อย่าระแวง //

ให้ถูกต้อง / ตามวิธี //

(หลักภาษาไทย : กำชัย ทองหล่อ)

ด้วยธรรม / นั้นเทียมเท่า //

เอาเปรียบ / และเหยียบย่ำ //

ในน้ำ / ทุกหยดน้ำ //

ลมแดด / หรือดินใด //

แต่ใครเล่า / ที่ครอบงำ //

มวลชีวิต / จนผิดไป //

หรือไข่น้ำ / เฉพาะใคร //

ล้วนสมบัติ / อันเป็นกลาง //

(เพลงไทยของคนทุกข์ : ไพวรินทร์ ขาวงาม)

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ในแต่ละครั้ง ควรศึกษาบทร้อยกรองนั้นก่อน เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง ดังนี้

๑. หาคำศัพท์ยากในบทร้อยกรอง ต้องศึกษาคำอ่านและความหมายให้เข้าใจก่อน
๒. สังเกตรูปแบบของบทร้อยกรอง ต้องศึกษาประเภทของบทร้อยกรอง จำนวนคำในวรรค
๓. แบ่งจังหวะการอ่าน ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เพราะบทร้อยกรอง ถ้ามี ๕ คำ ให้แบ่งเป็น ๒/๓ ถ้ามี ๖ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๓ จึงจะลงตัว

การอ่านบทร้อยกรองควบปฏิบัติ ดังนี้

๑. รู้ลักษณะและจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองแต่ละชนิด เช่น กลอนสี่ กลอนแปด โคลง ฉันท์ และ กาพย์ยานี ๑๑ ซึ่งเป็นคำประพันธ์ที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ได้ศึกษาเรียนรู้

ตัวอย่างคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีที่ควรรู้จัก ได้แก่

- กาพย์ยานี เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
- กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

๒. ออกเสียงคำให้ถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธี โดยเฉพาะตัว ร ล และคำควบกล้ำ เพื่อไม่ให้ความหมายคลาดเคลื่อน เช่น รวยระริน เลื่อนลอย เรื่อยเรื่อย โลดเล่น เคว้งคว้าง กริดกราย โปรยปราย พลัปลึง ฯลฯ

๓. รู้วิธีอ่าน ดังนี้

๓.๑) เน้นเสียงคำที่เป็นสัมผัสบังคับให้ชัดเจนและต้องทอดเสียงคำสัมผัสระหว่างบทให้ยาวกว่าปกติ เน้นเสียงคำ เช่น ไหล – ไพร กว้าง – ทาง ทาง – ร้าง และทอดเสียงคำ ชลาลัย – อาศัย

๓.๒) ออกเสียงให้สูงและดังก้องในคำที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา เช่น ไหว – สมัย

๓.๓) ไม่เอื้อนเสียงคำที่มีสระเสียงสั้นและเสียงเบา เช่น เลาะ แหล่ง สัก อับ

๓.๔) อ่านเสียงเบาและรวบเสียงคำที่มี ๒ พยางค์ ในคำที่ฉันทลักษณ์บังคับให้ออกเสียงเพียง ๑ พยางค์ โดยให้เสียงตกที่พยางค์หลัง เช่น สำราญ ชโลม สนิท

๓.๕) ต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลงเมื่อจบบท

๔. เข้าใจความหมายของคำศัพท์ เพื่อถอดความและจับใจความสำคัญได้

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตามอักขรวิธี

๒. อ่านเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะเอื้อนเสียง หรือหลบเสียง

๓. น้ำเสียงชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากเกินไป

๔. เน้นเสียงแสดงอารมณ์ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / (วรรคเล็ก) และ // (วรรคใหญ่) แบ่งจังหวะการอ่าน แล้วร่วมกันฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรองกาพย์ยานี ๑๑

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า

ต้องยากลำบากไป

จงตั้งเอากายเจ้า

ความเพียรเป็นโยธา

นิ้วเป็นสายระยาง

ปากเป็นนางงานไป

สติเป็นทางเสื่อ

ถือไว้อย่าให้เอียง

ปัญญาเป็นกล้องแก้ว

เจ้าจงเอาหูตา

ชี้เกียดคือปลาร้าย

เอาใจเป็นปิ่นคม

จึงจะได้สินค้ามา

จงหมั่นมั่นหมายใจ

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

จึงจะได้สินค้ามา

เป็นสำเภาอันโสกา

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

สองเท้าต่างสมอใหญ่

อชฌาสัยเป็นเสปียง

ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง

ตัดแล่นเลียงข้ามคงคา

ส่องดูแถวแนวหินผา

เป็นลำด้าฟุ้งดูลม

จะทำลายให้เรือจม

ยิ่งระดมให้จมไป

คือวิชาอันพิสมัย

อย่าได้คร้านการวิชา

จากหนังสือวรรณคดีลำนํ้า

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๔๓

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ ด้วยการพูดหรือตัวหนังสือที่เขียนขึ้น มีความหมายในตัวเอง ซึ่งจะมีกี่พยางค์ก็ได้ เช่น มะละกอ ทะเล กบ แมลง สินค้า โยธา ตะกร้า ฯลฯ

ความหมายของคำมีอยู่ ๒ แบบ ได้แก่ ความหมายโดยตรงของคำ และความหมายโดยนัย (ซึ่งอาจเรียกว่าความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายแฝงก็ได้)

ประโยค คือ ถ้อยคำที่มีความเกี่ยวข้องกันถูกต้องตามระเบียบของภาษาและมีเนื้อความบริบูรณ์

ข้อความ คือ เนื้อความตอนหนึ่ง ๆ หรือใจความสั้น ๆ ของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การอธิบายความหมายของคำ

การอธิบายความหมายของคำ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน หรือจากเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านจะต้องอ่านเรื่องนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วค้นหาคำที่ไม่เข้าใจ จากนั้นขีดเส้นใต้คำเหล่านั้นไว้ แล้วหาความหมายจากพจนานุกรม หรือสังเกตจากบริบทแวดล้อมในประโยค

ตัวอย่าง

ฝึกอ่านจับใจความ	พร้อมคิดตามและจดจำ
ความคิด ลิขิต คำ	ผ่านการพูดและการเขียน

คำศัพท์ คือ ลิขิต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า ลิขิต ไว้ว่า

(๑) น. หนังสือ, จดหมาย, (นิยมใช้เฉพาะจดหมายของพระสงฆ์), หากเป็นจดหมายของสมเด็จพระสังฆราช ใช้ว่า พระลิขิต. (ป., ส.)

(๒) ก. เขียน, กำหนด, เช่น พระพรหมได้ลิขิตชีวิตไว้แล้ว. (ป., ส.)

สรุป จากบริบทที่สังเกตได้ คือ คำว่า “ลิขิต” หมายถึง เขียน เพราะเป็นขั้นตอนที่ต่อจากการคิดแล้ว จึงเป็นการพูดหรือการเขียนก็ได้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงคำว่า ลิขิต กับคำว่า การเขียน ให้สัมพันธ์กันได้

หลักพื้นฐานการอธิบายความหมายของคำ

การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ มีหลักการพื้นฐาน ดังนี้

๑. การเปิดดูความหมายจากพจนานุกรม

พจนานุกรม คือ หนังสือว่าด้วยถ้อยคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง เรียงตามลำดับตัวอักษร โดยทั่ว ๆ ไปจะบอกความหมายและที่มาของคำ ซึ่งเราสามารถเปิดดูความหมายและที่มาของคำในพจนานุกรมได้

๒. การสังเกตและดูบริบทในประโยค

บริบท คือ สถานการณ์แวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของภาษาหรือถ้อยคำ ซึ่งเราสามารถอธิบายความหมายของคำได้จากการสังเกตและดูบริบทในประโยคได้

ตัวอย่าง

แผ่นดินไทยไทยรักสลักจิต
เอกราช**มรดก**ตกทอดมา

พลีชีวิตบูชาศาสนา
ให้ลูกหลานรักษาไว้ยืนยง

(ศึกษาภษิตและร้อยกรอง : ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

ให้อธิบายความหมายของคำที่ขีดเส้นใต้ คือคำว่า **มรดก**

จากคำประพันธ์ข้างต้น หากสังเกตบริบทจะทราบได้ว่า มรดก อยู่ใกล้กับคำว่า “ตกทอด” ซึ่งทำให้เข้าใจในระดับพื้นฐานว่า มรดก คือ สิ่งที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ เพราะเอกราชของชาติไทยที่ได้มานั้น บรรพบุรุษได้เสียสละ

การอธิบายคำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย

ความหมายโดยตรง เป็นความหมายที่ตรงไปตรงมาตามตัวหนังสือ ตรงตามเนื้อความหรือความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรม เมื่อฟังหรืออ่านแล้วเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องแปลความหรือตีความ เช่น กา แปลว่า อีเกา (สัตว์ปีกชนิดหนึ่ง มีสีดำ ร้อง กา กา) หรืออาจหมายถึงภาชนะใส่น้ำ

ความหมายโดยนัย เป็นความหมายแฝงหรือมีความหมายโดยอ้อม ไม่ตรงตามตัวหนังสือ เมื่อฟังหรืออ่านแล้วจะต้องตีความ เป็นเชิงเปรียบเทียบหรือมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น หรือมีความหมายซ่อนเร้นอยู่

ตัวอย่าง ประโยคที่มีความหมายตรงและความหมายโดยนัย

คำ	ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยนัย (เปรียบเทียบ แฝง)
หิน	เขาขว้างก้อนหิน	แบบฝึกหัดที่โรงเรียนวันนี้หนักจริง ๆ
ใต้ดิน	ผู้ใหญ่บ้านชุดพบโกโบราณที่อยู่ใต้ดิน	เงินที่เขาได้มาเป็นเงินใต้ดิน

คำอธิบาย

หิน ความหมายตรงหมายถึง ก้อนหิน แต่ความหมายแฝง หมายถึงเรื่องที่ยาก ไม่ง่าย อาการหนักเหมือนยกหิน

ใต้ดิน ความหมายตรงหมายถึง สิ่งที่วางหรืออาศัยอยู่ต่ำลงไปใต้ดิน แต่ความหมายแฝง หมายถึง ไม่เปิดเผย ไม่ถูกกฎหมาย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเขียนอธิบายความหมายของคำที่ขีดเส้นใต้ตามที่กำหนดให้ถูกต้อง

จตุรงค์เอกายเจ้า

เป็นสำเนาอันโสภ

๑. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

๒. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

ความเพียรเป็นโยธา

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

๑. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

๒. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

นิ้วเป็นสายระยาง

สองเท้าต่างสมอใหญ่

๑. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

๒. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

ปากเป็นนางงานไป

อัครมาสัยเป็นเสบียง

๑. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

๒. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

ปัญญาเป็นกล้องแก้ว
เจ้าจงเอาหูตา

ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นลำต้าฟังดูลม

๑. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

๒. คำศัพท์ คือ ความหมาย.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนอธิบายความหมายประโยค และข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้

วิชาที่เปรียบเหมือนกับสินค้า

อธิบายความหมายของประโยคข้างต้นได้ว่า

.....
.....

สติเปรียบได้กับหางเสือของเรือ

อธิบายความหมายของประโยคข้างต้นได้ว่า

.....
.....

คนเราถ้ามีความพยายามในการขวนขวายหาความรู้ ก็จะสามารถประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งไว้ได้ แต่ถ้าเราไม่มีความฝันหรือไม่ตั้งใจทำอะไรเลย ชีวิตก็จะไม่พบกับคำว่า ความสำเร็จ

อธิบายความหมายของประโยคข้างต้นได้ว่า

.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์คุณค่า

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาตรวจตรา แยกแยะและประเมินค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ในการนำไปแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ ด้วยว่าใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้าง และแต่ละด้านสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์คุณค่าเรื่องที่อ่าน ต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง กลั่นกรอง แยกแยะและแสวงหาเหตุผลเพื่อประเมินคุณค่าของวรรณคดีอย่างมีเหตุผล

ประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์และวิจารณ์คุณค่าของงานวรรณคดีและวรรณกรรม การวิเคราะห์คุณค่าของงานประพันธ์เท่าที่พบเห็นทั่ว ๆ ไป นิยมพิจารณากว้าง ๆ ๔ ประเด็น ดังนี้

๑) **คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ** แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอทั้ง ๒ ประเด็นนี้จะอธิบายและยกตัวอย่างประกอบเข้าใจ โดยจะกล่าวควบกันไปทั้งการวิเคราะห์และการวิจารณ์

๒) **คุณค่าด้านวรรณศิลป์** คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึก และจินตนาการตามรส ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ใช้

๓) **คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม** วรรณคดีและวรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและวรรณคดีที่ดีสามารถจรรโลงสังคมได้อีกด้วย

๔) **การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน** ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากวรรณคดีและประสบการณ์จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ข้อคิด หมายถึง ประเด็นชวนคิด คติที่เป็นประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

๑. เป็นการหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง และจับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่านการหาข้อคิดจากการอ่านนิทาน

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์จากบทร้อยกรองเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า และคำประพันธ์จากเรื่องอื่น ๆ จากนั้นวิเคราะห์คำประพันธ์ว่าเป็นคุณค่าด้านใด แล้วเขียนเติมในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑.

ซื้อเกี๊ยงคือปลาร้าย	จะทำลายให้เรือจม	คุณค่าด้านใด
เอาใจเป็นปิ่นคม	ยิ่งระดมให้จมไป	
๒.

สติเป็นทางเสือ	ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง	คุณค่าด้านใด
ถือไว้อย่าให้เอียง	ดัดแล่นเลี้ยวข้ามคงคา	
๓.

วิชาเหมือนสินค้า	อันมีค่าอยู่เมืองไกล	คุณค่าด้านใด
ต้องยากลำบากไป	จึงจะได้สินค้ามา	
๔.

ปัญญาเป็นกล้องแก้ว	ส่องดูแถวแนวหินผา	คุณค่าด้านใด
เจ้าจงเอาหูตา	เป็นลำต้าฟังดูลม	
๕.

จึงจะได้สินค้ามา	คือวิชาอันพิสมัย	คุณค่าด้านใด
จงหมั่นมั่นหมายใจ	อย่าได้คร้านการวิชา	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์จากบทร้อยกรองเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า แล้วเขียนวิเคราะห์คุณค่า และข้อคิดจากเรื่องให้ถูกต้อง

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า
ต้องยากลำบากไป
จงตั้งเอากายเจ้า
ความเพียรเป็นโยธา
นิ้วเป็นสายระยาง
ปากเป็นนางงานไป
สติเป็นทางเสื่อ
ถือไว้อย่าให้อีียง
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว
เจ้าจงเอาหุตา
ชี้เกียจคือปลาร้าย
เอาใจเป็นปิ่นคม
จึงจะได้สินค้ามา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

อันมีค่าอยู่เมืองไกล
จึงจะได้สินค้ามา
เป็นสำเภาอันโสภา
แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
สองเท้าต่างสมอใหญ่
อชฌาศัยเป็นเสปียง
ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ตัดแล่นเลี้ยวข้ามคงคา
ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นลำต้าฟุ้งดูลม
จะทำลายให้เรือจม
ยิงระดมให้จมไป
คือวิชาอันพิสมัย
อย่าได้คร้านการวิชา

(วรรณคดีลำนํ้า ป.๕ : หน้า ๔๓)

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา	๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์	๓. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
๔. ข้อคิดจากเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน		
.....		
.....		

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง สำนวนไทย**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****ความหมายของสำนวน**

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นข้อความ หรือคำพูดที่เป็นขั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปแบบภาษา เป็นถ้อยคำหรือ คำพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ กินความกว้างหรือลึกซึ้ง นำมาใช้ให้มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น หรืออาจจะมี ความหมายคล้ายกับความหมายเดิมของคำที่นำมาประสมกัน แต่ก็ไม่เหมือนกับ ความหมายเดิมทีเดียว เป็นความหมายใน เชิงอุปมา เปรียบเทียบ มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมากแต่กินความมาก ใช้คำที่ไพเราะ คมคาย สละสลวย ต้องอาศัย การตีความจึงจะเข้าใจ

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

เนื่องจากคนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน การพูดจาหรือสั่งสอนใคร มักจะอ้างสำนวนที่เป็นคำคล้องจอง มาเปรียบเทียบเปรียบเปรยเสมอ ทำให้จดจำได้ง่ายและเห็นภาพได้ชัดเจน สำนวนไทยมีความผูกพันกับชีวิต ของเราอย่างใกล้ชิด และยังให้ข้อคิดสอนใจ

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ นิยมเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ หรือใช้เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของมนุษย์ เกี่ยวกับวิถีชีวิตหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หรืออาจใช้ในเชิงประชดประชันก็ได้

เช่น	อ้วนเหมือนหมู	เปรียบเทียบกับว่า	อ้วนเหมือนหมู เพราะว่าร่างกายมีขนาดอ้วนเหมือนหมู
	สวยราวกับนางฟ้า	เปรียบเทียบกับว่า	ความสวยของผู้ที่ถูกเปรียบเหมือนกับนางฟ้าจำแลงมา
	กบในกะลาครอบ	เปรียบเทียบกับว่า	มีความรู้เหมือนกบที่อยู่ในกะลา เพราะกะลาแคบชนิดเดียว

นอกจากนี้ การใช้สำนวนเปรียบเทียบยังมิได้หมายถึงการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งของสิ่งหนึ่งเพียง อย่างเดียว อาจหมายถึงการเปรียบเทียบกับของหลายสิ่ง

เช่น

แกะดำ เปรียบเทียบกับว่า ของสิ่งหนึ่งที่มีความแตกต่างจากของหมู่มาก

ตัวอย่างการใช้สำนวนเปรียบเทียบ

“เด็กชายแดงไม่ยอมทำตามระเบียบของโรงเรียน ซึ่งต่างจากเด็กคนอื่น ๆ ที่ปฏิบัติตาม ระเบียบของโรงเรียนได้อย่างครบถ้วน พฤติกรรมเช่นนี้เรียกได้ว่า แกะดำ”

ตัวอย่างสำนวนเปรียบเทียบ

สำนวน	การเปรียบเทียบ
กาคาบพริก	เปรียบเทียบกับที่คนผิวดำแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีแดง
คางคกขึ้นวอ	เปรียบเทียบกับคนที่มีฐานะต่ำต้อย พอได้ดิบได้ดีก็มักแสดงกิริยาอวดดีลิ้มตัว
ชิงสุกก่อนห่าม	เปรียบเทียบกับการทำสิ่งที่ยังไม่สมควรแก่วันหรือยังไม่ถึงเวลา
นกสองหัว	เปรียบเทียบกับคนที่ทำตัวฝักใฝ่เข้าด้วยทั้ง ๒ ฝ่าย
กระต่ายตื่นตูม	เปรียบเทียบกับคนที่แสดงอาการตื่นตกใจง่ายโดยไม่ทันสำรวจให้ถ่องแท้ก่อน
กระต่ายหมายจันทร์	เปรียบเทียบกับผู้ชายหมายปองผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า
ชักแม่น้ำทั้งห้า	เปรียบเทียบกับคนที่พูดจาหวานล่อมเพื่อให้คล้อยตามโดยอ้างสิ่งต่าง ๆ
ไกลปิ่นเที่ยง	เปรียบเทียบกับคนที่ไม่รู้อะไรเลย เพราะอยู่ห่างไกลความเจริญ
ขวานผ่าซาก	เปรียบเทียบกับคนที่พูดจาโผงผาง ไม่เกรงใจใคร
ชิงกีรา ขากี้แรง	เปรียบเทียบกับคนที่จัดจ้านพอกัน มีอารมณ์ร้อนพอ ๆ กัน ไม่ยอมลดละกัน
เขวนนวม	เปรียบเทียบกับคนที่เลิกขมวอย
คดในข้องอในกระดูก	เปรียบเทียบกับคนที่มีสันดานคดโกง
คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ	เปรียบเทียบกับ คนรักมีน้อย คนเกลียดชังมีมาก
คลุกคลีตีโมง	เปรียบเทียบกับคนที่มั่วสุม หรือคลุกคลีพัวพันกันอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา
ซ้องปากแตก	เปรียบเทียบกับคนที่ปากโป้ง เก็บความลับไม่อยู่
ฆ่าช้างเอางา	เปรียบเทียบกับการทำลายของใหญ่ เพื่อให้ได้ของเล็กน้อยซึ่งไม่คุ้มค่า
งงเป็นไก่อตาแตก	เปรียบเทียบกับคนที่ยังมาก จนทำอะไรไม่ถูก
งอมืองอตีน	เปรียบเทียบกับคนเกียจคร้าน ไม่สนใจชวนช่วยทำงาน ไม่คิดสู้งาน
งูกินหาง	เปรียบเทียบกับคนที่เกี่ยวโยงกันจากหัวถึงหางโดยชัดกันเป็นทอด ๆ
เจ็บเป็นเป่าสาก	เปรียบเทียบกับว่าลักษณะที่เจ็บสนิท
โง่แล้วอยากนอนเตียง	เปรียบเทียบกับคนโง่แล้วไม่เจียมตัวว่าโง่ ไปทำสิ่งที่ตนไม่รู้ไม่เข้าใจ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมสำนวนเปรียบเทียบในช่องว่าง หน้าข้อความให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

จับปูใส่กระดัง
จับปลาสองมือ
คางคกขึ้นวอจับเสือมือเปล่า
ชักแม่น้ำทั้งห้า
ชิงกีรา ช่างก็แรงดินพอกหางหมู
ไกลปืนเที่ยง
ขวานผ่าซากขี่ช้างจับตักแตน
กระต่ายหมายจันทร์
ชิงสุกก่อนห่าม

ข้อที่ ๑

..... เด็ก ๆ ไม่อยู่ในกฎระเบียบ แตกแถวอยู่บ่อยครั้ง

ข้อที่ ๒

..... แก้วตามีงานคั่งค้างจำนวนมาก ไม่ยอมทำงานเลย

ข้อที่ ๓

..... สมชายฐานะยากจน แต่รักใคร่กับลูกสาวนายอำเภอ

ข้อที่ ๔

..... แดงพูดจาโผงผาง ไม่มีความไพเราะ

ข้อที่ ๕

..... พูดจาหวานล่อมเพื่อให้คล้อยตามโดยอ้างสิ่งต่าง ๆ

ข้อที่ ๖

..... ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมลดละซึ่งกันและกัน

ข้อที่ ๗

..... หยิ่งยโส หลงในความสุขสบาย ลืมฐานะเดิม

ข้อที่ ๘

..... อยู่ห่างไกลความเจริญ ไม่รู้อะไร

ข้อที่ ๙

..... ทำสองอย่างพร้อมกัน สุดท้ายไม่สำเร็จสักอย่าง

ข้อที่ ๑๐

..... ลงทุนมากแต่ได้กำไรน้อย ไม่คุ้มค่า

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การวิเคราะห์เนื้อหาสาระของการอ่านนั้น จะต้องรู้ว่าอะไรเป็นใจความสำคัญของเรื่องอะไรเป็นเนื้อหาหลัก เนื้อหารอง ตอนใดเป็นใจความที่แสดงเหตุและผล ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นในขณะเดียวกันก็ต้องใช้ความคิด ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อพิจารณาว่าเรื่องนั้น และเรื่องมีความสมเหตุสมผลและมีความถูกต้องหรือไม่ มากน้อยเพียงใดโดยมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

ลักษณะข้อเท็จจริง	ลักษณะข้อคิดเห็น
๑. มีความเป็นไปได้ ๒. มีความสมจริง ๓. มีหลักฐานเชื่อถือได้ ๔. มีความสมเหตุสมผล	๑. เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก ๒. เป็นข้อความที่แสดงความคิดเห็น ๓. เป็นข้อความที่แสดงการเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย ๔. เป็นข้อความที่เป็นข้อเสนอแนะหรือเป็นความคิดเห็นของผู้พูดเอง

ตัวอย่างประโยคที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง	ประโยคที่เป็นข้อคิดเห็น
๑. จังหวัดน่านอยู่ทางภาคเหนือของไทย ๒. โลมาเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๓. ผักบั้งจีนมีลำต้นอวบกว่าผักบั้งไทย ๔. แมวมีสี่เท้าเบามาก ๕. น้ำทะเลมีรสเค็ม ๖. ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ๗. ตลาดน้ำอัมพวาอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ๘. คนอีสานส่วนใหญ่กินข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก ๙. กล้วยเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ๑๐. พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก	๑. จังหวัดน่านมีภูมิประเทศที่สวยงามน่าอยู่ ๒. โลมาเป็นสัตว์น่ารักที่ชอบหอมแก้มคน ๓. ถ้าเรากินผักบั้งจะทำให้ตาหวาน ๔. คนที่เชื่อถือโชคกลาง เชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ลึกลับ ๕. ทะเลมีความสวยงาม ๖. ประเทศไทยมีรูปร่างเหมือนกระวยตักน้ำ ๗. ตลาดน้ำอัมพวาน่าท่องเที่ยวที่สุดแล้ว ๘. ข้าวเหนียวมีรสชาติอร่อยมาก ๙. กล้วยเป็นผลไม้ที่คนไทยนิยมรับประทาน ๑๐. พระอาทิตย์มีสีที่สวยงาม

การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

ตัวอย่างเรื่อง การตักบาตร

วิถีชีวิตคนไทยผูกพันกับวัดและพระสงฆ์ รวมทั้งคุ้นเคยกับการทำบุญตักบาตร พระสงฆ์จะมารับบิณฑบาตในตอนเช้า เรานิยมตักบาตรเพื่อเสริมบุญให้ตนเอง และเชื่อว่าการตักบาตรเป็นการสะสมบุญไว้ก่อนตาย ขั้นตอนการตักบาตร คือ เตรียมอาหารคาวหวาน ดอกไม้สด ขณะพระสงฆ์รับบาตรผู้ตักบาตรต้องถอดรองเท้า ตักข้าวก่อนตามด้วยกับข้าวและของหวาน เมื่อพระปิดฝ่าบาตรให้วางดอกไม้ แล้วนั่งพนมมือรับพรจากพระ

ตารางการแยกประโยคที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่อง การตักบาตร

ข้อเท็จจริง	ความคิดเห็น
๑. พระสงฆ์มารับบิณฑบาตในช่วงเช้า ๒. ขั้นตอนการตักบาตร คือ เตรียมอาหารคาวหวาน ดอกไม้สด ผู้ตักบาตรต้องถอดรองเท้า ตักข้าวก่อนตามด้วยกับข้าวและของหวาน ผลไม้ และนั่งพนมมือรับพรจากพระ	๑. คนไทยผูกพันกับวัดและพระสงฆ์ ๒. การตักบาตรทำเพื่อเสริมบุญ และสะสมบุญไว้ก่อนตาย

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น จากเรื่องที่กำหนดให้

ข่าวเรื่อง “การดูโทรทัศน์จะบริโภคอาหารมากกว่าเดิม”

การดูโทรทัศน์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่คนเราชอบและการดูโทรทัศน์ก็ถูกกล่าวโทษอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ “อ้วน” ซึ่งคำกล่าวนี้ก็ได้เกินจริงมากนัก เพราะเชื่อว่าทุกคนต้องแอบกินจุบจิบระหว่างที่ดูไปด้วย ไม่เพียงเท่านั้น ผลการวิจัยจากมหาวิทยาลัยในอเมริกา ยังพบอีกว่า ประเภทของรายการโทรทัศน์ ชาวต่าง ๆ ก็มีผลต่อการบริโภคเช่นกัน ผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า ผู้ที่ชมโทรทัศน์ประเภทรายการ ภาพยนตร์มีแนวโน้มที่จะทำให้อ้วนมากขึ้น การศึกษาได้เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ชมภาพยนตร์ เปรียบเทียบกับรายการทีวีที่เป็นสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มที่ดูภาพยนตร์จะรับประทานอาหารและขนม ขบเคี้ยวมากกว่าถึงสองเท่าเลยทีเดียว ซึ่งคาดว่าจะนำไปสู่ความอ้วนในที่สุด

ตอบคำถาม

๑. เขียนประโยคที่เป็นข้อเท็จจริงจากข่าวมา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ.....

ประโยคที่ ๒ คือ.....

๒. เขียนประโยคที่เป็นความคิดเห็นจากข่าวมา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ.....

ประโยคที่ ๒ คือ.....

แต่งประโยค

๑. แต่งประโยคที่เป็นข้อเท็จจริงมา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ.....

ประโยคที่ ๒ คือ.....

๒. แต่งประโยคที่เป็นความคิดเห็นมา ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ.....

ประโยคที่ ๒ คือ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล**

การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล เป็นการกล่าวชี้แจงข้อเท็จจริง หลักการ และ เหตุผล ข้อสันนิษฐาน ข้อวินิจฉัย ข้อเสนอแนะ และการประเมินค่าเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โอกาสที่เราจะแสดงความคิดเห็นจึงอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา อาจต้องพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมไทย การเรียนการศึกษา วัฒนธรรมในสังคม เป็นต้น

ดังนั้น การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู ควรพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนพูด และพูดอย่างมีเหตุผล เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น เพราะในเรื่องเดียวกันแต่ละคนอาจมีมุมมองและความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้

หลักการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล

๑. กล่าวถึงความเดิม เหตุการณ์ หรือการกระทำของบุคคล
๒. ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องในเรื่องดังกล่าว และผลเสียที่อาจเกิดขึ้น โดยยกตัวอย่าง ยกเหตุผล ข้ออ้าง ข้อโต้แย้งต่าง ๆ มาอ้างอิงคัดค้าน ถ้าสามารถใช้เหตุผลทางหลักวิชาประกอบจะทำให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
๓. เสนอแนวปฏิบัติที่ดีกว่า เพื่อเป็นการสร้างสรรค์
๔. จบด้วยการกล่าวย้ำความคิด อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ฝากความหวัง การเรียกร้อง เชิญชวน

การมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี

การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู จะทำให้เราสรุปใจความของเรื่องได้ สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งได้รับรู้หรือข้อคิดที่นำไปเป็นประโยชน์จากเรื่องที่ดูหรือฟังนั้น

แนวทางการตั้งคำถามเชิงเหตุผลเพื่อประกอบการพูด

๑. สำคัญของเรื่องคืออะไร
๒. เรื่องนี้มีจุดประสงค์อย่างไร
๓. ข้อเท็จจริงคืออะไร และข้อคิดเห็นคืออะไร
๔. มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
๕. ข้อคิดหรือความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์คืออะไร

ข้อคำนึงในการพูดแสดงความคิดเห็นดังนี้

๑. คิดให้ดีก่อนพูด
๒. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี
๓. มีเหตุผลโดยยกตัวอย่างประกอบการพูดให้เห็นจริง
๔. เรียงลำดับการพูดให้ต่อเนื่อง ไม่พูดวกวน
๕. เนื้อหาที่จะพูดเป็นเชิงสร้างสรรค์
๖. หลีกเลี่ยงการพูดเรื่องส่วนตัวทั้งของตนเองและผู้อื่น

การใช้ภาษาในการพูดแสดงความคิดเห็น

๑. ใช้ถ้อยคำให้กะทัดรัดมีความหมายชัดเจน เรียงเนื้อความตามลำดับไม่สับสน
๒. ใช้ถ้อยคำภาษาที่เป็นลักษณะเฉพาะของการแสดงความคิดเห็น เช่น การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ประกอบกับคำกริยาหรือกลุ่มคำกริยา ที่ระบุว่าเป็นการพูดแสดงความคิดเห็นเป็นต้นว่า ดิฉันเห็นว่า ผมคิดว่า ดิฉันเข้าใจว่า ผมใคร่ขอสรุปว่า ที่ประชุมมีมติว่า เราจึงขอเสนอแนะว่า หรือพวกเรามีความเห็นร่วมกันว่า
๓. ใช้ถ้อยคำหรือกลุ่มคำเพื่อบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นอันได้แก่คำว่า อาจ อาจจะ คง คงจะ น่า น่าจะ ทั้ง ควร เป็นต้น
๔. ใช้ถ้อยคำเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลด้านศีลธรรมจริยธรรม และคุณธรรมไม่ประชดประชัน ไม่พูดก้าวร้าวเสียดสี ไม่พูดแบบขวานผ่าซาก หรือมีเจตนาไม่ดี
๕. มีมารยาทในการพูด ไม่ใช้คำรุนแรง เช่น คำสบถ คำด่า คำหยาบ มีกิริยาวาจาที่สุภาพ น้ำเสียงนุ่มนวล และต้องรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ลักษณะของผู้พูดแสดงความคิดเห็นที่ดี

๑. เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี
๒. สนใจต่อปัญหา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
๓. เป็นผู้ที่มีเหตุผลสามารถใช้ดุลพินิจ หรือใช้ปัญญาพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ไม่ใช่อารมณ์ ไม่เดา ไม่คาดคะเน
๔. เป็นผู้มีความกล้าสามารถแสดงออกถึงความคิดที่มีอยู่ในตนเองให้ผู้อื่นทราบ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง สรุปหลักการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล
เป็นแผนภาพความคิด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

การบ้าน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านในใจ เป็นการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านต้องเตรียมตัวในการอ่าน ดังนี้

๑. **ขั้นเตรียมการอ่าน** เป็นขั้นที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจเรื่อง ผู้อ่านควร

๑.๑ อ่านชื่อเรื่อง สังเกตภาพ (หากมีภาพประกอบ) อ่านบทนำเรื่องเพื่อรู้ที่มาของเรื่อง และ ทบทวนตนเองว่ามีความรู้เดิมในเรื่องที่อ่านอย่างไร

๑.๒ อ่านคำยากในเรื่อง เพื่อทำความเข้าใจความหมาย รู้ความหมายคำยากนั้น ๆ

๑.๓ ตั้งจุดประสงค์การอ่านและแนวการอ่าน ว่าอ่านเพื่อความบันเทิง อ่านเพื่อหาความรู้ อ่าน เพื่อวิเคราะห์เรื่อง อ่านเพื่อสรุปความ อ่านเพื่อพูด/เขียนแสดงความคิดเห็น

๒. **ขั้นอ่านในใจ** มีขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ อ่านสำรวจและตั้งคำถาม เป็นการอ่านเร็วแล้วตั้งคำถาม “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”

๒.๒ อ่านเรื่องอีกครั้งเพื่อจับประเด็นสำคัญ หารายละเอียดของเรื่อง หาเหตุและผลของเหตุการณ์ ลำดับเรื่องราว แล้วตอบคำถามอีกครั้ง

๒.๓ ตอบคำถามและทบทวนคำตอบจากเรื่องที่อ่าน

๓. **ขั้นกิจกรรมหลังการอ่าน**

๓.๑ อ่านเรื่องซ้ำอีกครั้ง

๓.๒ เขียนแผนภาพโครงเรื่องและอภิปรายแนวทางการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

๓.๓ เขียนวิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

๑. การวิเคราะห์เรื่อง โดยพิจารณาจาก

๑.๑ ผู้เขียนเรื่องมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร

๑.๒ เนื้อเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความเป็นเหตุเป็นผลเหมาะสมหรือไม่

๑.๓ เนื้อเรื่องมีคุณค่าต่อผู้อ่านหรือต่อส่วนรวมหรือไม่ มีข้อคิดอะไรบ้าง

๒. ควรยกการเขียนแสดงความคิดเห็นก่อนเสมอ

๓. การเขียนแสดงความคิดเห็น จะต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงก่อนแล้วจึงกล่าวถึงความคิดเห็นสนับสนุน หรือคัดค้าน โดยมีเหตุผลประกอบ

๔. ผู้เขียนต้องมีมารยาทในการเขียน ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง

๕. ผู้เขียนควรอ่านและแก้ไขปรับปรุงข้อเขียนของตนเอง รวมทั้งการตรวจตัวสะกดการันต์ และ ถ้อยคำสำนวน

ตัวอย่าง การวิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

ปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย หลายปัญหาเกิดจากคนขาดระเบียบวินัย เช่น การทิ้งขยะไม่เลือกที่ ทำให้บ้านเมืองสกปรก ไม่เคารพกฎจราจร ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และการจราจรติดขัด ทำให้เสียเวลา เสียทรัพย์สิน แม้ว่าจะมีการติดคำขวัญไว้ตามที่ต่าง ๆ เป็นเครื่องเตือนสติ เช่น “ทิ้งขยะถูกที่เป็นศรีแก่บ้านเมือง” ก็ไม่เป็นผล ทั้งนี้เพราะคนในสังคมขาดระเบียบวินัยนั่นเอง

การมีวินัยในตนเองจะต้องสร้างตั้งแต่ยังเด็ก โดยการอบรมสั่งสอนทั้งที่บ้านและโรงเรียน ให้เด็กเห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ระเบียบวินัยที่ควรสร้างเสริมได้แก่ การประหยัด การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง การรู้จักรักษาความสะอาด

(ข้อความที่เป็นตัวดำ คือ ใจความสำคัญของย่อหน้า)

เขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

จากข้อความข้างต้น ผู้เขียนต้องการเขียนถึงคนขาดระเบียบวินัยทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ และเสนอแนะให้สร้างวินัยแก่เด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งหากเด็กทุกคนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การประหยัด การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการรักษาความสะอาด จนเป็นนิสัยย่อมช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลงได้อย่างแน่นอน

กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๘ . หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง แล้ววิเคราะห์และเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน

เรื่อง ความรับผิดชอบในการทำงาน

ความรับผิดชอบในการทำงานเป็นคุณธรรมที่จะสร้างผลสำเร็จของงาน หากใครไม่มีคุณธรรมข้อนี้ก็จะทำงานไม่สำเร็จ ผู้ที่มีความรับผิดชอบในการทำงานจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ เอาใจใส่ต่องาน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้เป็นผลสำเร็จ รู้จักวางแผนการทำงาน ขยัน อดทน ไม่ทอดทิ้งต่อความยากลำบากและอุปสรรคต่าง ๆ ค้นหาวิธีการทำงานด้วยสติปัญญาให้งานสำเร็จอย่างง่ายและสะดวกรวดเร็ว ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานต้องรู้จักอบรมบ่มนิสัยตนเอง หัดทำงานง่าย ๆ ก่อนแล้วค่อย ๆ ยากขึ้น มีจิตใจมุ่งมั่นต่อ การทำงานให้เสร็จ เอาใจใส่ดูแล ไม่ละทิ้งงานกลางคัน หากอบรมบ่มนิสัยตัวเองเช่นนี้ก็จะเกิดความรับผิดชอบในงานขึ้นเอง

๑. ใจความสำคัญ คือ

.....

.....

๒. เขียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ดังนี้

.....

.....

.....

.....

๓. การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทคำแนะนำ หรือคำอธิบายแสดงขั้นตอน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย และงานเขียนคำแนะนำ และวิธีปฏิบัติ

เป็นการอ่านเพื่อค้นคว้าข้อมูลความรู้ หรือวิธีนำไปใช้ ต้องอ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน จะทำให้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เช่น คำแนะนำการใช้พจนานุกรม การใช้วัสดุอุปกรณ์ ข้อเสนอ คำเตือนบนฉลากยา คู่มือและเอกสารของโรงเรียน ข่าวสารทางราชการ

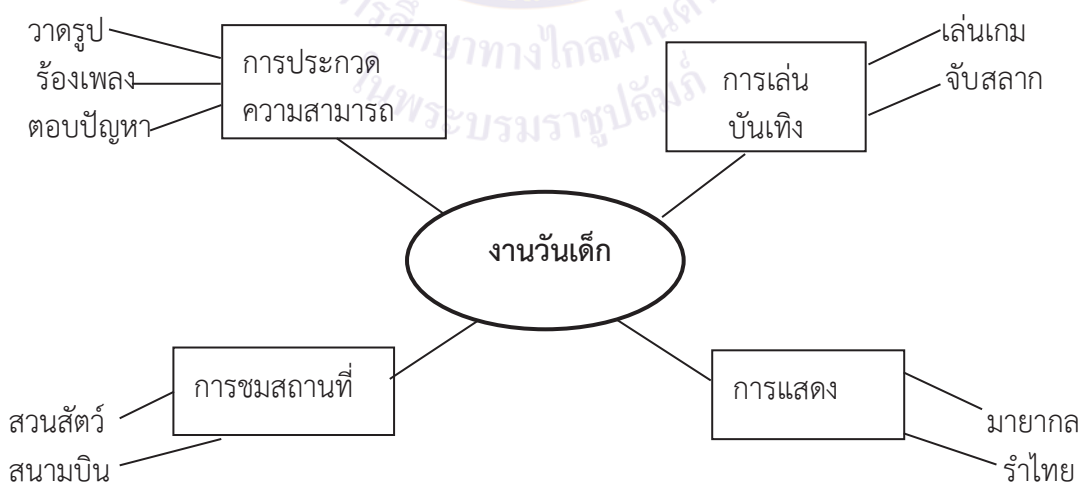
การเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนที่บอกลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เข้าใจกระจ่างชัดเจน

วิธีการเขียนอธิบาย ผู้เขียนต้องตั้งหัวเรื่องหรือลำดับความคิด ดังนี้

๑. สิ่งที่อธิบาย คือ อะไร ลักษณะเด่นหรือรายละเอียด
๒. จุดมุ่งหมายในการเขียนอธิบายสิ่งนั้น
๓. ข้อคิด หรือข้อสังเกตเกี่ยวกับสิ่งนั้น

ตัวอย่าง แผนภาพโครงเรื่อง งานวันเด็ก

เรื่อง งานวันเด็ก

งานวันเด็กของอำเภอปีนี้ จัดที่สวนสัตว์ และสนามบิน ในงานจัดให้มีการประกวดความสามารถ ได้แก่ การวาดรูปประบายสี การร้องเพลง และการตอบปัญหา มีบริเวณที่จัดให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองพาบุตรหลานมาเล่นบันเทิง ได้แก่การเล่นเกมและจับสลากของเล่น นอกจากนี้แล้วยังจัดเวทีการแสดงเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการแสดงของนักเรียน โดยให้แสดงมายากลและรำไทย

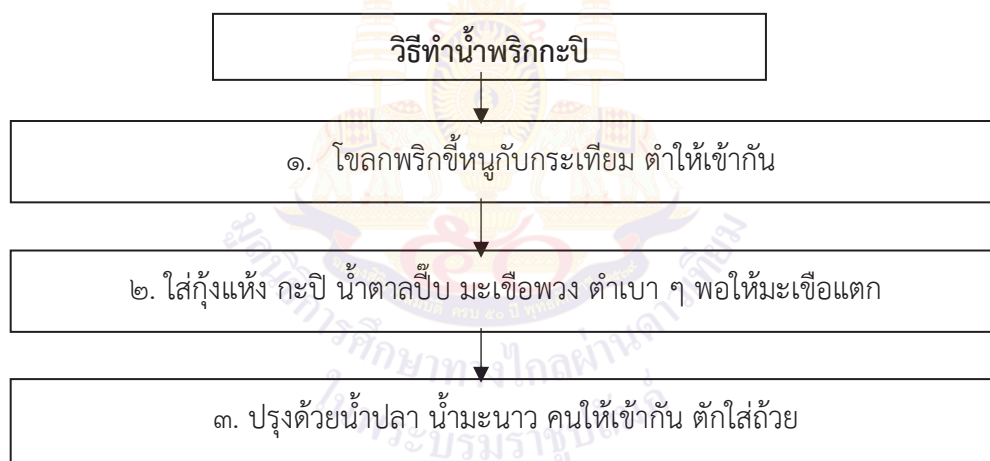
การเขียนคำแนะนำ หรือวิธีปฏิบัติ

การเขียนคำแนะนำ วิธีการปฏิบัติ เป็นการเขียนบอกวิธีการให้ปฏิบัติได้ มักเขียนเป็นข้อความสั้น ๆ ให้ความชัดเจน ใช้ภาษากระทัดรัด สื่อความหมายชัดเจน อาจมีการย้าข้อความสำคัญ

ตัวอย่างแผนภาพโครงเรื่อง การทำน้ำพริกกะปิ

<https://sites.google.com/site/aommznemoshop/xahar-phakh-klang/na-phrik-pla-thu>

วิธีทำน้ำพริกกะปิ

น้ำพริกกะปิของแต่ละบ้านมีผสมหลักเหมือน ๆ กัน แต่วิธีทำและการปรุงรสจะแตกต่างกันไปตามบ้าน ตามแต่ละพื้นที่ มีวิธีการทำดังนี้

๑. โขลกพริกขี้หนูกับกระเทียมให้ละเอียด ระหว่างตำให้ใช้มือป้อนที่ปากครกเพื่อป้องกันไม่ให้พริกกับกระเทียมกระเด็นออกมา
๒. ใส่กุ้งแห้งป่น กะปิ กับน้ำตาลปี๊บลงไป ใช้สากยี คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วใส่มะเขือพวงลงไป ใช้สากบวบให้พองแตก
๓. ปรุงรสด้วยน้ำปลา น้ำมะนาว และคนให้เข้ากัน แล้วตักใส่ถ้วย แค่นี้ก็ได้ น้ำพริกกะปิรสเด็ดแล้ว

วิภา ตันทุลพงษ์ .๒๕๕๔. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

ใบงานที่ ๘ เรื่อง เขียนคำแนะนำหรือคำอธิบายแสดงขั้นตอนจากแผนภาพโครงเรื่อง

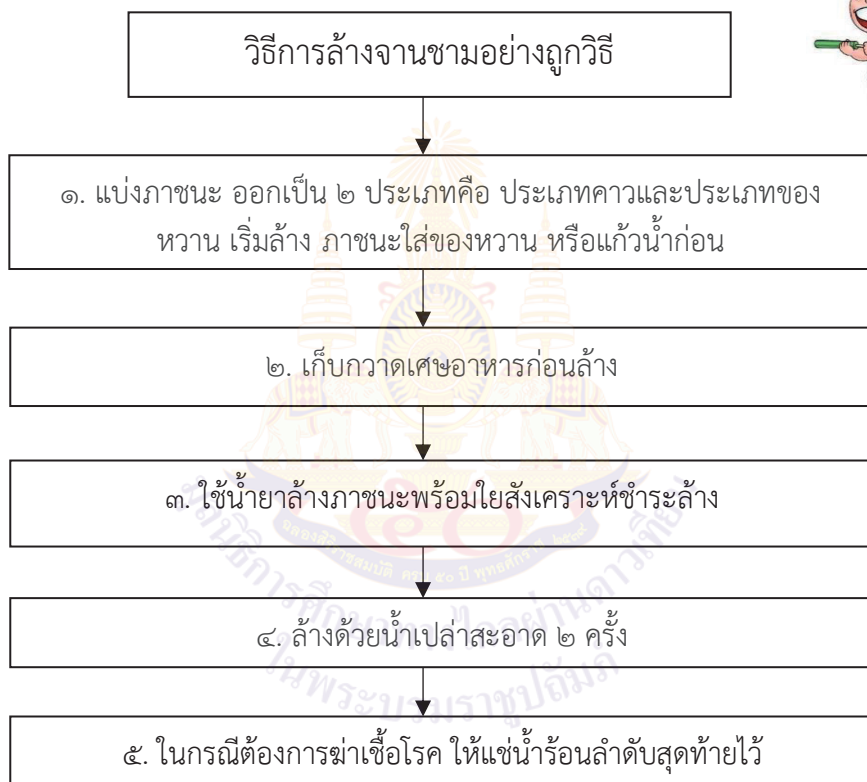
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนภาพโครงเรื่อง แล้วเขียนอธิบายแสดงขั้นตอน

แผนภาพโครงเรื่อง

วิธีการล้างจานชามอย่างถูกวิธี

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การแต่งกายยานี ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การแต่งกายยานี ๑๑

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำคล้องจอง คือ คำที่มีเสียงรับสัมผัสกัน ลักษณะคำคล้องจอง มีดังนี้

๑. สระเดียวกัน เช่น กา - นา เรา - เขา ใจ - ไส เสือ - เรือ

๒. สระเดียวกันและมีมาตราตัวสะกดเดียวกัน เช่น กิน - ดิน ลม - จม ขาว - สาว

ตัวอย่างคำคล้องจอง มาลี สีสวย รวยริน กลิ่นหอม

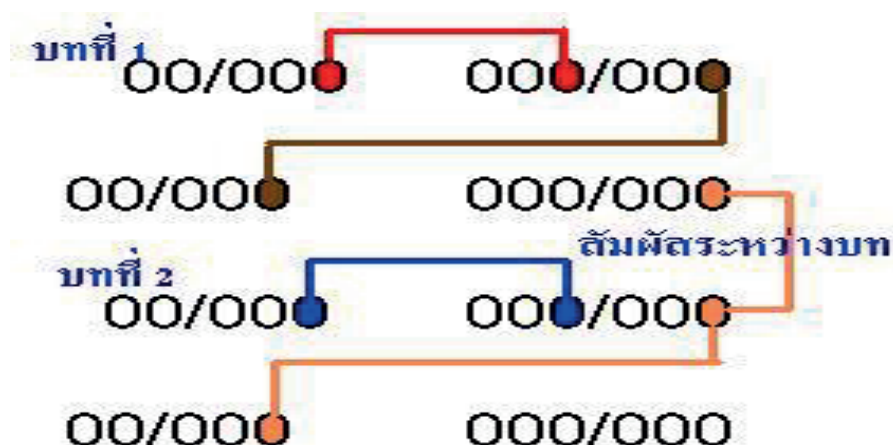
กาพย์ยานี ๑๑ เป็นบทร้อยกรองชนิดหนึ่ง มีข้อกำหนดในการแต่งดังนี้

จำนวนคำ บทหนึ่ง มี ๒ บาท แต่ละบาทมี ๒ วรรค

วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลัง ๖ คำ

- การสัมผัส**
- คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ต้องสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒
 - คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ต้องสัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓
 - คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ อาจสัมผัสกับคำที่ ๑ หรือคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ หรือไม่สัมผัสก็ได้
 - หากจะเขียนบทต่อไป ให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ในบทหน้าสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป

แผนผังกาพย์ยานี ๑๑ (จำนวน ๒ บาท)

ตัวอย่าง กาพย์ยานี ๑๑

มवलผู้ชูปรีชา
ผิดชอบบ่ไม่เกิน
ชื่อว่าปรีชาดี
ผู้นั้นจักพลันดล

เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
รู้ดำเนินตามเหตุผล
ผิดชอบมีพิจารณา
พิพัฒน์พันจักพรรณนา

ประพันธ์โดย พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ)

เรื่อง หน้าที่เริ่มจากตน

ชีวิตจะมีค่า
สร้างสุขประโยชน์มี
หน้าที่ต่อตนเอง
รักเรียนเพียรค้นคว้า

เมื่อเกิดมาทำหน้าที่
เป็นศักดิ์ศรีทุกเวลา
ต้องรับแรงการศึกษา
สร้างปัญญาวิชาชาญ

จากหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ชุดพื้นฐานภาษา เล่ม ๒

เรื่อง เตือนตัวเอง

ลืมตาเวลาเช้า
ทำจิตให้แจ่มใส
งานหนักเราอยู่
มุ่งมั่นปัญญายาง

เตือนตัวเราก่อนอื่นใด
ตั้งสติมิไหลหลง
ต้องคิดสู้อย่างว่อง
คงจักเสร็จสำเร็จการ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. ๒๕๕๓. วรรณศิลป์ในดวงใจ ภาษาไทยที่รัก. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน)

ตัวอย่าง กาพย์ยานี ๑๑

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า
ต้องยากลำบากไป
จงตั้งเอากายเจ้า
ความเพียรเป็นโยธา
นิ้วเป็นสายระยาง
ปากเป็นนางงานไป
สติเป็นทางเสื่อ
ถือไว้อย่าให้เอียง
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว
เจ้าจงเอาหุตา
ชี้เกียดคือปลาร้าย
เอาใจเป็นปืนคม
จึงจะได้สินค้ามา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

อันมีค่าอยู่เมืองไกล
จึงจะได้สินค้ามา
เป็นสำเภาอันโสภา
แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
สองเท้าต่างสมอใหญ่
อักษมาสัยเป็นเสปียง
ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ตัดแล่นเลี้ยวข้ามคงคา
ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นลำต้าฟงดูลม
จะทำลายให้เรือจม
ยิงระดมให้จมไป
คือวิชาอันพิสมัย
อย่าได้คร้านการวิชา

จากหนังสือเรียนวรรณกรรม ชั้น ป.๕ หน้า ๔๓

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งกายยยานี ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การแต่งกายยยานี ๑๑

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์

ตัวอย่าง

เชื่อฟังคำสอนครู	จะช่วยให้หนูได้ดี
เด็กเอ๋ยเด็กน้อย เชื่อฟังคำสอนครู	เจ้ายังด้อยเรื่องความรู้ จะช่วยให้หนูได้ดี

๑. เหมียวเอ๋ยเจ้าเพื่อนยาก เราจะตามจนพบตัว

.....
เจ้ามาจากพรากเราไป

.....
แห่งหนตำบลไหน

๒. ลูกตอตำทำเจ็บตัว ก่อนไปเที่ยวบ้านเพื่อน

.....
คุณแม่เตือนความทรงจำ

.....
หากลูกไปเล่นน้ำ

๓. สุกยาและกินเหล้า เล่นเกมไม่ยอมเรียน

.....
ทั้งเขียนอ่านก็ไม่เอา

.....
อนาคตแสนตึบตัน

๔. แหม่น่ากินอย่าห้ามกัน ทั้งมะไฟและมะเฟือง

.....
หนูชอบกินผลไม้

.....
ทุเรียนลูกใหญ่เขื่อง

๕. ไปเที่ยวป่าเดินขึ้นเขา ธรรมชาติสวยไม่เบา

.....
แม่พ่อหนูชอบพา

.....
ทั้งอากาศก็แสนดี

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การแต่งกายยานี ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การแต่งกายยานี ๑๑ (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่มช่วยกันแต่งกายยานี ๑๑ ตามหัวข้อที่สนใจ จำนวน ๒ บท

เรื่อง.....

พื้นที่สำหรับเขียนเนื้อเรื่อง

ภาษาไทย

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____ วิชาเหมือนสินค้า

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับ
 การประเมินเหล่านี้ ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านกาพย์ยานี ๑๑ เป็นทำนองเสนาะได้					
๒	วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง วิชาเหมือนสินค้าได้					
๓	แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้					
๔	ใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้อง					
๕	แต่งกาพย์ยานี ๑๑ ได้					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นิทานอ่านสนุก

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****ความหมายของนิทาน**

เป็นเรื่องสมมุติ มีตัวละครดำเนินเรื่อง ซึ่งอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ มีเหตุการณ์หรือการดำเนินเรื่องที่แสดงความขัดแย้งของตัวละคร เช่น นิทานเรื่องหนูกับราชสีห์ ราชสีห์ขัดแย้งกับหนูต่อมาเรื่องคลี่คลายเมื่อหนูมาช่วยก่ดบ่วงช่วยชีวิตราชสีห์

นิทานพื้นบ้าน

เป็นวรรณกรรมท้องถิ่น ที่แสดงถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ด้วยภาษา คำพูดและการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกและหลักคุณธรรมในสังคม

คุณค่าของการศึกษานิทานพื้นบ้าน ดังนี้

๑. คุณค่าด้านอารมณ์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้ฟัง
๒. คุณค่าด้านการให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ชัดเจนคนให้มีความนิยมของสังคมตามที่วางไว้
๓. คุณค่าด้านสติปัญญา เป็นคลังความรู้มาหลายชั่วอายุคน มีคุณค่าทำให้เกิดภูมิรู้ สติปัญญา
๔. คุณค่าด้านภาษา นิทานถ่ายทอดโดยการเล่าจนกระทั่งการเขียน การพิมพ์เจริญขึ้น จึงได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร คุณค่าด้านภาษาจึงมี ๒ ประการคือ
 - ๔.๑ ภาษามุขปาฐะ เป็นการพูดการเล่าที่สื่อสารในระดับท้องถิ่น คำและสำเนียงภาษา จึงแตกต่างไปจากภาษาเขียน เป็นภาษาที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างลึกซึ้งกว่าภาษาเขียน
 - ๔.๒ ภาษาลายลักษณ์ นิทานได้รับการเรียบเรียงผ่านการเขียน ภาษาที่ใช้แม้บางคำยังคงภาษาถิ่นไว้เพื่อคงความหมาย ความสละสลวย การลำดับเรื่องและลำดับความคิดเป็นระบบกว่าการเล่าเรื่อง ภาษาในนิทานบางคำไม่มีใช้ในปัจจุบัน บางคำใช้ภาษากลางแทนคำและสำนวนดั้งเดิม

การเขียนสรุปความรู้

การเขียนสรุปความรู้จากการอ่าน การฟัง หรือการดูสื่อต่าง ๆ เพื่อกันลืม จะได้จดจำเรื่องราวนั้น ๆ ได้ และสามารถนำเรื่องราวนั้นไปใช้ประโยชน์ในการพูดและการเขียนได้

วิธีการอ่านเพื่อสรุปความรู้ ควรอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงอ่านซ้ำอีกครั้งเพื่อจับใจความสำคัญว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร” แล้วเขียนสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ

วิธีการอ่านเพื่อสรุปความรู้

๑. อ่านเรื่องให้จบทั้งเรื่อง ต้องมีความเข้าใจเรื่องแล้วจับสาระสำคัญ
๒. จดสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เป็นคำพูดของตนเอง
๓. เขียนสรุปสาระสำคัญที่เป็นความรู้

ตัวอย่างที่ ๑ การเขียนสรุปความรู้จากนิทาน

ชายคนหนึ่งเดินทางไปพบสระน้ำแห่งหนึ่งที่มีน้ำใสสะอาด เขาอยากเขียนข้อความให้คนอื่นรู้ว่าสระน้ำนี้เป็นอย่างไร แต่เขาเป็นคนเขียนหนังสือไม่ค่อยถูก เขาเขียนป้ายประกาศว่า “ที่นี่มีน้ำ” บังเอิญต่อมาไม่นานมีชายคนหนึ่งอ่านหนังสือไม่ค่อยได้ จึงคนตาบอดเดินผ่านมา คนอ่านหนังสือไม่ค่อยออกจึงอ่านข้อความที่ป้ายประกาศให้คนตาบอดฟังว่า “ที่นี่มีหมีนํ้า” คนตาบอดได้ฟังไม่ทันคิด เกิดความกลัวจึงวิ่งหนีไปชนต้นไม้ได้รับบาดเจ็บ

สรุปความรู้จากนิทาน

นิทานเรื่องนี้ เป็นการกล่าวถึงโทษของการเขียน การอ่านหนังสือไม่คล่อง และการไม่รู้จักคิดให้รอบคอบ

ตัวอย่างที่ ๒ การเขียนสรุปความรู้จากนิทาน

เรื่อง ฉันต้องให้แม็กินก่อน

มีลูกช้างตัวหนึ่งอยู่ในป่ากับแม่ช้างที่มีดวงตาทั้งสองข้างบอดสนิท ลูกช้างจึงดูแลปรนนิบัติรับใช้แม่เป็นอย่างดี ทั้งสองอาศัยหน้าปากถ้ำแห่งหนึ่ง มีสระน้ำกว้างใหญ่น้ำใสเต็มเปี่ยมปริ่มฝั่ง เมื่อใดที่ลูกช้างได้อาหารมาจะนำมาให้แม่ช้างกินก่อน จึงค่อยกินส่วนที่เหลือ ยามมีเวลาลูกช้างจะเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้แม่ช้างฟังตลอด วันเวลาผ่านไปลูกช้างโตขึ้นมีร่างกายใหญ่โตสง่างาม เป็นพญาช้างและมีความเฉลียวฉลาดมากขึ้น ต่อมาเมื่อพญาช้างไปถวายให้พระราชพา พระราชาสร้างโรงช้างที่สวยงามและให้อาหารที่ดีที่สุดแก่พญาช้าง พญาช้างยืนนิ่งไม่กินอาหาร และพูดว่า “ถ้าไม่มีแม่ช้าง ฉันจะไม่กินอะไรทั้งสิ้น”

พระราชารักและสงสารพญาช้างมาก สั่งให้ควาญช้างและทหารนำพญาช้างกลับคืนสู่ป่า กลับไปหาแม่ช้าง พญาช้างส่งเสียงเรียกแม่ แม่ช้างดีใจที่ลูกกลับมา พญาช้างรับน้ำผลไม้มาให้ แม่กิน และรอกินส่วนที่เหลือ เมื่อมีเวลาลูกช้างจะนำผลไม้และพวงมาลัยมาให้แม่ลูกช้าง

สรุปความรู้จากนิทาน

นิทานเรื่องนี้ เป็นการกล่าวถึง การใช้ชีวิตของช้างป่า และความกตัญญูต่อเวทีที่เป็นเครื่องนำพาให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างไม่เบียดเบียนใคร

กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๑. เล่านิทานให้หนูฟังหน่อย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง สมบัติของพ่อ**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****นิทานไทย เรื่อง สมบัติของพ่อ**

กาลครั้งหนึ่ง ยังมีชายชราคนหนึ่งฐานะร่ำรวย อยู่กับลูกชายสองคนในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองมาก ชายผู้นี้เจ็บไข้ได้ป่วยมาเนิ่นนานแล้ว ก่อนจะสิ้นลมหายใจ เขาเรียกลูกชายที่รักใคร่ทั้งสองเข้ามา แล้วยกทรัพย์สมบัติให้ พร้อมบอกปริศนา ๓ บท แนะนำวิธีการรักษาทรัพย์สินมิให้หมดสิ้นไปโดยง่าย

ข้อแรก เจ้าจงกินอาหารมื่อคำกับไฟดวงใหญ่ ข้อสองเจ้าจงล้อมรั้วบ้านด้วยพินสั้ว และข้อสาม พ่อให้เมล็ดมะขามจำนวนหนึ่งให้ และต้องรู้วิธีกิน จึงจะกินเมล็ดมะขามเหล่านี้ได้นาน ๆ

ลูกทั้งสองรับสัญญา ชายชราจึงแบ่งสมบัติให้คนละเท่า ๆ กันจากนั้นไม่นานเขาก็ตายลูกชายคนเล็กยังคงอยู่ในบ้านหลังเดิมของพ่อ พี่ชายเมื่อได้สมบัติในส่วนของตนก็ไปปลูกบ้านสร้างฐานะใหม่อยู่ในเมือง

ลูกชายคนเล็กเป็นคนโง่เขลาเบาปัญญา ไม่คิดให้ลึกซึ้ง จึงสั่งคนใช้จุดตะเกียงดวงใหญ่ให้แสงสว่างก่อนกินอาหารมื่อคำ และสร้างรั้วทำด้วยงาช้างล้อมรอบบ้านไว้ทั้งหมด ลูกชายคนเล็กยังคั่วเมล็ดมะขามกินทุกวัน ไม่นานน้ำมันตะเกียงก็หมดเกลี้ยง และโจรยังมาขโมยรั้วที่เป็นงาช้างไปจนหมด ชายผู้นี้จึงยากจนลง

วันหนึ่งเขาระลึกถึงพี่ชาย และคิดว่าคงจะยากจนเหมือนเขา เพราะพ่อแบ่งสมบัติให้เท่ากัน คิดแล้วชายผู้น้องจึงเดินทางไปหาพี่ชายที่อยู่ในตัวเมือง เมื่ออย่างเท้าก้าวเข้ามาในบ้านของพี่ชาย ผู้เป็นน้องกลับรู้สึกแปลกใจยิ่งนักที่เห็นบ้านของพี่ชายใหญ่โตกว้างขวาง มีผู้คนอยู่มากมาย

“โอ้ โฮ ! พี่ ... ทำไมพี่ถึงร่ำรวยเช่นนี้ พี่ทำอะไรนั้ ฉันทำตามคำสั่งของพ่อ แต่ฉันกลับจนลง..จนลงจนแทบสิ้นเนื้อประดาตัว” น้องชายร้องรำพันให้พี่ชายฟัง

“ระหว่างทางที่พี่เดินทางเข้ามาในเมือง พี่ครุ่นคิดถึงปริศนาที่พ่อบอกเราทั้งสอง ปริศนาข้อแรก...คือ...กินอาหารมื่อคำกับไฟดวงโต หมายความว่า...ให้กินอาหารก่อนดวงอาทิตย์ตก จะได้ประหยัดน้ำมันจุดตะเกียง ปริศนาข้อที่สอง คือ ล้อมรั้วบ้านด้วยพินสั้ว พี่ตีความว่าให้เลี้ยงสุนัขไว้ป้องกันบ้านจากโจร ปริศนาข้อที่สาม พี่ไขความว่า ถ้าเรารู้จักวิธีการกินมะขามเราจะมีอาหารกินได้นาน ระหว่างที่เดินทางเข้าเมือง พี่คั่วมะขามกินบ้าง ที่เหลือ...พี่เก็บเอามาโยนไว้รอบบ้าน ไม่ข้ามันเจริญเติบโตออกฝักออกเมล็ด ให้พี่เก็บไปขายได้เงินมาทุกปี นี่แหละน้อง พี่ได้ทำตามคำสอนพ่อแล้ว และเป็นจริงด้วย พี่จะเป็นคนร่ำรวยไปตลอดชีวิต” พี่ชายพูดอย่างเบิกบานใจ

(ผู้เขียน : จุฑารัตน์ สุขสถิตย์ นิทานไทย เรื่อง สมบัติของพ่อ จากหนังสือเล่านิทานให้
หนูฟังหน่อย หน้า ๑๓๘-๑๔๑)

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นิทานพื้นบ้านเรื่อง.....

นิทานพื้นบ้านภาคใด

แหล่งข้อมูล

ตัวละครสำคัญ

สถานที่

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

สรุปความรู้จากนิทานพื้นบ้าน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นิทานท้องถิ่น

คือ เรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เล่าเรื่องอย่างตรงไปตรงมา มักเริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นรุ่นพ่อ-แม่ของพระเอกหรือนางเอก แล้วดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาคล่องไปจนจบเรื่อง มักจะจบแบบมีความสุข ถ้าเป็นนิทานคติ ก็มักจะจบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....”

ลักษณะของนิทานท้องถิ่น

๑. เป็นเรื่องเก่าที่เล่ากันด้วยปากด้วยถ้อยคำธรรมดาเป็นภาษาร้อยแก้ว สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใครอ้างแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เล่า (กุหลาบ มลลิกะมาส ๒๕๑๘, หน้า ๙๙-๑๐๐)

๒. แสดงความคิด ความเชื่อของชาวบ้าน (เจือ สตะเวทิน (๒๕๑๗, หน้า ๑๖)

นิทานพื้นบ้านท้องถิ่น แบ่งได้เป็น ๔ ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้

ตัวอย่างชื่อนิทานท้องถิ่นของแต่ละภาค

ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอีสาน	ภาคใต้
- ลานนางคอย	- แม่นากพระโขนง	- ผาแดงนางไอ่	- เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว
- เชียงดาว	- สังข์ทอง	- ปู่ปะหลาน	- ลูกเนรคุณ
- เมืองลับแล	- ปลาบู่ทอง	- ชินสองตอน	- ปลาแก้วฆ่า
- เชียงเหมียง	- ศรีธนชัย	- ยายหมาขาว	- เกาะหนูเกาะแมว
- อ้านก้องขี้จู้	- โสนน้อยเรือนงาม	- ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่	- ตาม่องล่าย
- ควายลุงคำ	- ไกรทอง	- พญาคนคาก	
	- ท้าวแสนปม	- กุณนางไย	
	- พิกุลทอง		

นิทานท้องถิ่น

มีความสำคัญและมีคุณค่า ต่อชีวิตมนุษย์และสังคมในหลายด้าน ดังนี้

๑. ช่วยให้เข้าใจสภาพของคนโดยทั่วไป ประมวลแห่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความนิยม ความบันเทิง
๒. เป็นเสมือนกรอบล้อมชีวิตให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมนั้น ๆ นิยมว่าดีหรือถูกต้อง ได้ฟังการอบรมในวิถีชีวิตตั้งแต่เด็ก
๓. ทำให้จักสภาพชีวิตท้องถิ่น ตามหลักที่ว่าคติชาวบ้านเป็นพื้นฐานชีวิตของคนชาติหนึ่ง ๆ หรือชนกลุ่มนั้น ๆ
๔. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ มีการจดจำและถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา
๕. เป็นทั้งศิลป์และศาสตร์ เป็นต้นเค้าแห่งศาสตร์ต่าง ๆ และช่วยให้การศึกษาในสาขาวิชาอื่นกว้างขวางยิ่งขึ้น
๖. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
๗. นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างของมนุษย์

แหล่งที่มา : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม www.lch.culture.go.th

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานท้องถิ่น ๑ เรื่อง แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนด

นิทานท้องถิ่นเรื่อง.....

แหล่งข้อมูล

ตัวละครสำคัญ

.....
.....
.....

สถานที่

.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คุณค่าของนิทาน

.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านนิทานอาเซียน**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านนิทานอาเซียน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การอ่านและศึกษานิทานอาเซียน**

เป็นการอ่านเสริมพัฒนาการความรู้เสริมจินตนาการ สอดแทรกคุณธรรม และเตรียมความพร้อมด้านสังคมให้ได้เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของเพื่อนบ้าน ทำให้รู้จักจิตใจของกันและกันมากยิ่งขึ้น การอ่านเรื่องที่ทำให้รู้จักเพื่อนบ้านมากยิ่งขึ้น

ประเทศกลุ่มสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เมียนมาร์ เวียดนาม บรูไน ลาว และกัมพูชา

คุณค่าของการอ่านนิทานอาเซียน

เป็นเรื่องเล่าของแต่ละชาติมีเนื้อหาหลากหลาย บางเรื่องเล่าบอกความเป็นมาของสถานที่ เพราะบางเรื่องกล่าวถึงสิ่งมหัศจรรย์ บางเรื่องตลกขบขัน บางเรื่องเกี่ยวกับผี มีเป็นประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

๑. ความเพลิดเพลิน ตามแต่จินตนาการทำให้เพลิดเพลินไปกับความมหัศจรรย์ต่าง ๆ ที่เราทำไม่ได้ ในชีวิตจริงในเรื่องทำนองนี้ เช่น ไกรทอง (แปลงกายของจระเข้)

๒. กำลังใจ ตัวเอกในนิทานมักประสบความทุกข์ยากลำบาก แต่ก็ได้รับความสุขสบายในที่สุด เช่น บาดงจอมพลึง ตัวเอกเป็นทาส ทำงานหนักรับใช้นาย ชีวิตไม่ได้สบายเลย แต่เขามีความซื่อสัตย์ จริงใจ เรื่องแบบนี้ให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความทุกข์ได้เป็นอย่างดี

๓. คำอธิบายเกี่ยวกับที่มาของสถานที่และสิ่งต่าง ๆ เช่น ไทยตำนานที่มาของท่าเตียน นิทานเหล่านี้ทำให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว เข้าใจและผูกพันกับท้องถิ่น ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

๔. วีรบุรุษประจำท้องถิ่น นิทานบางเรื่องทำให้รู้จักวีรบุรุษ หรือบุคคลสำคัญที่ควรแก่การยกย่อง เชิดชู เกิดความภูมิใจในความเป็นชาติของตน เช่น บาดงจอมพลึง นิทานของชาวสิงคโปร์

๕. ข้อคิดและคติเตือนใจ นิทานบางเรื่องสอดแทรกข้อคิด คุณธรรม ความซื่อสัตย์ เมื่อเราได้อ่านก็ซึมซับข้อคิดเหล่านี้ไปด้วยตามธรรมชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกนิทานอาเซียน ๑ เรื่อง แล้วตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดให้

นิทานอาเซียนเรื่อง.....

จากประเทศ

แหล่งข้อมูล

ตัวละครสำคัญ

สถานที่

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

คุณค่าจากนิทาน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ประเภทเรื่องวรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณคดี เป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต บอกเรื่องราวชีวิต ความคิด ความเชื่อ และความเป็นไปต่าง ๆ นานาของคนในสังคม จนมีผู้กล่าวว่า “ถ้าอยากรู้ว่าคนชาติใดมีนิสัยอย่างไร ให้ศึกษาวรรณคดีของคนในชาตินั้น ก็จะเข้าใจคนชาตินั้นอย่างถ่องแท้”

วรรณคดีแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. วรรณคดีมรดก เช่น เรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี ราชาริราช
๒. วรรณคดีท้องถิ่น เช่น เรื่องตาทะยาย นิทานเกาะหนูเกาะแมว
๓. วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด เช่น นิทานอีสป เพลงกล่อมเด็ก เพลงร้องเล่น

ในระดับประถมศึกษา กำหนดให้เรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ได้แก่ บทดอกสร้อยสุภาสิต เพลงกล่อมเด็ก บทร้องเล่นของเด็ก นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานสำหรับเด็ก

การเขียนสรุปเรื่อง

การเขียนสรุปเรื่อง หรือสรุปความ เป็นการสรุปแนวคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง จากการฟัง หรือการอ่าน แล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงต้องเก็บสำคัญของเรื่อง แล้วนำมาเขียนใหม่เพื่อให้ง่ายในการเข้าใจ

เทคนิคการสรุปความ

เนื้อหาและงานเขียนแต่ละประเภทมีวิธีการที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อยแต่หลักการและขั้นตอนในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

๑. อ่านหรือฟังเรื่องราวให้เข้าใจทั้งหมดอย่างน้อย ๒ เที่ยว เพื่อให้เข้าใจว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับ “ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”

๒. พิจารณาประเภทของสาร/ประเภทของงานเขียน

๓. พิจารณาวัตถุประสงค์ของเรื่อง/งานเขียน เพื่อสร้างกรอบประเด็นเนื้อหา

๔. ค้นหาประเด็นเรื่องจากชื่อเรื่อง หรือจากย่อหน้า

๕. ค้นหาหัวข้อย่อยจากแต่ละย่อหน้า

๖. ค้นหาใจความสำคัญตามหัวข้อย่อยให้ถูกต้องและครบถ้วน

๗. หากใจความสำคัญยังไม่ชัดเจน อาจจำเป็นต้องสรุปประเด็นจากเนื้อเรื่องย่อย

๘. จัดเรียงประเด็นความคิด และลำดับเรื่องราว ด้วยภาษาของตนเอง

๙. เรียบเรียงเขียนด้วยเป็นภาษาเขียน ใช้คำที่สั้น เข้าใจง่าย และได้ใจความ ไม่ควรใช้คำย่อ

๑๐. อ่านทบทวนและขีดเกลากาษาให้สละสลวย

ตัวอย่างที่ ๑

หลังฤดูเก็บเกี่ยว เกษตรกรมักปลูกพืชอายุสั้นและทนแล้ง พืชที่เหมาะสมได้แก่ ถั่วเขียว ถั่วปลูกถั่วเขียวโดยวิธีหว่านจะมีปัญหามาก เพราะมีหญ้าขึ้นแข่งกับต้นถั่วเขียว จึงยากต่อการกำจัดต้นหญ้า ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ

วิธีการสรุปความ

ใคร	- เกษตรกร
ทำอะไร	- ปลูกถั่วเขียว
เมื่อไร	- หลังฤดูเก็บเกี่ยว
อย่างไร	- ใช้วิธีหว่าน
ผลเป็นอย่างไร	- หญ้าขึ้นแข่ง ได้ผลผลิตต่ำ

สรุปความได้ว่า

เกษตรกรปลูกถั่วเขียว หลังฤดูเก็บเกี่ยว ถ้าใช้วิธีหว่านทำให้หญ้าขึ้นแข่ง ได้ผลผลิตต่ำ

ตัวอย่างที่ ๒ นิทานเรื่อง ปูวดเก่ง

ครั้งหนึ่งมีปูตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในรู อยู่มาวันหนึ่งมีช้างป่าเดินผ่านมา ปูรู้สึกว่แผ่นดินสะเทือนจึงออกมาจากรู บังเอิญช้างเหยียบลงไปนรูปูซึ่งเป็นดินเหลว ปูจึงจมลงไปนดิน เมื่อช้างถอนเท้าออกจากดิน ปูก็วิ่งไปหาช้างและพูดว่า “หยุดก่อน” ช้างได้ยินจึงหยุดและหันมามดูปู เห็นปูเอาก้ามชูขึ้น จึงถามว่า “เจ้ามีธุระอะไรกับข้าหรือ” ปูตอบว่า “ท่านบังอาจเหยียบเราจนดิน” ช้างจึงตอบว่า “เราไม่บังอาจเหยียบเจ้าหรอก เราไม่เห็นจริง ๆ เราขอโทษด้วย” ปูได้ยินช้างพูดเช่นนั้นก็ยิ่งโกรธเป็นกำลั้ง ตรงเข้าใช้ก้ามหนีบขาช้าง ช้างจึงยกขาสลัดปูออกไป ปูกระเด็นไปกระทบหินกระดอนแตกตาย

นิทานเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า ความโกรธมีโทษมาก อาจเป็นอันตรายต่อตัวเองได้

วิธีสรุปการสรุปความ

ใคร	- ปู
ทำอะไร	- โกรธช้าง
เมื่อไร	- ช้างเหยียบรู
อย่างไร	- ปูใช้ก้ามหนีบขาช้าง
ผลเป็นอย่างไร	- ช้างสลัดปูไปกระทบก้อนหินตาย

สรุปความได้ว่า

ปูโกรธช้างที่เหยียบรู จึงใช้ก้ามหนีบขาช้าง ช้างสลัดปูไปกระทบก้อนหินตาย

ข้อเสนอแนะ

เรื่องวรรณคดีและวรรณกรรมที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ควรอ่าน ได้แก่ วรรณคดีและวรรณกรรมเรื่อง

๑. สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์
๒. กระเช้าสีดา
๓. มะกะโท พ่อค้าจากเมืองเมาะตะมะ
๔. วรรณกรรมเรื่อง ม้าก้านกล้วย
๕. วรรณกรรมเรื่อง ความสุขของกะทิ
๖. นิทานวรรณคดีเรื่อง แก้วหน้าม้า ไกรทอง โคบุตร หลวิชัยคำวี เป็นต้น

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปเรื่องจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่เลือกอ่าน ๑ เรื่อง

เรื่อง.....

สรุปเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วาดภาพประกอบเรื่อง

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การเขียนย่อความ

เป็นการเขียนจากการอ่านเก็บใจความสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำสำนวนของผู้เขียนเอง และเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของย่อความ

การเขียนย่อความที่ดี ผู้เขียนจะต้องอ่านเรื่องให้เข้าใจ ควรอ่านเรื่องโดยละเอียด และทำความเข้าใจเรื่องนั้น ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำที่สละสลวย

หลักการเขียนย่อความ

๑. อ่านเนื้อเรื่องที่ขอย่อให้ตลอดโดยละเอียดอย่างน้อย ๒ ครั้ง ครั้งแรกอ่านสำรวจอย่างคร่าว ๆ อ่านเร็ว ๆ เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นกล่าวถึง “ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร” จากนั้นจึงอ่านอย่างละเอียดอีกครั้ง เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง

๒. แยกว่า เนื้อหาที่นำเสนอเป็นงานเขียนแบบใด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือแสดงอารมณ์

๓. บันทึกใจความสำคัญเป็นถ้อยคำของผู้เขียนย่อความ ใช้คำสั้นที่สุดและเข้าใจง่าย

๔. ตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก เช่น การยกตัวอย่าง รายละเอียด ส่วนผสม การเปรียบเทียบ

๕. ถ้ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคำพูด ต้องเปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓

๖. ไม่ใช้อักษรย่อ หากมีคำราชาศัพท์ต้องเขียนให้ถูกต้อง

๗. การเลือกใช้คำ

- ใช้คำที่ครอบคลุม เช่น ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ ให้ใช้คำว่า เกษตรกร แทน

- คำบางคำที่ต้องแปลความหมายควรเปลี่ยนเป็นคำที่อ่านง่าย เช่น มวลบุปผชาติสุมาลีส่งกลิ่น

ขรอบบวล ในโพรสณฑ์ ควรเขียนใหม่ว่า เหล่าดอกไม้ในป่าส่งกลิ่นหอม

๘. เมื่อเขียนร่างย่อความแล้ว ควรอ่านอีกครั้งหนึ่งและแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อให้เนื้อหากระชับ รัดกุมและเขียนข้อความให้สัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบ

๙. เขียนขึ้นต้นตามรูปแบบของย่อความก่อน เพื่อให้รู้ที่มาของเรื่องที่จะนำมาย่อ แล้วจึงเขียนย่อความให้สมบูรณ์

รูปแบบของย่อความ

ย่อเรื่อง.....ผู้แต่ง.....
จากหนังสือ.....ความว่า
(เนื้อเรื่องที่ย่อ).....

รูปแบบขึ้นย่อความ

๑. ย่อความเรียงร้อยแก้วธรรมดาขึ้นต้นดังนี้

ย่อเรื่อง.....ของ (ชื่อผู้แต่ง).....จากหนังสือหน้า.....
ความว่า.....

๒. ย่อจดหมาย ขึ้นต้นดังนี้

จดหมายของ.....ถึง.....ลงวันที่.....เดือนพ.ศ.
ความว่า.....

๓. ย่อคำประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ขึ้นต้นดังนี้

คำประกาศของ.....แก่.....ลงวันที่
ความว่า.....

๔. ย่อคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ขึ้นต้นดังนี้

คำปราศรัยของ.....แก่.....เนื่องใน
ทาง(สถานที่ที่กล่าว)..... ณ วันที่.....ความว่า

๕. ย่อปาฐกถา คำบรรยาย คำสอน ขึ้นต้นดังนี้

คำบรรยายของ.....เรื่อง.....แก่.....ที่
ณ.....วันที่.....เวลา.....ความว่า.....

๖. ย่อคำประพันธ์ ขึ้นต้นดังนี้

คำประพันธ์ประเภท.....เรื่อง.....ของ ตอน.....
ความว่า.....

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการเขียนย่อความ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนย่อความลำดับต่อไป

การเขียนย่อความ

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนย่อความเรื่องที่อ่าน**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนย่อความเรื่องที่อ่าน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****ตัวอย่างการย่อความ****ระวังอันตรายจากแอลกอฮอล์เช็ดแผล**

ตามท้องตลาดในขณะนี้ มีการขายแอลกอฮอล์กันโดยเสรี ทั้งเมทิลแอลกอฮอล์และเอทิลแอลกอฮอล์ เมื่อมีผู้บริโภคไปซื้อแอลกอฮอล์เช็ดแผลจากร้านขายยา ผู้ขายมักจะหยิบแอลกอฮอล์มาให้เลือกทั้ง ๒ ชนิด ราคาเอทิลแอลกอฮอล์จะสูงกว่าเมทิลแอลกอฮอล์เล็กน้อย เพราะฉะนั้นผู้บริโภคส่วนใหญ่และโดยเฉพาะผู้ที่ไม่รู้คุณสมบัติที่แท้จริง ของแอลกอฮอล์ทั้ง ๒ ชนิด มักจะเลือกชนิดที่ราคาถูกกว่า เพราะประหยัดเงิน และเข้าใจว่ามีคุณสมบัติเช็ดแผลได้เหมือนกัน แต่อันที่จริงแล้วคุณสมบัติของเอทิลแอลกอฮอล์ต่างกันมาก คือ

เอทิลแอลกอฮอล์ เป็นแอลกอฮอล์ที่ใช้กับร่างกายมนุษย์ได้ เช่น ผสมในยารับประทาน ผสมในสุรา หรือเครื่องดื่มประเภทของมีเมา หรือใช้ทาภายนอกร่างกาย เช่น ล้างแผล ผ่าเย็บ กระจกเช็ดหน้า สเปรย์ เป็นต้น เมทิลแอลกอฮอล์ เป็นแอลกอฮอล์ชนิดมีพิษ ใช้สำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น ใช้เป็นเชื้อเพลิงจุดให้แสงสว่าง หรือปนกับทินเนอร์ สำหรับผสมแล็กเกอร์ แต่ห้ามใช้กับร่างกาย

จากคุณสมบัติของเมทิลแอลกอฮอล์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่ควรนำเอาแอลกอฮอล์ทั้ง ๒ ชนิด มาใช้แทนกัน เพราะจะทำให้ผู้บริโภคได้รับอันตรายได้ เนื่องจากเมทิลแอลกอฮอล์หากนำมาใช้ล้างแผล แอลกอฮอล์จะซึมเข้าไปมาก ๆ อาจทำให้ผู้ดื่มตาบอดหรือถึงตายได้

ถึงแม้ว่าทางราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะควบคุม และตักเตือนผู้ผลิต และผู้ขายให้ระมัดระวังการนำเมทิลแอลกอฮอล์มาใช้ไม่ให้ ผิดจากคุณลักษณะประจำของตัวมันแล้ว แต่ยังมีการใช้ หรือขายผิดประเภทอยู่บ้าง

ทางสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จึงใคร่ขอเตือนผู้ผลิตและผู้ขาย ขอให้ใช้ความระมัดระวังในการขายเมทิลแอลกอฮอล์ ซึ่งจะเป็นพิษต่อผู้บริโภคได้ และขอให้แนะนำผู้บริโภคว่า ก่อนซื้อแอลกอฮอล์เช็ดแผล ทุกครั้งควรตรวจสอบดูฉลาก ให้ละเอียดและเลือกชนิดที่เป็นเอทิลแอลกอฮอล์เท่านั้น และทางที่ดีถ้าท่านไม่แน่ใจก็ควรซื้อแอลกอฮอล์สำหรับฆ่าเชื้อที่กระทรวงสาธารณสุขรับรอง หรือซื้อจากร้านค้าที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของท่านและครอบครัว

(ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๖ หน้า ๖)

ย่อเรื่อง ระวังอันตรายจากแอลกอฮอล์เช็ดแผล จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๖ หน้า ๖ ความว่า

ตามท้องตลาดในขณะนี้มีการขายแอลกอฮอล์กัน โดยเสรี ทั้งเมทิลแอลกอฮอล์และเอทิลแอลกอฮอล์ เอทิลแอลกอฮอล์นั้นเป็นแอลกอฮอล์ที่ใช้กับร่างกายมนุษย์ได้ ส่วนเมทิลแอลกอฮอล์เป็นแอลกอฮอล์ชนิดมีพิษ ใช้สำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้ผลิตและผู้ขายไม่ควรนำแอลกอฮอล์ทั้ง ๒ ชนิด มาใช้แทนกัน เพราะจะทำให้ผู้บริโภคได้รับอันตรายได้ ถึงแม้ว่าทางราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะควบคุม แต่ก็ยังมีการใช้หรือขายผิด

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การเขียนย่อความเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การเขียนย่อความเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้ แล้วเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน

อยากให้บ้านนี้มีแต่รัก

อรวีเป็นสาวน้อยร่างโปร่งผิขาวและเป็นลูกสาวคนเดียวของนักธุรกิจชื่อดัง เธอเกิดในครอบครัวที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีแต่เธอไม่มีความสุขสบายดังฐานะของเธอเลย ชีวิตของอรวีจึงเป็นชีวิตแบบหนึ่งในสังคมปัจจุบัน ตอนนี้อรวีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เขาน้อยอกน้อยใจตลอดเวลา ถ้าคิดถึงเรื่องภายในครอบครัวของเขาเพราะพ่อแม่ ของอรวีไม่เคยมีเวลาให้เขาเลยแม้แต่วันหยุดเรียนก็ยังต้องออกไปพบปะสังคมภายนอก ปล่อยให้เธออยู่บ้านตามลำพังคนเดียวไม่มีคนที่จะปรึกษา ไม่มีคนคอยถามข่าวการเรียนของเขาเลย อรวีตื่นแต่เช้าออกจากบ้านเพื่อจะไปเรียนหนังสือ โดยที่แม่กับพ่อของเขายังไม่ตื่นนอนเลย พอกลับมาถึงบ้านก็ไม่มีใครอยู่ มีแต่คนใช้เพราะพ่อกับแม่ไปทำงานกว่าจะกลับอรวีก็เขานอนแล้ว ชีวิตของอรวีเป็นอย่างนี้ทุกวันจนบางครั้งทำให้อรวีไม่อยากกลับบ้านเลย เขาไม่เคยมีความสุข เขาอยากมีชีวิตเหมือนคนปกติ ถึงแม้จะมีฐานะไม่ร่ำรวยแต่เขาขอแค่พ่อแม่ลูกอยู่พร้อมหน้ากินข้าวด้วยกัน แค่นี้ก็พอใจแล้ว วันหนึ่งเขาไปเรียนตามปกติก็มีเพื่อนของเขาคนหนึ่งมาคุยกับอรวีบอกว่าเขาเสียตัวให้กับผู้ชายที่พึ่งรู้จักจากการไปเที่ยวผับกลางคืน อรวีตกใจมากจากเรื่องที่ได้ฟังทำให้อรวีคิดว่าไม่มีที่ไหนจะปลอดภัยและอบอุ่นเท่าบ้านของเขาเอง ไม่มีใครที่จะให้ความรักกับเราเท่าพ่อกับแม่

ชื่อผู้แต่ง ประภาศรี เทียนประเสริฐ
ที่มา แหล่งรวมเรื่องสั้น

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****ความหมายของจินตนาการ**

เป็นความคิดคำนึงถึงที่เกิดขึ้นในจิตใจ อาจจะเป็นการวาดภาพขึ้นมา ตามความคิดฝันหรือความคิดคำนึงนั้นอาจจะมาจากประสบการณ์ แล้วสร้างภาพใหม่ให้กว้างและวิจิตรบรรจงกว่าประสบการณ์เดิม การเขียนเรื่องความจากจินตนาการจะต้องอาศัย ศิลปะเฉพาะตัวของผู้เขียนและได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอ

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นความคิดที่เชื่อมโยงประสบการณ์และความจริงในชีวิตจากอดีตไปสู่อนาคต หรือเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันโดยผู้ที่เป็นเรื่องราวขึ้นมา จากความคิดของนักเรียน การเขียนเล่าเรื่องจากภาพ เป็นการใช้ประสบการณ์ร่วมกับจินตนาการของแต่ละคน โดยดูรายละเอียดต่าง ๆ จากภาพเป็นพื้นฐานในการจินตนาการ เขียนเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจหรือให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน การเขียนเรื่องจากภาพต้องเรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ จากภาพให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

หลักการเขียนเรื่องจากภาพ

๑. ดูภาพ พิจารณาภาพรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วน
๒. จินตนาการผูกเรื่องราวย้อนไปในอดีต คิดไปในอนาคต หรือเชื่อมโยงเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งในปัจจุบัน
๓. สร้างความคิดคำนึงโดยใช้ความเป็นจริงหรือเหตุการณ์ที่สมจริงเป็นพื้นฐาน
๔. ลำดับเรื่องราวให้ต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ
๕. เขียนเล่าความให้ต่อเนื่อง
๖. ตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจ
๗. เขียนลายมือให้อ่านง่าย จบประโยคเว้นวรรคให้ชัดเจน

แหล่งที่มา : จากใบความรู้สื่อ ๖๐ พรรษา

สรุปหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

- คิดแนวเรื่องที่ต้องการจะเขียน
- ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมใน เรื่องที่จะเขียน
- วางแผนและศึกษาหลักการเขียนเรื่องจินตนาการ

- คิดเรื่องตามจินตนาการของผู้เขียนว่าจะมีใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไรบ้าง
- วางโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ ก่อนหลัง

หลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

- เขียนวันวรรคตอนให้ถูกต้อง
- วางรูปสระ วรรณยุกต์ และเครื่องหมายต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามรูปแบบของอักษรไทย
- ตรวจทานการเขียนสะกดคำ
- ช่วยฝึกความคิดสร้างสรรค์

- รักษาความสะอาดในการเขียน
- เลือกใช้ภาษาที่สุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ
- เขียนสะกดคำให้ถูกต้อง
- ช่วยเสริมสร้างจินตนาการ

- เรียบเรียงเนื้อหาหรือเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน
- ในการตั้งชื่อเรื่องควรตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
- เขียนด้วยลายมือบรรจงเรียบร้อย

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

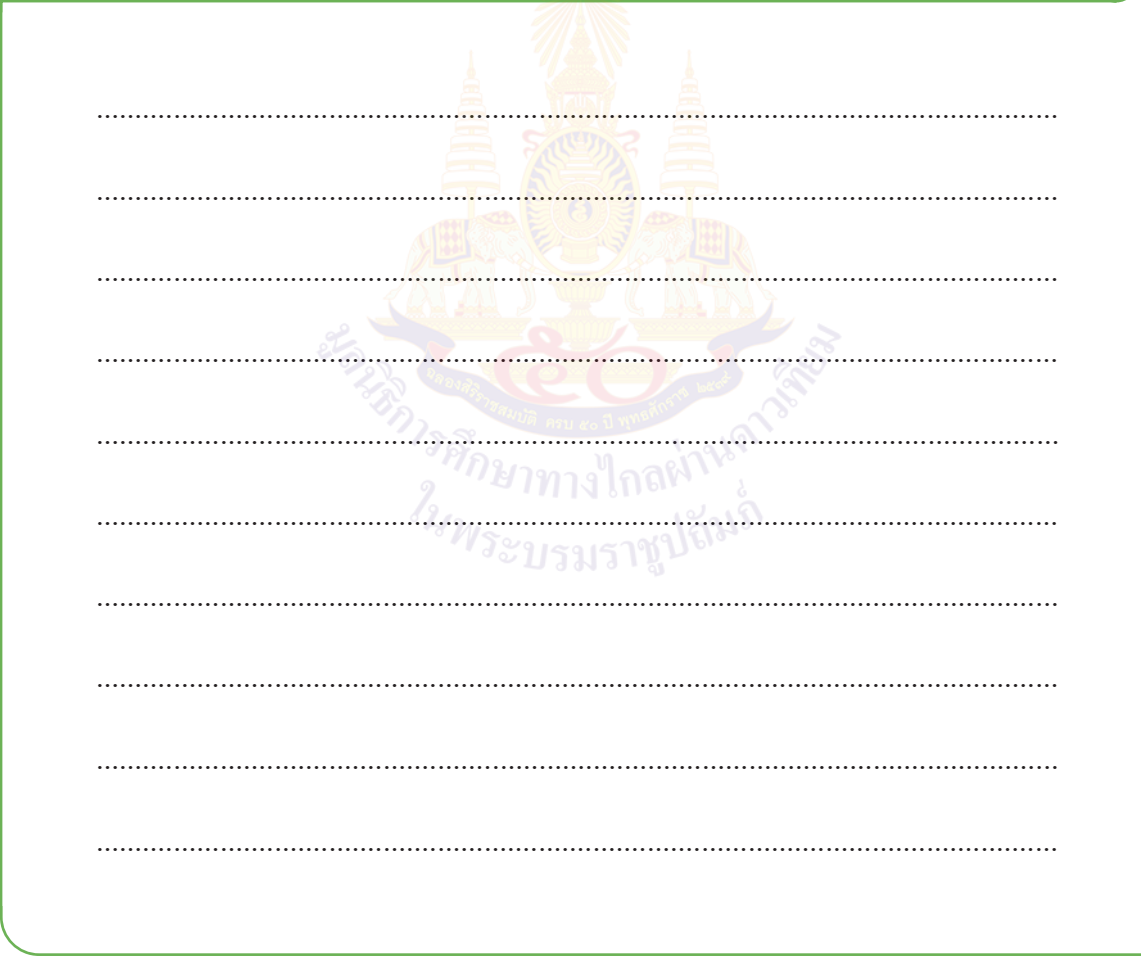
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ความยาว ๕-๘ บรรทัด พร้อมตั้งชื่อเรื่อง

เรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีคุณค่า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีคุณค่า

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

บทร้อยกรอง

หมายถึง คำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง ๑๖ ฯลฯ

คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์ คำประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์ หรือบทกวี ซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน

คุณค่าของบทร้อยกรอง

๑. ช่วยให้เข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรองที่อ่าน
๒. ช่วยให้ได้รับความไพเราะและเกิดความซาบซึ้ง
๓. ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
๔. ช่วยให้จำบทร้อยกรองได้รวดเร็วและแม่นยำ
๕. ช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนอ่อนโยนและเยือกเย็น
๖. ช่วยสืบสานศิลปวัฒนธรรมในการอ่านทำนองเสนาะไว้เป็นมรดกของ

ใบงานที่ ๘ เรื่อง เขียนสรุปความรู้และข้อคิดจากบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีคุณค่า

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง แล้วเขียนสรุปความรู้และข้อคิดของบทร้อยกรอง

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า
ต้องยากลำบากไป
จงตั้งเอากายเจ้า
ความเพียรเป็นโยธา
นิ้วเป็นสายระยาง
ปากเป็นนายงานไป
สติเป็นทางเสื่อ
ถือไว้อย่าให้เอียง
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว
เจ้าจงเอาหุตา
ชี้เกียดคือปลาร้าย
เอาใจเป็นปิ่นคม
จึงจะได้สินค้ามา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

อันมีค่าอยู่เมืองไกล
จึงจะได้สินค้ามา
เป็นสำเภาอันโสภาค
แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
สองเท้าต่างสมอใหญ่
อชฌาสัยเป็นเสปียง
ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ตัดแล่นเลื่องข้ามคงคา
ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นลำต้าฟุ้งดูลม
จะทำลายให้เรือจม
ยิ่งระดมให้จมไป
คือวิชาอันพิสมัย
อย่าได้คร้านการวิชา

จากหนังสือเรียนวรรณคดีลำนํ้า ชั้น ป.๕ หน้า ๔๓

สรุปความรู้.....

.....
.....
.....
.....

ข้อคิด.....

.....
.....
.....
.....

เราเกิดมาทั้งที่ชีวิตหนึ่ง
ควรคะนึ่งพึงตนทนกัดฟัน
กลีกริพณิขการงานมีเกียรติ
หรือจะชอบวิชาอุตสาหกรรม
เอาดวงใจเป็นทุนหนุนนำหน้า
เอาความเพียรเป็นยานประสานกัน
เงินและทองกองอยู่ประตู่หน้า
ทรัพย์ในดินสินในน้ำออกคล้ำไป

อย่าหมายพึ่งผู้ใดให้เขาหยัน
คิดบากบั่นมุ่งหน้ามานะนำ
อย่าหยาบเหี้ยมดพาลหาว่างานต่ำ
เชิญเลือกทำตามถนัดอย่าฝัดวัน
เอาปัญญาเป็นแรงมุ่งแข่งขัน
ผลจะบรรลुरूประตู่ชัย
คอยเปิดอ้ามิรับไม่ขับไล่
แหลมทองไทยพร้อมจะช่วยอำนวย

จาก หนังสือวรรณคดีลำนํ้า ป.๕ หน้า ๗๐

สรุปความรู้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิด.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง คำยืมภาษาจีนและภาษาอังกฤษ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย (๑)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การยืมคำภาษาต่างประเทศ

การยืมคำจากภาษาหนึ่งไปใช้อีกภาษาหนึ่ง เป็นลักษณะของทุกภาษา ทุกภาษาในโลกนี้ย่อมมีการใช้คำภาษาอื่นปะปนกันเป็นเรื่องธรรมดา เนื่องจากแต่ละชาติจำเป็นต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเกิดการนำคำภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาของตนเอง

สาเหตุการยืมคำภาษาอื่น ๆ มาใช้ในภาษาไทย

๑. การตั้งถิ่นฐาน ประเทศไทยมีพื้นที่ติดต่อกับเพื่อนบ้าน ทำให้คนไทยนำคำของภาษานั้น ๆ มาใช้
๒. การค้าขาย ประเทศไทยติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้า
๓. ศาสนาและวัฒนธรรม การเผยแผ่ศาสนา การรับเอาศาสนา ทำให้เราใช้คำของศาสนานั้น
๔. การศึกษาและการกีฬา ทั้งในหนังสือเรียน และข่าวสารต่าง ๆ
๕. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การแต่งงาน การเข้ารับราชการ การสงคราม การทูต ฯลฯ

คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

๑. คำยืมภาษาจีน

๑.๑ ที่มาของการยืมคำภาษาจีน

ไทยกับจีนมีการติดต่อสัมพันธ์ทางการทูตมาตั้งแต่อดีต ผลของการที่ชาวจีนอพยพมาตั้งรกรากถิ่นฐานทำมาหากินในเมืองไทย มีการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทำให้มีการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ การยืมคำจีนบางคำเข้ามาใช้ในภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นสำเนียงภาษาแต้จิ๋ว และมักเป็นคำเรียกชื่อสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร พืช ผัก ผลไม้ รวมทั้งคำที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน เรานิยมใช้คำจีนเป็นภาษาพูดแต่ไม่นิยมใช้เป็นภาษาเขียน

๑.๒ หลักการสังเกตคำภาษาจีน

คำยืมภาษาจีน ส่วนมากเป็นคำโดดและน้ำเสียงฟังดูแล้วจะมีเอกลักษณ์เฉพาะ ใช้เสียงวรรณยุกต์ตรีและจัตวา ซึ่งมีหลักสังเกตดังนี้

๑. นำมาเป็นชื่ออาหารการกิน เช่น ก๋วยเตี๋ยว เต้าทึง เป๊าะชะ เฉาก๊วย จับฉ่าย เป็นต้น
๒. เป็นคำที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ที่เรารับมาจากชาวจีน เช่น ตะหลิว ตี๊ก แก้วอี๋ เก่งฮวงซุ้ย เป็นต้น
๓. เป็นคำที่เกี่ยวกับการค้า และการจัดระบบทางการค้า เช่น เจ่ง หุ่น ห้าง เป็นต้น
๔. เป็นคำที่ใช้วรรณยุกต์ตรี จัตวา เป็นส่วนมาก เช่น ก๋วยจั๊บน้ำร้อน ก๊วย เก็ก กัง ตุ่น เป็นต้น

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดอาหารการกิน

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
เต้าหู้	ถั่วที่ไม่เป็นแป้งแล้วทำเป็นแผ่น ๆ
เต้าเจี้ยว	ถั่วเหลืองหมักเกลือ ใช้ปรุงอาหาร
เต้าส่วน	ขนมหวานทำด้วยแป้งเปียกวนกับถั่วเขียวที่เปลือกออก แล้วราดด้วยกะทิ
เต้าฮวย	ขนมหวานทำด้วยน้ำถั่วเหลืองแข็งตัว ปรุงด้วยน้ำขิงต้มน้ำตาล
ก้วยเตี่ยว	ของกินชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเจ้าเป็นเส้น ๆ ปรุงอาหารทั้งแห้งและน้ำ
กวยจั๊บน้ำ	ชื่อของกินทำด้วยแป้งข้าวเจ้าหั่นเป็นชิ้นใหญ่ ๆ
เกาเหลา	แกงมีลักษณะอย่างแกงจืด ปรุงรสได้ ไม่ใช่แกงเผ็ดแกงส้ม
เกี๊ยมอี	ของกินทำด้วยแป้งข้าวเจ้าเป็นเส้นสั้น ๆ กลม ๆ สองปลายแหลมปรุงแบบก้วยเตี่ยว
พะโล้	ชื่ออาหารรสเค็มหวาน ที่มีไข่ต้มปอกเปลือก เต้าหู้ หมู ใส่เครื่องปรุงที่เรียกว่าเครื่องพะโล้
ซาลาเปา	ขนมชนิดหนึ่งของจีน ทำด้วยแป้งสาลีปั้นเป็นลูกกลมมีทั้งไส้หวานและไส้เค็ม
บะช่อ	เนื้อหมูสับละเอียด มักใส่ในแกงจืด
บะหมี่	แป้งซึ่งทำเป็นเส้นเล็ก ๆ แล้วตากแห้ง
ฉกัวย	ชื่อขนมชนิดหนึ่งคล้ายวุ้น ทำจากเมือกของพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่งมีสีดำ
เปาะเปี๊ยะ	อาหารทำเป็นแผ่น ทำจากแป้งสาลีห่อไส้ต่าง ๆ
โอเลี้ยง	กาแฟเย็นไม่ใส่นม
กุนเชียง	ไส้กรอกจีน
เกี๊ยว	ของกินทำด้วยแป้ง เป็นแผ่นบาง ๆ ทอดกรอบ หรือห่อหมูแล้วนึ่ง
เจ	อาหารที่ทำจากพืชผักผลไม้ ยกเว้นผลไม้กลิ่นฉุน และไม่มีเนื้อสัตว์
โจ๊ก	ข้าวต้มแบบละเอียด ทำจากข้าว
แป๊ะชะ	ชื่ออาหารใช้ปลานึ่งจิ้มน้ำส้มกินกับผัก
ปาต่องโก๋	อาหารทำจากแป้งสาลี ตัดเป็นท่อน ๆ จับคู่ติดกัน ทอดน้ำมันให้พอง
เย็นตาโฟ	อาหารคล้ายก้วยเตี่ยว ใส่ผักบุ้ง เต้าหู้ ปลาหมึก
จับฉ่าย	ชื่อต้มอย่างหนึ่ง ใส่ผักหลายชนิด

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดพืช ผัก ผลไม้

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
แปะก๊วย	เมล็ดของต้นแปะก๊วย ใช้ต้มน้ำตาลรับประทาน แปะก๊วย ก็ใช้
เก็กฮวย	ดอกเบญจมาศหนู ใช้เป็นยารักษาโรคได้หลายอย่าง หรือต้มเป็นน้ำดื่มกินได้
ตังโอ๋	ผักจีนชนิดหนึ่ง ใบเล็กหนามักกลิ่นหอม
กุยช่าย	ผักชนิดหนึ่งคล้ายต้นหอมหอมหรือกระเทียมใบแบน ๆ มีกลิ่นหอมฉุย, กุยช่าย ก็ใช้
กะหล่ำ	ชื่อไม้ล้มลุก มีหลายพันธุ์
เกาลัด	ไม้ต้นขนาดเล็ก เปลือกผลหนา ไม่มีหนาม เมล็ดเกลี้ยง
ลั่นจี่	ไม้ผล ผลกลมสีแดง รสเปรี้ยวอมหวาน
ลั่นเตา	ถั่วชนิดหนึ่ง เป็นไม้เถาที่มีมือเกาะเป็นยอดและฝักอ่อนสามารถกินได้
สาเล่	ไม้ผล มีเนื้อกรอบ รสหวานอมเปรี้ยว กลิ่นหอม

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดกริยา

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
เก็ก	วางท่า
เก้	งานเข้าที่
เจ้า	เลิกกันไป หายกัน
เจียบ	จัดหนัก มาก ยิ่งนัก
แฉ	แฉ ตีแผ่ เปิดเผย
ชวย	เคราะห์ร้าย อัปโชค
เซียน	ชำนาญ
ตุน	การเก็บหรือกั้นสิ่งของเอาไว้ในยามขาดแคลน
ตุน	การปรุงอาหาร
เอี้ยว	มีส่วนร่วม
โละ	ไม่เอา ทิ้ง
เฮง	ดี เจริญ

ตัวอย่างคำภาษาจีน เกี่ยวกับการค้าขาย

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
หุ้น	ส่วนที่ลงทุน ในการค้าขาย เช่น เล่นหุ้น ลงหุ้น จำหน่ายหุ้น
ห้าง	สถานที่ขายของขนาดใหญ่
หมึก	น้ำหรือแท่งสำหรับเขียน ปกติเป็นสีดำ
เหลา	ร้านอาหาร ภัตตาคาร
โสหุ้ย	ค่าใช้จ่าย
แป๊ะเจี๊ยะ	เงินกินเปล่า
เจ็ง	ล้มเลิกกิจการเพราะทุนหมด
ยี่ห้อ	เครื่องหมายการค้า

ตัวอย่างคำภาษาจีน เกี่ยวกับเครือญาติ บุคคล

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
กั่ง	ปู่ ตา
อาม่า	ย่า ยาย
ซ้อ	พี่สะใภ้ คำเรียกผู้หญิงเพื่อยกย่อง
ตี้	เด็กผู้ชายจีน
เตี๋ย	พ่อ
แปะ	สรรพนามใช้เรียกคนแก่ชายชาวจีน มีความหมายว่าลุง
หมวย	เด็กหญิงหรือหญิงสาวลูกจีน ม่วยก็ใช้
เฮีย	พี่ชาย, คือที่ใช้เรียกผู้ชายเพื่อยกย่อง
เจี๊	พี่สาว, คำเรียกผู้หญิงเพื่อยกย่อง
ป๋า	พ่อ หรือชายสูงวัยที่มีกำลังทรัพย์ปรนเปรอผู้หญิง

ตัวอย่างคำภาษาจีน หมวดทั่วไป

คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
ก๊าก	หมู่ เหล่า พวก
กงเต็ก	การทำบุญให้ผู้ตาย โดยการสวดและเผากระดาษรูปต่าง ๆ เช่น บ้าน รถ เงิน ของใช้
กั๋งฟู	ศิลปะการต่อสู้อย่างหนึ่ง
ก๊วย	คนเลว นักเลง
เก๊าอี้	ที่นั่งมีขา ยกย้ายได้มีหลายรูปแบบ
โตะ	ที่เขียน ที่วางของ ใช้คู่กับเก๊าอี้
จ๊ว	ละครจีนโบราณ
แข่ง	ภาชนะสานมีรูปแบบต่าง ๆ
จับกัง	กรรมกร ผู้ใช้แรงงาน
เซียน	ผู้สำเร็จ ผู้ที่เก่ง
ตะหลิว	เครื่องมือใช้แฉะหรือตักของทอด หรือใช้ผัด
ตัว	บัตรบางอย่างแสดงสิทธิ์ของผู้ใช้
แต๊ะเอีย	เงินที่ใช้ในโอกาสพิเศษ
ไต้ฝุ่น	พายุหมุนกำลังแรง ๑๒๐ กม./ชม.
บ๊วย	สุดท้าย ที่หลัง
เปีย	ผมที่ถักห้อยลงมาเป็นระเบียบ
โป๊ะ	ทุ่นสำหรับทอดสะพาน
โปย	บัญชี ทะเบียน
หวย	การพนันอย่างหนึ่ง
อั้งโล่	เตาไฟแบบจีน ใช้ถ่านกับฟืน
ฮวงซุ้ย	ที่บรรจุศพของชาวจีน
ฮวงจู้	ลมและน้ำ ศาสตร์ในการกำหนดที่ตั้งให้เหมาะสม
ปู้กี้	เครื่องสาน รูปคล้ายหอยแครงใช้โกยดิน
เต้า	เรียกลูกบาศก์สำหรับทอดหรือเข่านับแต้มเล่นการพนัน ว่า ลูกเต๋า

๒. คำยืมภาษาอังกฤษ

๒.๑ ที่มาของการยืมคำภาษาอังกฤษ

อังกฤษมีการติดต่อกับไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา โดยเข้ามาค้าขาย และภาษาอังกฤษเริ่มมีบทบาทในไทยมากขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) เนื่องจาก สหรัฐอเมริกาเข้ามาเผยแผ่คริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ในไทย และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) ไทยได้มีการติดต่อกับฝรั่งชาติอังกฤษและอเมริกันมากขึ้น อีกทั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความสนพระราชหฤทัยในการศึกษาภาษาอังกฤษจน ทำให้ศึกษาภาษาอังกฤษได้อย่างแตกฉาน คำยืมจากภาษาอังกฤษจึงได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

๒.๒ หลักการสังเกตคำภาษาอังกฤษในภาษาไทย

คำยืมภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ในภาษาไทย มีลักษณะและหลักการสังเกต ดังนี้

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ เช่น ช็อกโกแลต แคมปูล โฟกัส เทรนเนอร์ คอมพิวเตอร์ ไวโอลิน เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำทับศัพท์ เช่น

คำที่ไทยใช้	คำอังกฤษ
กลูโคส	glucose
ออกซิเจน	oxygen
เค้ก	cake
คุกกี้	cookie
ครีม	cream
ชีส	cheese
สลัด	salad
โซดา	soda
เบียร์	beer
ฟุตบอล	football
โซฟา	sofa
ไมโครโฟน	microphone
วิดีโอ	video
กีตาร์	guitar

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่มีตัวสะกดหลายตัว และมีเครื่องหมาย ทณฑฆาต กำกับอยู่บนตัวสะกดตัวแรก หรือตัวสะกดตัวสุดท้าย เช่น ฟิล์ม การ์ด ปาล์ม มาร์ค ซอล์ก ฟาร์ม คอร์ส ฟอรั่ม เบียร์ ออกไซด์ ไวน์ ฟิวส์ กีตาร์

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้ในกรณีที่ไม่เป็นทางการ เช่น

คำที่ใช้ไทย	คำอังกฤษ
แอร์	air-conditionner
แอร์ (แอร์โฮสเตส)	air-hostess
แบด (แบดมินตัน)	badminton
แบตเตอรี่ (แบตเตอรี่)	battery
คอม (คอมพิวเตอร์)	computer
มอเตอร์ไซด์ (มอเตอร์ไซด์)	motorcycle

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ บล บร ดร ฟล ฟร
ทร เช่น บล็อก เบรก บร็อกโคลี บรอนซ์ ทรัมเมเยอร์ ทรัอป แอดเดรส แพลต ฟลุค ฟรี เฟรม
แฟรนไชส์ ทรัมเป็ต เทรน อิเล็กทรอนิกส์

- คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำที่สะกดด้วยพยัญชนะ ฟ ล ส ศ ต เช่น กราฟ
กอล์ฟ บอล อีเมล โบนัส โฟกัส แก๊ส ชอกโกแลต รีสอร์ท แครอท โดนัท

๒.๓ ตัวอย่างคำภาษาอังกฤษที่ใช้ในภาษาไทย

คำภาษาอังกฤษที่ไทยนำมาใช้ในวงการต่าง ๆ เช่น

- คำศัพท์ในวงการการช่าง เช่น คลัตช์ คาร์บูเรเตอร์ โซลา ดีเซล ไดนาโมแทรกเตอร์ น็อต
ปั๊ม ปาร์เกต์ แป๊ป มอเตอร์ สปริง สวิตช์ คอนกรีต ฯลฯ

- คำศัพท์ในวงการกีฬา เช่น กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล มาราธอน ยิมนาสติก วอลเลย์บอล สกี
สเก็ต สนุกเกอร์ เลิร์ฟ สเตเดียม สปอร์ต เกม ฯลฯ

- คำศัพท์ในวงการแพทย์ เช่น กอช เกาต์ คลินิก โคม่า เซรัม วัคซีน ไวรัส ปรสิต

- คำศัพท์ในวงการวิทยาศาสตร์ เช่น กลูโคส ก๊าซ แก๊ส คลอรีน แคลเซียม แคลอรี เซลล์
โซดา ตะกั่ว ไนลอน โปรตีน โฟกัส ฟิล์ม ยิปซัม โมเลกุล เลเซอร์ ออกซิเจน อิเล็กทรอนิกส์ แอลกอฮอล์
ฟิสิกส์ ฯลฯ

- คำศัพท์ในวงการการศึกษา เช่น ซอลัก เทอม ฟังก์ชัน สถิติ ฯลฯ

- คำศัพท์ในวงการเศรษฐกิจ เช่น เครดิต เคาน์เตอร์ แค็ตตาล็อก เช็ค แชร์ สต็อก สโตรว์
อีเมล สเตชัน เฮลิคอปเตอร์ แอร์โฮสเตส ฯลฯ

- คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร ผลไม้ และเครื่องดื่ม เช่น กาแฟ เค้ก แซนด์วิช ทุ่นา สตรอเบอร์รี่
ไอศกรีม ไวน์ วิสกี้ ซอส ซุป ฯลฯ

- คำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น คลิป คัตเตอร์ โซฟา เน็กไท เข็ม ไม้ตบูก

- คำศัพท์อื่น ๆ เช่น กัปตัน แก๊ป คิว โจ๊ก เซ็น ซิป เต็นท์ ปาร์ตี้ โปสเตอร์ เพอร์นิเจอร์
แพลตฟอร์ม แฟชั่น แฟนซี มะกะโรนี เมนู ริปปิ้น สติกเกอร์ สไตล์ แอร์ ฮันนีมูน กุ๊ก กอบบี้ แฮปปี้ ฯลฯ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การระบุคำภาษาจีนและภาษาอังกฤษ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนอ่านประโยคที่กำหนดให้ แล้วค้นหาคำภาษาจีนและคำภาษาอังกฤษ จากนั้นขีดเส้นใต้ และนำไปเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	คำ	ภาษา
	ตัวอย่าง นัก บาสเกตบอล กำลังฝึกซ้อมที่สนาม	บาสเกตบอล	อังกฤษ
๑	พ่อของฉันชอบกินบะหมี่น้ำใส เพราะรสชาติกลาง ๆ ดี		
๒	โรคโควิดระบาดหนักเช่นนี้ เราควรงดการเดินทางนอก สถานที่		
๓	พายุไต้ฝุ่นกระหน่ำตอนใต้ของจีนทำให้เกิดความ เสียหายหนัก		
๔	คุณป้านั่งเขย่าเข็มชีลุ่นจนตัวสั่นว่าจะได้หมายเลขอะไร		
๕	คุณครูใช้คลิปหนีบกระดาษ เพื่อให้แน่นไม่หลุดร่วง		
๖	ดาหมายแกชอบนุ่งกางเกงขาก๊วย เพราะใส่สบาย		
๗	ควรปิดก๊อกน้ำทุกครั้งหลังจากใช้งานเสร็จ		
๘	ถนนคอนกรีตสายนี้ ยาวไปจนถึงท้ายหมู่บ้าน		
๙	แพทย์ใช้แคปซูลบรรจุยาชนิดผง		
๑๐	สงสัยบ้านหลังนี้ฮวงจุ้ยไม่ดี เพราะคนในครอบครัวป่วยบ่อย		

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำภาษาจีนและคำภาษาอังกฤษ อย่างละ ๑๐ คำ

ข้อที่	คำภาษาจีน	คำภาษาอังกฤษ
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		
๖		
๗		
๘		
๙		
๑๐		

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี และสันสกฤต

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การยืมคำภาษาต่างประเทศ

การยืมคำจากภาษาหนึ่งไปใช้อีกภาษาหนึ่ง เป็นลักษณะของทุกภาษา ทุกภาษาในโลกนี้ย่อมมีการใช้คำภาษาอื่นปะปนกันเป็นเรื่องธรรมดา เนื่องจากแต่ละชาติจำเป็นต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเกิดการนำคำภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาของตนเอง

สาเหตุการยืมคำภาษาอื่น ๆ มาใช้ในภาษาไทย

๑. การตั้งถิ่นฐาน ประเทศไทยมีพื้นที่ติดต่อกับเพื่อนบ้าน ทำให้คนไทยนำคำของภาษานั้น ๆ มาใช้
๒. การค้าขาย ประเทศไทยติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้า
๓. ศาสนาและวัฒนธรรม การเผยแผ่ศาสนา การรับเอาศาสนา ทำให้เราใช้คำของศาสนานั้น
๔. การศึกษาและการกีฬา ทั้งในหนังสือเรียน และข่าวสารต่าง ๆ
๕. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การแต่งงาน การเข้านิเวศน์ การสงคราม การทูต ฯลฯ

คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

๑. คำยืมภาษาเขมร

เขมรเป็นชาติที่มีความสัมพันธ์มานานทั้งการค้า การสงคราม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม เขมรมีอิทธิพลเหนือดินแดนสุวรรณภูมิก่อนกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาจะเรืองอำนาจ ทำให้ภาษาเขมรเข้ามาปะปนในภาษาไทยเป็นเวลานาน

ลักษณะคำภาษาเขมรในภาษาไทย

๑. มักเป็นคำที่มักสะกดด้วย จ ญ ร ล เช่น เสด็จ เสด็จ อาจ อำนาจ บำเพ็ญ สราญ กำจร จราจร ตำบล บันดาล
๒. มักเป็นคำควบกล้ำ เช่น ไกร ช้าง ปรง ปรับปรุ ประอง
๓. มักขึ้นต้นด้วยคำที่ใช้ บัง บัน บรร บำ นำหน้า เช่น บังคับ บังคม บังเกิด บังอาจ บันได บันดาล บันลือ บำเพ็ญ บำบัด บำเหน็จ
๔. มักขึ้นต้นด้วยคำว่า กำ ดำ ต่ำ จำ ชำ ส่ำ บำ ร่ำ เช่น
 - กำ = กำเดา กำแพง กำลัง กำไร กำจัด กำจร กำจร กำพริ้ว กำสรวล กำเนิด
 - ดำ = ดำเนิน ดำริ ดำรู้ ดำรง (ดำริ ดำไร แปลว่า ช้าง)
 - ต่ำ = ตำนาน ตำรวจ ตำบล ตำรา ตำลึง ตำนึก ตำนานิ
 - จำ = จำนำ จำนอง จำหน่าย จำแนก
 - ชำ = ชำนิ ชำนาญ ชำร่วย ชำระ ชำแหละ ชำรุด

สำ = สำราญ สำรวย สำเรียง สำเนา สำเภา

บำ = บำเรอ บำราบ บำนาญ บำเหน็จ บำรุง บำเพ็ญ

รำ = รำคาญ รำไร

๕. นิยมเป็นคำที่นิยมใช้อักษรนำ เช่น สนุก สนาน สมัคร สมาน เสด็จ สมอ ถนน เถลี่ย

๖. คำเขมรส่วนมากใช้เป็นคำราชาศัพท์ เช่น เสวย ผนวช บรรทม เสด็จ โปรด ขง เขนย สรวล

๗. เป็นคำแผลง เช่น ครบ > ค่ำรบ, ขดาน > กระดาน, จ่าย > จำหน่าย, แจก > จำแนก,

ชาญ > ชำนาญ, เดิน > ดำเนิน, เรียบ > ระเียบ, รำ > ระบำ, ตรี > ตำริ, ตรวจ > ตำรวจ

๒. คำภาษาบาลี สันสกฤต

ข้อสังเกต คำยืมที่มาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ดังนี้

คำภาษาบาลี	คำบาลีสันสกฤต
๑. ไม่ใช้พยัญชนะ “ศ” และ “ษ”	๑. ใช้ “ศ” และ “ษ” เช่น ปักขา ปักซี่ ศาสนา กษัตริย์ ตรุษ ศาสตรา ศัพท์ อักษร ศรี เคียร
๒. ไม่ใช้ “รร” แต่นิยมใช้ “รี” เช่น จรียา ภரியากิริยา	๒. ใช้ รร เช่น จรรยา สุบรรณ สุวรรณ สุพรรณ ภรรยา ครรภ์ ธรรม บรรพต วรรณ วรรณ
๓. นิยมใช้พยัญชนะ ๒ ตัวติดกัน เช่น นิพพาน ปัญญา บุคคล ปัจจัย ภัตตา อคคี วิญญาน	๓. ใช้คำที่พยัญชนะซ้ำวรรค ไม่ติดกัน เช่น จันทรา มนตรี อุทยาน พิสตาร วิทยา พัสตุ มัธยม ดัสกร อาตมา
๔. ไม่ใช้ ฤ ฦ	๔. ใช้ตัว ฤ ฦ เช่น ฤษี ฤทธิ ฤกษ์ ฤทัย กฤษณา

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การระบุคำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี และสันสกฤต
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนนำคำในกรอบสี่เหลี่ยม ไปเติมลงในช่องว่างให้ตรงกับภาษาที่กำหนดให้

ศาสนา	ตำนาน	อัคคี	ฤๅษี
อำนาจ	บุคคล	เขนย	ภริยา
นิพพาน	ดำเนิน	ตรวจ	ศาสนา
ปักษา	ภรรยา	วิญญาน	เสด็จ

คำยืมภาษาเขมร	คำยืมภาษาบาลี	คำยืมภาษาสันสกฤต

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย
การประเมินเหล่านี้

ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับ
ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านนิทานที่บ้านได้					
๒	เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่านได้					
๓	เขียนเรื่องตามจินตนาการได้					
๔	อธิบายคุณค่าของบทหรือกรองที่อ่านได้					
๕	จำแนกคำภาษาอังกฤษและภาษาจีนได้					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗
ราชอิริยาขณ ตอน กำเนิดมะกะโท

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายหรือพรรณนา
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การบรรยาย คือ การเล่าเรื่อง การกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นฉาก สถานที่ เวลา เหตุการณ์สาเหตุที่ก่อให้เกิด สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น ๆ เนื้อหาในการบรรยายอาจเป็นเรื่องจริง เช่น ประวัติบุคคล เรื่องเล่าจากประสบการณ์หรือเป็นเรื่องสมมติ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้นที่มีการเล่าเรื่อง

การพรรณนา คือ การให้รายละเอียดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นอาจจะเป็นบุคคล วัตถุ สถานที่หรือเหตุการณ์ช่วงใดช่วงหนึ่ง โดยพรรณนาส่วนประกอบแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้งหรือชี้ให้เห็นลักษณะเด่นของสิ่งนั้น ๆ

ข้อความที่เป็นการบรรยาย คือ ข้อความที่เป็นการเล่าเรื่อง การกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นฉาก สถานที่ เวลาเหตุการณ์สาเหตุที่ก่อให้เกิด สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น ๆ เนื้อหาในการบรรยายอาจเป็นเรื่องจริง เช่น ประวัติบุคคล เรื่องเล่าจากประสบการณ์หรือเป็นเรื่องสมมติ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้นที่มีการเล่าเรื่อง

ข้อความที่เป็นการพรรณนา คือ ข้อความที่เป็นการให้รายละเอียดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นอาจจะเป็นบุคคล วัตถุ สถานที่หรือเหตุการณ์ช่วงใดช่วงหนึ่ง โดยยกพรรณนาส่วนประกอบแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้งหรือชี้ให้เห็นลักษณะเด่นของสิ่งนั้น ๆ

ตัวอย่างการบรรยาย

“ผมเกิดที่บ้านสวน ธนบุรี หน้บ้านติดคลองวัดดอกไม้ไม่ไกลจากสถานีตำรวจบุปผารามปัจจุบันมากนัก สถานีตำรวจแห่งนี้สร้างมาก่อนผมเกิด แต่ไม่ได้มีรูปร่างหน้าตาอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้ เดิมเป็นเรือนไม้สูง พื้นชั้นล่างลาดซีเมนต์ มีเรือนพักตำรวจเป็นเรือนแถวเก่า ๆ ไม่กี่ห้อง หน้าโรงพักมีถนนผ่านกลาง ฝั่งตรงข้ามคือวัดดอกไม้ ซึ่งเป็นศััพท์ชาวบ้าน ภาษาราชการเรียกว่า วัดบุปผาราม”

เด็กบ้านสวน ของ พ.เนตรรังษี

ตัวอย่างการพรรณนา

“อ้อมผ่านไม้ใหญ่ขนาดสองโอบ กองธงตั้งสีพบเห็นพญาลอมอบชูอยู่กลางกอหญ้าเหลือง เกรียมหน้าแดงสดสีแดงสีน้ำคร่ำ ขนปีกเลื่อมระยับจับแดดเป็นสีเขียวกำแมมคราม แล้วทาทับด้วยทองแจ่มจนสว่างไสว ขนหางอ่อนโค้งราวเกล็ดตัด เหลือบแวววาวกลมกลืนอ่อนแก่ดูเรียวยาว ขนคออ่อนนุ่มดูนวลเนียนราวไม่เคยคลุกฝุ่นผ้าละอองดิน”

หุบเขากินคน ของ มาลา คำจันทร์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายหรือพรรณนา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่มร่วมกันอ่านออกเสียงข้อความที่เป็นการบรรยายหรือพรรณนา ตามที่กำหนดให้ แล้วออกมาอ่านหน้าชั้นเรียน

“เสียมเรียบเป็นเมืองเล็กนิดเดียว แต่เรารู้สึกว่าพอได้เดินในเมืองเสียมเรียบสักสองสามรอบ เราก็รู้จักเขมร และเมืองเขมรขึ้นมากเอาการอยู่ เราข้ามแม่น้ำเสียมเรียบไปเดินเล่นกันตามชายฝั่งแม่น้ำ ตรงข้ามกับตัวเมือง ที่นั่นมีวัดใหญ่อยู่วัดหนึ่งมีกำแพงคอนกรีต มีลานวัดโรยทรายสะอาดสะอาด มีโบสถ์ คอนกรีตประดับกระจกแวววาว มีกุฏิก็มีการเปรียญตึกโอโถง มีอะไรเป็นตึกที่คงไม่พลาดจากโรงเรียน นักธรรม ความจริงวัดนี้มีอะไรทุกอย่างที่จะ ถูกใจสมภารบ้านนอก เราเห็นวัดนี้สะอาดสะอาดร่มเย็นดีก็ เดินเข้าไปเที่ยวชวนกันหยุดไหว้พระที่หน้าโบสถ์หน่อยหนึ่ง แล้วก็เดินต่อไป เสียงพระหลายองค์กำลังว่า คาถาอะไรซ้ำ ๆ เป็นทำนองอยู่ เราก็คิดว่าท่านกำลังท่องสวด มนต์ พวกเราสามคนเคยบวชมาแล้วคือครู กับผมบวชวัดบวรฯ คุณประยัดบวชวัดประยูรวงศ์ คุณประยูรคนเดียวที่ยังเป็นคนดิบ ฉะนั้นเสียงข้าง มากของเราเมื่อได้ยินเสียงพระสวดมนต์ก็อดไม่ได้ อยากจะฟังว่าท่านสวดอะไรกันจึง ชวนกันย่องไปยืน ใกล้ ๆ ตึกอะไรที่หน้าตาเหมือนโรงเรียนนักธรรมนั่น เพราะท่านกำลังท่องกันอยู่ในนั้น เรายืนอยู่เป็นนาน พยายามจับคำว่า ท่านท่องคาถาอะไรกันแน่ พอจับคำได้แล้วเราก็เดินกลับ

พระวัดนั้นท่านกำลังท่องสูตรคุณ เป็นภาษาฝรั่งเศส”

ข้อความข้างต้น คัดมาจากหนังสือ “ถกเขมร” ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ท่านเขียนเรื่องนี้ เมื่อครั้งไปเที่ยวเมืองเขมรเมื่อ ๔๐ ปีก่อน ก่อนหน้าที่เขมรจะมีสงครามภายในและรบกันจนบ้านเมืองพัง พินาศ อ่านแล้วให้ความรู้สึกเพลิดเพลินเหมือนได้ไปเที่ยวเมืองเขมรกับท่านผู้เขียนด้วย ผู้เรียนสังเกตไหม ว่า ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ท่านมีวิธีการเล่าเรื่องการเดินทางไปเที่ยวธรรมด ๆ ให้น่าอ่าน ชวนให้ติดตาม เพลิดเพลิน ไม่รู้ เบื่อ การเขียนเรื่องทำนองนี้แหละที่เรียกว่า เล่าเรื่องให้รื่นรมย์ หรือการเขียนบรรยายเรื่องราว หรือ การเล่าเหตุการณ์

สูงระหงทรงเพรียวเรียวรูศ
พิศแต่หัวตลอดเท้าขาวแต่ตา
คิ้วก่ง เหมือน กงเขาคีตผ้าย
หูกหลวงดวงพักตร์หักงอ

งาม ละม้ายคล้าย อุรุกะหลาป่า
ทั้งสองแก้มกลียา ดัง ลูกยอ
จุมูก ละม้ายคล้าย พร้าขอ
ลำคอโตตันสั้นกลม
ระเด่นลันได – พระมหามนตรี (ทวีป)

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๐๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การอ่านจับใจความสำคัญ**

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดหลักของข้อความ หรือเรื่องที่อ่าน เป็นข้อความที่ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้

ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดียว ๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ใจความรองหรือพลความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความหรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผลอย่างถี่ยวน เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มีใจความสำคัญ และมีใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือรายละเอียด

หลักพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

- การขีดเส้นใต้
- การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ
- การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษา

และสำนวนของตนเองไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

วิธีจับใจความสำคัญ

๑. อ่านพิจารณาเนื้อหาที่ละย่อหน้า และค้นหาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออก เช่น ตัวอย่าง (สำนวนเปรียบเทียบ) ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยาย
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยเขียนให้เข้าใจให้มากที่สุด เพื่อให้เนื้อหากระชับ

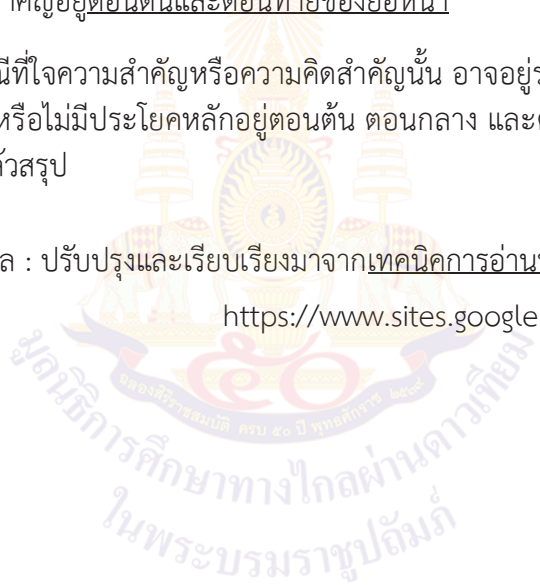
การพิจารณาดำแหน่งของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญของข้อความ แต่ละย่อหน้าจะปรากฏ ดังนี้

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า
๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
๓. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

ข้อสังเกต ในกรณีทีใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญนั้น อาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก หรือไม่มีประโยคหลักอยู่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย ผู้อ่านอาจจะสรุปขึ้นเอง โดยการอ่านทั้งย่อหน้าแล้วสรุป

แหล่งที่มาข้อมูล : ปรับปรุงและเรียบเรียงมาจากเทคนิคการอ่านหนังสือให้เร็วและจับใจความได้
<https://www.sites.google.com/site/technicalreading>

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่มร่วมกันอ่านจับใจความเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

๑. เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท เป็นเรื่องเกี่ยวกับชนชาติใด ทราบได้อย่างไร

.....

.....

๒. นักเรียนคิดว่าเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท เป็นเรื่องจริงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

๓. มะกะโทเชื่อคำทำนายและหาช่องทางที่ก้าวหน้า มียศถาบรรดาศักดิ์ แสดงว่ามะกะโทเป็นคนที่จะเยอทะยานใฝ่หาความเจริญหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

๔. นักเรียนควรนำลักษณะนิสัยเรื่องใดของมะกะโทมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

.....

.....

๕. ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญจากการอ่านเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

คือ การหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แก่ผู้อ่านแล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น นิทาน โดยอ่านจนจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

วิธีการอ่านสรุปความรู้

๑. อ่านรอบแรกดูชื่อเรื่องก่อน แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้

๒. อ่านอีกครั้งดูรายละเอียดของเนื้อหา

๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น

๔. ให้สรุปใจความสำคัญเพียงใจความเดียวของแต่ละย่อหน้าไว้

๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวยโดยใช้สำนวนของตนเอง

๖. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้งเพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม

หลักการสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน

๑. อ่านเนื้อเรื่องที่สรุปความรู้โดยให้ความสำคัญกับชื่อเรื่อง ควรใช้เทคนิคการตั้งคำถาม เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร หลังจากที่ได้อ่านจบแล้ว

๒. หาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

๓. นำใจความสำคัญที่ได้มาเรียบเรียงให้ต่อเนื่องกัน โดยควรรักษาเนื้อความเดิมของแต่ละย่อหน้าไว้ แต่อาศัยการใช้คำเชื่อมเพื่อความสละสลวย และต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

๔. อ่านทบทวนและแก้ไขหากพบว่าเนื้อความยังไม่มี ความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน หากพบใจความซ้ำซ้อน ควรตัดออก

๕. การสรุปความรู้สามารถนำเสนอได้ทั้งในรูปแบบของการเขียนและการพูด

ตัวอย่างการสรุปความ เรื่อง ลอดอ้วน (ได้) โดยไม่พึ่งยา ยุคปัจจุบัน

มีผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ยาลดความอ้วน ที่โฆษณาเกินจริง ว่ากินแล้วทำให้หุ่นดี น้ำหนักลดซึ่งทำให้ประชาชนบางคนหลงเชื่อแบบผิด ๆ จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพตามมา ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้ว การลดน้ำหนักเพื่อแก้ปัญหาโรคอ้วนที่ดีที่สุด ควรเน้นวิธีการทางธรรมชาติซึ่งเป็น วิธีที่เหมาะสมกับทุกคน คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินด้วยการควบคุมปริมาณและชนิดของอาหาร ควบคู่กับการออกกำลังกาย

(ที่มา : นิตยสารกุลสตรีฉบับที่ ๑๑๑๘ ปีที่ ๔๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ หน้า ๑๔)

วิธีสรุปความ

ใคร : ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม

ทำอะไร : ยาลดความอ้วน

เมื่อไร : ยุคปัจจุบัน

อย่างไร : โฆษณาเกินจริง

ผลเป็นอย่างไร : ประชาชนบางคนหลงเชื่อแบบผิด ๆ

สรุปความได้ดังนี้ ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมยาลดความอ้วน ในยุคปัจจุบันได้โฆษณาเกินจริง ทำให้ประชาชนบางคน หลงเชื่อแบบผิด ๆ

ตัวอย่าง การวิเคราะห์คุณค่าจากเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

เรื่อง ราชาริราช ตอนกำเนิดมะกะโท มีความโดดเด่นในด้านวรรณศิลป์ ดังนี้

๑. การใช้คำมาบรรยายเล่าเรื่องทำให้เห็นจินตภาพ ดังที่ว่า

“เมื่อขึ้นไปถึงยอดเขานั้นมีไขถุนผ่น ก็บังเกิดเป็นพายุใหญ่แล้วฝนตกฟ้าร้อง อสนีผ่าลงมาถูกคาน” ซึ่งข้อความดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้จินตนาการถึงเหตุการณ์ดังกล่าว และทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น

๒. การแทรกคำศัพท์ที่น่ารู้ควรค่าแก่การเรียนรู้เข้าไปในเนื้อเรื่อง เช่นคำว่า “บุรพาทิศ, อรุณ, วิมาน, ปราสาทราชมนเทียร, มหิศจรรย์, นิमित, สักการบูชา, อสนี” เป็นต้น

๓. การใช้ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนาในการเล่าเรื่อง ทำให้เนื้อเรื่องสนุกสนานและน่าติดตาม ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน และเข้าใจเรื่องได้ดี

๔. การใช้คำภาษาของชนชาติมอญมาเล่าเรื่องและใช้เป็นชื่อของตัวละคร เช่น

ชื่อตัวละคร ได้แก่ มะกะโท มะปะนาย มั๊กกะตา

ชื่อสถานที่ ได้แก่ ภูเขาปะเตวะ เมืองเมาะตะมะ ตำบลบ้านมะเตวะ

คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

เรื่อง ราชาริราช ตอนกำเนิดมะกะโท ให้คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ ดังนี้

๑. ได้รู้ประวัติศาสตร์ของชนชาติมอญ มีศูนย์กลางอำนาจการปกครองอยู่ที่เมืองเมาะตะมะในสมัยนั้น

๒. ได้รู้เกี่ยวกับการเลือกเมล็ดพันธุ์ผักกาดและการเพาะปลูกผักกาดเพื่อให้ได้ผลผลิตที่งอกงาม

๓. ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน ดำเนินเรื่องได้น่าสนใจ และให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตจริงได้

คุณค่าด้านสังคม

เรื่อง ราชาริราช ตอนกำเนิดมะกะโท ให้คุณค่าด้านสังคม ดังนี้

๑. สะท้อนสภาพสังคมและวิถีชีวิตของชนชาติมอญ และยังทราบถึงวัฒนธรรมของชาวมอญ
๒. ทำให้มองเห็นระบบศักดินา ชนชั้นในสมัยนั้นว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เช่น ชนชั้นปกครองมักมีความสะดวกสบาย มีอำนาจ มีเงินทอง ส่วนชนชั้นถูกปกครอง(หรือชาวบ้าน) จะลำบากยากจน

การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงาน ซื่อสัตย์ต่อผู้มีพระคุณ มีความอุตสาหะในการทำงาน แก้ปัญหาด้วยสติปัญญา

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การระบุความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้ แล้วสรุปความรู้และข้อคิดให้ถูกต้อง
ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านบทความที่กำหนด

“นอนไม่หลับ นอนน้อย ปัญหาของคนทำงานกะกลางคืน”

คนที่ทำงานตอนกลางคืนพยายามที่จะนอนในตอนกลางวัน และช่วงเวลาก่อนนอนหลับจะสั้นกว่าและหลับไม่สนิท กลางคืนเป็นช่วงเวลาที่ร่างกายเตรียมพร้อมที่จะพักผ่อน ความกระตือรือร้นและประสิทธิภาพการทำงานลดลง ดังนั้นคนทำงานกะกลางคืน จึงเป็นคนที่มีงานที่วุ่นวาย และพักผ่อนตอนกลางวัน

คนที่มีปัญหาการนอนหลับจากผลกระทบของการทำงานกลางคืน ทำให้ส่งผลเสียต่อสุขภาพ ถึงแม้จะเกิดขึ้นไม่กี่วัน ก็ยังส่งผลเสียต่ออารมณ์และระบบการเรียนรู้ได้ ส่วนคนที่ได้รับผลกระทบเป็นเวลานานๆ ก็จะเป็นความเสี่ยงของการเป็นโรคเครียดและโรคหัวใจ

การทำงานกะกลางคืนมีผลต่อโรคหัวใจ ภาวะอ้วน ความเครียด คนที่ทำงานดึก หรือต้องทำงานกลางคืน เป็นเวลานานถึง ๑๐ ปี จะส่งผลทำให้ความสามารถในการเรียนรู้และจดจำลดน้อยลง เมื่อเทียบกับกลุ่มคนที่ทำงานตอนกลางวัน

สรุปความรู้จากเรื่องได้ว่า

ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ราชอิริยาบถ ตอน กำเนิดมะกะโท

สรุปความรู้จากเรื่องได้ว่า

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การวิเคราะห์และเขียนอธิบายคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาตรวจตรา แยกแยะและประเมินค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ในการนำไปแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ ด้วยว่าใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้าง และแต่ละด้าน สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

แนวทางในการวิเคราะห์วรรณกรรม

การวิเคราะห์วรรณกรรมมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างกว้าง ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมงานเขียนทุกประเภท แต่ละประเภท ผู้วิเคราะห์ต้องนำแนวการวิเคราะห์ไปปรับใช้ ให้เหมาะสมกับงานเขียนแต่ละชิ้นงาน ซึ่งมีลักษณะ แตกต่างกันไป ซึ่งประพันธ์ เรื่องณรงค์ และคณะ (๒๕๔๕ : ๑๒๘) ได้ให้หลักเกณฑ์กว้าง ๆ ในการวิเคราะห์วรรณกรรม ดังนี้

๑. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่ง เพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่น ๆ

๒. ลักษณะคำประพันธ์

๓. เรื่องย่อ

๔. เนื้อเรื่อง ให้วิเคราะห์เรื่องในหัวข้อต่อไปนี้ตามลำดับ โดยบางหัวข้ออาจจะมี หรือไม่มีก็ได้ตามความ จำเป็น เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก วิธีการแต่ง ลักษณะการเดินเรื่อง การใช้ถ้อยคำ สำนวนในเรื่อง ท่วงทำนองการแต่ง วิธีคิดสร้างสรรค์ ทศนะหรือมุมมองของผู้เขียน เป็นต้น

๕. แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียนที่แฝงไว้ในเรื่อง ซึ่งต้องวิเคราะห์ออกมาก

คุณค่าของวรรณกรรม โดยปกติจะวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑) คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการตามรส ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ผู้แต่งเลือกใช้เพื่อให้ความหมายกระทบใจผู้อ่าน แนวการวิเคราะห์คุณค่า

๒) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอ

๓) คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและวรรณคดีที่ดีสามารถจรรโลงสังคมได้อีกด้วย

๔) การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดและประสบการณ์จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายคุณค่าที่ได้จากการอ่านเรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท ให้ถูกต้อง

๑) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ด้านการแต่ง.....
ด้านการใช้ภาษา.....
ด้านการใช้คำ.....

๒) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

ด้านข้อคิด.....
ด้านการลำดับเรื่อง.....
ด้านการสรุปเรื่อง.....

๓) คุณค่าด้านสังคม

ให้ข้อคิดอะไรแก่สังคม.....
ด้านการสะท้อนภาพสังคม.....
มีการสอดแทรกวัฒนธรรมอย่างไร.....

๔) การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕****การเขียนอธิบาย**

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียด และถูกต้อง ด้วยกลวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา

๑. ความหมายของคำว่า “อธิบาย”

คำว่า “อธิบาย” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖ : ๑๓๒๔) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ก. ไขความ , ขยายความ , ชี้แจง

ฉะนั้น จึงพอสรุปได้ว่าการเขียนอธิบาย คือ การเขียนไขความ การเขียนขยายความ หรือการเขียนชี้แจงนั่นเอง ซึ่งเป็นการเขียนที่มุ่งให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งอย่างถูกต้องชัดเจน โดยมุ่งที่จะบอกว่า สิ่งนั้น ๆ มีลักษณะมีสภาพหรือข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้เขียนให้รายละเอียด เหตุผล ที่ชัดเจนน่าเชื่อถือ

๒. วัตถุประสงค์ของการเขียนอธิบาย

เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องที่อธิบายอย่างละเอียด ชัดเจน ถูกต้อง ตรงตามที่ผู้เขียน อธิบายต้องการ

๓. ความสำคัญของการเขียนอธิบาย

๑. ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้และเข้าใจความหมายของคำได้อย่างถูกต้อง
๒. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจน และกว้างขวางมากขึ้น
๓. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระสำคัญอันเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง
๔. ช่วยให้ผู้อ่านเกิดองค์ความรู้ใหม่และมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

๔. หลักการเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบายที่ดีควรมีหลักการเขียน ดังนี้

๔.๑) กำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนให้ชัดเจนว่า ต้องการเขียนอธิบายเรื่องอะไร และมีวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างไร เพื่อจะได้เลือกวิธีเขียนอธิบายได้อย่างเหมาะสม

๔.๒) เตรียมเนื้อเรื่องหรือข้อมูล โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ เช่น หนังสือ คู่มือ ตำรา นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๔.๓) กำหนดโครงเรื่องที่เขียน เพื่อเรียบเรียงความคิดและข้อมูลให้มีความต่อเนื่องและน่าสนใจ

๔.๔) เลือกวิธีการอธิบายให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่อง ในบางครั้งอาจจะต้องใช้วิธีอธิบายมากกว่า ๑ วิธีในการเขียนอธิบายก็ได้

๔.๕) ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ รัดกุม และตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้อย่างชัดเจน

๕. ลักษณะของการเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบายที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นมีหลายลักษณะ มีทั้งเขียนอธิบายในเอกสาร ตำรา ตลอดจนในเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ต ซึ่งลักษณะของการอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ มีวิธีการเขียนโดยสรุปดังนี้

๕.๑ การเขียนอธิบายโดยการนิยาม

การเขียนอธิบายโดยการนิยาม หรือให้คำจำกัดความเป็นการอธิบายความหมายของคำ สำนวนต่าง ๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง เช่น

ตัวอย่าง การอธิบายความหมายคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

ชีปะขาว (น.) ชื่อแมลงที่เป็นผีเสื้อของหนอนกอข้าว

ถึก (ว.) เปื่อย, หนุ่ม (ใช้แก่ควายตัวผู้) เช่น ควายถึก

๕.๒ การเขียนอธิบายโดยยกตัวอย่าง

การเขียนอธิบายโดยยกตัวอย่างเป็นการเขียนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องโบราณ หรือเรื่องที่เกิดขึ้นสมัยปัจจุบันอาจจะไม่เคยรู้จัก หรืออาจเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นนามธรรม เข้าใจยาก จึงเขียนอธิบายโดยยกตัวอย่างด้วยรูปภาพ หรือยกตัวอย่างประโยคเหตุการณ์เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและเร็วขึ้น

ตัวอย่าง

ผักสดที่คุณแม่บ้านจะเลือกมาทำสลัดนั้น หาได้ไม่ยากเลยทั้งจากตลาดสดใกล้บ้านหรือแม้กระทั่งในซูเปอร์มาร์เก็ตก็มีผักมากมายให้คุณแม่บ้านได้เลือกสรรตามชอบใจ ไม่ว่าจะเป็นผักไทย ๆ อย่าง แตงกวา มะเขือเทศ หอมหัวใหญ่ กระหล่ำปลี และผักกาดหอม หรือผักของฝรั่ง อย่างแครรอต แชลรี ผักกาดแก้ว กระหล่ำปลีสีม่วง แรดิช และบัตร์นัท เป็นต้น

๕.๓ การอธิบายตามลำดับขั้นตอน

การอธิบายตามลำดับขั้นตอน คือ การเขียนอธิบายที่แสดงขั้นตอนไปตามลำดับการเขียนอธิบายวิธีนี้มักใช้กับการอธิบายกระบวนการ กิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงที่มีขั้นตอน เช่น วิธีทำอาหาร การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การออกกายบริหาร และการเจริญเติบโตของพืช เป็นต้น

ตัวอย่าง

ไข่ม้วนเส้น ต้นทุนต่ำทำกินแถม สสูตรในการทำ “ไข่ม้วน” ที่เจ้จุ่นขายในราคาโถละ ๓๐ บาท จะใช้ไข่ไก่ ๒ ฟอง หมูสับ ๕๐ กรัม วุ้นเส้น เห็นทอดหั่น กระเทียมเจียว ผักชี พริกชี้ฟ้าสุก (แดง) เขามีเทคนิคในการทำหรือปรุง โดยเอาไข่ไก่ตีเข้ากับน้ำซุบ (น้ำต้มกระดูกหมูหรือกระดูกไก่ก็ได้) โดยใช้สูตรน้ำซุบครึ่งแก้วต่อไข่ไก่ ๒ ฟอง (มากไปไข่ม้วนเหลว น้อยไปไข่ม้วนแข็งกระด้างไม่ดี) ตีจนเข้ากัน จากนั้นก็ใส่ซอส ซีอิ๊วขาว พริกไทย (ไม่ใส่น้ำปลาจะทำให้เกิดกลิ่นคาว) เมื่อเครื่องปรุงไข่ม้วนเสร็จแล้วเอาวุ้นเส้นใส่เข้าไปคนให้เข้ากัน แล้วเอาเห็ดหอม พริกชี้ฟ้า ใส่เข้าไปคล่าย ๆ กับโรยหน้าแล้วนำไปนึ่งในซึ้งนานประมาณ ๒๐ นาที ไข่ม้วนก็จะสุกพอดีรับประทานพวยกออกมาจากซึ้งแล้วโรยด้วยผักชี ตักกินร้อน ๆ อร่อยเป็นอาหารเสริมสุขภาพ ตามคำขวัญที่ว่าบริโภคไข่ไก่ พลานามัยสมบูรณ์ (ขออภัยอย่าใส่ผงชูรส)

ที่มา : ปัญญา เจริญวงศ์. “ทำได้ไม่จน.” ไทยรัฐ, ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖, หน้า ๗

๕.๔ การอธิบายด้วยการเปรียบเทียบ

การอธิบายด้วยการเปรียบเทียบ คือ การเขียนอธิบายที่ชี้ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งที่ผู้เขียนนำมาเปรียบเทียบกัน เช่น

ตัวอย่าง

การจะดูแลต้นส้มที่รักสักต้นให้ผลิดอกออกผลได้ตั้งใจไม่ต่างอะไรกับการอุ้มชูดูแลเด็กอ่อน ไซ้เพียงเพราะต้นส้มใช้เวลาตั้งท้อง นับแต่วันที่ผลิดอกจนถึงวันที่เก็บผลได้กินเวลาราวเก้าเดือนเหมือนกับคน แต่ส้มยังมีความละเอียดอ่อนกับน้ำ ดิน อากาศ รวมไปถึงแมลงจึงต้องทะนุถนอมดูแลเดียวกับทารก

(ที่มา : ชีรภาพ โลहितกุล)

๕.๕ การอธิบายด้วยการแสดงเหตุและผล

การอธิบายด้วยการแสดงเหตุและผลคือ การเขียนอธิบายที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ว่า สาเหตุนั้น ๆ จะก่อให้เกิดผลอะไรตามมา หรือผลลัพธ์นั้น ๆ เกิดจากสาเหตุอะไร เช่น

ตัวอย่าง

ความเครียดในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นเครียดเรื่องงาน เรื่องเงิน หรือเรื่องส่วนตัวและการรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา อีกทั้งยังรับประทานอาหารที่มีรสเปรี้ยวจัด และเผ็ดจัด ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคกระเพาะอาหารได้ อาการเบื้องต้น คือ ปวดท้องทั้งก่อนและหลังรับประทานอาหาร บางรายก็คลื่นไส้และ อาเจียน หากไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้องอาจทำให้ปวดท้องขั้นรุนแรงจนถึงกระเพาะอาหารทะลุได้

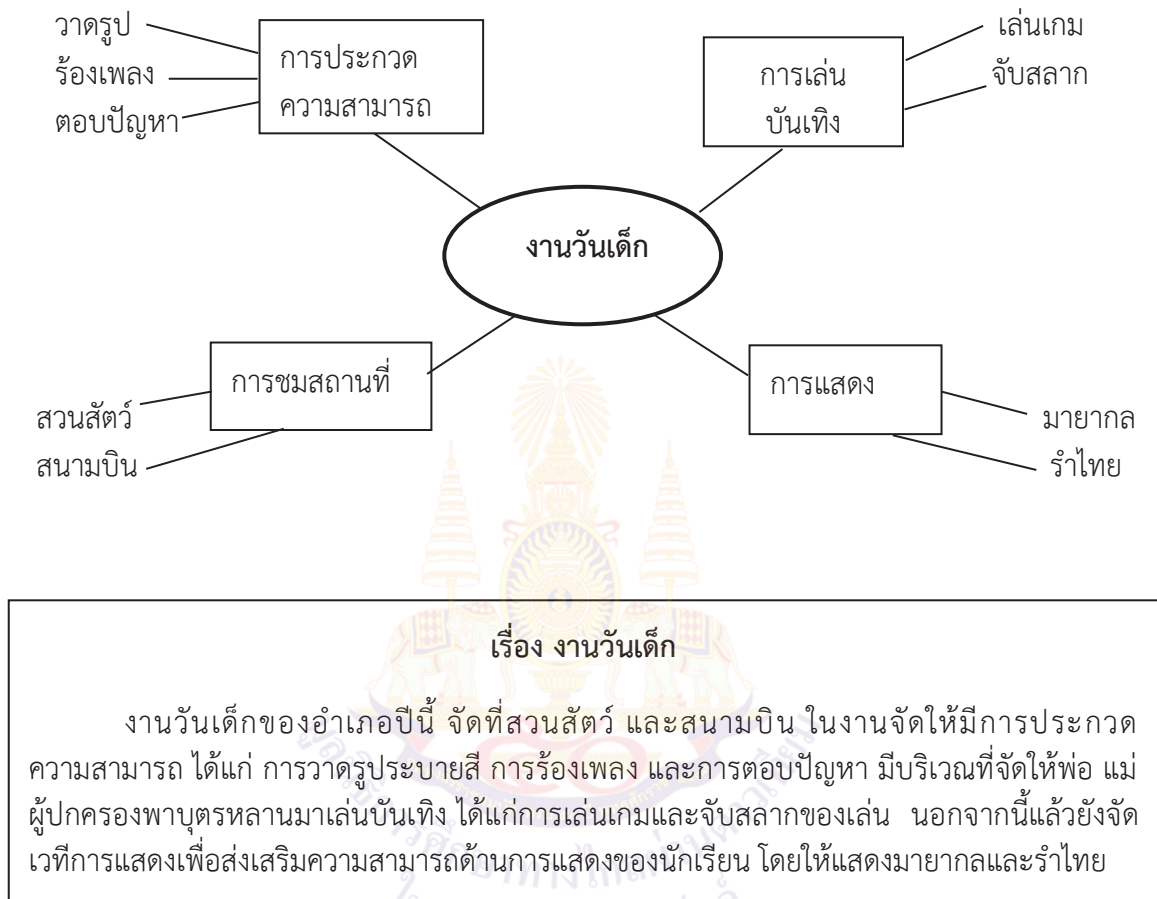
๖. การเขียนอธิบายโดยการขยายความ

การเขียนอธิบายโดยการขยายความ เป็นการเขียนอธิบายความหมายของคำโดยขยายความ และเสนอรายละเอียดจากการศึกษาค้นคว้าส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำ แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวอันเป็นองค์ความรู้ที่กว้างขวางและครบสมบูรณ์ จนสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ ดังจะเห็นได้จากการเขียนอธิบายในสารานุกรมต่าง ๆ เช่น สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ สารานุกรมสำหรับเยาวชน และสารานุกรมแนะนำหนังสือดี ๑๐๐ เล่ม เป็นต้น

๗. การเขียนอธิบายเปรียบเทียบ

การเขียนอธิบายเปรียบเทียบเป็นการเขียนเพื่ออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นโดยการเปรียบเทียบสิ่งของสองสิ่ง เหตุการณ์หรือความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ต่างยุคสมัยกันเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความเหมือนความแตกต่างและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ตัวอย่าง แผนภาพการเขียนอธิบายโครงเรื่อง งานวันเด็ก

ตัวอย่างแผนภาพโครงเรื่อง การทำน้ำพริกกะปิ

<https://sites.google.com/site/aommznemoshop/xahar-phakh-klang/na-phrik-pla-thu>

วิธีการทำน้ำพริกกะปิ

๑. โขลกพริกกับกระเทียม ตำให้เข้ากัน

๒. ใส่กุ้งแห้ง กะปิ น้ำตาลปี๊บ มะเขือพวง ตำเบา ๆ พอให้มะเขือแตก

๓. ปรงด้วยน้ำปลา น้ำมะนาว คนให้เข้ากัน ตักใส่ถ้วย

วิธีทำน้ำพริกกะปิ

น้ำพริกกะปิของแต่ละบ้านมีผสมหลักเหมือน ๆ กัน แต่วิธีทำและการปรุงรสจะแตกต่างกันไปตามบ้านตามแต่ละพื้นที่ มีวิธีการทำดังนี้

๑. โขลกพริกขี้หนูกับกระเทียมให้ละเอียด ระหว่างตำให้ใช้มือป้อนที่ปากครกเพื่อป้องกันไม่ให้พริกกับกระเทียมกระเด็นออกมา

๒. ใส่กุ้งแห้งป่น กะปิ กับน้ำตาลปี๊บลงไป ใช้สากขยี้ คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วใส่มะเขือพวงลงไป ใช้สากบวบให้พอแตก

๓. ปรุงรสด้วยน้ำปลา น้ำมะนาว และคนให้เข้ากัน แล้วตักใส่ถ้วย แค่นี้ก็ได้ น้ำพริกกะปิรสเด็ดแล้ว

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำแนะนำหรือการอธิบายขั้นตอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจ

แผนภาพโครงเรื่องการเขียนคำแนะนำ/อธิบายแสดงขั้นตอน

ชื่อเรื่อง.....

จุดประสงค์.....

ขั้นตอนวิธีการทำงาน

.....
.....

.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปการทำงาน

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดรายงานลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การพูดรายงานลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นการพูดเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ การพูดรายงานอาจพูดเพื่อนำเสนอทฤษฎี นำเสนอวิธีการ นำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ

หลักการพูดรายงานลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. เริ่มพูดรายงานด้วยการกล่าวนำ เช่น ผู้ร่วมงาน จุดประสงค์ แหล่งข้อมูล
๒. ในขณะที่เริ่มรายงานควรพูดให้ชัดเจน ออกเสียงถูกต้อง เสียงดังพอประมาณ น้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง
๓. รายงานเรื่องตามลำดับเนื้อหา ลำดับขั้นตอน หรือลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้องและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

๔. มีบุคลิกภาพที่ดี ยืนหรือนั่งอย่างสราวม
๕. รักษาเวลาในการพูดตามที่กำหนด ไม่พูดยืดเยื้อ ไม่พูดวกวนไปมา
๖. เมื่อพูดรายงานจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือแสดงความคิดเห็น
๗. กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำชมเชย หรือข้อคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ

มารยาทในการพูดที่ดี มีดังนี้

๑. พูดจาไพเราะ
๒. ไม่แย่งกันพูด ควรแบ่งบทพูดให้พอดีและเหมาะสม
๓. พูดด้วยคำสุภาพ ไม่ยาบคาย
๔. พูดด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล
๕. ไม่พูดแทรกจังหวะผู้อื่น
๖. พูดด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
๗. ใช้ความดังของเสียงให้พอเหมาะ ไม่เสียงเบาหรือดังเกินไป
๘. ไม่พูดนินทาว่าร้ายผู้อื่น

มารยาทในการดูที่ดี มีดังนี้

๑. ดูอย่างสงบเรียบร้อยไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
๒. ดูอย่างตั้งใจ
๓. ไม่คุยหรือเล่นในขณะที่ดู ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
๔. ประมือเมื่อจบการพูด
๕. ไปถึงสถานที่ที่มีการแสดงก่อนเวลา ประมาณ ๑๕ นาที

- ๖. ไม่นำอาหาร-เครื่องดื่มเข้าไปในงาน
- ๗. ไม่ลุกเดินไปมาและสร้างความรำคาญ

มารยาทในการฟังที่ดี มีดังนี้

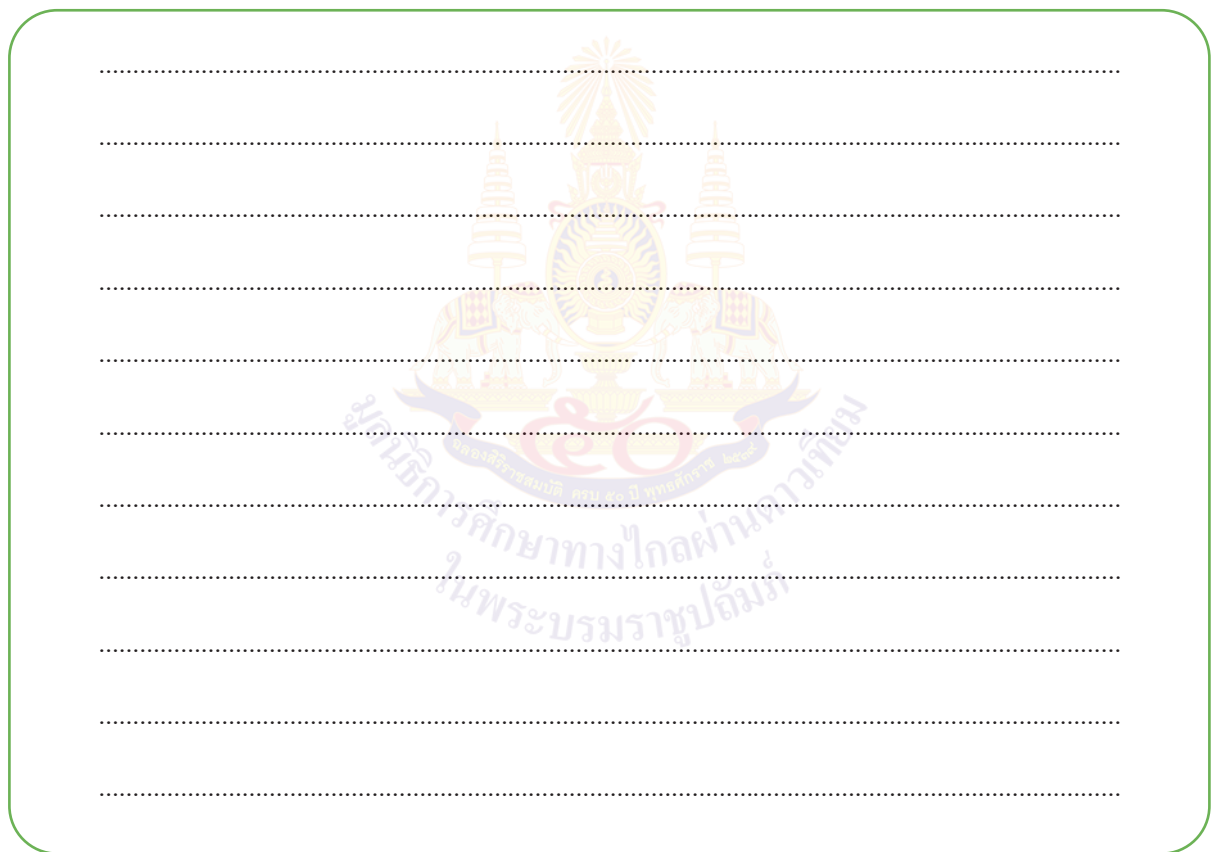
- ๑. ฟังด้วยความสงบ
- ๒. ฟังด้วยความตั้งใจ
- ๓. ประบมือเมื่อชอบใจ
- ๔. มองหน้าสบตาผู้พูด
- ๕. เมื่อมีข้อสงสัยควรถาม เมื่อผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม ไม่ควรถามแทรกขณะที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่
- ๖. ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น
- ๗. ไม่ควรแสดงท่าทางไม่พอใจเมื่อไม่ชอบใจ
- ๘. ตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบ
- ๙. ไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง
- ๑๐. ไม่ควรเดินเข้าเดินออกขณะที่ผู้พูดกำลังพูด หากมีความจำเป็นควรทำความเคารพก่อน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนแบบร่างการพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาราช ตอน กำเนิดมะกะโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดนำเสนอลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน

แบบร่างการพูดเรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท****แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน****รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕**

ข่าว คือ รายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ประชาชนให้ความสำคัญและสนใจ

การวิเคราะห์ข่าว

หมายถึง การใช้ปัญญาและความคิดในการใคร่ครวญ โดยการนำข่าวสารที่สนใจมาวิเคราะห์แยกแยะ เพื่อให้ความกระจ่าง หรือวิเคราะห์ความสลับซับซ้อน ให้ได้ทราบถึงรายละเอียดมากยิ่งขึ้น พิจารณาด้วยเหตุด้วยผลในทุกด้าน ไม่ว่าด้านดีหรือด้านเสีย โดยมีใช้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้วิเคราะห์ และประเมินผลสรุปถึงแนวโน้มในอนาคต

การอ่านข่าวผ่านสื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ผู้ส่งสารจะถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็น โดยการเขียนข่าวตามประสบการณ์ การศึกษาและการอบรม ตลอดจนความเชื่อ และลักษณะนิสัยของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เราได้รับมานั้นอาจมีทั้งข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ผู้รับสารจึงควรพิจารณาให้รอบคอบ ถี่ถ้วน เมื่ออ่านข่าวนั้น ๆ

แนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

๑. เป็นเรื่องอะไรหรือกล่าวถึงเรื่องใด
๒. เป็นข่าวประเภทใด
๓. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร
๔. ใจความสำคัญของข่าวว่าอย่างไร
๕. พาดหัวข่าวน่าสนใจหรือไม่ เพราะอะไร
๖. ข่าวนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร (แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แล้วค้นหาข้อมูลหลักฐานมาประกอบเปรียบเทียบ ข่าวที่ดีต้องไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง)
๗. ผลของเหตุการณ์ในข่าวเป็นอย่างไร และส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร
๘. ความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากข่าวคืออะไร และการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร
๙. การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเป็นอย่างไร (ถูกต้องตามหลักภาษา สุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่ดูหมิ่น ยุแหย่ให้เกิดการเกลียดชังแตกแยกหรือร้ายผู้อื่น)
๑๐. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อข่าวนี้ว่าอย่างไร (มีเหตุผลประกอบ)

การเลือกเรื่องในการวิเคราะห์

เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก ไม่เฉพาะจุดใดจุดหนึ่ง เป็นเรื่องที่มีความใหม่ หรือมีความสดอยู่ เป็นเรื่องที่มีปัญหาข้อขัดแย้งอยู่ยังไม่มีการชี้ชัดในทางใดทางหนึ่งหรือเรื่องที่ยังมีความเคลือบคลุมไม่กระจ่างชัด

เมื่ออ่านข่าวหรือเหตุการณ์ประจำวันแล้ว ผู้รับสารต้องรู้จักวิเคราะห์โดยต้องดูจากการเล่าเหตุการณ์ตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ปิดบังอำพราง อ้างอิงหลักฐานที่มา สถานที่ เวลา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบรายละเอียดที่ชัดเจน ทำให้ได้รับความรู้หรือข้อคิดที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ชีวิตประจำวัน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความสนใจ แล้ววิเคราะห์ข่าวจากคำถามที่กำหนดให้

๑. ชื่อข่าว.....

จาก.....

๒. เป็นข่าวประเภท.....

๓. จุดมุ่งหมายในการเสนอข่าวเพื่อ.....

๔. ใจความสำคัญของข่าว.....

.....

.....

๕. พาดหัวน่าสนใจหรือไม่ เพราะอะไร.....

.....

๖. ข่าวนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร.....

.....

๗. ผลของเหตุการณ์ในข่าวเป็นอย่างไร และส่งผลต่อสังคมอย่างไร.....

.....

.....

๘. ประโยชน์/ข้อคิดที่ได้จากข่าวนี้นี้ คือ.....

.....

.....

๙. จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตโดย.....

.....

.....

๑๐. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทด๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ก. หมายถึง กริยา, น. หมายถึง นาม, บ. หมายถึง บุพบท, อ. หมายถึง อุทาน

แผนภาพความคิดประโยชน์ของพจนานุกรม

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การใช้พจนานุกรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชธานีราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การใช้พจนานุกรม

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเรียงลำดับคำต่อไปนี้ตามพจนานุกรมให้ถูกต้อง

๑. ขาวนา จัดสรร กังขา เจื้อจุ่น ขัตติยา

๒. ถวายพระพร ขึ้นฤดี ทวยเทพ ประจักษ์ ตรัส

๓. พระบรมวงศ์ บุพکشัตริย์ ภูมิ ขานไข เทวฤทธิ์

๔. หยาดเสโท พระกายา รัฐ พงพี ยุบล

๕. สารพัน ประชาราษฎร์ พระภูวดล มหาชน พยาน

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนบอกความหมายของคำต่อไปนี้ตามพจนานุกรม

วรรณคดี ความหมาย_____

ประหลาด ความหมาย_____

อสนี ความหมาย_____

ประกบ ความหมาย_____

ชำแหละ ความหมาย_____

บุรพาทิศ ความหมาย_____

แสงอรุณ ความหมาย_____

มนเทียร ความหมาย_____

สักการบูชา ความหมาย_____

บุรุษ ความหมาย_____

รามัญ ความหมาย_____

อนุเคราะห์ ความหมาย_____

มูลดิน ความหมาย_____

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง สำนวนไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาธิราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สำนวนไทย ใช้ถูกต้อง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของสำนวน

สำนวน หมายถึง โวหาร ทำนองพูด ถ้อยคำที่เรียบเรียง ถ้อยคำที่ไม่ถูกไวยากรณ์แต่รับใช้เป็นภาษาที่ถูกต้อง การแสดงถ้อยคำออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ

สำนวนไทย จะมีความหมายโดยนัย เป็นลักษณะความหมายเชิงอุปมาเปรียบเทียบ จะไม่แปลความหมายตรงตามตัวอักษร จึงฟังแล้วมักจะ ไม่ได้ความหมายของตัวมันเอง ต้องนำไปประกอบกับบุคคล กับเรื่อง หรือเหตุการณ์จึงจะได้ความหมายเป็น คติ เตือนใจเช่นเดียวกับคำที่เป็นสุภาษิต

ตัวอย่างสำนวนไทย

๑. ชักแม่น้ำทั้งห้า	= พูดจาหวานล่อมเพื่อให้คล้อยตามโดยอ้างสิ่งต่าง ๆ
๒. ปากเปียกปากแฉะ	= ว่ากล่าวตักเตือนซ้ำแล้วซ้ำเล่า
๓. ขายผ้าเอาหน้ารอด	= ทำให้สำเร็จลุล่วงเพื่อเอาตัวรอดไปก่อน
๔. ข่าควายเสียตายพริก	= การจะทำการใหญ่ แต่กลัวว่าจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย
๕. ชีช้างจับตักแตน	= ลงทุนมากแต่กำไรน้อย
๖. ไขในหิน	= ของที่ต้องระมัดระวังทะนุถนอมอย่างยิ่ง
๗. ตัดไฟแต่ต้นลม	= ตัดต้นเหตุเพื่อไม่ให้เหตุการณ์ลุกลามต่อไป
๘. ตัดหางปล่อยวัด	= ตัดความสัมพันธ์
๙. หมูไปไก่อมา	= ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันด้วยการให้สิ่งของตอบแทนซึ่งกันและกัน
๑๐. ยืนหมยยืนแมว	= แลกกันโดยต่างฝ่ายต่างให้และรับในเวลาเดียวกัน
๑๑. สุกเอาเผากิน	= ทำลวก ๆ พอให้เสร็จ ๆ
๑๒. คางเหลียง	= เป็นอาการของการเจ็บปางตาย
๑๓. เลือดเข้าตา	= อีกรู้โดยไม่คิดชีวิต เพราะไม่มีทางเลือก หรือโกรธที่ถูกบีบ
๑๔. เลือดขึ้นหน้า	= โกรธมาก
๑๕. ช้างตายทั้งตัวเอาใบัวมาปิด	= ปิดความชั่วหรือความผิดร้ายแรงที่คนรู้กันทั่วแล้วไม่มิด
๑๖. กระต่ายตื่นตูม	= ตื่นตกใจโดยไม่ได้สำรวจหรือพิจารณา
๑๗. สีขอให้ควายฟัง	= สั่งสอนคนโง่ไม่ได้ผล
๑๘. ชิงกีร์ชากี้แรง	= ต่างฝ่ายไม่ยอมลดละกัน
๑๙. น้ำลดตอผุด	= เมื่อหมดอำนาจ ความชั่วที่ทำไว้ก็ปรากฏ
๒๐. จับปลาสองมือ	= หมายถึงให้ได้ทั้งสองอย่างพร้อม ๆ กัน
๒๑. สอนจระเข้ว่ายน้ำ	= สอนสิ่งที่เขารู้หรือถนัดอยู่แล้ว
๒๒. ปากหวานกันเปรี้ยว	= พูดจาอ่อนหวานแต่ไม่จริงใจ

๒๓. ชายข้าวเปลือกหญิงข้าวสาร = หญิงเสียหยาบกว่าชาย
 ๒๔. จับปูใส่กระดิ่ง = ชุกชอนอยู่ไม่นิ่ง
 ๒๕. ปลาหมอตายเพราะปาก = เตือดร้อนเพราะคำพูดของตนเอง
 ๒๖. เก็บหอมรอมริบ = เก็บรวบรวมไว้ทีละเล็กละน้อย
 ๒๗. ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่ = ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับซึ่งกันและกัน
 ๒๘. ไก่ได้พลอย = ได้สิ่งที่ดีมีค่าแต่ไม่รู้คุณค่า ดังนั้นจึงไม่เกิดประโยชน์
 ๒๙. ไก่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง = ความสวยงามเกิดขึ้นได้จากการปรุงแต่ง
 ๓๐. กระต่ายหมายจันทร์ = ผู้ชายหมายปองผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า

สำนวน	ความหมาย
ไกลปืนเที่ยง	ไม่รู้อะไร เพราะอยู่ห่างไกลความเจริญ
ขวานผ่าซาก	โผงผางไม่เกรงใจใคร (ใช้กับการพูด)
ชิงกีรา ช่างแข็งแรง	ต่างฝ่ายต่างก็จัดจ้าน พอ ๆ กัน มีอารมณ์ร้อนพอ ๆ กัน ไม่ยอมลดละกัน
เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม	ประพจน์ติดตามที่คนส่วนใหญ่เขาประพฤติกัน
แขวนนม	เลิกขมว้ย
คดในข้องอในกระดูก	มีสันดานคดโกง
คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ	คนรักมีน้อย คนเกลียดชังมีมาก
คลุกคลีตีโมง	มั่วสุม หรือคลุกคลีพัวพันกันอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา
คว่ำบาตร	ไม่คบค้าสมาคมด้วย
เคราะห์ห้ามยามร้าย	เคราะห์ร้าย
ซ้องปากแตก	ปากโป้ง เก็บความลับไม่อยู่ ชอบนำความลับของผู้อื่นไปโพยพอ
ฆ่าช้างเอางา	ทำลายของใหญ่เพื่อให้ได้ของเล็กน้อย ซึ่งไม่คุ้มค่ากัน
งงเป็นไก่ตาแตก	งงมากจนทำอะไรไม่ถูก
งอมืองอตีน	เกียจคร้าน ไม่สนใจชวนขวยทำการงาน ไม่คิดสู้งาน
งูกินหาง	เกี่ยวโยงกันจากหัวถึงหางโดยขัดกันเป็นทอด ๆ
เงียบเป็นเป่าสาก	ลักษณะที่เงียบสนิท
โง่แล้วอยากนอนเตียง	โง่แล้วไม่เจียมตัวว่าโง่ ไปทำสิ่งที่ตนไม่รู้ไม่เข้าใจ
จับปลาสองมือ	หมายจะเอาให้ได้ทั้ง ๒ อย่าง แต่ไม่สำเร็จทั้ง ๒ อย่าง
จับแพะชนแกะ	ไม่ได้ดั่งนี้ก็เอาอย่างนั้นเข้าแทน เพื่อให้ลุล่วงไป
จุดได้ตำตอ	พูดหรือทำอะไรสิ่งหนึ่งบังเอิญไปโดนตนเอง
ชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน	นำพาศัตรูเข้าบ้าน
ชักใย	วางแผนและบงการอยู่เบื้องหลัง
ช้า ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม	ค่อย ๆ คืดค่อย ๆ ทำแล้วจะสำเร็จผล
ชายสามโบสถ์	ผู้ที่บวชแล้วสึกถึง ๓ คน ใช้พูดเป็นเชิงตำหนิว่า เป็นคนไม่น่าคบ

สำนวน	ความหมาย
ขึ้นกบนปลายไม้	หวังในสิ่งที่อยู่ไกลตัว
เชื่อไม่ทิ้งแถว	เป็นไปตามเผ่าพันธุ์
ซื้อควายหน้านา ซื้อผ้าหน้าหนาว	ซื้อของไม่คำนึงถึงกาลเวลา ย่อมได้ของแพง
ดาบสองคม	มีทั้งคุณและโทษ อาจดีอาจเสียก็ได้
คิดลูกคิดรางแก้ว	คิดถึงผลที่จะได้ทางเดียว
ได้ทีชี้แพะไล่	ซ้ำเติมเมื่อผู้อื่นเพลี่ยงพล้ำลง
ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้	ตกอยู่ในที่คับขันอย่างไรก็ไม่เป็นอันตราย
ตกลงปลงใจขึ้น	ตัดสินใจที่จะร่วมมือหรือร่วมชีวิตด้วย
ตบตา	หลอกหรือทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิด
ต่อความยาวสาวความยืด	พูดกันไปพูดกันมาให้มากเรื่อง เกินเหตุสมควร
ตัดเชือก	ตัดความสัมพันธ์ ไม่ยอมให้ความช่วยเหลืออีกต่อไป
ตาบอดสอดตาเห็น	อวดรู้ในเรื่องที่ตนเองไม่รู้
ตึงให้กากิน	ทำสิ่งใด ๆ ไว้แล้ว แต่ผลไปตกแก่ผู้อื่น
ตีปลาหน้าไซ	พูดหรือทำให้กิจการของผู้อื่นซึ่งกำลังดำเนินไปด้วยดีกลับเสียไป
เด่นแรงเด่นกา	แสดงอาการดีใจหรือสนุกสนานด้วยการ กระโดดโลดเต้น
ถ่มน้ำลายรดฟ้า	ประทุษร้ายต่อสิ่งที่สูงกว่าตน ตัวเองย่อมได้รับผลร้าย
ถอนหงอก	ไม่นับถือความเป็นผู้ใหญ่ พูดยกให้เสียผู้ใหญ่
ถึงพริกถึงขิง	เผ็ดร้อนรุนแรง เช่น การได้วาทะคราวนี้ถึง พริกถึงขิง
ทองไม่รู้ร้อน	เฉยเมย ไม่กระตือรือร้น ไม่สะดุ้งสะเทือน
ทำคุณบูชาโทษ	ทำคุณแต่กลับเป็นโทษ ทำดีแต่กลับเป็นร้าย มักต่อกับ “โปรดสัตว์ได้บาป”
นกต่อ	คนที่ทำหน้าที่ติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อคนอื่นให้หลงเชื่อ (ใช้ในทางไม่ดี)
นายว่าข้าพลอย	พลอยพูดผสมโรง ตีเถียนผู้อื่นตามนายไปด้วย
น้ำขุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก	แม้จะไม่พอใจก็ยังแสดง สีหน้ายิ้มแย้ม
น้ำลดตอผุด	เมื่อหมดอำนาจความชั่ว ที่เคยทำไว้ก็ปรากฏ
บอกเล่าเก้าสิบ	บอกกล่าวให้รู้
บ้าหอบฟาง	บ้าสมบัติ เห็นอะไร ๆ เป็นของมีค่าจะเอาทั้งนั้น
ปากว่าตาขยิบ	พูดอย่างหนึ่งแต่ทำอีกอย่างหนึ่งปากกับใจไม่ตรงกัน
เป็นฝั่งเป็นฝา	มีหลักฐานมั่นคง
ไปไหนมาสามวาสองศอก	ถามอย่างหนึ่งตอบไปอีกอย่างหนึ่ง
ผักชีโรยหน้า	ทำความดีเพียงผิวเผิน

ใบงานที่ ๙ เรื่อง สำนวนไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สำนวนไทย ใช้ถูกต้อง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

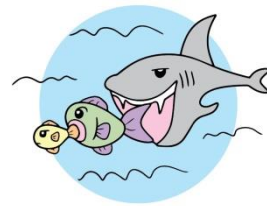
ตอนที่ ๑ ให้เขียนหมายเลขของรูปภาพสำนวนที่ตรงกับการกระทำของตัวละคร พร้อมเขียนชื่อสำนวนนั้นให้ถูกต้อง

๑

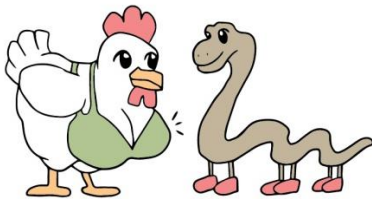

๒

๓

สมรักษ์เป็นคนที่มิมีนิสัยขี้เกียจ ชอบแกล้งคนอื่น ไม่ยอมทำงาน และชอบขัดขวางการทำงานของเพื่อน พฤติกรรมของสมรักษ์ตรงกับรูปภาพ..... ชื่อสำนวนคือ.....

๑

๒

๓

นงนุชรูปร่างไม่น่ายล ผู้คนรังเกียจ นงนุชน้อยใจจึงเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยการรักษาความสะอาดของร่างกาย ใบหน้า และแต่งตัวให้สวยงาม พฤติกรรมของนงนุชตรงกับรูปภาพ..... ชื่อสำนวนคือ.....

๑

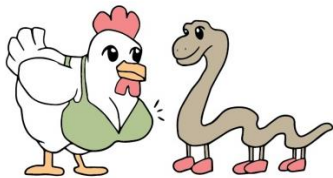

๒

๓

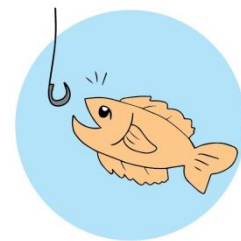
ปลาตาวเป็นนักแสดงที่ไม่รู้จักระงับอารมณ์ของตนเอง เวลาแสดงผิดพลาดก็มักจะโทษคนอื่นอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมของปลาตาวตรงกับรูปภาพ..... ชื่อสำนวนคือ.....

๑

๒

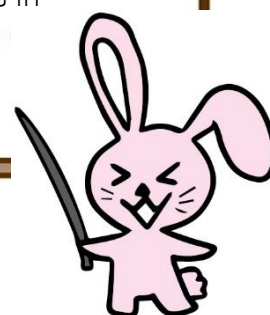

๓

แก้วตาเป็นคนที่พูดจาไม่ดี ชอบนำความลับของผู้อื่นไปเล่าให้คนอื่นฟัง และชอบพูดพล่อย ๆ จนได้รับความเสียหาย พฤติกรรมของแก้วตาตรงกับรูปภาพ..... ชื่อสำนวนคือ.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเติมสำนวนไทย ลงในช่องว่างให้ได้ใจความสัมพันธ์กัน

กิ่งทองใบหยก	ตัดหางปล่อยวัด	พีนฝอยหาตะเข็บ
ลงเรือลำเดียวกัน	กบในกะลาครอบ	เอาใจเขามาใส่ใจเรา
รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง	ไก่ได้พลอย	ปอกกล้วยเข้าปาก
กระต่ายขาเดียว	ดินพอกหางหมู	จับปลาสองมือ

๑. สมชายกับแววดาวเป็นคู่รักที่เหมาะสมกันราวกับ.....
๒. พ่อแม่.....ลูกที่มีนิสัยเกเร ไม่เอาถ่าน
๓. เรื่องมันก็จบมาตั้งนานแล้ว เธอจะ.....ทำไมหรือ
๔. พวกเราทั้งหมด.....แล้วก็ต้องช่วยกันทำงานจนกว่าจะสำเร็จ
๕. ถ้า.....ลูกก็จะรู้ว่าทุกคนต้องการความรักความเข้าใจกัน
๖. นักแสดงพวกนี้ชอบ.....อยู่บ่อยครั้ง
๗. ให้สิ่งของแก่คนไม่รู้จักคุณค่ามันก็เหมือนกับ.....
๘. การบ้านวิชาภาษาไทยนี้ง่ายเหมือนกับ.....
๙. เธอควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ไม่เช่นนั้นก็จะเหมือน.....
๑๐. ขโมยคนนั้นยื่น.....ไม่ยอมรับผิดทุกข้อกล่าวหา

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การใช้สำนวนไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง สำนวนไทย ใช้ถูกต้อง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนด แล้วเลือกสำนวนในกรอบสี่เหลี่ยมไปเติมลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์และสถานการณ์ที่กำหนด

โกเห็นตีนงู งูเห็นนมไก่	จับปลาสองมือ	ปลาหมอตายเพราะปาก
เป็นฝั่งเป็นฝา	ดินพอกหางหมู	ชายข้าวเปลือกหญิงข้าวสาร
ปากหวานกันเปรี้ยว	ปากเปียกปากแฉะ	ฝนทั่งให้เป็นเข็ม
จับปูใส่กระด้ง	สอนจระเข้ว่ายน้ำ	กระต่ายหมายจันทร์
ไกลปืนเที่ยง	จิงก์รา ชำกัแรง	ตัดไฟแต่ต้นลม

๑. “กระต่ายไม่ทำการบ้านที่ครูมอบหมาย จนทำให้ไม่มีงานส่งครู และมีงานค้างค้างจำนวนมาก”
ตรงกับสำนวนใด.....

๒. “ดวงใจหลุดจาวล่อย ๆ ไม่ดีและชอบว่าเพื่อนบ่อยครั้ง จนทำให้ตนเองเดือนร้อนเพราะคำพูดของตนเอง”
ตรงกับสำนวนใด.....

๓ “นักเรียนชั้น ป.๑ จัดแถวไม่เป็นระเบียบสักที จนคุณครูต้องเดินมาจัดให้เป็นระเบียบ”
ตรงกับสำนวนใด.....

๔ “จ้อย เป็นผู้ขายบ้าน ๆ ฐานะยากจน มีความรักกับสายใจซึ่งเป็นลูกสาวของนายอำเภอ”
ตรงกับสำนวนใด.....

๕. “วีระสอนเพื่อนให้วาดรูปเพียงไม่กี่นาที เพื่อนก็สามารถวาดรูปออกมาได้สวยงาม ซึ่งวีระมารู้ภายหลังว่าเพื่อนเคยเรียนศิลปะมาก่อนแล้ว”
ตรงกับสำนวนใด.....

๖. “การะเกด และ แพรขวัญ เป็นศัตรูกัน และต่างรู้ความลับของฝ่ายตรงข้ามเพื่อแก้แค้นคืนเสมอ”
ตรงกับสำนวนใด.....

๗. “แพนเค้ก และ แพนด้า เป็นคู่กัดมาตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ พอโตเป็นสาวก็มักมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำและไม่มีทีท่าว่าจะยอมกัน”
ตรงกับสำนวนใด.....

๘. “กอบชัย พุดจาทีกอย่างหนึ่ง แต่ในใจคิดไม่ดีกับคนอื่น คำพูดกับความคิดสวนทางกัน”

ตรงกับสำนวน.....

๙. “เกิดเป็นผู้หญิงนั้นลำบากนัก ทำอะไรผิดพลาดก็เสียหายได้ทุกเมื่อ แต่ผู้ชายทำอะไรก็ดูคล่องไปหมด”

ตรงกับสำนวน.....

๑๐. “สมชาย เป็นนักประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ทุกเช้าสมชายจะมีข่าวมาบอกเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง”

ตรงกับสำนวน.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ความหมายของคำควบกล้ำ

คำควบกล้ำ หมายถึง คำที่มีพยัญชนะต้นสองตัวเรียงติดกัน ประสมด้วยสระเดียวกัน อ่านออกเสียงกล้ำเป็นพยางค์เดียวกัน เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์นั้นจะผันเป็นไปตามเสียงพยัญชนะตัวหน้า

ชนิดของคำควบกล้ำ

คำควบกล้ำในภาษาไทย แบ่งได้เป็น ๒ ชนิด ดังนี้

๑. คำควบกล้ำแท้

คำควบแท้ ได้แก่ พยัญชนะ ร ล ว ควบกับพยัญชนะตัวหน้า ประสมสระตัวเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงพยัญชนะทั้งสองตัวพร้อมกัน เช่น

พยัญชนะต้นควบกับ ร ได้แก่ พร้อม เพราะ ใคร กรอง ครองแครง ชรุขระ พระ ตรง ครั่ง กราบ โปรด ปรักปำา ปรับปรุง ครั้นเครง เครื่องครัด ครอบครวั โปร่ง

พยัญชนะต้นควบกับ ล ได้แก่ กลบเกลื่อน กลมกลิ้ง เกลี้ยกล่อม เกลียวคลื่น เคลื่อน คล้อย ปลา ปลวก ปล่อย เปลี่ยนแปลง คลุกคลาน เพลิง เพลิดเพลิง คล่องแคล่ว

พยัญชนะต้นควบกับ ว ได้แก่ แก้วงไว กวาด กว่า ขวาง ข้างขวาน ขวิด แววน ขวนขวาย ควาย เค้างคว้าง คว่า ควาญ ความ แคว้น ขวัญ คว้น

คำควบกล้ำนำอักษรต่าง ๆ ได้แก่ ร ล ว โดยมีพยัญชนะที่สามารถนำตัว ร ล ว ได้ดังนี้

พยัญชนะต้นตัวที่ ๑	ร	ล	ว
ก	กราย กรีบ กรุย กระ	กลับ กลอก กล้วย กลัว	กวาง กวาด ไกว กว่า
ข	ขรม ขริบ ขรุขระ ขริ้ว	ขลา ขลุ่ย ขลาด เหลา	ขวิด ขวาย ไขว่ ขวาง
ค	ครบ ครวั แครง ครีบ	คลาน คล้อย คลา ไคล	ควาย เค้าง คว้าง คว่า
ป	ปรับ โปรย ปราย ประ	ปลาย ปลอบ เปลือก ปลี	-
ผ	-	ผลี ผลาม ผลัด ผลัก	-

พยัญชนะต้นตัวที่ ๑	ร	ล	ว
พ	พระ พราง พร้อม พราย	พลาย พลี พลาญ พลุ	-
ต	ตราด ตราก ตรำ เตรียม	-	-

๒. คำควบไม่แท้ คือ คำที่มีตัว ทร แต่ออกเสียง ซ เช่น ทรวด ทรง ทราบ ทราม ทราย มัทธิ อินทรี อินทรีย์ ซึ่งส่วนใหญ่คำควบไม่แท้ที่ออกเสียงเฉพาะพยัญชนะตัวหน้า ได้แก่พยัญชนะ จ ซ ศ ส ควบกับ ร เช่น จริง ไชรี เสร้า ศรี ศรีธธา สร้าง เสริม สร้อย สระ (อ่านว่า สะ) สรง สร้าง คำควบไม่แท้ ท ควบกับ ร แล้วออกเสียงกลาย เป็นเสียง ซ ได้แก่ ทรง ทราบ ทราม ทราย แทรก ทруд โทรม มัทธิ อินทรี นนทรี พุทรา

แบบประเมินการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่กัน แล้วฝึกอ่านคำควบกล้ำแท้และคำควบไม่แท้ ให้ถูกต้อง

กระจัด	กระจาย	กระต่าย	สมเสร็จ	สร้างสรรค์
เกรียวกราว	คลอเคลีย	ทรุดโทรม	ไขว่ไขว	ทรมวย
เปลอไพล	ขลุ่ยขลุ่ย	เศรษฐี	ฉะเชิงเทรา	ขลาดเขลา
กลมเกลียว	เปลี่ยนแปลง	ทรัพย์สิน	ใคร่ครวญ	ครั้นคร้าม
ขวนขวาย	พุทรา	โปรยปราย	เคลิบเคลิ้ม	โคลคลา
เศร้าสร้อย	ตริกตรอง	แพร่พราย	กวัดแกว่ง	ต้นไทร
พลอมแพลง	เพื่องพลา	ไกล่เกลี่ย	กรอบแกรบ	ขวากขวาง
ไขว่คว้า	มัทรี	อินทรีย์	เคว้งคว้าง	ขรุขระ

ผลการประเมิน

- () นำฟังพอใจมาก (ออกเสียงถูกต้องทุกเสียง)
- () ปานกลาง (ออกเสียงไม่ถูกต้อง ไม่เกิน ๕ เสียง)
- () พอใช้ (ออกเสียงไม่ถูกต้อง ไม่เกิน ๑๐ เสียง)
- () ควรปรับปรุง (ออกเสียงไม่ถูกต้องมากกว่า ๑๐ เสียง)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ราชาริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองที่กำหนดให้ แล้วค้นหาคำควบกล้ำ โดยไม่นับคำซ้ำ

กลางคืนอย่าเย็นนาน

ฝูงลิงตีชิงกลอง

ลาลับแล้วพลับพลึง

เป่าขลุ่ยอย่าคุยกัน

วางหีบกำกราบพระ

ตะไคร้สิ่งใดปน

เครื่องกรองก็ของไทย

หอยแครงแพ่งเต็มที

สัตว์เลื้อยคลานอยู่ข้างคลอง

ถือน้ำพลองเข้ามาพลัน

เงินสลิ้งอย่าพึงขึ้น

ให้อดกลั่นวันกล้ากลั่น

หากชนะอย่าเหลิงตน

ใช้น้ำฝนล้างให้ดี

ซื้อมาใหม่ไซ้ของฟรี

โชคไม่มีที่ตรากตรำ

คำควบกล้ำมีดังนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง ราชอิริราช ตอน กำเนิดมะกะโท

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับ
การประเมินเหล่านี้ ระดับความสามารถ : ดีมาก ค่อนข้างดี ดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ค่อนข้างดี	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑	อ่านข้อความประเภทบรรยายและพรรณนาได้					
๒	จับใจความจากเรื่อง ราชอิริราช ตอน กำเนิดมะกะโท ได้					
๓	เขียนอธิบายขั้นตอนการทำงานได้					
๔	พูดนำเสนอลำดับขั้นตอนการทำงานได้					
๕	เรียงคำตามพจนานุกรมได้ถูกต้อง					

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

.....

บันทึกการเรียนรู้ (Learning logs)

ชื่อ : _____ สกุล : _____ วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในปลายภาคเรียน คือ

.....

.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....

.....

ปัญหาในการเรียนของฉัน คือ

.....

.....

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

<http://www.dltv.ac.th>

ประถมศึกษาปีที่ 5